

Sametingets plenum

Møtebok 04/07

Ávjuváргеaidnu 50, N-9730 Kárašjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Tid: 27.11.07- 30.11.07

Sted: Kárášjohka

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
054/07	Konstituering
055/07	Sametingsrådets beretning om virksomheten
056/07	Spørsmål til Sametingsrådet
057/07	Kunngjøring av nye saker
058/07	Samefolkets fond - forvaltning
059/07	Samefolkets fond – prioriteringer og satsingsområder 2008-2009
060/07	Sametingets budsjett 2008
061/07	Samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Sametinget
062/07	Sametingets jordbruksmelding
063/07	Sametingets jordbruksmelding - tilleggsmelding
064/07	Innspill til reindriftsavtalen 2008/09
065/07	Melding om utvikling av utmarksnæringer - sluttbehandling
066/07	Reglement for Sametingets politiske nivå - revidering
067/07	Reindrift i Trollheimen
068/07	Oppfølging av nordområdeutviklingen
069/07	Søknad om permisjon fra vervet som sametingsrepresentant - Josef Vedhugnes
070/07	Samiske videregående opplæring - forvaltningsmodell
071/07	Valg av nytt medlem til møtelederskapet, tilskuddsstyre og valgkomite og valg av ny leder til Nærings og kulturkomiteen

Møtesekvenser

Tid		Sak	Side
Tirsdag 27.11.07	kl. 09.00 - 09.20	54/07	4
	kl. 09.20 - 12.05	55/07	7
	kl. 13.40 - 14.00	56/07	24
	kl. 14.00 - 15.04	57/07	27
	kl. 15.25 - 16.50	58/07	36
Onsdag 28.11.07	kl. 09.05 - 10.40	59/07	40
	kl. 12.00 - 18.40	60/07 fortsetter 30.11.07	47
	kl. 18.45 - 19.15	66/07	313
Torsdag 29.11.07	kl. 09.10 - 10.00	61/07	241
	kl. 10.00 - 12.10	62/07	243
	kl. 13.35 - 14.45	64/07	280
	kl. 14.45 - 17.40	65/07	291
Fredag 30.11.07	kl. 09.10 - 10.00	67/07	316
	kl. 10.00 - 11.40	68/07	320
	kl. 11.40 - 11.42	69/07	326
	kl. 11.42 - 11.45	71/07	329
	kl. 11.45 - 11.50	60/07	47

Sak 54/07 Konstituering

Saken påbegynt tirsdag 27. november 2007, kl. 09.00.

Representanter

Følgende representanter var til stede ved konstitueringen:

1. Magnhild Mathisen	23. Tor Mikalsen
2. Gunn-Britt Retter	24. Hilde Anita Nyvoll
3. Knut Store	25. Per-Bjørn Lakselvnes (<i>vara for Randi A. Skum</i>)
4. Marianne Balto	26. Bjarne Store-Jakobsen
5. János Trosten	27. Lene Hansen
6. Per-Ivar Henriksen	28. Henry Høgmo (<i>vara for Ann-Mari Thomassen</i>)
7. Egil Olli	29. Henrik Eriksen (<i>var for Berit Oskal Eira</i>)
8. Terje Tretnes	30. Nanna Thomassen (<i>vara for Susanne Amalie Andersen</i>)
9. Egil Utsi (<i>vara for Synnøve Solbakken-Härkönen</i>)	31. Kjersti Myrnes Balto
10. Marit Kirsten A. Gaup (<i>vara for Marie Therese N. Aslaksen</i>)	32. Vibeke Larsen
11. Aili Keskitalo	33. Roger Pedersen
12. Berit Marie P. E. Eira (<i>vara for Per Andersen Bahr</i>)	34. Tone Fennesen
13. Isak Mathis O. Hætta	35. Ingen vara for Anders Urheim
14. Klemet Erland Hætta	36. Miriam Paulsen
15. Ronny Wilhelmsen (<i>vara for Josef Vedbugnes</i>)	37. Jarle Jonassen
16. Olaf Eliassen	38. Sten Erling Jønsson
17. Ingen vara for Wiebke Synnøve Slåtsveen	39. Kirsten Appfjell-Eira
18. Per Edvind Varsi	40. Rita-Alise Porsanger
19. Berit Anna Gaup (<i>vara for John Harald Skum</i>)	41. Jørn Are Gaski
20. Ingen vara for Toril Bakken	42. Johan Mikkel Sara
21. Ingen vara for Inger Jørstad	43. Kirsti Guvsám
22. Willy Ørnebakk	

Innvilgende permisjoner

Permisjoner for hele plenumsmøtet

Representant nr. 10 Marie Therese Nordsletta Aslaksen
Representant nr. 12 Per Andersen Bæhr
Representant nr. 15 Josef Vedhugnes
Representant nr. 17 Wiebke Slåtsveen
Representant nr. 19 John Harald Skum
Representant nr. 20 Toril Bakken
Representant nr. 21 Inger Jørstad
Representant nr. 25 Randi A. Skum
Representant nr. 28 Ann-Mari Thomassen
Representant nr. 29 Berit Oskal Eira
Representant nr. 30 Susanne A. Andersen
Representant nr. 35 Anders Urheim

Permisjoner for deler av plenumsmøtet

Representant nr. 39 Kirsten Appfjell-Eira 27.11.07
Representant nr. 22 Willy Ørnebakk 27.11.07 fra kl. 14.30 og 30.11.07 fra kl. 10.30
Representant nr. 09 Synnøve Solbakken-Härkönen 27. - 29.11.07
Representant nr. 06. Per-Ivar Henriksen 29. - 30.11.07
Representant nr. 18 Per Edvind Varsi 28.11.07 fra kl. 12.00 - 30.11.07
Representant nr. 03 Knut Store 29.11.07
Representant nr. 14 Klemet Erland Hætta 29.11.07 fra kl. 12.00 - 30.11.07
Representant nr. 08 Terje Tretnes 29.11.07 fra kl. 13.30
Representant nr. 42 Johan Mikkel Sara 30.11.07
Varamedlem Ronny Wilhelmsen 30.11.07
Representant nr. 43. Kirsti Guvsám 30.11.07 fra kl. 10.00

Forfall

Representant nr. 5 János Trosten 28.11.07 kl. 09.00 - 12.00

Vararepresentanter

Marit Kirsten A. Gaup møtte for representant nr. 10 Marie Therese N. Aslaksen
Berit Marie P. E. Eira møtte for representant nr. 12 Per Andersen Bæhr
Ronny Wilhelmsen møtte for representant nr. 15 Josef Vedhugnes
Berit Anna Gaup møtte for representant nr. 19 John Harald Skum
Per-Bjørn Lakselvnes møtte for representant nr. 25 Randi A. Skum
Henry Høgmo møtte for representant nr. 28 Ann-Mari Thomassen
Henrik Eriksen møtte for representant nr. 29 Berit Oskal Eira
Nanna Thomassen møtte for representant nr. 30 Susanne Amalie Andersen
Egil Utsi møtte for representant nr. 09 Synnøve Solbakken-Härkönen
Solfrid Pettersen møtte for representant nr. 06 Per-Ivar Henriksen
John Nystad møtte for representant nr. 08 Terje Tretnes
Anne Marie Gaup Eira møtte for representant nr. 14 Klemet Erland Hætta

I Dokumenter

Møteinnkalling av 05.11.07 med forslag til saksliste.

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget
Innkalling av 05.11.07 med innstilling til saksliste godkjennes.

Forslag til settemøteledere Henrik Eriksen og Per Edvind Varsi fra Arbeiderpartiets Sametingsgruppe.
Forslag til settemøteledere Klemet Erland Hætta og Lene Hansen fra Norske Samers Riksforbund

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets innstilling med saksliste ble enstemmig vedtatt.
- Arbeiderpartiets Sametingsgruppes forslag ble enstemmig vedtatt
- NSR's forlag, ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Terje Tretnes, forretningsorden	
1	Willy Ørnebakk	
2	Aili Keskitalo	
	Terje Tretnes, forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

- Møtelederskapets innkalling av 05.11.07 med innstilling til saksliste godkjennes.
- Settemøteledere:
 - Henrik Eriksen
 - Per Edvind Varsi
 - Klemet Erland Hætta
 - Lene Hansen

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.11.07 kl. 09.20

Sak 55/07

Sametingsrådets beretning om virksomheten

Arkiv

Arkivsaksnr.

SF-

07/4911

Saken påbegynt tirsdag 27. november 2007 kl. 09.20

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1			Møter og representasjoner

II Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling overfor Sametinget.

Sametinget tar Sametingsrådets virksomhetsberetning til orientering.

1. Om virksomheten

Beretningen omfatter Sametingsrådets aktiviteter i perioden 01.10. - 16.11.2007.

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt 1 rådsmøte og behandlet 19 saker. Sametingsrådet vil i denne beretningen omtale flere saker rådet har arbeidet med i perioden.

Som det fremgår av vedleggene har Sametingsrådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

Tilsetting av direktør på åremål

Nåværende direktørs åremålsperiode går ut den 31.05.2008. Sametingsrådet har iverksatt prosessen med tilsetting av direktør. Selskapet VINN er valgt som samarbeidspartner for Sametingsrådet i arbeidet med å rekruttere direktør. Annonseringen i media foretas denne uken (uke 48) med søknadsfrist 20.12.2007. Videre vil det bli foretatt intervjuer i begynnelsen av januar 2008, og rådet planlegger å ferdigstille sin innstilling til plenum innen utgangen av januar 2008. Det vil si at Sametingsrådet planlegger å fremme saken til februarplenum i 2008.

2. Saksområder

Møte i Stortingets Kommunal- og forvaltningskomité

Sametingspresident Egil Olli og rådsmedlem Vibeke Larsen var 07.11.2007 i åpent møte i Stortingets kommunal- og forvaltningskomité. Temaet var Sametingets budsjett for 2008, jamfør vedlagt notat.

Dialogmøte mellom Sametinget og Utenriksdepartementet

Det halvårlige dialogmøtet mellom Sametinget og Utenriksdepartementet er berammet til den 20. desember i Karasjok. Sametingspresident Egil Olli og statssekretær Elisabeth Walsaas vil blant annet drøfte følgende saker:

- oppfølging av FNs erklæring om urfolks rettigheter
- status for Nordisk samekonvensjon og Reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige
- etablering av et fast rammetilskudd over Utenriksdepartementets budsjett for finansiering av Sametinget internasjonale arbeid
- barentssamarbeidet og Arktisk råd

Ny valgordning

For Sametingsrådet er det en viktig prinsipp sak at en størst mulig del av beslutninger om gjennomføring av valg legges til Sametinget selv. Sametingets lovforslag til ny valgordning er oversendt departementet. Departementet mener at innføringen av en ny valgordning skal kunne la seg gjennomføre i tide til valget i 2009. Et utkast til lovproposisjon skal være klar til andre halvdel av november for konsultasjonsmøte med Sametinget. En endelig lovproposisjon skal kunne fremmes i slutten av januar, eller senest tidlig i februar.

Plenum har vedtatt at Sametinget tillegges forskriftskompetanse i forbindelse med gjennomføring av sametingsvalg. Spørsmålet om Sametingets forskriftskompetanse må imidlertid ut på høring. Det vil si at en får en todelt prosess der spørsmålet om forskriftskompetanse behandles for seg. Sametingsrådet understreker at dette ikke innebærer en endring i plenumsvedtaket, men at det vil ta noe lenger tid før forskriftskompetansen kommer på plass.

Sametingsrådet mener at en foreløpig kan akseptere at proposisjonen ikke fremmes med forskriftskompetanse til Sametinget. Dette for å få lovendringene i sameloven i gjennom til sametingsvalget i 2009. Forutsetningen er at det i proposisjonen framkommer at det er en målsetting at Sametinget skal gis størst mulig grad av myndighet til å beslutte over gjennomføring av egne valg. De foreslåtte forskriftsendringer som har vært på høring må også bli fulgt opp av departementet. Presidenten har hatt møte med gruppelederne 19.11.2007 om saken.

Sametingsrådet viser til merknader under behandlingen av ny valgordning til Sametinget i september, der en sier at ved innføring av en ny valgordning skal valgkretsene få navn som i så stor grad som mulig er tuftet på tradisjonell samisk virkelighetsforståelse og kulturhistorie. En så det også som hensiktsmessig at det innhentes forslag til navn fra valgkretsene.

Sametingsrådet er enig i at det er viktig at de nye valgkretsene får nye samiske navn i sameloven, men skal det innhentes forslag til navn, vil det ta lenger tid enn en har til rådighet. Det endelige navneforslaget fra Sametinget må være ferdigbehandlet før nyttår. Derfor fremsettes forslag på navn på de syv nye valgkretsene:

1. Nuortaguovllu válgabiire
2. Ávjovári válgabiire
3. Davveguovllu válgabiire
4. Gáiságuovllu válgabiire
5. Viesttarduovdagiid válgabiire/Viestarduobddágij válgabijrra
6. Áarjel-Saepmie veeljemegeivlie
7. Lulli-Norgga válgabiire

Finmarkskommisjonen

Sametingsrådet har i brev av 09.11.2007 bedt Justisministeren om et møte angående oppfølging av Samerettsutvalgets arbeid og arbeidet med å få på plass Finmarkskommisjonen. Det er ønskelig at dette arbeidet kommer i gang så raskt som mulig.

Oppfølging av finnmarksloven

Sametingsrådet og Miljøverndepartementet har oppnådd enighet om mandatet for oppfølgingen av finnmarkslovens bestemmelser om Tanavassdraget. Miljøverndepartementet skal invitere de aktuelle deltakerne til å fremme sine forslag på medlemmer av utvalget. Det skal avholdes avsluttende konsultasjoner om den endelige sammensetning og organisering av arbeidet når forslagene foreligger.

Sametingsrådet har understreket overfor Miljøverndepartementet at det er viktig at oppfølgingen av finnmarkslovens bestemmelser om Neidenvassdraget igangsettes så snart som mulig. Departementet tar sikte på å avholde et møte med berørte parter slik at prosessen kan komme i gang.

Regjeringens arbeid med stortingsmeldingen om samepolitikken

Regjeringen har signalisert at stortingsmeldingen om samepolitikken ikke vil bli fremmet før våren 2008. Tiltakene i meldingen er gjenstand for konsultasjoner med Sametinget. Det har så langt bare vært gjennomført et innledende administrativt konsultasjonsmøte 04.09. 2007 om noen sektorområder.

Sametingsrådet ved presidenten har i brev av 15.10.2007 til Arbeids- og inkluderingsministeren bedt om en nærmere tilbakemelding på hvordan statsråden ser for seg gjennomføringen av konsultasjonsprosessen. Sametingsrådet er opptatt av at regjeringen i meldingen utformer en politikk med tiltak som er av overordnet betydning for utviklingen av det samiske samfunnet. Det er spesielt viktig å etablere enighet om de overordnede spørsmålene innenfor de enkelte sektorområdene.

Sametingsrådet legger til grunn at samene er et eget folk, også i den betydning som følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966. Sametingsrådet forventer at regjeringen i meldingen fastsetter i lov at Sametinget er et eget rettssubjekt og at konsultasjonsplikten følges opp og videreutvikles. Videre forventes at regjeringen i meldingen uttrykker vilje for inkorporering av ILO-konvensjonen nr. 169 i norsk rett.

Barentssamarbeidet

Sametinget og Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) var representert på "Barents Youth Seminar 2007 – Youth in the Barents Region – a lottery win or bad luck?" i Rovaniemi 12.-15.oktober. Hovedtema for seminaret var aktivt medborgerskap og mangfold.

Det ble utarbeidet et statement som ble lagt frem for utenriksministrene under ministermøtet i Rovaniemi i november. I ungdommenes statement ble det understreket at hver stat må sikre urfolkernes rettigheter i Barentsregionen ved å ratifisere ILO-konvensjon nr. 169, og bruke den nylig vedtatte FN-erklæringen om urfolks rettigheter i sitt arbeid.

Det ble avholdt et fellesmøte mellom Barents Regionale ungdomsråd (BRYC) og Barents Regionale Arbeidsgruppe for ungdomsspørsmål (RWGYI) under seminardagene. SUPU er representert som urfolkernes representant i BRYC, og Sametinget ved administrasjonen er representert som urfolkernes representant i RWGYI.

Nordisk samarbeid

De nordiske ministrene ansvarlig for samiske saker og sametingspresidentene har hatt møte i Stockholm 14.11.2007

Hovedtema på møtet var det videre arbeidet med nordisk samekonvensjon. På møtet i oktober 2006 var det enighet om at hvert land skulle gjennomføre vurderinger av de nasjonale høringsuttalelsene og nasjonale analyser med sikte på å avklare nasjonale posisjoner. På møtet i november viste det seg at den finske regjeringen ikke hadde fått forelagt utredning og vurdering av den foreslåtte konvensjonsteksten. Ministrene og sametingspresidentene var enige om at arbeidet skal fortsette våren 2008, når den finske analysen foreligger. Det tas sikte på at det skal foreligge et forslag til beslutning om det videre arbeidet til neste møte mellom sameministrene og sametingspresidentene.

Under møtet ble det også konstatert at spørsmålet om finansiering av Samisk parlamentarisk råd for øyeblikket synes løst, ved at budsjettmidler er stilt til rådighet i alle tre land. Videre ble det besluttet å redusere antall medlemmer i bedømningskomiteen for den samiske språkprisen "Gollegiella" fra sju til fem. Reduksjonen skjer ved at kun den regjering som har formannskapet skal være representert i bedømningskomiteen.

Ministrene og sametingspresidentene konstaterte med tilfredshet at FNs generalforsamling har vedtatt FNs urfolkserklæring. Urfolkserklæringen representerer ett viktig bidrag i utformningen av samepolitikken i Finland, Norge og Sverige. Sverige har påtatt seg å oversette erklæringen til nordsamisk og svensk.

Samisk parlamentarisk råds norske delegasjon (SPR-N) har avholdt telefonmøte 30.10.2007, hvor tilskudd som forvaltes av SPR-N, ble fordelt etter søknad. Egil Olli har overtatt presidentvervet i SPR.

Internasjonal politikonferanse

Sametingsrådet deltok på den internasjonale politikonferansen "Annual Colloquium on Crime Prevention" som i år ble arrangert av ICPC (International Centre for Prevention of Crime) og Politidirektoratet. Årets konferanse hadde fokus på politiets rolle for å forebygge og skape trygghet. I forbindelse med dette ble det holdt et innlegg av sametingspresident Egil Olli om trygghet i urfolksområder.

Med dagens rekrutteringsproblemer, omlegging til mer sentralisering og sammenslåing av politidistrikter er sametingsrådet bekymret for at tilbudet og tilgjengeligheten i de samiske områdene blir dårligere. Sametingsrådet ba om at det tilrettelegges for at politi som har kompetanse på samiske rettsoppfatninger, sedvaner og språk får mulighet til å tjenestegjøre i distrikt med spesielt behov for denne kunnskapen. Det kom også frem at en bør legge bedre til rette for at personer som allerede jobber i disse områdene kan videreutdanne seg. Sametingsrådet ønsket samtidig å understreke at de samiske rettighetene som allerede foreligger må bli fulgt opp på en god måte av politiet.

Barn og unge

Sametingsrådet har avholdt møte med Sametingets ungdomspolitiske utvalg 18.10.2007, hvor blant annet SUPUs rolle og arbeidsoppgaver ble diskutert, og innspill til utvalgets budsjett for 2008 ble lagt frem.

Lederen i Sametingets ungdomspolitiske utvalg deltok på stiftelsesmøtet for styringsgruppen i prosjektet "Rätten att komma till tals for samiska barn og ungdomar" i Helsinki 14.11.2007. Barneombudene i Norge, Sverige og Finland har startet et felles prosjekt om samiske barns rett til å bli hørt, i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 12, og målet med prosjektet er å identifisere problemområder slik samiske barn og unge selv ser dem. I forbindelse med prosjektet skal Barneombudet i Norge gjennomføre tre høringsrunder med samiske barn og unge i Oslo, Sør-Varanger og Kåfjord.

Opplæring

Høring: NOU 2007:6 Formål for framtida - Formål for barnehagen og opplæringen

Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse til forslag om endret formål for barnehagen og endring av formålet for opplæringen. Sametingsrådet støtter at oppbyggingen av formålsparagrafen skal samsvare for barnehage og opplæring og at formålet ikke differensieres mellom grunnskole og videregående opplæring.

Sametinget mener at foreldrenes grunnleggende rett og ansvar for sine barns oppdragelse og opplæring må vektlegges og tydeliggjøres tidlig i formålet.

Høring om kompetansekrav for lærere

Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse til forslag om endringer i forskrift til opplæringsloven når det gjelder kompetansekrav for førskolelærere i grunnskolen og lærere på ungdomstrinnet.

Sametingsrådet mener at førskolelærere som skal undervise på barnetrinnet, må ha videreutdanning på minst 60 studiepoeng der begynneropplæring inngår i utdanningen. Sametingsrådet er enig i at det kreves relevant utdanning i tilsetningsfaget på minst 60 studiepoeng for å undervise i norsk, matematikk eller engelsk på ungdomstrinnet, men Sametinget har også påpekt at faget samisk skal tas med i dette kravet.

Barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Sametinget har i samarbeid med fylkesmennene i Finnmark og Troms avholdt samisk barnehagekonferanse i Harstad 10.-11.10.2007 med 90 deltakere. Konferansen hadde søkelys på tospråklighet, det samiske perspektivet i rammeplan for barnehagen og samarbeid om barns livslange læring.

Årlig nettverksmøte for styrere i barnehager med samiske barn ble avholdt i Alta 24.-25.10.2007 med 22 deltakere. Tema for møtet var informasjon fra Sametinget om aktuelle barnehagesaker, pedagogisk ledelse, særskilt tilskudd til samiske barnehager, kompetanseplan for barnehagesektoren og likestilling i barnehagen. Under nettverksmøtet var det både forelesninger, erfaringsutveksling og barnehagebesøk. Erfaringsutveksling er en viktig del av møtet.

Sametinget har deltatt på Kunnskapsdepartementets konferanse "Den gode barnehagen er en likestilt barnehage". Konferansen markerte avslutning for handlingsplan for likestilling i barnehagen 2004 - 2007, samtidig som fremtidige utfordringer ble trukket fram.

Sametinget har sendt ut informasjonsskriv om særskilt tilskudd til samiske barnehager.

Administrasjonen har sett behov for å gi bedre informasjon om tilskuddet og søknadskriteriene og har brukt mye tid på veiledning. Det har kommet mange nye søknader om opplæringstilbud til samiske barn i norske barnehager.

Sametingsrådet har deltatt under Guovssahas samiske barnehages offisielle åpning i Tromsø 19. oktober.

Samisk skolekonferanse ble arrangert på Stjørdal 06. - 07. 11. 2007. Tema for konferansen var urfolk og tospråkighet. Rådsmedlem Jørn Are Gaski deltok. Konferansen ble arrangert i samarbeid med fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark og Samisk høyskole.

Sametingsrådet har fastsatt tre særskilte samiske læreplaner for studiespesialiserende utdanningsprogrammer, som erstatter faget samisk kulturkunnskap under reform-94. De tre fagene er 1) Samisk historie og samfunn, programfag i programområde for samfunnsfag og økonomi, 2) Samisk visuell kultur, valgfritt programfag i programområde for formgivningsfag og 3) Samisk visuell kultur, valgfritt programfag i programområde for formgivningsfag. Fagene kan også velges av elever i de andre studieforbereidende utdanningsprogrammer.

Sametingsrådet går inn for deling av duodjifaget i flere lærefag. Det vil bli fremmet ny søknad om deling av duodjifaget.

I juni 2007 fastsatte Kunnskapsdepartementet parallelle likeverdige læreplaner for videregående opplæring i samfunnsfag, geografi, religion og etikk. I parallell likeverdig læreplan i historie ble kun kompetansemål etter Vg2 fastsatt, på tross av at det i konsultasjon mellom Sametinget og Kunnskapsdepartementet var enighet om læreplanen. Etter nye drøftinger i oktober 2007 med departementet har Sametingsrådet godkjent nye formuleringer i enkelte kompetansemål etter Vg3.

Sametingsrådet anmodet i brev av 14.02.2007 Kunnskapsdepartementet om at nye fag innplasseres i tilbudsstrukturen for grunnopplæringen som særskilte utdanningsordninger for samer, i samsvar med ILO-konvensjon nr. 169. Saken vil bli drøftet på møte med Kunnskapsdepartementet 05.12.2007.

Sametinget har bistått Utdanningsdirektoratet med oversettelse av særskilte og parallelle likeverdige samiske læreplaner. Trykt versjon med samisk oversettelse av læreplanene og sentrale styringsdokumenter vil i nær fremtid bli publisert av direktoratet. Sametingsrådet beklager at prosessen med fastsettelse av samiske læreplaner og styringsdokumenter ikke har skjedd parallelt med nasjonale læreplaner.

Sametinget har mottatt en bevilgning på 2 mill kroner fra Utdanningsdirektoratet til kompetanseutvikling i forbindelse med Kunnskapsløftet – Samisk. Formålet med bevilgningen er å stimulere til kompetanseheving som kan fremme samisk språk og kultur hos lærere i samisk skole. Sametingsrådets intensjon med midlene er at de skal nyttes til dekning av utgifter og til gjennomføring av kurs og/eller seminarer som ikke omfattes av fylkesmennenes tildelinger. Det er planer om å gi tilbud til kompetanseheving for ledere på skolenivå, lærere i grunn- og videregående opplæring og faglige ledere og instruktører i lærebedrifter, i tilknytning til prinsipper for opplæringen – samisk og særskilte og parallelle samiske fag. Det vil også bli utarbeidet en kompetansehevingsplan.

Sametingsrådet er bekymret for mangel på kvalifiserte lærere til opplæring i samisk, spesielt utenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Dette fører til at mange elever ikke får den opplæring de har krav på og rett til. Sametingsrådet forventer at skoleeiere setter inn tiltak for å rekruttere lærere til opplæring i samisk i god tid før skolestart. Sametingsrådet ber fylkesmennene følge opp saken overfor kommunale og fylkeskommunale skoleeiere.

Kultur

Interreg-prosjektet ”Recalling Ancestral Voices – Tilbakeføring av samisk kulturarv” er nå i slutfasen. I den forbindelse ble det holdt en internasjonal konferanse om tilbakeføring 03.-05.10.2007 i Enare. Sametingsrådet holdt et innlegg på konferansen med fokus på at Sametinget må ha forvaltningsansvaret for samisk gjenstandsmateriale. På konferansen kom det også fram at Norsk folkemuseum har vedtatt at de vil åpne for tilbakeføring av samisk gjenstandsmateriale.

Sametingsrådet prioriterer en større satsning på samisk kultur, og har derfor som mål å møte alle samiske kulturinstitusjoner og -organisasjoner. Hensikten med møtene er å få en bedre kjennskap til institusjonene. Til nå har sametingsrådet møtt Beavvaš, Ája samisk senter, Samisk kunstnersenter, Nordvestsamisk museumssiida, Samisk museumslag og Árran lulesamisk senter. Generelle utfordringer som er nevnt fra institusjonenes side er oppfølgingen av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene, muligheten for å bruke samiske tegn i databaser og finansiering av kostnadene ved tospråklighet.

Beavvaš fremmet utfordringene med finansiering av et nytt teaterbygg og den økonomiske situasjonen i teateret.

Museumsinstitusjonene har spesielt tatt opp museumsreformen og de økonomiske forutsetningene for de samiske museene. Sametingsrådet har stor forståelse for bekymringene til de samiske museene, og har allerede fremmet museumsreformen som sak på møtet med kommunal- og forvaltningskomiteen på Stortinget tidligere i november.

Miljø og kulturvern

Motorferdselsloven

Sametingsrådet har avgitt høringsuttalelse om forslag til nytt regelverk for motorferdsel i utmark og vassdrag. Sametingsrådet avventer konsultering om ny motorferdselslov til Miljøverndepartementet eventuelt tar saken til behandling. Dette på bakgrunn av at Direktoratet for naturforvaltning ikke har et klart mandat fra Miljøverndepartementet. Slik sametingsrådet ser det er forslaget mangelfullt konsekvensvurdert.

Sametingsrådet har i sin høringsuttalelse vektlagt at:

- dokumentasjonsgrunnlaget for forslaget er svært svakt
- det er ikke foretatt noen vurdering av hvilke verdier som ligger til grunn for bruk og forståelse av natur og landskap
- forslaget vurderes ikke opp mot internasjonal miljørett og menneskerettighetene
- forslaget foretar ingen nærmere distinksjon mellom næringsvirksomhet, husbehovsmessig utnyttelse og fritidsbruk

En eventuell lovendring må ta utgangspunkt i Samerettsutvalgets forslag i NOU 1997:4 "Naturgrunnlaget for samisk kultur", som legger opp til at innenbygdsboendes motorferdsel tilknyttet utmarkshøsting skal kunne prioriteres foran andres adgang til fritidspreget kjøring. En slik tilnærming vil redusere den økende motorferdselen og ivareta nærhetsprinsippet ved ressursforvaltningen. Dette vil opprettholde muligheten for en fortsatt bærekraftig utvikling i bruken av utmarksressursene, og slik sikre det materielle samiske kulturgrunnlaget.

Inngrepssaker

Forsanvatnet kraftverk i Steigen og Hamarøy kommuner i Nordland fylke

06.11.2007 ble det gjennomført et konsultasjonsmøte med Olje- og energidepartementet (OED) om behandlingen av NVE sin innstilling på konsesjon til Forsanvatnet kraftverk i Hamarøy og Steigen kommune. Sametinget ga høringsuttalelse til OED 06.03.2007 hvor det ble gitt uttrykk for at tiltaket måtte vurderes opp mot Grunnloven § 110a og menneskerettsloven, (jf. SP art. 27), ILO art. 6 og konsultasjonsavtalen, samt forholdet til reindriftsloven § 10 4. ledd (nå rdl. § 22 annet ledd). Tiltaket vil mest sannsynlig stenge en flyttevei, noe som ikke er tillatt etter reindriftsloven. En stenging kan bare skje etter eventuell ekspropriasjon. På konsultasjonsmøtet, hvor Landbruks- og mat-

departementet (LMD) og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) også var til stede, ble det enighet om at OED og LMD skal vurdere forholdet mellom konsesjoner etter vassdragsreguleringsloven og rdl. § 22. Samtidig skal LMD nærmere vurdere konsekvensene av reguleringsforslaget fra NVE for reindriften. Dette vil også måtte vurderes opp mot SP art. 27. Så snart OED og LMD har avsluttet dette arbeidet skal skriftlige vurderinger sendes Sametinget og det berørte reinbeitedistriktet. På denne bakgrunn planlegges videre fremdrift og neste konsultasjonsmøte.

Uttalelse vedrørende melding om bygging av 420 kV-kraftledning mellom Balsfjord og Hammerfest

Sametingsrådet har i brev av 19.10.2007 avgitt høringsuttalelse til konsekvensutredningsprogrammet for bygging av kraftledning mellom Balsfjord og Hammerfest. Det er bedt om konsultasjoner for endelig fastsetting av utredningsprogram. Sametingsrådet har også bedt om at konsekvensene for samisk reindrift, tradisjonell utmarksbruk og næringsutøvelse, kulturminner og kulturmiljø, samt samisk kultur og samfunnsnivå generelt skal utredes. Sametingsrådet har videre påpekt at for Finnmark fylke skal Sametingets retningslinjer etter finnmarksloven § 4 legges til grunn for vurderingene. I brevet er det bedt om at disse retningslinjene legges til grunn for hele tiltaksområdet.

Konsultasjoner - Områdevern

Sametingsrådet har i løpet av denne beretningsperioden konsultert seg fram til enighet med henholdsvis Fylkesmannen i Finnmark og Fylkesmannen i Troms om sammensetning og mandat for tre ulike arbeidsutvalg for verneplan- og forvaltningsplanarbeid. Sametingsrådet har nådd frem med sin argumentasjon omkring arbeidsutvalgenes størrelse og at allmenne interesser ikke bør komme i overvekt i forhold til de som representerer lokale brukerinteresser og rettighetshavere.

Verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark fylke

Fylkesmannen i Finnmark har 09.05.2007 meldt oppstart av verneplan for et utvalg av myrer og våtmarker. Forslaget er en oppfølging av stortingsmelding nr. 68 fra 1980-81. I alt er 23 områder med myrer og våtmarker aktuelle for vern i Finnmark fylke. Ni av områdene ligger innenfor Kautokeino kommune. De andre områdene ligger i kommunene Alta, Gamvik, Hasvik, Karasjok, Kvalsund, Lebesby, Måsøy, Nesseby, Porsanger, Sør-Varanger, Tana og Vadsø.

På konsultasjonsmøte mellom Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark 18.04.2007 ble verneplanen for myrer og våtmarker drøftet. Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark er enige om at det ikke er hensiktsmessig å etablere et arbeidsutvalg etter retningslinjene for hvert enkelt av de aktuelle områdene som inngår i planen. Det er imidlertid enighet om etablering av et arbeidsutvalg for områdene i Kautokeino kommune, og at dette arbeidsutvalget også er sammenfallende med arbeidsutvalget for verneplan for Goahhtluoppal nasjonalpark i Kautokeino kommune.

Når det gjelder områdene utenfor Kautokeino har sametingsrådet bedt om at Fylkesmannen i Finnmark lager oppsummerende notater som omtaler de samiske interessene som fremkommer i verneplanprosessen på lokalt og regionalt nivå. Disse notatene brukes som et grunnlag for avsluttende konsultasjoner mellom Sametinget og Fylkesmannen før vernesaken sendes videre til Direktoratet for naturforvaltning. Sametingsrådet vil videre vurdere behovet for ytterligere konsultasjoner.

Arbeidsutvalg for utarbeiding av verneplan for Goahhtluoppal nasjonalpark og vern av myrer og våtmarker i Kautokeino kommune

På et konsultasjonsmøte mellom Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark 10.10.07 ble det oppnådd enighet om at sammensetningen av utvalget skal være:

- 2 representanter fra reindriften (vestre og midtre sone).
- 1 representant fra Kautokeino kommune
- 1 representant fra Sámi bivdo- ja meahcástansearvi
- 1 representant fra Badjineanu gilisearvi/Økseidet bygdelag
- 1 representant for Finnmarkseiendommen

Det var videre enighet om at Fylkesmannen leder utvalget og utpeker medlemmene fra de ulike partene etter forslag fra disse. En jevn kjønnsfordeling skal tilstrebes. Derfor skal Fylkesmannen be de ulike partene om å foreslå både en kvinne og en mann. Fylkesmannen skal videre ivareta sekretariatsoppgavene i arbeidsutvalget.

Forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark

Sametinget og Fylkesmannen i Troms har gjennom konsultasjoner blitt enige om arbeidsutvalgets sammensetning:

- 1 representant fra reinbeitedistrikt 36 Ráisdúottar (Cohkolat ja Biertavárri)
- 1 representant fra reinbeitedistrikt 35 B Beahcegealli
- 1 representant fra gjennomflyttingsdistriktene, representert ved reinbeitedistrikt 19/32T Láhku-Vuosvággi/ Lakselvdal-Lyngsdal
- 1 representant fra Nordreisa kommune
- 1 representant fra Statskog Troms
- 1 representant fra lokale brukerinteresser, utpekt av Rådet for Reisa nasjonalpark
- 1 representant fra Fylkesmannen i Troms

Det er videre enighet om at Fylkesmannen leder arbeidsgruppa, og i tillegg har sekretærfunksjon.

Arbeidsutvalg for utarbeiding av forslag til landskapsvernområder i Navitdalen og Kvænangsbotn, Kvænangen kommune.

Sametinget og Fylkesmannen i Troms har gjennom konsultasjoner blitt enige om arbeidsutvalgets sammensetning:

- 1 representant fra Fávrrsorda reinbeitedistrikt
- 1 representant fra Spalca reinbeitedistrikt
- 1 representant fra Ábborášša reinbeitedistrikt
- 1 representant fra Kvænangen kommune
- 1 representant for Grendeutvalget for Kjækan/ Kvænangsbotn krets
- 1 representant fra Fylkesmannen i Troms, Miljøvern avdelingen
- 1 representant fra Statskog
- 1 representant fra de private grunneierene

Fylkesmannen oppnevner de enkelte medlemmene fra de ulike partene etter forslag fra disse. Fylkesmannens representant er leder av Arbeidsutvalget. Fylkesmannen ivaretar også sekretariatsoppgavene for utvalget.

Konvensjonen om biologisk mangfold

Sametinget har deltatt i Norges delegasjon på to arbeidsgruppemøter under konvensjonen om biologisk mangfold. Møtene ble gjennomført i Montreal, Canada i perioden 8. - 19.10.2007. Samene var også representert gjennom Sametinget i Sverige og Sametinget i Finland. Samerådet representerte samene gjennom sin rolle som en ikke-statlig organisasjon (NGO). Samerådet ble i plenum tildelt den store ære av å fungere som en av fire møteledere for arbeidsgruppemøtet.

Det første arbeidsgruppemøtet omhandlet forhandlinger om et internasjonalt regime om tilgang og fordeling av goder knyttet til genetiske ressurser. Det er vedtak på partsmøtet til konvensjonen om at forhandlingene skal gjennomføres innen år 2010. Genressurser er den tredje bærekjelken under konvensjonen. De to første er bevaring og bærekraftig bruk av det biologiske mangfold. En rettfærdig fordeling av godene knyttet til genressurser skal bidra til å bekjempe fattigdom i verden. Dette arbeidsgruppemøtet bar preg av at partene fremdeles står langt fra hverandre. Det er særlig statene Australia, New Zealand og Canada som blokkerer konsensus på viktige saksområder. Møtet var positivt i den forstand at møtelederne på bakgrunn av debattene utarbeidet et godt dokument som synliggjorde refleksjoner om fremgang på viktige områder

Dokumentet tydeliggjorde områder med enighet, samt listet opp områder som trenger avklaring og hvilke muligheter og verktøy som kan brukes. Møtet var også positivt for urfolk ved at deltakerrettighetene på møtet ikke ble gjenstand for diskusjon og debatt. Urfolkene slapp til på linje med statene i debattene.

Det andre arbeidsgruppemøtet omhandlet artikkel 8(j) i konvensjonen som dreier seg om å respektere, bevare og opprettholde urfolks tradisjonelle kunnskaper. Artikkelen omhandler også fornying og utøvelsene av tradisjonelle kunnskaper som legitimerer tradisjonelle levemåter som er relevant for en bærekraftig bruk og bevaring av det biologiske mangfoldet. Vedtakene fra dette arbeidsgruppemøtet bar preg av at statene som stemte mot FNs erklæring om urfolksrettigheter, herunder Australia, New Zealand og Canada, benyttet anledningen til gjøre vedtakene svakere med hensyn på urfolks rettigheter. Dette gjelder særlig tekst om informert samtykke fra ufolk og landrettigheter.

Anmodning om møte med Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim

Sametingsrådet ved president Egil Olli har anmodet om et snarlig møte med statsråd Erik Solheim for å drøfte følgende saker:

- oppfølging av retningslinjer for vern i samiske områder
- videreføring av prosessen for bruk og vern i lulesamisk område, Tysfjord-Hellemo
- framtidig samisk kulturminneforvaltning
- rovviltpolitikk og bestandsovervåking

I tillegg er det ytret ønske å få orientering om og drøftet status i arbeidet med ny plan- og bygningslov, bistandsarbeid overfor urfolk i lys av FNs erklæring om urfolks rettigheter og Mortensnes som verdensarvsted.

Kulturvern

Sametinget har deltatt med foredrag og innlegg om samisk kulturvernarbeid ved Samisk skolekonferanse på Stjørdal, det Norske arkeologmøtet 2007 i Tromsø, samt på et seminar om kulturminner som turmål og reiselivsobjekt i Mo i Rana. Å synliggjøre Sametingets kulturvernarbeid i slike fora, bidrar til å skape ytterligere forståelse og legitimitet for det gode og omfattende arbeid som Sametinget utfører på dette fagfeltet.

Helse og sosial

Sametinget var 10.-11.10.2007 med på å arrangere en helse- og sosialkonferanse i Tromsø. Konferansen fokuserte på de utfordringer vi har for å nå målet om en likeverdig helse- og sosialtjeneste til den samiske befolkning. Konferansens målgruppe var samiske fagfolk, samt andre med interesse for helse- og sosialtilbudet til samiske pasienter. I alt var det påmeldt ca. 150 deltakere som alle bidro til at konferansen ble en faglig og arrangementmessig suksess.

Sametinget deltok 6.-7.11.2007 på en grenseoverskridende helsekonferanse i regi av NOPUS (The Nordic Educational Programme for the Development of Social Services). Overordnet tema for konferansen var hvordan tilrettelegge samiske helse- og sosialtjenester over de nordiske grenser. Det ble satt fokus på kultur- og språkkompetanse i tjenestene, opplæring i språk, samt rekruttering av samisktalende helse- og sosialarbeidere til utdanninger og profesjonsyrker.

Universitetet i Tromsø (UiTø) har satt i gang en revidering og omstruktureringen av profesjonsstudiet i medisin. Sametinget har etterspurt hvordan universitetet gjennom medisinstudiet, møter de utfordringer samiske pasienter står ovenfor i den norske helse- og sosialtjenesten. Sametinget viser til det ansvaret UiTø har til den samiske befolkningen og er bekymret over begrenset fokus på samisk språk- og kultur i medisnutdanningen.

Det pågår for tiden konsultasjoner med Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende oppdragsdokumentene til de fire regionale helseforetakene. Departementets oppdragsdokumenter representerer myndighetenes bestilling til de regionale helseforetakene for det kommende år. Sametingets mål er at samiske pasienters rett og behov til tilrettelagte tjenester skal ivaretas.

Næringsutvikling

Fiskeri

Sametingsrådet har tatt initiativ til konsultasjoner med Fiskeri- og Kystdepartementet om konsekvenser av fiskerireguleringer for samisk kultur og næringsutøvelse i sjøsamiske kystsamfunn. Rådet har særlig engasjert seg i vern av kysttorsken og eierskapsbegrensninger i kystflåten. I oppfølgingen av regjeringens strukturpolitikk har rådet arbeidet for å begrense de negative virkningene av strukturering av flåten mellom 15 og 11 meter, og for at de minste båtene under 11 meter får gode rammebetingelser i torskefiskeriene for den kommende perioden.

Sametingsrådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenum mai, sak 16/07

Forslag 1: Opprett et samisk frihandelsområde

Dette forslaget ble fremmet i plenum i mai 2007. På grunn av endringer i sametingsrådets sammensetning, har denne saken ikke vært drøftet tilstrekkelig. Sametinget vil arbeide videre med saken og svare på spørsmålet på plenum februar 2008.

Forslag 2: Prosjektet "Fjellrev i Finnmark"

Jakt på fjellrev har ført til at bestanden ble kraftig desimert på begynnelsen av 1900-tallet, og fjellreven ble derfor totalfredet i 1930. Til tross for dette har ikke bestanden utbredt seg, og det er i dag ikke en levedyktig fjellrevbestand i Norge.

Årsaken til at fjellrevbestandene ikke har tatt seg opp igjen etter fredningsvedtaket er fortsatt usikker. Det er nødvendig med økt forskning på dette området. Det biologiske mangfoldet er ikke tjent med at fjellreven dør ut, og fjellreven er svært sårbar blant annet i forhold til klimaendringer.

På Varangerhalvøya i Øst-Finnmark er det gjennomført et prosjekt der målet blant annet er å etablere en langsiktig strategi for bevaring og overvåkning av fjellrev i Finnmark. Dette prosjektet er i positiv utvikling, og det er avsatt midler til dette formål i statsbudsjettet for 2008. Rådet vil følge med i prosjektets videre fremgang.

Forslag 3: Revisjonsplikt for små foretak

Sametinget har gjentatte ganger forsøkt å få kontakt med Nærings- og handelsdepartementet for å få avklart problemstillingen, foreløpig uten å lykkes. Sametinget vil arbeide videre med saken fremover.

Forslag 4: Helhetlig næringspolitikk – behov for samisk næringsplan

Sametingsrådet ser utfordringene i helhetlig tenkning i næringspolitikken og vil utarbeide en helhetlig samisk næringsplan for samiske næringer.

Utfordringene i å utarbeide en helhetlig samisk næringsplan ligger først og fremst i på hvilken måte samiske næringer skal prioriteres og hvilke kriterier som skal ligge til grunn for prioriteringene i hvilke perioder. En problemstilling er om næringene skal vurderes i forhold til hvor viktige næringene har vært tradisjonelt og kulturelt mot for eksempel hvor viktige de er for økonomi og bosetning. Andre vurderinger kan være i forhold til hvor mange utøvere næringa involverer og/eller kjønnsrepresentasjon.

Sametinget har over tid utarbeidet strategier for politikktutviklingen i de fleste næringene som drives i samiske områder. En rapport som evaluerer SUF er under utarbeidelse, og vil være ferdig ved årsskiftet. På dette plenum vil melding om jordbruk og en melding om utvikling av utmarksnæringer behandles. Begge har betydning for arbeidet med en helhetlig samisk næringsplan. Foruten disse planene skal Sametinget sette i verk et verdiskapingsprogram for næringskombinasjoner og samisk reiseliv i 2008.

Det vil derfor være hensiktsmessig å avvente arbeidet med en eventuell næringsplan til 2008 og etter at evalueringen av Samisk utviklingsfond er ferdig.

Forslag 5: Samisk lærernetverk

Sametingsrådet viser til at Sametinget har fått overført en del midler fra Utdanningsdirektoratet til kompetanseutvikling i den samiske skolen. Midlene er tiltenkt kompetanseheving som kan fremme samisk språk og kultur hos lærere i samisk skole. De skal dekke planlegging og gjennomføring av kompetanseutviklingstiltak knyttet til innføring av Kunnskapsløftet i det samiske området. For å utvikle gode kompetansehevingsprogrammer, anses samarbeid med andre organer og institusjoner som viktig. Sametingsrådet ser derfor nytten av tett samarbeid med fylkesmennene og høyskoler, primært Samisk høyskole.

Sametingsrådet er også opptatt av at kompetansemidler til det nasjonale Kunnskapsløftet kommer skoleledere og lærere i samiske skoler til gode. Sametingsrådet har derfor løpende samarbeid med fylkesmennene i samiske områder, hvor spørsmålet om bruken av kompetansemidler til det nasjonale Kunnskapsløftet blir drøftet.

Når det gjelder opprettelse et eget nettverk for samiske lærere, viser Sametingsrådet til at det allerede er opprettet en del fysiske nettverk. Det kan nevnes faste samarbeidsmøter mellom de 7 kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk, mellom kommuner utenfor samisk forvaltningsområde i Finnmark og Troms og mellom de tre ressursentrene for opplæring på sørsamisk område. Sametingsrådet anser at allerede opprettede nettverk bør opprettholdes og videreutvikles, noe som også fylkesmennene støtter. Når det gjelder egen internettside for nettverket, mener Sametingsrådet at Samisk læringsnett kan vurderes utviklet til å bli en digital møteplass for lærere.

Forslag 6: Manglende ressurser, læremidler og kartleggingsprøver på samisk
Sametingsrådet arbeider mot en langsiktig satsing når det gjelder samiske læremidler.

Det er gjennomført en evaluering av tilskudd til utvikling av samiske læremidler, og sametingsrådet vil foreta en nøye vurdering av de tilrådingene som kom frem i rapporten. I første omgang skal det utarbeides en strategiplan for samisk læremiddelutvikling. Den vil ta for seg overordnede føringer når det gjelder læremiddelutvikling. Planen vil bli utarbeidet på grunnlag av Kunnskapsløftet – Samisk. Tilrådingene gitt i evalueringsrapporten vil bli vurdert tatt med. Strategiplanen planlegges lagt fram for plenum i 2008.

Alle læremiddelprosjekter som det ble bevilget midler til i 2006 og 2007 er relatert til Kunnskapsløftet – Samisk. Sametingsrådet har i møter med forlagene anmodet om at prosjekter som var igangsatt før den tid, i størst mulig grad blir tilpasset Kunnskapsløftet-Samisk.

Sametingsrådet har tatt opp nasjonale prøver med Kunnskapsdepartementet ved flere anledninger. Sametingsrådet er derfor tilfreds med at Kunnskapsdepartementet i brev av 18.06.2007 har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utvikle nasjonale prøver i lesing på samisk. Disse prøvene skal gjennomføres første gang høsten 2009.

Kunnskapsdepartementet har i samme brev bedt Utdanningsdirektoratet sørge for at kartleggingsprøvene i lesing og regning for 2. trinn oversettes til de tre samiske språkene.

Forslag 7: Miljømelding

Sametingsrådet ser at det samiske samfunnet står overfor store miljøutfordringer knyttet til områder som klimaendringer, bevaring av det biologiske mangfoldet, spredning av miljøgifter, ivaretagelsen av arealgrunnet, tradisjonell utmarksbruk, kulturminner, rovvilt og motorferdsel. For å møte miljøutfordringene kreves mulighet og evne til samhandling med på internasjonalt, nasjonalt og lokalt nivå. Sametingsrådet ser at dette for Sametinget er svært krevende både kapasitets- og kompetansemessig. Sametingsrådet vil på plenumsmøtet i februar legge fram en miljø- og arealpolitisk redegjørelse og har videre som målsetning å legge fram en miljømelding i november 2008.

Forslag 8: Verneplanprosesser i samiske områder

Sametingsrådet er tydelig på at ved vern av naturområder må lokalbefolkningens rettigheter ivaretas. Utgangspunktet er at områdevern ikke må være til hinder for tradisjonell samisk bruk. Naturens mangfold sikres best gjennom en bærekraftig bruk.

Hevdvunnen tradisjonell utmarksbruk og næringsutøvelse som jakt, fangst, sanking, fiske, reindrift, jordbruk og bufehold er fremdeles viktige grunnlag for livsopphold i det samiske samfunnet. Disse næringsformene innebærer en bærekraftig bruk av naturen og naturgodene. En slik mangesidig tilpassing har vist seg å være miljøvennlig og har hindret overbeskatning. Dette perspektivet har sentrale myndigheter tatt med seg ved opprettelser av nasjonalparker i den senere tiden. For Varangerhalvøya nasjonalpark, som ble opprettet i desember 2006, sies det blant annet i kongelig resolusjon at: "Vernet vil være et bidrag til å sikre naturgrunnet slik at samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse kan opprettholdes. Vernet vil derfor ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området."

Det er sametingsrådets standpunkt at vern i samiske områder kan medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur. Dette forutsetter imidlertid at verneprosess, innhold og forvaltningsregime ikke virker fremmedgjørende, men styrkende for samisk kultur. Det var derfor svært viktig å få på plass avtalen mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verne- og forvaltningsplanarbeid i samiske områder.

Avtalen sikrer en lokal samisk medvirkning i verneplanprosesser. I lys av retningslinjene må det foretas konkrete vurderinger av vernebehovet, både ut fra trusselvurdering og verneverdivurdering i hvert enkelt tilfelle. Det ligger også inne i retningslinjene at lokale samiske interesser skal kunne fremme forslag om særskilte utredninger. Dette for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag i spørsmålet om vern.

Retningslinjene konkretiserer konsultasjonene mellom vernemyndighetene, lokale samiske interesser og Sametinget. Avtalen innebærer at Sametinget på en forutsigbar, helhetlig og faglig forsvarlig måte skal konsultere tre ulike forvaltningsnivå, samtidig som man skal ha kontakt og dialog med samiske interesser og lokalsamfunn. Avtalen sikrer også en lokal samisk deltakelse og premisslegging for alt verneplanarbeid i samiske bruks- og bosettingsområder. Sametingsrådet vil se til at retningslinjene følges.

Når det gjelder tempoet i verneprosessene er arbeidet med opprettelse av nasjonalparker fastsatt i St.meld. nr. 62 (1991-1992) ”Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge”. Meldinga trekker linjene for den framtidige arbeidet med vern. Intensjonen er at gjennomføringen av planlagt vern skal skje innen 2010, og i løpet av 2008 vil 45 av i alt 54 verneframlegg i nasjonalparkplanen være gjennomført. Av disse er tre under oppstart, en er klar for sentral høring og to forslag er oversendt Miljøverndepartementet for endelig behandling. I tillegg pågår det en egen planprosess for bruk og vern av Tysfjord-Hellemo som Miljøverndepartementet for øyeblikket har stanset framdriften av. Det pågår også arbeid med opprettelse av seks landskapsvernområder eller naturreservater i samiske områder. I tillegg til at det er under utarbeidelse 11 forvaltningsplaner for nasjonalparker og landskapsvernområder. For alle disse sakene skal det gis tilstrekkelig tid til reelle konsultasjoner mellom staten og lokale samiske interesser, og mellom staten og Sametinget.

Forslag 9: Konsultasjonsordninger med Stortingets komiteer

Sametingsrådet er opptatt av at konsultasjonsplikten etter ILO-konvensjon nr. 169 nedfelles i lov. Dette kan gjøres på flere måter både gjennom en generell inkorporering av ILO-konvensjonen i norsk rett, gjennom en egen konsultasjonslov eller som en ny bestemmelse i sameloven. Problemstillingen vil bli fulgt opp i konsultasjonene med Regjeringen om tiltak i stortingsmeldingen om samepolitikken.

I hvilken grad Stortinget er omfattet av konsultasjonsplikten etter ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 6 er et tolkningsspørsmål. I ILO-konvensjonen er pliktsubjektet ”the government”, et begrep som kan forstås noe bredere enn det norske ”regjeringen”. Uavhengig av hvordan en velger å tolke begrepet ”the government” har Stortinget utviklet en praksis der Sametinget får anledning til å få utvidede og egne møter med komiteene når de har saker av betydning for samiske interesser til behandling. I noen tilfeller har Stortingets presidentskap medvirket til at det er avholdt egne åpne høringsmøter mellom Sametinget og komiteene. I forbindelse med Stortingets behandling av finnmarksloven ble dialogen mellom Stortinget og Sametinget formalisert ved at det ble besluttet å gjennomføre konsultasjoner mellom justiskomiteen og Sametinget. Bakgrunnen for dette var at staten skulle ivareta sin konsultasjonsplikt etter ILO-konvensjon nr. 169 ved lovbehandlingen. Sametinget fikk da også oversendt justiskomiteens utkast til innstilling om finnmarksloven til behandling og ga i sitt vedtak, under visse forutsetninger, samtykke til justiskomiteens flertallsinnstilling.

Spørsmålet om å nærmere regulere forholdet mellom Stortinget og Sametinget er foreslått i artikkel 18 i utkastet til Nordisk samekonvensjon. Sametingsrådet vil følge opp dette forslaget i sammenheng med den videre behandlingen av samekonvensjonsforslaget. Sametingsrådet ønsker også, uavhengig av arbeidet med forslaget til Nordisk samekonvensjon, å ta initiativ overfor Stortingets presidentskap for å drøfte behovet for å etablere fastere rutiner for samhandlingen mellom Stortinget og Sametinget. Dette med bakgrunn i erfaringene med behandlingen av forslaget til finnmarkslov.

Forslag 10: Revurdering av reindrifftsavtalen

Det avholdes årlige reindrifftsforhandlinger mellom Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL). Dette i henhold til Hovedavtalen for reindrifftsnaeringen. Sametinget er ikke part i reindrifftsforhandlingene, men er observatør og gir innspill til departementet i forkant av disse.

Innenfor dagens hovedavtale er det adgang til å innføre en delt geografisk forvaltning av avtalemidlene hvis ønskelig. Dersom Sametinget ønsker en delt geografisk forvaltning må dette tas opp i forbindelse med Sametingets innspill til reindrifftsavtalen. Innspillet til reindrifftsavtalen 2008/09 behandles som egen sak i plenum.

Etter rådets foreløpige vurderinger vil en geografisk differensiert forvaltning av reindrifftsavtalens midler kunne være formålstjenelig dersom det legges til grunn at noen reinbeiteområder har større uforskyldte tap som igjen medfører minimal produksjon. Disse områdene bør i en periode få kompensasjon for dette.

Sametingsrådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenum september, sak 31/07

Forslag 1: Den nye finansieringsordningen for samiskfaget i videregående skoler er katastrofal for samiskundervisningen

Sametingsrådet har vurdert finansieringsordningen i forhold til rettigheter, bevilgninger over statsbudsjettet, antall timer det gis tilskudd for og timesats.

Målet med tilskuddsordningen for videregående opplæring er å medvirke til finansiering, slik at det blir gitt opplæring i samisk for samer i videregående opplæring i samsvar med rettighetene slik det går fram av § 6-3 i opplæringslova.

Det er ikke like rettigheter for elever til samiskopplæring i grunnskolen (opplæringslovens § 6-2) og videregående opplæring.

Hvert år blir det over Kunnskapsdepartementets budsjett bevilget midler til tiltak i grunnopplæringen, jf. Kap. 225, post 63 *Tilskott til samisk i grunnopplæringa*. Under denne posten er det to ulike tilskuddsordninger; en for grunnskolen og en for den videregående opplæringa. Tilskuddsordningen for samisk i grunnskolen omfatter skoler innenfor samiske distrikt til opplæring i og på samisk og skoler utenfor samiske distrikt til opplæring i samisk. Tilskuddordningen for videregående opplæring omfatter opplæring i samisk ved videregående skoler som har samiske elever, unntatt de statlige samiske videregående skolene.

Under Reform 94 var hver undervisningstime 45 minutter. Ved innføring av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet – Samisk ble *timetallet fastsatt som klokketimer for hovedtrinn i grunnskolen og for årstrinn i videregående opplæring. Omregning til klokketimer fra 45 minutters timer innebærer ikke endringer i omfanget av opplæringen, med unntak av noen mindre tilpasninger.*

Hvis en sammenligner rundskriv som beskriver nåværende og tidligere beregning, viser det seg at beregningsmåten er uendret, men timetallet er lagt om fra 45 minutters enheter til 60 minutters enheter. Det er m.a.o. ikke reduksjon i antall timer det gis tilskudd for.

Innføring av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet – Samiske omfatter hele den 13-årige grunnopplæringen, både grunnskole og videregående opplæring. Fagene norsk og samisk fått nye gjennomgående læreplaner, med det er ulike beregningsmåter for tilskudd til opplæring i samisk i grunnskolen og i videregående opplæring.

Beregningsreglene for tilskudd til opplæring i samisk for elever utenfor samiske distrikt er under endring. Det tas sikte på å treffe målgruppen bedre. Tilsvarende endring bør gjøres i forhold til videregående opplæring. Sametingsrådet har sendt brev til Kunnskapsdepartementet og anmodet om at departementet foretar en samordning av beregningsreglene.

Forslag 2: Tiltak til samiskopplæringen utenfor forvaltningsområdet for samisk språk
Sametingsrådet ser utvikling av kunnskap og kompetanse som noen av de viktigste grunnlaget for det samiske samfunnet. Sametingsrådet er kjent med behovet for samisklærere, og vil arbeide for at de samiske områdene i størst mulig grad blir i stand til å tilby opplæring i tråd med opplæringslovens bestemmelser.

Sametingsrådet vil bidra til at retten til opplæring og utdanning i samisk blir en effektiv rett.

Sametingsrådet vil vurdere alle tiltak som kan bidra til at disse målsetningene oppfylles, og også vurdere individrettede tiltak.

III Votering

Av 43 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført slik:

- Sametingetsrådets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Egil Olli, saksordfører	Tone Finnesen
		Bjarne Store-Jakobsen
		Johan Mikkel Sara
	Egil Olli	
2	Aili Keskitalo	Marianne Balto
		Jánoš Trosten
		Egil Olli
	Aili Keskitalo	
3	Sten Erling Jønsson	Hilde Anita Nyvoll
		Terje Tretnes
	Sten Erling Jønsson	
4	Olaf Eliassen	Terje Tretnes
		Isak Mathis O. Hætta
		Johan Mikkel Sara
	Olaf Eliassen	
5	Terje Tretnes	Klemet Erland Hætta
		Egil Olli
		Marianne Balto
	Terje Tretnes	
6	Jánoš Trosten	
7	Bjarne Store-Jakobsen	Aili Keskitalo

		Egil Olli
		Terje Tretnes
	Bjarne Store-Jakobsen	
8	Johan Mikkel Sara	Olaf Eliassen
		Terje Tretnes
		Jánoš Trosten
	Johan Mikkel Sara	
9	Kjersti Myrnes Balto	
10	Per Edvin Varsi	
11	Gunn-Britt Retter	
12	Ronny Wilhelmsen	
13	Jørn Are Gaski	
14	Aili Keskitalo	
15	Henrik Eriksen	
16	Klemet Erland Hætta	
17	Jørn Are Gaski	
18	Rita-Alise Porsanger	
19	Marianne Balto	
20	Aili Keskitalo	
21	Terje Tretnes	
22	Jørn Are Gaski	
23	Vibeke Larsen	
24	Egil Olli	

VI Sametingets vedtak

Sametinget tar Sametingsrådets virkesomhetsberetning til orientering.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.11.07 kl.12.05

Sak 56/07

Spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets forretningsorden § 11

Arkiv

Arkivsaksnr.

SF-

07/4912

Saken påbegynt tirsdag 27.11.07 kl. 13.40

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		Representant Aili Keskitalo, NSR sametingsgruppe	Samekonvensjonen
2		Representant Gunn-Britt Retter, NSR/SåB	De samiske museene

II Spørsmål og svar

Spørsmål 1, representant Aili Keskitalo, NSRs sametingsgruppe

Samekonvensjonen

Vi registrerer at Samekonvensjonsprosessen er blitt forsinket, og i følge medieoppslag skyldes dette at den finske regjeringen ikke har klarlagt sin posisjon til konvensjonsforslaget. Dette må vel bety at den norske regjeringens posisjon er klar.

Har Sametingsrådet blitt informert om den norske regjeringens posisjon til konvensjonsforslaget?

Vil Sametingets representanter bli orientert om denne?

Har man fått noen tilbakemelding på hvordan Sametingene vil bli involvert i den endelige forhandlingsprosessen?

Svar til spørsmål 1:

En felles administrativ arbeidsgrupp mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Sametinget avleverte 3. oktober en rapport med gjennomgang av utkastet til Nordisk samekonvensjon i forhold til gjeldende folkerettslige forpliktelser og intern rett. Denne rapporten vil gi grunnlag for de posisjoner Norge vil innta i det videre arbeidet med samekonvensjonen. Tilvarende analyse er foretatt av den svenske regjeringen hvor Sametinget i Sverige har blitt informert om arbeidet. Den finske regjeringen har ikke ferdigstilt sitt analysearbeid, men vil gjøre dette i løpet av våren 2008.

På minister- og sametingspresidentmøte i Stockholm 14. november ble det enighet om at det videre arbeidet med samekonvensjonen fortsetter når Finlands analyser er ferdigstilt våren 2008. Det nordiske embetsmannsorganet skal da sørge for raskt å utarbeide et forslag til hvordan forhandlingene om en samekonvensjon skal gjennomføres med sikte på en beslutning om dette på neste møte mellom ministrene og sametingspresidentene.

Det er Sametingspresidentene i Finland, Norge og Sverige sin felles posisjon at sametingene skal delta som selvstendige parter i forhandlingene, slik at det vil være snakk om 6 partsforhandlinger.

Spørsmål 2, representant Gunn-Britt Retter, NSR/SÁB

De samiske museene

Det synes ikke som om bevilgningene fra staten til de samiske museene er blitt styrket i samme grad som bevilgningene til andre museer i Norge, etter at forvaltningen av de samiske museene ble underlagt Sametinget.

F.eks er Nordvestmuseasíidas konsolidering beregnet å komme på nærmere 2 mill. kroner. Til dette formålet er det i Sametingets budsjett blitt foreslått 0,5 mill. kroner. I Sametingets budsjett for 2008 blir det foreslått 1,5 mill kroner til Varanger samiske museum, mens behovet er 1 mill kroner mer. I år kan Sametinget styrke bevilgningen til Varanger samiske museum med 60.000 kroner, som i fjor ble styrket med 40.000 kroner.

Det er behov for å forbedre den økonomiske situasjonen til de samiske museene, slik at de kan utføre sine oppgaver tilfredsstillende. Hvordan har Sametingsrådet fulgt opp arbeidet til det foregående rådet i forbindelse med museumsreformen, f.eks. i forhold til ABM Utvikling og Kulturdepartementet?

Svar til spørsmål 2:

Sametinget overtok forvaltningsansvaret for de samiske museene i 2002. Overtakelsen sammenfalt med starten på den nasjonale museumsreformen. Reformen var ment å bidra til en faglig kvalitetsheving ved en bedre utnyttelse av ressursene. De deltakende museene ble lovt en betydelig økning av statlige driftsmidler som følge av reformen. De samiske museene har sluttet seg til reformen, men har ikke, som representant Retter påpeker, fått ta del i den økonomiske styrkingen av museene.

Spørsmålet er hvorfor de samiske museene er kommet så dårlig ut når det gjelder museumsreformen. Sametingsrådets er av den oppfatning at dette har sammenheng med at museumsreformen for samiske museer ikke har blitt omfattet av myndighetenes satsing på området. De øvrige museumsenhetene som deltar i den nasjonale museumsreformen er blitt fulgt opp, mens de samiske museene har blitt hengende etter. Sametingsrådet viser til at det i perioden 2002-2008 er bevilget 200,5 mill kroner til den nasjonale museumsreformen over statsbudsjettet. De samiske museene har blitt tilgodesett med 2 mill. kroner av disse.

Et annet forhold knyttet til museumsreformen er at de samiske museene har fått de 2 millionene som en del av bevilgningen til Sametinget på post 320 Samiske kulturformål, øremerket museumsreformen. De bevilgende myndigheter har ment at Sametinget selv burde prioritere midler til museumsreformen over den resterende potten på post 320 Samiske kulturformål. Ekstra midler til reformen er bevilget i 2006, da det ble satt av 250 000 kroner.. I Sametingets budsjett for 2008 er det foreslått bevilget 500 000 kr. ekstra midler til Tana og Varanger museumssíida, uten at det er kommet midler over statsbudsjettet.

Det som imidlertid er klart er at midlene bevilget til de samiske museene på langt nær dekker de behovene museene har. Museene står overfor store faglige utfordringer i tillegg til at de fortsatt er i en oppbyggingsfase. På grunn av manglende økonomiske ressurser er situasjonen kritisk og konsekvensen er at den faglige utviklingen og kvalitetshevingen stopper opp.

På de to månedene det sittende Sametingsrådet har vært i posisjon, har saken vært tatt opp i vårt møte med Stortingets kommunal og forvaltningskomite tidligere i november. Sametingsrådet har videre arbeidet for å sikre de samiske museene regionale driftsmidler fra fylkeskommunene. Sametingsrådet har også hatt møter med representanter for de samiske museene for å søke å finne løsninger i dialog med dem. Denne uka er det møte med ABM-utvikling. I desember er det planlagt et møte med Kultur- og kirkedepartementet hvor blant annet spørsmålet om museumsreformen skal tas opp.

III Votering

Av 43 representanter var 32 til stede. Det ble ikke votert i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo, spørsmålstiller	
	Egil Olli	
	Aili Keskitalo	
	Egil Olli	
2	Gunn-Britt Retter, spørsmålstiller	
	Hilde Anita Nyvoll	
	Gunn-Britt Retter	
	Hilde Anita Nyvoll	

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.11.07 kl. 14.00.

Sak 57/07 Kunngjøring av nye saker

Arkiv

Arkivsaksnr.

SF-

07/3727

Saken påbegynt tirsdag 27.11.07 kl. 14.00

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	24.09.07	Representant Kjersti Myrnes Balto, NSRs samarbeidsgruppe	Den nye finansieringsordningen for samiskfaget i videregående skoler er katastrofal for samiskundervisningen
2	24.09.07	Representant Ann-Mari Thomassen, NSRs samarbeidsgruppe	Tiltak for samiskopplæringen utafor forvaltningsområdet
3	26.11.07	Representant Tone Finnesen, NSRs sametingsgruppe	Likeverdig helsetilbud i lulesamisk område
4	26.11.07	Representant Egil Utsi, NSRs sametingsgruppe	Samisk spesialisthelsetjenesten må styrkes
5	26.11.07	Representant Marit Kirsten A. Gaup, Arbeiderpartiets sametingsgruppe	CO2 utslippet fra gassanlegget i Hammerfest
6	26.11.07	Representant Magnhild Mathisen, Arbeiderpartiets sametingsgruppe	Samisk kulturkunnskap og krav om tolketjenester
7	26.11.07	Representant Aili Keskitalo, NSR sametingsgruppe	Samisk pressestøtte - forslag fra Medietilsynet
8	26.11.07	Representant Terje Tretnes, SáB	Oljetankere og trafikken utenfor finnmarkskysten
9	26.11.07	Representant Terje Tretnes, SáB	Pressestøtten til de samiske avisene

II Forslag og merknader

Forslag 1, representant Kjersti Myrnes Balto, NSR's samarbeidsgruppe

Den nye finansieringsordningen for samiskfaget i videregående skoler er katastrofal for samiskundervisningen

Den nye finansieringsordningen for samiskfaget som ble innført fra 1.januar 2007, gjør at samiskundervisningen ved fylkeskommunale videregående skoler får elendige vilkår.

Finansieringsordningen har blitt dramatisk forverra i forhold til slik den var før.

Beregningsreglene er som følger:

3.2 Beregningsregler

For elever/lærlinger som har rett til opplæring i samisk etter § 6-3 i opplæringsloven, gis årlig tilskudd til 50 klokke timer per elev/lærling for de 20 første elevene/lærlingene. For elevtall over 20 gis det

tilskudd til 25 klokketimer per elev/lærling. Tilskuddet beregnes per fylke og per frittstående skole med telledato 2. mai. Tilskuddet blir utbetalt i to like deler 30. juni og 30. oktober samme år.

I praksis betyr det at skoleeier, fylkeskommunen, får en overføring fra staten etter de 20 første elevene på 1/5 av timebehovet pr elev. På de fleste fylkeskommunale skoler er det få elever og disse er spredd på ulike årstrinn og ulike fagkoder (1.språk, 2 sorter andrespråk, 2 varianter fremmedspråk pr årstrinn) Den nye refusjonsordninga dekker ikke timebehovene for disse elevene. Dersom skoleeier ikke plusser på mellomlegget, må skolene bære den totale økonomiske byrden, noe skolen selvsagt ikke klarer. Dermed er det to muligheter: samiskfaget blir uglesett for det spiser av fellesmidler som ikke finnes, eller skolen får en timesum, for eks 10 t/u hvor absolutt alle årstrinn og alle sorter samisk skal passe inn. Dette vil være et totalt uakseptabelt undervisningstilbud.

Fylker med få samiskelever vil ikke bli berørt i samme grad. (bedre tilskudd for de 20 første). Private skoler vil heller ikke bli berørt i samme grad. (hver av dem teller som en enhet). De statlige videregående skolene i Indre Finnmark vil heller ikke merke denne undergravinga. Troms og Finnmark fylkeskommuner og deres elever er store tapere i den nye ordningen. Arbeidssituasjonen for både samisklærerne og elevene vil bli håpløse.

Fremmedspråk samisk, som har høyere timetall i vgs enn samisk 2.språk 2 er ikke med i tilskuddsordningen selv om faget har kode i kunnskapsløftet.

Sametinget må snarest ta dette opp med kunnskapsdepartementet og sørge for at det gjeninnføres en finansieringsordning som ikke undergraver retten til samiskundervisning.

Oppsummert:

1. Tilskuddsordninga må forbedres. Den gamle med 2t/u pr elev dekte i stor grad behovet.
2. Fremmedspråk samisk og samisk som programfag må med i tilskuddsordninga.

Forslag 2, representant Nanna Thomassen, NSR's samarbeidsgruppe

Tiltak til samiskopplæringen utafør forvaltningsområdet

Opplæringsloven slår fast at samiske elever utafør forvaltningsområdet har individuell rett til opplæring i samisk. Dette har resultert i at flere foreldre krever retten til samiskopplæring til sine barn overfor skoleeiere. Mangelen på samisklærere hindrer imidlertid at samiske elever får tilgang til sine rettigheter til å få opplæring i samisk på mange skoler, og særlig i samiske områder utafør forvaltningsområdet. Det er nødvendig at Sametingsrådet engasjerer seg i denne problematikken for å sikre at samiske barn får sine rettigheter oppfylt etter Opplæringsloven.

NSRs sametingsgruppe viser til Sametingets utredning om samiskopplæring utenfor forvaltningsområdet av 2001 og til utvalgets forslag til tiltak for å bedre tilgangen på lærere i samisk utafør forvaltningsområdet for samisk språk.

NSRs sametingsgruppe mener det må etableres individretta tiltak for å stimulere til økt rekruttering av samiskspråklig kompetanse i barnehage og grunn- og videregående skole, også utafør forvaltningsområdet for samisk språk. NSRs sametingsgruppe foreslår at sametingsrådet arbeider for at personer med formell samiskspråklig kompetanse som underviser i samisk i barnehage og grunn- og videregående skole får rett til nedskrivning av studielån. Retten må være knyttet opp mot samiskundervisning.

Forslag 3, representant Tone Finnesen, NSR's sametingsgruppe

Likeverdig helsetilbud i lulesamisk område

NSR Sametingsgruppe viser til at det er behov for å utvikle et likeverdig helse- og sosialtilbud i lulesamisk område. Spesielt eldre samer har behov for en helse- og omsorgstjeneste som bygger på samiske kulturforståelse, samisk språk og ut fra egne lokale forutsetninger. Manglende språk og kulturforståelse for den samiske bruker kan skape uverdige forhold for den enkelte.

Samer som urfolk har rettigheter regulert i norsk lov og internasjonale konvensjoner. Rettighetene sikrer blant annet rett til nødvendig helsehjelp og informasjon på eget språk. ILO-konvensjonen nr 169 artikkel 25 sikres også samene rett til å være med på å utforme de aktuelle helsetilbud, og stadfester samiske brukeres rett til tilfredstillende helsetjenester.

Med midler fra Sametinget er det i Nord-Salten utviklet en modell som ivaretar og utvikler et helhetlig og likeverdig helse- og sosialtilbud for både den samiske og norske befolkningen i regionen. Denne modellen representerer en fornyelse i måten å organisere og utvikle helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt område. Antallet eldre i hele befolkningen i regionen er økende. Med utgangspunkt i det lokale engasjementet blant pårørende til eldre samer i Tysfjord, har det tidligere Sametingsrådet 21.juni 2007 oppfordret kommunene i lulesamisk område, og fylkesmannen som tilsynsmyndighet, til å ta et aktivt grep for å bedre situasjonen for omsorgstrengende samer, med særlig fokus på de eldres behov.

NSR Sametingsgruppe ber Sametinget følge opp det gamle Sametingsrådets oppfordringer, og vil i tillegg be om at:

- Sametinget i samråd med Regjeringen å behandle situasjonen i Nord-Salten og andre aktuelle områder i forhold til den samiske befolkningens prinsipielle rettigheter til et likeverdig helse- og sosialtilbud, og i forhold til Norges rettslige forpliktelser i denne sammenheng.
- Tysfjord kommune, som ny kommune i forvaltningsområdet for samisk språk, sørger for et likeverdig helse- og sosialtilbud for den samiske befolkning, slik at spesielt eldres behov på det språklige, kulturelle og religiøse området kan ivaretas.

Forslag 4, representant Egil Utsi, NSR's sametingsgruppe

SAMISK SPESIALISTHELSETJENESTE MÅ STYRKES

Samiske fagfolk innenfor helse er enige om at det er nødvendig med en samordning av spesialisthelsetjenestetilbudet til den samiske befolkningen dersom tilbudet skal komme på et akseptabelt nivå. Fagfolkene tar til ordet for et samordnet kompetansesenter, hvor både psykiatri og somatikk inngår. Senteret kan med fordel også knytte til seg Senter for samisk helseforskning. Sametingsrådets helse- og sosialpolitiske redegjørelse (41/02) gir støtte for en slik oppbygging. Det nye sametingsrådet oppfordres til å intensivere arbeidet slik at deler av spesialisthelsetjenesten (somatikk) ikke faller utenom den offentlige helsetjenesten med risiko for at den da vil smuldre hen.

Situasjonsbeskrivelse 2007:

A. Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern (SANKS)

SANKS har et nasjonalt ansvar for å bidra til utviklingen av psykisk helsevern til hele den samiske befolkningen i Norge. Allerede i 1984 ønsket fagfolkene som var med å etablere Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i Karasjok, å videreutvikle poliklinikken til etter hvert å kunne bli et kompetansesenter for samisk psykiatri i Norge. I dag, 20 år senere, er visjonen blitt til virkelighet gjennom Samisk Nasjonalt Kompetansesenter for psykisk helsevern (SANKS) som ble etablert i 2002. I dag jobber det 90 mennesker i SANKS, i voksenpsykiatrien (Lakselv) og i barne- og ungdomspsykiatrien (Karasjok). Når ungdomspsykiatrisk avdeling blir etablert i løpet av 2008, vil den totale staben bestå av rundt 120 ansatte. Fra et lite poliklinisk team på fire personer i 1984 har BUP-Karasjok utviklet seg til å bli et landsdekkende samisk senter innen barne- og ungdomspsykiatrien med over 50 fagstillinger. I tillegg til den ordinære BUP-poliklinikken, har man i dag tilbud til rusmisbrukende ungdommer (Samisk Psykiatrisk Ungdomsteam – PUT), innleggelse av familier (Familieavdelingen), eget team for intensivt poliklinisk arbeid / kriseintervensjoner (Ambulant team), og fra 2008 innleggelse for ungdom med atferdsproblemer (Ungdomspsykiatrisk avdeling). Innen voksenpsykiatrien (DSP-Lakselv) har man poliklinikk, Akutteam og Døgnavdeling som er åpent for samer i hele landet.

SANKS har i tillegg en Forsknings- og utviklingsavdeling (FoU). Miljøet har allerede produsert flere doktorgradsarbeider.

B. Somatisk spesialisthelsetjeneste

I.

Spesialistlegesenteret i Karasjok ble opprettet i 1987 i privat regi med formål å betjene befolkningen i indre Finnmark på pasientens eget språk og premisser. De første årene hadde senteret 2-3 samisktalende spesialister. I dag er senteret en del av Helse Finnmark (HF), organisatorisk underlagt Hammerfest sykehus.

Senteret har i dag disse fagfolk knyttet til seg:

Hudlege på full tid (samisktalende)

Revmatolog, 12 uker pr år (ikke-samisktalende)

ØNH-lege, 12 uker pr år (ikke-samisktalende)

Høresentral (2 samisktalende audiografer)

Indremedisin (dekkes på ambulant basis av ambulerende leger som ikke er samisktalende)

Pediatri (noen uker i året, ikke-samisktalende)

Gynekologi (noen uker i året, ikke-samisktalende)

Senteret mangler en forsknings- og utviklingsavdeling (FoU). En slik avdeling vil være svært viktig dersom senteret skal utvikle seg faglig og bli attraktiv for unge samiske legespesialister.

II.

Privatpraktiserende samisktalende kardiolog/indremedisiner i Karasjok

Privat driftstilskudd fra Helse-Nord som kun gjelder så lenge legen praktiserer.

Privatpraktiserende samisktalende øyelege/optiker i Lakselv

Privat driftstilskudd fra Helse-Nord som kun gjelder så lenge legen praktiserer.

Helse-Finnmark har i dag avtale med det finske helsevesenet i Lappland om felles bruk av ressurser, spesielt med henblikk på de samisktalende pasienter. Samisktalende pasienter fra Finland kan få utredning og behandling på norsk side dersom de ønsker det (SANKS og Spesialistlegesenteret), mens finsktalende pasienter bosatt i Finnmark kan få utredning og behandling i Finland dersom dette skulle være ønskelig.

Forskning

Senter for samisk helseforskning, lokalisert i Karasjok, er en satellittenhet underlagt Universitetet i Tromsø.

Konklusjon

Samisk psykiatrisk spesialisthelsetjeneste er gjennom SANKS godt utviklet med tilbud til den samiske befolkning på landsbasis. Kompetansesenteret har en aktiv Forsknings- og utviklingsavdeling som bidrar til å styrke faget samt rekruttere fagfolk.

Senter for samisk helseforskning er kommet godt i gang og kan allerede vise til de første doktorgradsarbeider. Samisk helseforskning er på en måte et "Samisk Folkehelseinstitutt" som mest beskjeftiger seg med epidemiologisk forskning.

Samisk somatisk spesialisthelsetjeneste er i dag fragmentert og svak og risikerer å dø ut dersom det ikke snart tas skikkelige grep for å gi den utviklingsmulighet. Senteret må tilføres ressurser slik at antall samiskspråklige spesialister øker og forsknings- og utviklingsarbeid kan få en naturlig plass i det daglige arbeidet. Kombinerte klinikk/forskningsstillinger vil for eksempel være attraktive for framtidige samiske legespesialister.

De to private driftstilskuddene fra HelseNord kan bli trukket tilbake eller omplassert utenfor de samiske kjerneområdene når legene velger å avvikle driften. Derfor må de to hjemlene allerede nå bli definert som "samiske" og være en del av Spesialistlegesenterets hjemler.

I samisk tekning hører "sjel og kropp" sammen. Således bør psykiatri og somatikk samorganiseres og utgjøre ett felles samisk spesialistsenter. Et slikt samisk kraftsenter lokalisert i et levende samiskspråklig miljø vil kunne spille på lag med samiske helseinstitusjoner andre steder i landet (eksempelvis Samisk helsesenter på Drag), og derved bedre det totale helsetilbudet til den samiske befolkningen i landet.

Sametingsrådet bes arbeide videre med strategier for å sikre samiskspråklige somatiske spesialisthelsetjenester i forhold til det problemkomplekset som her er skissert. Samisk legeförening har mange leger med mye kompetanse om problemkomplekser innenfor psykiatri og somatikk og kan sikkert bidra dersom sametingsrådet ser seg tjent med det.

Forslag 5, representant Marit Kristen A. Gaup, Arbeiderpartiets sametingsgruppe

CO2 utslippet fra gassanlegget i Hammerfest

Arbeiderpartiets sametingsgruppe er bekymret over brenningen av CO2 gassen fra LNG anlegget på Melkøya i Hammerfest.

I nærmiljøet medfører CO2 utslippet, sot nedfallet og NOx utslippet til langsiktige skadevirkninger for mennesker, beitende dyr og levende organismer i havet. Dette er forhold som berører livskvaliteten til befolkningen i regionen, og dette er også en trussel mot den samlede matproduksjonen i nordområdene.

Utslippet får konsekvenser først og fremst for nærmiljøet, men utslippet bidrar også til at den globale forurensningen øker dramatisk.

Anlegget ligger nært opptil Golfstrømmen, og med det til følge at sotnedfallet spres over store geografiske områder.

Nærliggende øyer til Melkøya er viktige beiteområder for sau og rein, beitene må bevares mest mulig fri for forurensningen.

Utslippene fra Melkøya anlegget må bringes ned på det nivået som ble fastlagt i konsesjonsvilkårene, og dette må de ansvarlige for gassanlegget ta på alvor.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe anmoder Sametingsrådet om å ta opp gassutslipp problemet med Statens forurensningstilsyn SFT.

Forslag 6, representant Magnhild Mathisen, Arbeiderpartiets sametingsgruppe

Samisk kulturkunnskap og krav om tolketjenester.

Sametinget registrerer at det er stor mangel på tolketjenester og mangel på samisk kulturkunnskap i alle ledd innenfor offentlig sektor. Dette er et problem innenfor alle institusjoner der samiske brukere er involvert.

Myndighetene må gjennom bevilgninger til ulike institusjoner stille krav om kjennskap til samisk kultur og krav om tilgang til tolketjenester.

Fortsatt opplever vi at det er manglende respekt fra offentlige institusjoners side, for den samiske brukers rett til å kommunisere på sitt eget språk. Også manglende samisk kulturkompetanse gjør at samiske brukere ikke får den behandlingen og oppfølgingen som de har krav på, grunnet språklige og kulturelle barrierer.

Sametingsrådet oppfordres til å ta opp denne problemstillingen med sentrale myndigheter, og fremme et krav for regjeringen om at det i styringsdokumentene fra departement og direktorat for ettertiden skal være krav til institusjonsledelsene innenfor alle samfunnsområder om samisk kulturkunnskap hos de ansatte og tilgang på tolketjenester. Dette må formuleres på en slik måte at dette blir underlagt inspeksjon, kontroll og oppfølging.

Forslag 7, representant Aili Keskitalo, NSR sametingsgruppe

Samisk pressestøtte - forslag fra Medietilsynet

Sametinget har ved flere anledninger fremmet behovet for en samiskspråklig dagsavis som dekker hele det samiske området. Begrunnelsen for dette behovet er både forankret i medias rolle og oppgaver i den samiske samfunnsdebatten, og behovet for bruk, utvikling og synliggjøring av de samiske skriftspråkene.

I den sammenhengen var det gledelig at regjeringen i forslag til statsbudsjett 2008 foreslår å øke bevilgningen til samisk pressestøtte. Regjeringen peker selv på de samiske avisene oppgave i forhold til å opprettholde og videreutvikle samisk skriftspråk.

Det er derfor svært overraskende at Medietilsynet ikke følger opp disse signalene i deres forslag til fordeling av pressestøtten. Tvert i mot vil den planlagte sammenslåtte samiske avisen på tapende ut av fordelingen. Det kan i verste fall ødelegge for planene om en samiskspråklig dagsavis fra 2008, og arbeidet med et styrket samiskspråklig medietilbud gjennom mange år.

Den samiske pressestøtten ble i sin tid etablert med den begrunnelse at det er dyrere å drive avisproduksjon på samisk, og at markedsgrunnlaget både når det gjelder abonnenter og annonser er

begrenset og betydelig mindre enn for norskspråklige aviser. Dette er fortsatt tilfelle, og må avspeiles i pressestøtteordningen.

Sametingsrådet må snarest ta kontakt med AID og KKD for å sikre at økningen i samisk pressestøtte i realiteten sikrer muligheten for å etablere en samiskspråklig dagsavis. Både språkpolitiske og mediepolitiske hensyn tilsier at dette må prioriteres. Det vil være tragisk om planene om en samiskspråklig dagsavis går til grunne fordi Medietilsynet enten ikke viser vilje til å ta hensyn til politiske signaler - eller fordi Sametinget og regjeringen ikke gir noen signaler om politisk vilje.

Forslag 8, representant Terje Tretnes, SáB

Oljetankere og trafikken utenfor finnmarkskysten.

Det er en betydelig økning i trafikk med oljetankere utenfor finnmarkskysten fra russisk oljeterminal på Kola. Vi vet også at trafikk i forbindelse med Snøhvit-gassen vil øke betraktelig i nærmeste fremtid. Denne trafikken er ikke helt uten farer, da det fort kan oppstå farlige situasjoner spesielt pga. værforhold i vinterhalvåret. Hvis det pr. i dag skjer en større ulykke med en av disse oljetankerne er det ikke god nok beredskap samt ulykken kan fort gå over i kategori katastrofe med tanke på oljesøl samt miljø. De menneskelige aspekt må og sikres med katastrofeberedskap.

Det har vist seg ved flere slike ulykker /katastrofer at kvalifisert hjelp finnes i nærheten, men de økonomiske forhold spiller dessverre inn slik at hjelpen ikke rykker ut umiddelbart før en økonomisk garanti er tilstede.

Derfor mener vi at Sametinget bør ta dette opp med de norske myndigheter, der et forslag om å avgiftsbelegge denne transport med et mindre beløp pr tonnasje som den enkelte oljetanker frakter. Avgiften belastes rederi, og frakt kan ikke skje uten at denne avgift er betalt. Avgiften går i sin helhet inn til et fond som skal være en garanti for at beredskap er inntakt ved finnmarkskysten, samt at de rykker ut umiddelbart ved en evt. ulykke. Midlene fra fondet skal også kunne dekke øvelser som er relatert til denne type virksomhet.

Forslag 9, representant Terje Tretnes, SáB

Pressestøtte til de samiske avisene.

I bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet for 2008 under kap.335 post 75 som omhandler tilskudd til samiske aviser, fremkommer det at det for 2008 er en betydelig økning. Bakgrunn for denne økning kan tolkes dit at sametinget i sine to siste årsmeldinger til Stortinget, samt møte med Kommunal- og næringskomiteen på Stortinget, har gitt uttrykk for et ønske om en daglig samiskspråklig avis.

Høsten 2007 kom nyheten om at de to samiskspråklige avisene Áššu og Min Áigi ville i løpet av siste halvår 2007 jobbe med å slå seg sammen til en avis for å kunne blant annet komme ut med en samisk språklig avis daglig. Samtidig har de samme avisstyrene sagt at etter en evt. sammenslåing vil de satse på nettbasert avis på sør-og lulesamisk.

Et av vilkårene for at dette skal kunne lykkes er at pressestøtten som ytes til de samisk språklige avisene økes. Men vi registrerer at i medietilsynets forslag vil den ”samisk” norsk språklige avisen Sagat være en vinner da medietilsynet foreslår en økning på 4,2 mill til denne avisen. De samisk språklige vil kun få kr. 650 000 til sammen.

Vi er sterkt redd for at en daglig samiskspråklig avis ikke vil kunne realiseres med denne minimale økningen av pressestøtte.

Vi vil be sametingsrådet umiddelbart ta kontakt med kulturdep. Samt medietilsynet for å få rettet den skeivhet som vi synes medietilsynet i sitt forslag fremlegger.

Bakgrunn er blant annet at de samiske avisene har en viktig oppgave til å opprettholde og videreutvikle det samiske skriftspråket. Jamfør statsbudsjettet samisk kap.335 post 75 siste linje.

Her mener vi at medietilsynet ikke legger disse kriteriene til grunn for sitt forslag.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

Møtelederskapets forslag:

Nye saker 1 - 9 oversendes Sametingsrådet for behandling

- Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Kjersti Myrnes Balto, saksordfører	
	Jørn Are Gaski	
2	Nanna Thomassen, saksordfører	
3	Tone Finnesen, saksordfører	
4	Egil Utsi, saksordfører	
	Per Ivar Henriksen	
5	Marit Kirsten A. Gaup, saksordfører	
	Terje Tretnes	
	Tor Mikalsen	
6	Magnhild Mathisen, saksordfører	
	Rita-Alise Porsanger	
	Terje Tretnes	
	Jørn Are Gaski	
7	Aili Keskitalo, saksordfører	
	Kirsti Guvsám	

	Marianne Balto
	Bjarne Store-Jakobsen
	Aili Keskitalo
8	Terje Tretnes, saksordfører
	Per Ivar Henriksen
	Gunn-Britt Retter
	Johan Mikkel Sara
	Bjarne Store-Jakobsen
9	Terje Tretnes
	Bjarne Store-Jakobsen
	Jánoš Trosten

VI Sametingets vedtak

Nye saker 1 - 9 oversendes Sametingsrådet for behandling.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.11.07 kl. 15.05.

Sak 58/07 Samefolkets fond - forvaltning

Arkivsaknr.
07/1326

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	14.08.07	R 109/07
Plan- og finanskomiteen	12. - 14.09.07	009/07
Sametingets plenum	25. - 28.09.07	39/07 - Saken utsatt
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	58/07

Saken påbegynt tirsdag 27.11.07 kl. 15.25

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	14.08.07	Sametingsrådet	Sak R 109/07
2		Sametinget	Vedtak i sak 23/02
3		Sametinget	Vedtak i sak 30/04
4	22.09.2006	Regjeringen	Vedtekter for Samefolkets fond

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Forvaltning av Samefolkets fond

1. Sametinget i plenum er fondsstyre for Samefolkets fond
2. Sametinget fastsetter i eget vedtak prioriteringer og satsingsområder for bruken av Samefolkets fond ved starten av hver valgperiode. Vedtaket gjelder for valgperioden såfremt Sametinget selv ikke bestemmer noe annet
3. Sametinget fastsetter i sitt årlige budsjettvedtak bruken av avkastningen av Samefolkets fond med grunnlag i vedtak om prioriteringer og satsingsområder for valgperioden, og det til enhver tid gjeldende regelverk for tilskuddsforvaltning
4. Sametingsrådet rapporterer årlig bruken av Samefolkets fond til Sametinget i plenum

Plan- og finanskomiteens innstilling:

Innledning

Stortinget har i Samefolkets fond avsatt 75 millioner kroner som kollektiv erstatning for skadene og den uretten fornorskningspolitikken har medført for det samiske folk (jf. Innst. S. Nr. 220 (1999-2000)). Avkastningen fra fondet skal forvaltes av Sametinget.

Stortinget har satt som forutsetning at Samefolkets fond ikke skal anvendes til individuelle erstatninger.

Dette er tredje gang Sametinget behandler Samefolkets fond som egen sak i plenum, samt at det er avholdt et seminar i februar 2007. Tidligere vedtak gjort av Sametinget vedrørende Samefolkets fond er sak 23/02 og sak 30/04.

I sak 30/04 uttalte Sametinget følgende: "Sametinget vil presisere at vi ikke ønsker å motta Samefolkets fond hvis ikke saken for de utdanningsskadelidte etter andre verdenskrig løses i løpet av meget kort tid."

Forutsetningene i Sametingets vedtak i sak 30/04 er oppfylt i den grad at fondet nå kan tas i bruk.

Vedtektene fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet sier at fondets avkastning skal gå til styrking og revitalisering av samisk språk og kultur.

Merknader:

Hele komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Ingolf Kvandahl, Ann-Mari Thomassen og Gunn Britt Retter (NSR/SfP), medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Egil Olli, Sten Erling Jönsson, Willy Ørnebakk, Vibeke Larsen, Wiebke Slåtsveen og Magnhild Mathisen, og medlemmet fra Samefolkets parti (SfP) Terje Tretnes og medlemmet fra Finnmarkslista (FIN) Toril Bakken, ser for seg at plenum gjennom egne vedtak kan overføre deler av fondsavkastningen til eksisterende tilskuddsordninger, alternativt prioritere særskilte tidsavgrensede prosjekter.

Komiteens flertall, medlemmene fra NSR og SfP, mener at Sametingets plenum, som samenes høyeste organ, skal være fondsstyre og forvalte Samefolkets fond. Samefolkets fond er gitt samefolket som en kollektiv erstatning og derfor er det prinsipielt riktig at fondet gis den status at det er plenum som prioriterer fondsavkastningen.

Et annet flertall, medlemmene NSR, Ap og SfP, tar høyde for at disponeringen av den oppsamlede avkastningen av Samefolkets fond gis en grundig behandling. Dette tas opp i Sametingets plenum når saken om prioriteringer og satsingsområder for bruken av fondet for resten av denne perioden behandles i november 2007.

Forslag:

Forslag fra *hele komiteen*:

Forslag 1

Sametinget vedtar å ta i bruk Samefolkets fond

Forslag fra medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Egil Olli, Sten Erling Jönsson, Willy Ørnebakk, Vibeke Larsen, Wiebke Slåtsveen og Magnhild Mathisen og medlemmet fra Finnmarkslista (FIN) Toril Bakken:

Forslag 2

Punkt 1 i rådets forslag strykes.

Nytt 4. punkt:

Sametingets tilskuddsstyre er fondsstyre, og forvalter avsetningen innenfor eksisterende forvaltningsordninger.

Sametingets tilskuddsstyre rapporterer årlig bruken av Samefolkets fond til plenum. Sametinget skal rapportere dette videre i sin årsmelding.

Nytt 5. punkt:

Av den oppsparte avkastningen, avsettes 25 mill til grunnkapitalen. Avkastning en av dette, tillegges årlig avkastningen av Samefolkets fond.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 37 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens forslag 2 ble ikke fremmet.
- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble vedtatt med 35 mot 2 stemmer.
- Komiteens tilrådning ble vedtatt med 35 mot 2 stemmer.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Roger Pedersen, saksordfører	
2	Magnhild Mathisen	
3	Kirsti Guvsám	
4	Marianne Balto	
5	Bjarne Store-Jakobsen	
	Magnhild Mathisen	
6	Johan Mikkel Sara	
	Egil Olli	
	Per Ivar Henriksen	
	Magnhild Mathisen	

	Johan Mikkel Sara	
7	Aili Keskitalo	Johan Mikkel Sara
	Aili Keskitalo	
8	Jánoš Trosten	Terje Tretnes
		Per Ivar Henriksen
		Kirsti Guvsám
	Jánoš Trosten	
9	Bjarne Store-Jakobsen	
10	Gunn-Britt Retter	
11	Isak Mathis O. Hætta	
12	Terje Tretnes	
13	Olaf Eliassen	
14	Kirsti Guvsám	
15	Egil Olli	
16	Aili Keskitalo	
17	Tor Mikalsen	
18	Marianne Balto	
19	Roger Pedersen	

VI Sametingets vedtak

Sametinget vedtar å ta i bruk Samefolkets fond.

Forvaltning av Samefolkets fond

1. Sametinget i plenum er fondsstyre for Samefolkets fond
2. Sametinget fastsetter i eget vedtak prioriteringer og satsingsområder for bruken av Samefolkets fond ved starten av hver valgperiode. Vedtaket gjelder for valgperioden såfremt Sametinget selv ikke bestemmer noe annet
3. Sametinget fastsetter i sitt årlige budsjettvedtak bruken av avkastningen av Samefolkets fond med grunnlag i vedtak om prioriteringer og satsingsområder for valgperioden, og det til enhver tid gjeldende regelverk for tilskuddsforvaltning
4. Sametingsrådet rapporterer årlig bruken av Samefolkets fond til Sametinget i plenum

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.11.07 kl. 16.50

Sak 59/07 Samefolkets fond – prioriteringer og satsingsområder 2008-2009

Arkivsaknr.
07/1326

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	16.10.07	R 132/07
Plan- og finanskomiteen	13. - 15.10.07	
Sametingets plenum	27. - 30.10.07	59/07

Saken påbegynt onsdag 28.11.07 kl. 09.05

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	16.10.07	Sametingetsrådet	Sak R 132/07 Samefolkets fond - prioriteringer og satsingsområder 2008-2009
2	24.08.07		Samefolkets fond - forvaltning

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget prioriterer følgende satsingsområder for å styrke samisk språk og kultur:

- Tiltak som involverer barn og unge
- Tiltak som legger til rette for etablering av arenaer
- Tiltak som er med på å synliggjøre samisk språk og kultur
- Tiltak som øker språkkompetansen hos voksne der samisk språk står svakt

Plan- og finanskomiteens innstilling:

Merknader:

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen og Gunn Britt Retter (NSR/SjP), medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Magnhild Mathisen, Egil Olli, Sten Erling Jønsson, Willy Ørnebakk, Hilde Anita Nyvoll og Wiebke Synnøve Slåtsveen og medlemmet fra Samefolkets parti (SjP) Terje Tretnes er kjent med at den oppsparte avkastingen av Samefolkets fond pr 31.12.2006 er på kr 30 200 000. Sak 59/07 Samefolkets fond – prioriteringer og satsningsområder 2008-2009 avsetter kr 5 300 000 av dette til satsningsområder i budsjett 2008. Vedtaket innebærer at et lignende beløp avsettes til samme formål i

budsjettet for 2009. Den resterende avkastningen etter behandling av budsjett 2008 er på kr 24 900 000. Sametinget må i enhver sammenheng arbeide for å skaffe andre medfinansierer for å forsterke effekten av Samefolkets fond.

Komiteen ønsker at det settes i gang gode prosesser mot ulike brukergrupper for å søke innspill på hvordan de gjenværende 24,9 mill forvaltes. Dette tas opp til behandling under saken revidert budsjett i mai 2008.

Komiteen ønsker at Sametinget vurderer muligheten for å benytte en del av avkastningen til å etablere et samisk filmfond i samarbeid med statene, sametingene i Finland og Sverige, fylker og private aktører. Avkastningen fra et slikt fond brukes til forprosjektering av filmproduksjoner.

Forslag:

Forslag fra *bele komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Arbeiderpartiets sametingsgruppe (AP) og Samefolkets parti (SfP):*

Forslag 1

Sak 58/07 bestemmer at Samefolkets fond tas i bruk, og at avkastningen av Samefolkets fond gis en grundig behandling. Prioriteringer og satsningsområder for bruken av fondet for resten valgperioden, 2008-2009, behandles i Sametingets plenum i november 2007.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsatt vedtekter for fondet. Vedtektene sier at: "Fondets formål er å yte tilskudd eller bidrag til tiltak som styrker og bidrar til revitalisering av samisk språk og kultur." Videre står det at fondets midler ikke skal brukes til individuelle erstatninger. Avkastning av fondet stilles til Sametingets disposisjon over det årlige statsbudsjett. Sametinget kan beslutte at ubrukte midler et år, helt eller delvis, overføres til neste sametingsbudsjett. Sametingets plenum er fondets styre. Sametinget vil i budsjett for 2008 fordele avkastningen av Samefolkets fond for 2007.

Bakgrunn

Komiteen ønsker en offensiv og målrettet satsing på språkarbeid og en sterkere tydeliggjøring av hva midlene fra Samefolkets fond blir brukt til. Komiteen ønsker tiltak som vil gi synlige resultater i løpet av den første perioden fondet tas i bruk. Få, men gode, programområder for de neste to år prioriteres, slik at fondsavkastningen kan bidra til prosesser hvor man gjør konkrete løft for å se resultater av satsningen.

Den aktive fornorskningspolitikken har påført samer kollektive virkninger i forhold til selvforståelse og identitet. Tap av selvrespekt, åndelige verdier, morsmål, samisk kultur og troen på Samefolkets fremtid, samt brudd i overføring av tradisjonell kunnskap, bør ikke bare ses historisk, men også i et fremtidsretta perspektiv. Den språklige ensrettingen og den langvarige statlige innsatsen som drev frem omfattende mekanismer for å endre grunnverdier i den samiske kulturen og å tvinge frem bytte i nasjonal identitet, har påført og påfører konsekvenser for det samiske folk i dag.

Opprettelsen av Samefolkets fond er ett skritt i retning av å rette opp skader samene som folk er blitt påført gjennom generasjoner. Fondet alene er ikke nok til å bøte på skadene fornorskningen har medført. Det er fortsatt statens ansvar å videreføre arbeidet med å sikre samenes kultur og livsgrunnlag. Språket og kulturarven står oss nært og skal derfor prioriteres i det neste skrittet.

Komiteen ønsker å synliggjøre prosjekter finansiert av fondsmidlene. Det bør utvikles et varemerke som synliggjør prosjektene.

Satsningsområder

Utvikling av konkrete program vil synliggjøre det enkelte satsningsområdet, og vil kunne brukes for å generere ytterligere finansiering fra andre kilder som stat, fylker og andre aktører.

Programmer som settes i gang i denne perioden kan gå over mer enn to år, og kan ha konsekvenser utover denne toårs perioden.

I Språkprogrammer

Målsetting: Flere aktive språkbrukere.

Revitalisering og styrking av det samiske språket er en av de største utfordringene det samiske samfunnet står ovenfor i dag. Etter lange perioder med fornorskning er det et stort behov for å revitalisere språket i de generasjoner og områder som har mistet språket. Språksatsing og språkrotarbeid må også prioriteres i de språksterke områdene.

Komiteen vil i den første toårs perioden prioritere tiltak som på forholdsvis kort sikt kan resultere i flere aktive samiskspråklige språkbrukere. Et satsningsområde er utarbeidelse av språkmotiveringsprogram. Program innenfor områdene foreldre – barn, læremiddelutvikling, inkludert hefter, spill, digitale læremidler/spill, leker for barnehagebarn skal prioriteres.

Det forutsettes samarbeid mellom relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og oppvekst og utdanningsinstitusjoner innenfor dette satsningsområdet. Utvikling av program og metode for språkprogrammet må prioriteres, mens selve språkaktivitetene vil foregå på lokalt plan.

II Tradisjonell kunnskap

Målsetting: Tradisjonell kunnskap skal være levende kunnskap blant samefolket.

De eldres kunnskaper og erfaringer er viktig for de oppvoksende generasjonene, og deres kunnskap og ekspertise må honoreres på linje med ekspertise i samfunnet for øvrig. Komiteen ser det som viktig både å dokumentere tradisjonskunnskap og bevare og formidle kunnskapen til dagens og fremtidas generasjoner. Dette kan bidra til å heve statusen til samisk språk og kulturell kunnskap, samtidig som man ivaretar og viser respekt for de eldre.

Prosjekter som omfatter dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap må prioriteres. Prosjekter kan omfatte kunnskap innenfor samfunnets organisering, næringer, ressursutnyttelse og naturforståelse, miljø- og naturforhold, historiske sagn og fortellinger, joik og musikktradisjoner og duodji. Formidling av kunnskap kan være i form av bøker, film og teater.

Det forutsettes samarbeid mellom relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre og tradisjonsbærere innenfor dette satsningsområdet. Utvikling av program og metode for dokumentasjon og systematisering av tradisjonskunnskap må prioriteres, mens selve prosjektene og dokumentasjonsarbeidet vil foregå på lokalt plan.

I forbindelse med dokumentasjon av tradisjonell kunnskap, må det tas hensyn til behovet for å beskytte vår kunnskap overfor ”fremmede” interesser og det må sikres at samiske institusjoner forvalter vår kunnskap i tråd med det samiske folks interesser.

III Litteratur

Målsetting: mer samiskspråklig litteratur

Samisk skriftspråk, fag- og kulturformidling er av betydning for en moderne og vital kultur. Behovet for samisk litteratur for alle målgrupper er stort, både innenfor skjønn- og faglitteratur. Derfor er samisk litteratur et satsningsområde.

Mye samisk litteratur venter på å bli utgitt. Denne satsningen vil bli prioritert, slik at disse blir tilgjengelige for det samiske folk.

Økonomiske konsekvenser 2008 – 2009

Plan- og finanskomiteen ønsker å disponere kr 20 mill i perioden 2008-2009, dette gir kr 10 mill til disponering i budsjettet for 2008. Dette er basert på to ganger årlig avkasting, samt 10,6 mill fra den oppsamlede avkastningen.

Post	Sum
Flere aktive språkbrukere ¹	5 000
Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap ²	2 000
Litteratur	3 000
Sum	10 000

¹ Av dette prioriteres kr 3 000 000 til utvikling av språkprogram, og 2 000 000 til søkerbaserte tilskudd til prosjekter som faller innenfor satsningsområdet

² Av dette prioriteres 800 000 til søkerbasert tilskudd for prosjekter som faller innenfor satsningsområdet.

Komiteens tilråding:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Komiteens innstilling.

Forslag 2, representant Johan Mikkel Sara, Samer bosatt i Sør-Norge/Daloniid Listu

Saken utsettes inntil utdanningskadelidtes sak er løst og de som har søkt om billighetserstatning har mottatt erstatning.

Viser for øvrig til vedtak i sak 30/04

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 2 ble ikke fremmet
- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble vedtatt med 37 stemmer mot 1stemmer.
- Komiteens tilråding ble vedtatt med 37 stemmer mot 1 stemme.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Willy Ørnebakk, saksordfører	
2	Gunn-Britt Retter	
3	Hilde Anita Nyvoll	Kirsti Guvsám
4	Aili Keskitalo	
5	Bjarne Store-Jakobsen	Gunn-Britt Retter
	Bjarne Store-Jakobsen	
6	Terje Tretnes	Bjarne Store-Jakobsen
7	Olaf Eliassen	Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
		Kirsti Guvsám
	Olaf Eliassen	
8	Jánoš Trosten	Rita-Alise Porsanger
		Terje Tretnes
		Bjarne Store-Jakobsen
	Jánoš Trosten	
9	Magnhild Mathisen	
10	Kirsten Appfjell-Eira	
11	Johan Mikkel Sara	
12	Egil Olli	
13	Tor Mikalsen	
14	Marianne Balto	
15	Berit Anna Gaup	
16	Henrik Eriksen	
17	Kirsti Guvsám	
	Willy Ørnebakk	
18	Jánoš Trosten, til forretningsorden	
	Willy Ørnebakk	

VI Sametingets vedtak

Sak 58/07 bestemmer at Samefolkets fond tas i bruk, og at avkastningen av Samefolkets fond gis en grundig behandling. Prioriteringer og satsningsområder for bruken av fondet for resten av valgperioden, 2008-2009, behandles i Sametingets plenum i november 2007.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsatt vedtekter for fondet. Vedtektene sier at: "Fondets formål er å yte tilskudd eller bidrag til tiltak som styrker og bidrar til revitalisering av samisk språk og kultur." Videre står det at fondets midler ikke skal brukes til individuelle erstatninger. Avkastning av fondet stilles til Sametingets disposisjon over det årlige statsbudsjett. Sametinget kan beslutte at ubrukte midler et år, helt eller delvis, overføres til neste sametingsbudsjett. Sametingets plenum er fondets styre. Sametinget vil i budsjett for 2008 fordele avkastningen av Samefolkets fond for 2007.

Bakgrunn

Komiteen ønsker en offensiv og målrettet satsing på språkarbeid og en sterkere tydeliggjøring av hva midlene fra Samefolkets fond blir brukt til. Komiteen ønsker tiltak som vil gi synlige resultater i løpet av den første perioden fondet tas i bruk. Få, men gode, programområder for de neste to år prioriteres, slik at fondsavkastningen kan bidra til prosesser hvor man gjør konkrete løft for å se resultater av satsningen.

Den aktive fornorskningspolitikken har påført samer kollektive virkninger i forhold til selvforståelse og identitet. Tap av selvrespekt, åndelige verdier, morsmål, samisk kultur og troen på Samefolkets fremtid, samt brudd i overføring av tradisjonell kunnskap, bør ikke bare ses historisk, men også i et fremtidsretta perspektiv. Den språklige ensrettingen og den langvarige statlige innsatsen som drev frem omfattende mekanismer for å endre grunnverdier i den samiske kulturen og å tvinge frem bytte i nasjonal identitet, har påført og påfører konsekvenser for det samiske folk i dag.

Opprettelsen av Samefolkets fond er ett skritt i retning av å rette opp skader samene som folk er blitt påført gjennom generasjoner. Fondet alene er ikke nok til å bøte på skadene fornorskningen har medført. Det er fortsatt statens ansvar å videreføre arbeidet med å sikre samenes kultur og livsgrunnlag. Språket og kulturarven står oss nært og skal derfor prioriteres i det neste skrittet.

Komiteen ønsker å synliggjøre prosjekter finansiert av fondsmidlene. Det bør utvikles et varemerke som synliggjør prosjektene.

Satsningsområder

Utvikling av konkrete program vil synliggjøre det enkelte satsningsområdet, og vil kunne brukes for å generere ytterligere finansiering fra andre kilder som stat, fylker og andre aktører.

Programmer som settes i gang i denne perioden kan gå over mer enn to år, og kan ha konsekvenser utover denne toårs perioden.

I Språkprogrammer

Målsetting: Flere aktive språkbrukere.

Revitalisering og styrking av det samiske språket er en av de største utfordringene det samiske samfunnet står ovenfor i dag. Etter lange perioder med fornorskning er det et stort behov for å revitalisere språket i de generasjoner og områder som har mistet språket. Språksatsing og språkrotarbeid må også prioriteres i de språksterke områdene.

Komiteen vil i den første toårs perioden prioritere tiltak som på forholdsvis kort sikt kan resultere i flere aktive samiskspråklige språkbrukere. Et satsningsområde er utarbeidelse av språkmotiveringsprogram. Program innenfor områdene foreldre – barn, læremiddelutvikling, inkludert hefter, spill, digitale læremidler/spill, leker for barnehagebarn skal prioriteres.

Det forutsettes samarbeid mellom relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og oppvekst og utdanningsinstitusjoner innenfor dette satsningsområdet. Utvikling av program og metode for språkprogrammet må prioriteres, mens selve språkaktivitetene vil foregå på lokalt plan.

II Tradisjonell kunnskap

Målsetting: Tradisjonell kunnskap skal være levende kunnskap blant samefolket.

De eldres kunnskaper og erfaringer er viktig for de oppvoksende generasjonene, og deres kunnskap og ekspertise må honoreres på linje med ekspertise i samfunnet for øvrig. Komiteen ser det som viktig både å dokumentere tradisjonskunnskap og bevare og formidle kunnskapen til dagens og fremtidens generasjoner. Dette kan bidra til å heve statusen til samisk språk og kulturell kunnskap, samtidig som man ivaretar og viser respekt for de eldre.

Prosjekter som omfatter dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap må prioriteres. Prosjekter kan omfatte kunnskap innenfor samfunnets organisering, næringer, ressursutnyttelse og naturforståelse, miljø- og naturforhold, historiske sagn og fortellinger, joik og musikktradisjoner og duodji. Formidling av kunnskap kan være i form av bøker, film og teater.

Det forutsettes samarbeid mellom relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre og tradisjonsbærere innenfor dette satsningsområdet. Utvikling av program og metode for dokumentasjon og systematisering av tradisjonskunnskap må prioriteres, mens selve prosjektene og dokumentasjonsarbeidet vil foregå på lokalt plan.

I forbindelse med dokumentasjon av tradisjonell kunnskap, må det tas hensyn til behovet for å beskytte vår kunnskap overfor ”fremmede” interesser og det må sikres at samiske institusjoner forvalter vår kunnskap i tråd med det samiske folks interesser.

III Litteratur

Målsetting: mer samiskspråklig litteratur

Samisk skriftspråk, fag- og kulturformidling er av betydning for en moderne og vital kultur. Behovet for samisk litteratur for alle målgrupper er stort, både innenfor skjønn- og faglitteratur. Derfor er samisk litteratur et satsningsområde.

Mye samisk litteratur venter på å bli utgitt. Denne satsningen vil bli prioritert, slik at disse blir tilgjengelige for det samiske folk.

Økonomiske konsekvenser 2008 – 2009

Plan- og finanskomiteen ønsker å disponere kr 20 mill i perioden 2008-2009, dette gir kr 10 mill til disponering i budsjettet for 2008. Dette er basert på to ganger årlig avkastning, samt 10,6 mill fra den oppsamlede avkastningen.

Post	Sum
Flere aktive språkbrukere ³	5 000
Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap ⁴	2 000
Litteratur	3 000
Sum	10 000

¹ Av dette prioriteres kr 3 000 000 til utvikling av språkprogram, og 2 000 000 til søkerbaserte tilskudd til prosjekter som faller innenfor satsningsområdet

² Av dette prioriteres 800 000 til søkerbasert tilskudd for prosjekter som faller innenfor satsningsområdet.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.11.07 kl. 10.40.

Sak 60/07 Sametingets budsjett 2008

Arkivsaknr.
07/781

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	26.10.05	R 132/07
Plan- og finanskomiteen	13. - 15.11.07	
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	60/07

Saken påbegynt onsdag 28. november 2007 kl. 11.35

Ved sakens begynnelse ba følgende representanter Sametinget vurdere deres habilitet ved budsjettbehandlingen:

1. Tone Finnessen
2. Kjersti Myrnes
3. Olaf Eliassen
4. Willy Ørnebakk
5. Magnhild Mathisen

Votering om habilitet. Av 43 representanter var 30 tilstede.

Enstemmig vedtak:

1. Tone Finnessen – innhabil i behandling av direkte bevilgning til Árran lulesamisk senter i pkt. 6.2.1 og 6.2.8 i budsjettet.
2. Kjersti Myrnes Balto - innhabil i behandling av direkte bevilgning til Várdobáiki samiske senter i pkt. 6.2.1 i budsjettet.
3. Olaf Eliassen - innhabil i behandling av direkte bevilgning til Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáš i pkt. 6.2.1 i budsjettet.
4. Willy Ørnebakk - innhabil i behandling av direkte bevilgning til Lásságámmi i pkt. 6.2.1 i budsjettet.
5. Magnhild Mathisen - det er ikke foreslått direkte bevilgning til Sami duodji OS. - er derfor habil ved behandlingen.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

1 Samlet bevilgning til Sametinget

Tabell 1.0 Bevilgninger fra departementene

(i 1000 kr)

Kap.Post	Beskrivelse	RR 2006	Bud-2007	RevBud-07	Bud- 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
680.50	Arbeids- og inkluderingsdepartementet - AID	153 350	164 100	164 100	191 400	27 300	16,6 %
206.50	Kunnskapsdepartementet - KD	29 423	30 572	30 572	31 887	1 315	4,3 %
226.21	Kunnskapsdepartementet - KD	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
231.50	Kunnskapsdepartementet - KD	11 435	11 870	11 870	12 380	510	4,3 %
1429.50	Miljøverndepartementet - MD	2 000	2 000	2 000	3 000	1 000	50,0 %
320.53	Kultur- og kirkedepartementet - KKD	43 743	47 405	47 405	53 543	6 138	12,9 %
326.78	Kultur- og kirkedepartementet - KKD	500	500	500	0	-500	-100,0 %
724.21	Helse- og omsorgsdepartementet - HD	5 700	5 700	5 900	6 100	200	3,4 %
1147.50	Landsbruksdepartementet - LD	4 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50	Landsbruksdepartementet - LD	0	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
552.72	Kommunal- og regionaldepartementet - KRD	2 450	0	0	0	0	-
Totalt bevilget I		256 601	270 147	270 347	306 310	35 963	13,3 %

Den totale budsjettrammen til Sametinget er økt med kr 35 963 000 i forhold til Sametingets ordinære budsjett for 2007. I denne økningen inngår følgende:

- kr 5 000 000 til tospråklighetsmidler som en følge av at Snåsa kommune er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk
- kr 6 500 000 til verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner
- kr 8 400 000 til finansiering av inventar og utstyr til det nye vitenskapsbygget i Kautokeino
- kr 350 000 til arbeidet med sametingsvalget 2009
- kr 1 000 000 til vedlikeholds- og restaureringsarbeid innen kulturminneforvaltningen
- kr 1 000 000 til drift av Østsamisk museum
- kr 3 100 000 til kulturformål
- kr 100 000 til innkjøp av samtidskunst ved Nordvestsamisk museumssiida avd. De samiske samlinger

Resten av økningen i budsjettrammen tilsvarer en kompensasjon for pris- og lønnsstigningen.

Sametinget vil ikke ta inn nye organisasjoner og institusjoner på sitt budsjett for direkte tilskudd før melding om samiske institusjoner er lagt fra for plenum. Denne meldingen vil bli lagt fram for plenum i 2008.

Stortinget har bevilget 75 mill. kroner til Samefolkets fond. Avkastningen av fondet skal ikke gå til individuelle erstatninger. Det skal brukes til ulike tiltak for å styrke samisk språk og kultur. Beløpet som stilles til Sametingets disposisjon over statsbudsjettet for 2008 er kr 4 700 000. Denne avkastningen vil fordeles over Sametingets budsjett i 2009. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning. Over Sametingets budsjett for 2008 fordeles avkastningen for 2007 som etter tildelingsbrev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, utgjør kr 4 650 000.

1.1 Revisjon av retningslinjer for Sametingets søkerbaserte tilskuddforvaltning

Sametingets ulike søknadsbaserte tilskuddordninger ivaretas nå gjennom Sametingets budsjett. På bakgrunn av revisjon av retningslinjene i sak 43/07 er strukturen i budsjettet for 2008 derfor endret i forhold til tidligere. Målet med revisjonen er å få et regelverk som er i henhold til krav stilt i Regelverk for økonomistyring i staten. Dette er gjort ved å samle alle søkerbaserte tilskuddsordninger under ett felles regelverk.

Budsjettvedtaket inneholder mål og målgruppedefinisjoner, kriterier for måloppnåelse, prioriteringer, tildelingskriterier og beregningsregler.

2 Sametingets økonomiske rammefordeling

Tabell 2.0 Totalløp - Sametingets samlede inntekter og utgifter

(i 1000 kr)

	Regnskap-06	Bud-07	RevBud-07	Bud-08	Avvik	i %
Driftsinntekter						
Bevilgninger fra departementene	256 601	270 147	270 347	306 310	35 963	13,3 %
Avkastning Samefolkets fond 2007	a) 0	0	0	4 650	4 650	-
Andre driftsinntekter	0	0	1 630	0	-1 630	-100,0 %
Sum driftsinntekter	256 601	270 147	271 977	310 960	38 983	14,3 %
Virkemidler						
Virkemidler	a) 172 587	182 258	183 188	208 171	24 983	13,6 %
Sum virkemidler	172 587	182 258	183 188	208 171	24 983	13,6 %
SUM DRIFTSINNTEKTER - VIRKEMIDLER	84 014	87 889	88 789	102 789	14 000	15,8 %
DRIFTSKOSTNADER						
Drift politisk nivå	18 535	20 226	20 226	21 321	1 095	5,4 %
Drift administrativt nivå	55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %
Investeringer	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %
Spesielle prosjekter	6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %
Sum driftskostnader	82 385	87 889	88 789	102 789	14 000	15,8 %
ÅRSRESULTAT	1 629	0	0	0	0	-

a) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond på kr 4 650 000. Av denne avkastningen ble kr 2 000 000 prioritert språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet og kr 2 650 000 til kulturutviklings tiltak. Disse midlene er fordelt innenfor de postene de tilhører

3 Virkemidler

Sametinget foretar følgende fordeling på hovedpostene for virkemidler for 2008:

Tabell 3.0 Samletabell - Virkemidler

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 - 08-Rev 07	Avvik i %	
Direkte tilskudd	85 753	90 291	89 981	100 762	10 781	12,0 %
Søkerbasert tilskudd	a) 69 069	70 638	71 578	86 139	14 561	20,3 %
Avtaler	12 018	12 570	12 570	10 570	-2 000	-15,9 %
Andre virkemidler	3 989	5 600	5 900	6 050	150	2,5 %
Andre tiltak	1 758	3 159	3 159	4 650	1 491	47,2 %
Sum	172 587	182 258	183 188	208 171	24 983	13,6 %

a) Inkl. bruken av avkastning av samefolkets fond på kr 4 650 000.

Tabell 3.1 Totaltabell virkemidler - Hovedområder

(i 1000 kr)

	Regnskap-06	Bud-07	RevBud-07	Bud-08	Ford. i %	Avvik 08-Rev 07	i %
Virkemidler							
Opplæring	25 828	27 633	27 633	27 453	13,2 %	-180	-0,7 %
Språk	a) 42 389	47 136	47 136	53 460	25,7 %	6 324	13,4 %
Kultur	b) 62 006	64 785	64 785	74 521	35,8 %	9 736	15,0 %
Næring	26 584	24 529	24 959	30 801	14,8 %	5 842	23,4 %
Miljø- og kulturvern	2 500	1 884	1 884	3 654	1,8 %	1 770	93,9 %
Helse- og sosialsatsing	4 220	3 850	4 050	3 800	1,8 %	-250	-6,2 %
Likestilling	384	650	650	650	0,3 %	0	0,0 %
Internasjonal satsing	495	525	525	525	0,3 %	0	0,0 %
Samiske organisasjoner	2 434	2 507	2 507	2 607	1,3 %	100	4,0 %
Andre virkemidler	c) 3 989	5 600	5 900	6 050	2,9 %	150	2,5 %
Andre tiltak	d) 1 758	3 159	3 159	4 650	2,2 %	1 491	47,2 %
Sum virkemidler	172 587	182 258	183 188	208 171	100,0 %	24 983	13,6 %

a) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 000 000 prioritert språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet

b) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 650 000 prioritert kulturutviklingstiltak

c) Samlet diverse poster som blir tildelt av Sametingrådet og Motelderskapet. Disse postene var tidligere under kapittel Regionalutvikling og Andre tilskudd

d) Samlet diverse poster som konferanser, utdeling av priser, evalueringer, samisk statistikk og forsknings-, dokumentasjons-, og utredningsmidler

Hovedpostene for virkemidler er ytterligere spesifisert under kapitlene 4 til 13. Under hvert kapittel vises det en oversikt over hvor mye midler som er avsatt til direkte tilskudd og søkerbaserte tilskudd.

3.1 Direkte tilskudd

For alle institusjoner og organisasjoner som får direkte tilskudd over Sametingets budsjett, stilles det krav om at de innen 1. august 2008 skal ha utarbeidet og sendt Sametinget:

- Aktivitetsplan for 2008 som godkjennes av Sametinget
- Regnskap for 2007. Regnskap over bruken av midlene skal bekreftes av minimum registrert revisor dersom tilskuddet overstiger kr 100 000
- For institusjoner og organisasjoner skal dens høyeste myndighet (årsmøtet) ha godkjent årsregnskap og årsmelding for 2007
- Årsmelding for 2007 som rapporterer om bruken av midlene i henhold til aktivitetsplan for 2007
- Budsjettbehov for 2009

Driftsstøtte under kr 100 000 utbetales i sin helhet i begynnelsen av budsjettåret. Driftsstøtte over kr 100 000 utbetales i to omganger. Første delutbetaling skjer i begynnelsen av budsjettåret. Andre delutbetaling utbetales etter at de ovennevnte krav for driftsstøtten er oppfylt og rapportene er godkjent av Sametinget.

Unntaket er de samiske språksentrene, som får utbetalt hele tilskuddet i sin helhet i begynnelsen av budsjettåret.

Er ikke kravene for driftsstøtten oppfylt og rapportering sendt Sametinget innen 01.08.08, kan ikke tilskuddsmottaker påregne driftsstøtte fra Sametinget i 2009. Tilbakebetaling av tilskudd til Sametinget kan kreves dersom mottaker ikke oppfylder kravene som forutsatt.

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for direktebevilgning i Sametingets budsjett, framkommer i kapitlene ordningene omtales.

3.2 Søkerbaserte tilskudd

Samtlige søkerbaserte tilskuddsordninger forvaltet av tilskuddsstyret, er samlet i en felles ordning med felles regelverk, jf. Sametingets vedtak i sak 43/07. Regelverket for søkerbaserte tilskudd er tilpasset statens økonomireglement.

Statens økonomireglement pålegger Sametinget å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. I det ligger det også et krav om å ha kontroll- og dokumentasjonsordninger slik at bruken av midlene er betryggende dokumentert.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere inntil 20 % av avsatte midler i budsjettet til de enkelte søkerbaserte formål. Midlene skal disponeres innenfor rammen avsatt til Sametingets søkerbaserte tilskuddsordninger, og sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer jf. sak 43/07.

Sametingsrådet er klageinstans for vedtak fattet av tilskuddsstyret.

Øvre grense for administrative vedtak av søkerbaserte tilskudd er kr 200 000. Alle administrative vedtak skal refereres i tilskuddsstyret.

For alle søkerbaserte tilskuddsordninger, unntatt virkemidler til møtelederskapets disposisjon, gjelder Sametingets overordnede regelverk for søkerbaserte tilskuddsordninger og de tildelingskriterier som fremkommer for den enkelte ordning i budsjettet. I tillegg gjelder følgende krav for alle:

- Søknader må ligge innenfor Sametingets prioriteringer for 2008
- Sametingets søknadsskjema skal benyttes
- Tilskuddsmottaker skal levere regnskap og rapport over bruken av midlene. Regnskap over bruken av midlene skal bekreftes av minimum registrert revisor dersom tilskuddet overstiger kr 100 000. Dersom bruken av tilskuddet kan dokumenteres på annen betryggende måte, kan Sametinget fritta tilskuddsmottaker fra kravet om revisorbekreftelse

3.3 Avtaler

3.3.1 Hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner

Sametinget har i 2004 inngått en hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner representert ved Samisk kunstnerråd. Formålet er å utvikle et godt og mangfoldig samisk kulturliv og å legge forholdene til rette for skaping og formidling av samisk litteratur, musikk, dans, teater, film, bildende kunst og kunsthåndverk. Kunstneravtalen omfatter omforente tiltak innenfor kunstområdet, som gjennomføres innenfor de økonomiske rammene som partene er blitt enige om.

3.3.2 Hovedavtale i duodji

Sametinget har i 2005 inngått en hovedavtale for duodjinæringen med duodjiorganisasjonene Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid ealáhussearvi. Formålet med avtalen er å tilrettelegge for utvikling av en sterkere næringsrettet duodji, med økt lønnsomhet og økt omsetning av egenproduserte varer. En slik utvikling betinger at man fokuserer sterkt på kompetanseheving, produktutvikling, markedsføring og salg. Det fremforhandles en årlig næringsavtale for duodji med tiltak som tar sikte på en utvikling av næringen i samsvar med de politiske mål og retningslinjer som er til enhver tid vedtatt i Sametinget.

4 Opplæring

Kunnskap og kompetanse er grunnlaget for ethvert samfunn. Opplæring, utdanning og forskning er viktige momenter for å sikre god utvikling av samiske samfunn.

Hovedmål

- Den samiske befolkningen skal ha kunnskap, kompetanse og ferdigheter som er nødvendige for å utvikle samiske samfunn

Delmål

- Styrke og utvikle samiske barn og unges språk, kultur og identitet
- Den samiske befolkningen skal ha en reell rett til opplæring i og på samisk
- Høy kompetanse hos det samiske folket på alle samfunnsområder
- Barnehageløftet og Kunnskapsløftet - Samisk skal implementeres på alle nivå i utdanningssystemet
- Voksne samer får oppfylt sin rett til grunnutdanning.
- Felles læreplaner og læremidler i Sápmi

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke kunnskap og kompetanse i det samiske samfunn
- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning
- Gi informasjon og veiledning på alle områder innenfor barnehage og opplæring
- I dialog og samarbeid med skoleeiere bidra til at skoleeier implementerer Kunnskapsløftet – Samisk
- I dialog og samarbeid med barnehageeier bidra til at samiske barn får et barnehagetilbud tilpasset deres språk og kultur og at barnehageeier implementerer Barnehageløftet
- Gjennom Samisk parlamentarisk råd (SPR) fremme felles nordisk samiske læreplaner og andre saker innen opplæring og utdanning
- Arbeide for likestilling i barnehagen og skolen
- Gjennom samisk læremiddelsentral og læringsnett tilgjengeliggjøre og gi informasjon om samiske læremidler
- Gjennom dialog med høyskoler, forskningsinstitusjoner og universitet arbeide for å øke den totale samiske forskningsinnsatsen

4.1 Virkemidler

Tabell 4.1 Samletabell - Samisk opplæring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	0	0	0	0	0	-
	Søkerbaserte tilskudd	25 828	27 633	27 633	27 453	-180	-0,7 %
Sum		25 828	27 633	27 633	27 453	-180	-0,7 %

4.2 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 4.2 Søkerbaserte tilskudd - Samisk opplæring (i 1000 kr)

Post	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
100	Grunnoppplæring - læremidler	a)	12 891	13 375	13 375	14 218	843	6,3 %
101	Kompetanseheving		2 729	3 550	3 550	3 050	-500	-14,1 %
102	Barnhager	a)	10 208	10 708	10 708	10 185	-523	-4,9 %
Sum			25 828	27 633	27 633	27 453	-180	-0,7 %

a) Post 10201 læremidler til barnhager er flyttet under post 10004 læremidler. Dette får å samle all tilskudd til læremidler. I tillegg er tidligere post 10003 Kvalitetsutv. i grunnoppplæring - læreplan flyttet til kapittel spesielle driftsutgifter under administrasjonen.

4.2.1 Grunnoppplæring

Tabell 4.2.1 Grunnoppplæring - Læremidler (i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10000	Ordinære og digitale læremidler (samiske)	a)	11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %
10001	Særskilte tilrettede læremidler		1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Læremidler til barnhager	b)	0	0	0	843	843	-
Sum		c)	12 891	13 375	13 375	14 218	843	6,3 %

a) Post 10000 ordinære læremidler og post 10002 IKT-læremidler er slått sammen.

b) Post 10004 læremidler barnhager er flyttet fra post 102 Barnhager.

c) Post 10003 kvalitetsutvikling i grunnoppplæring - læreplan arbeidet er flyttet til kapittel spesielle driftsutgifter.

4.2.1.1 Ordinære og digitale læremidler

Tabell 4.2.1.1 Ordinære og digitale læremidler (samisk) (i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10000	Ordinære og digitale læremidler (samiske)	a)	11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %
Sum			11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %

a) Post 10002 IKT-læremidler er flyttet til denne posten.

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle samiske læremidler på grunnlag av gjeldende læreplanverk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag og andre læremiddelprodusenter med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Sørsamisk som førstespråk for 1. – 2. årstrinn
- Lulesamisk som andrespråk for nivå 7 – 10
- Programfag samisk historie og samfunn, samisk visuell kultur og samisk musikk og scene for videregående opplæring på nordsamisk
- Religion og etikk og geografi for videregående opplæring på nordsamisk
- Oversetting og tilrettelegging av matematikkverk på nordsamisk Vg1 yrkesfaglig utdanningsprogram
- Temabøker om samisk tradisjonell kunnskap på nord-, lule- og sørsamisk
- Digitale læremidler i samisk, matematikk og samfunnskunnskap for 1. – 4. årstrinn på nord-, lule- og sørsamisk

- Tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende samiske læremidler til Kunnskapsløftet - Samisk

Tildelingskriterier:

Felles for alle læremidler:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato. Ved spesielle tilfeller kan prosjekter få utsatt dato for ferdigstilling inntil 3 år etter tilskuddsbrevets dato, dette må spesielt begrunnes
- Tilskuddsmottaker har krav på fristforlengelse dersom Sametinget krever endringer i prosjektet etter prosjektstart
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende læreplanverk
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i læreplanverk og opplæringslov
- Tilskuddsmottaker skal i søknaden fremlegge planer for lagerhold, markedsføring og distribusjon
- Tilskuddsmottaker skal ha avtale med forfatterne, illustratører, oversettere og andre bidragsytere om at læremiddelet i sin helhet eller deler av det kan utgis, spres eller fremstilles i bokform, elektroniske form (herunder nettbasert versjon) eller i et hvilket som helst annet medium. Læremiddelet skal også kunne utgis som fulltekstbok i DAISY-format
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter prosjektstart og deretter hvert halvår
- Dersom tilskuddsmottaker går konkurs, prosjektets virksomhet stanses eller opphører, eller tilskuddsmottaker av andre grunner ikke kan eller vil utføre utgivelsen kan Sametinget forbeholde seg retten til å overta utgivelsen. Tilskuddsmottaker skal i avtalen med forfatteren innnta særlige opplysninger om dette, det skal også aksepteres av forfatteren. Tilsvarende gjelder for avtale med andre bidragsytere
- Det kan ikke påregnes ytterligere tilskudd til nevnte produksjon eller eventuelle kostnadsoverskridelser, med mindre Sametinget krever endringer som medfører betydelige kostnadsøkninger
- I læremidler som formidler generelt om samisk samfunn, kultur og historie skal bildematerialet illustrere det samiske mangfoldet
- Læremidler på nordsamisk bør følge råd i ”Čállinrávagirji”, www.oahpponeahhta.no
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd.

Spesielt for trykte læremidler:

- 50 % utbetales ved prosjektstart, 25 % når manus og avtale for trykking foreligger og de resterende 25 % når produktet er ferdigstilt
- I tilskuddsbrevet fastsettes trykte opplag for det enkelte læremiddelet
- Tilskuddsmottaker skal ta vare på siste korrekturleste i tekstfil uten bilder, for å kunne oversende filen til kompetansesentra som produserer punktskriftsbøker
- Læremiddelet skal være tilgjengelig på markedet i minst 5 år
- Tilskuddsmottaker skal på kolofonsiden opplyse at Sametinget har finansiert utviklingen og utgivelse av læremiddelet
- Tilskuddsmottaker skal levere 10 eksemplere av læremiddelet til Sametinget

Spesielt for digitale læremidler:

- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Tilskuddsmottaker er ansvarlig for server og skal drifte og vedlikeholde læremiddelet i 5 år
- Ved utvikling av digitale læremidler skal det benyttes tekniske løsninger som støtter bruk av samiske tegn
- Tilskuddsmottaker skal i læremiddelet opplyse at Sametinget har finansiert utviklingen og utgivelse av læremiddelet
- Læremiddelet skal kunne brukes vederlagsfritt på internett
- Læremiddelet på CD-ROM skal ikke koste mer enn kr 500 pr. stk. inkl. mva

Beregningsregler for trykte læremidler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegruppe inntil kr 50 000, må begrunnes med kostnadsoverslag

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - inntil 15 % illustrasjoner kr 8 000
 - inntil 30 % illustrasjoner kr 11 000
 - inntil 50 % illustrasjoner kr 14 000
 - mer enn 50 % illustrasjoner kr 17 000

Med illustrasjoner menes bilder, tegninger, tabeller, formler m. m.

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Spesielle fremstillingskostnader

- I særskilte tilfeller kan det ytes inntil kr 100 000 i tilskudd til spesielt høye fremstillingskostnader, eksempelvis høye rettighetshonorarer. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader
- Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av læremiddelet utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, bilderedigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 15 % til markedsføring og distribusjonskostnader

Beregningsregler for digitale læremidler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side med 2000 anslag
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegruppe inntil kr 50 000, må begrunnes kostnadsoverslag

b) Produksjonskostnader

- Totale produksjonskostnader innbefatter all produksjon av det digitale læremiddelet og beregnes ut fra begrunnet søknad, inntil kr 600 000

Med all produksjon menes utarbeiding av beskrivelse av innhold og funksjonalitet, utviklingskostnader, oversetting og testing av læremiddelet

c) Generelle kostnader

- I tillegg for tilskuddmottaker inntil 40 % av b) produksjonskostnadene til produsentens generelle kostnader for utvikling av læremiddelet

d) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg for tilskuddmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon kostnader

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 11 475 000 til tilskudd til ordinære og digitale (eller kombinasjon) samiske læremidler.

4.2.1.2 Særskilt tilrettelagte læremidler

Tabell 4.2.1.2 Særskilte tilrettelagte læremidler

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10001	Særskilte tilrettelagte læremidler	1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Sum		1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle samiske særskilt tilrettelagte læremidler

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og spesialpedagogiske kompetansesentre med ansvar for utvikling av særskilt tilrettelagte læremidler for barn, unge og voksne

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Tilrettelegge samiske læremidler for elever med syns-, hørsels-, lese- og skrivevansker for grunn- og videregående opplæring

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % av totalkostnader for prosjektet utbetales ved prosjektstart, resterende utbetales når ferdig produkt foreligger
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende læreplanverk
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i læreplanverk, opplæringslov og de særskilte behov læremiddelet utvikles for
- Læremiddelprodusenter som ikke er tilknyttet det statlige spesialpedagogiske støttesystemet skal benytte fagterminologi som allerede er i bruk
- Det avtales særskilt antall frieksemplarer av læremiddelet til Sametinget
- For øvrig gjelder de samme tildelingskriteriene som for ordinære og digitale læremidler
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegrupper inntil kr 50 000, må begrunnes kostnadsoverslag

b) Produksjonskostnader

- Totale produksjonskostnader innbefatter all produksjon og beregnes ut fra begrunnet søknad, inntil kr 600 000

Med all produksjon menes utarbeiding av beskrivelse av innhold og funksjonalitet, utviklingskostnader, oversetting og testing av læremiddelet

c) Generelle kostnader

- I tillegg for tilskuddsmottaker inntil 40 % av b) produksjonskostnadene til produsentens generelle kostnader for utvikling av læremiddelet

d) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg for tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjons kostnader

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

- For 2008 avsettes kr 1 900 000 til tilskudd til særskilt tilrettelagte samiske læremidler.

4.2.1 3 Læremidler til barnehager

Tabell 4.2.1.3 Læremidler til barnehager

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10004	Læremidler til barnehager	0	0	0	843	843	-
Sum		0	0	0	843	843	-

Mål for tilskuddsordningen:

Utvikle samiske læremidler og faglitteratur til ansatte på grunnlag av gjeldende rammeplan for barnehager og strategisk plan for samiske barnehager

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og andre læremiddelprodusenter med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Digitale læremidler
- Faglitteratur på samisk og norsk om samisk språkopplering i barnehagen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende rammeplan og strategisk plan
- For trykte læremidler: 50 % utbetales ved prosjektstart, 25 % når manus og avtale for trykking foreligger og de resterende 25 % når produktet er ferdigstilt
- For digitale læremidler: 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og projektrapport foreligger
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i gjeldende rammeplan og strategisk plan
- For øvrig gjelder de samme tildelingskriteriene som for ordinære og digitale læremidler
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Samme beregningsregler som for ordinære og digitale læremidler

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 843 000 til tilskudd til samiske læremidler til barnehager.

4.2.2 Kompetanseheving

Tabell 4.2.2 Kompetanseheving

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10100	Stipend for samiske elever i videregående skole	1 101	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
10101	Faglig kompetanseheving	a) 1 429	1 750	1 750	800	-950	-54,3 %
10102	Stipend til høyere utdanning	a) 199	400	400	850	450	112,5 %
Sum		2 729	3 550	3 550	3 050	-500	-14,1 %

a) Fra 2008 flyttes alle stipendordninger for høyere utdanning under samme post 10102, se forklaring under denne posten. I tillegg er det overført midler fra denne posten til kapittel Andre tiltak forsknings-, dokumentasjons-, og utredningsmidler.

4.2.2.1 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Tabell 4.2.2.1 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10100	Stipend for elever med samisk i fagkretsen i VGS	1 101	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
Sum		1 101	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall elever i videregående skole som velger opplæring i samisk språk generelt og samisk som førstespråk spesielt

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Elever i videregående opplæring som tar samisk som førstespråk, andrespråk eller samisk som prosjekt til fordypning

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall elever i videregående opplæring som har samisk i fagkretsen
- Antall elever i videregående opplæring som har samisk som førstespråk i fagkretsen

Prioriteringer for 2008:

- Elever i videregående opplæring med samisk i fagkretsen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Stipendet utbetales i sin helhet når nødvendig dokumentasjon er fremlagt
- Eleven må være heltidselev ved et lærested godkjent for støtte i Lånekassen
- Eleven må få opplæring i samisk med eget undervisningspersonell på skolen eller alternativ form for opplæring
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maksimalt stipend er kr 10 000 pr. undervisningsår per elev
- Ingen avkorting av stipendet til søkere med samisk som 1. språk
- 25 % avkorting til søkere med samisk som 2. språk
- 50 % avkorting til søkere med samisk som prosjekt til fordypning

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 400 000 til tilskudd til stipend for samiske elever i videregående skole.

4.2.2.2 Faglig kompetanseheving

Tabell 4.2.2.2 Faglig kompetanseheving

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10101	Faglig kompetanseheving	a)	1 429	1 750	1 750	800	-950	-54,3 %
Sum			1 429	1 750	1 750	800	-950	-54,3 %

a) Tidligere var stipendmidler under denne posten. Fra 2008 flyttes all stipendordninger under en og samme post 10102. I tillegg er forskningsmidlene flyttet til den nye posten under kapittel Andre tiltak Forsknings, dokumentasjons- og utredningsmidler

Mål for tilskuddsordningen

- Økt kompetanse om samisk tradisjonskunnskap i barnehage, grunnsopplæring, høyskoler og universitet

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Barnehager, grunnskoler, videregående skoler, høyskoler og universitet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte kompetansehevingsprosjekter

Prioriteringer for 2008:

- Kompetansehevingstiltak innen samisk tradisjonskunnskap for ansatte i målgruppen for tilskuddsordningen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 800 000 til tilskudd til faglig kompetanseheving.

4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning

Tabell 4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10102	Stipend for høyere utdanning	a)	199	400	400	850	450	112,5 %
Sum			199	400	400	850	450	112,5 %

a) Posten har økt pga. overføring av rehabiliteringsstipend som tidligere var under Helse- og sosialkapittel og stipendordninger som var under post 10101 faglig kompetanseheving

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke kompetansen innenfor ulike fagområder

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Studenter ved høyskoler og universitet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tildelte stipend innenfor de prioriterte fagområdene

Prioriteringer for 2008:

- Sørsamisk og lulesamisk språk – kr 250 000
- Realfag – kr 200 000
- Samisk tradisjonskunnskap – kr 250 000
- Videreutdanning innen forebygging og rehabilitering av psykososiale lidelser blant samiske barn og unge – kr 150 000

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 15. oktober 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Det ytes kun stipend for studier på minimum 30 studiepoeng
- Søker må være student ved høyskole eller universitet, betalt semesteravgift skal dokumenteres
- Stipendet utbetales i sin helhet når nødvendig dokumentasjon er fremlagt
- Søkere av stipend til realfag skal være ansatt som undervisningspersonell i grunnopplæringen
- Søkere skal være samisktalende. Det kan gjøres unntak for søkere som ikke oppfyller dette kravet
- Det stilles krav om dokumentasjon av gjennomført eksamen for minimum 30 studiepoeng. Stipendet kreves i sin helhet tilbake dersom slik dokumentasjon ikke fremlegges innen utgangen av gjeldende studieår
- Som hovedregel ytes ikke stipend til studium mer enn en gang
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det ytes kr 25 000 til studier mellom 30 og 60 studiepoeng
- Det ytes kr 50 000 til studier på 60 studiepoeng eller høyere
- Dersom rammen for den enkelte stipendordning overskrides på grunn av antall kvalifiserte søkere, fordeles de avsatte midlene likt mellom disse søkerne

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 850 000 til tilskudd til stipend til stipend for høyere utdanning.

4.2.3 Barnehager

Tabell 4.2.3 Barnehage

Post 102	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10200	Tilskudd til samiske barnehager	9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %
10201	Læremidler til barnehager	a) 1 160	843	843	0	-843	-100,0 %
10202	Tidsskrift for samiske barnehager	b) 46	100	100	0	-100	-100,0 %
Sum		10 208	10 708	10 708	10 185	-523	-4,9 %

a) Post 10201 læremidler til barnehager flyttes til post 100 grunnopplæring. Dette for å samle alle læremidler under en post.

b) Post 10202 flyttes til posten for administrasjon fordi dette er et tidsskrift som administrasjonen utarbeider og hører ikke under virkemiddelordningen

4.2.3.1 Tilskudd til samiske barnehager

Tabell 4.2.3.1 Tilskudd til samiske barnehager

(i 1000 kr)

Post 102	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10200	Tilskudd til samiske barnehager	9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %
Sum		9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Sikre barnehagetilbud med grunnlag i samisk språk og kultur for samiske barn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske barnehager og norske barnehager med samiske barn

Med samisk barnehage menes en barnehage der barna har samisk bakgrunn. Barnehagen har som formål å styrke barnas identitet som samer ved å fremme bruken av samisk språk og ved å formidle samisk kultur. Barnehagen ledes av samisk pedagogisk personale.

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske barnehager
- Antall norske barnehager med tilbud for samiske barn

Prioriteringer for 2008:

- Samiske barnehager
- Samiske barn i norske barnehager
- Utviklings- og vitaliseringsprosjekter i samisk språkopplæringsmetodikk

Tildelingskriterier:

Særskilt tilskudd til samiske barnehager

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet gjelder etablerte samiske barnehager, barnehager med få samiske barn og norske barnehager som gir samiskopplæring til samiske barn.
- Barnehagen (enkelte avdelinger eller barnegrupper) skal bygge på samisk språk og kultur
- Barnehagens årsplan skal gjøre rede for bruken av midlene og godkjennes av Sametinget
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- Det skal være minst en samisktalende ansatt i barnehagen
- Tilskudd utbetales i sin helhet når alle kriterier oppfylt
- Det kan, etter søknad, gis mulighet for dispensasjon fra språkkravet, jf. lov om barnehager og dispensasjon fra utdanningskravet
- Det må være minst 5 barn under 3 år eller 10 barn over 3 år i en barnehage eller barnegruppe

- Etter søknad kan det gis dispensasjon fra kravet antall barn, for ett år av gangen, til barnehager som tidligere har mottatt tilskudd og som midlertidig kommer under grensen for antall barn
- For familiebarnehager som har vedtektsfestet at ordningen eller enkelthjemmet bygger på samisk språk og kultur skal assistenten være samisktalende og barna skal ha samisk bakgrunn
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om bruken av midlene i henhold til årsplan

Tilskudd til samiskopplæring for samiske barn i norske barnehager:

- Det stilles krav til samiskopplæring i barnehagen
- Kommunen som tilsynsmyndighet skal bekrefte at barnehagen har tilsatt eller knyttet til seg samiskspråklig personell for språkopplæring
- Det må være samlokalisering av samiske barn

Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet ytes til barnhager som mottar særskilt tilskudd eller tilskudd til samisk opplæring
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, og involvering av personer med uformell samisk språk-kompetanse
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % av prosjektet utbetales ved prosjektstart, resterende utbetales når prosjektet er ferdig
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Særskilt tilskudd til samiske barnehager

- Grunnsats for ordinært tilskudd til hver avdeling er inntil kr 60 000
- Grunnsats for familiebarnehage er inntil kr 40 000 når familiebarnehagen har ansvar for minst 2 hjem
- Ambulerende barnehager kan få tilskudd inntil kr 15 000
- Inntil kr 22 500 pr. samisktalende barnehageansatte i hel stilling, begrenset oppad til to samisktalende ansatte pr. avdeling. For deltidsstilling tildeles tilskudd etter stillingens størrelse

Tilskudd til samiskopplæring for samiske barn i norske barnehager

- Det ytes inntil kr 55 000 pr. år for samisk språkopplæring i norske barnehager
- Tilskuddet beregnes etter antall måneder det gis samisk språkopplæring

Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 10 185 000 til tilskudd til samiske barnehager.

5 Språk

En helt sentral forutsetning for den samiske kulturens framtid er befolkningens mulighet til å bruke sitt eget språk. Bevaring og utvikling av det samiske språket må skje kontinuerlig. De uformelle språkarenaene må styrkes. Samiske barn, unge og voksne skal ha mulighet til å høre og bruke samisk språk i daglig omgang med andre samisktalende, også på offentlige arenaer.

Hovedmål

- Synliggjøre og fremme bruken av samisk språk

Delmål

- Opprettholde, videreutvikle og etablere nye arenaer for bevaring og utvikling av samisk språk
- Vitalisere samisk språk i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området
- Videreutvikle samisk språk i lule- og sørsamiske områder
- Velutviklede termer for de samiske språkene i Norge

Strategi

- Gjennom aktiv bruk av virkemidler fremme bruken av samisk språk
- Skape de beste rammevilkårene for samisk språk gjennom dialog med myndighetene
- Legge til rette for at samisk språk brukes, synliggjøres og utvikles gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner
- Styrke og utvikle samisk språk gjennom arbeidet med samisk terminologi
- Styrke, bevare og synliggjøre samisk språk gjennom arbeidet med samiske stedsnavn

5.1 Virkemidler

Tabell 5.1 Samletabell - Samisk opplæring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Direkte tilskudd	a)	38 900	42 926	42 926	47 250	4 324	10,1 %
	Søkerbasert tilskudd	b)	3 489	4 210	4 210	6 210	2 000	47,5 %
Sum			42 389	47 136	47 136	53 460	6 324	13,4 %

a) Ved statsbudsjettet for 2008 fikk Sametinget en økning til tospråklighetstilskudd på kr 5 000 000. Av dette er det overført kr 600 000 til administrasjonen for forvaltning av tospråklighetsmidler

b) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 000 000 prioritert språkprosjekter innenfor og utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

5.2 Direkte tilskudd

Tabell 5.2 Direkte tilskudd - Samisk språk

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
150	Tospråklighetstilskudd		33 850	38 350	38 350	42 750	4 400	11,5 %
153	Grunntilskudd til språksentre		4 050	4 176	4 176	4 500	324	7,8 %
154	Samisk er toft	a)	1000	400	400	0	-400	-100,0 %
Sum			38 900	42 926	42 926	47 250	4 324	10,1 %

a) Kr 400 000 er overført til Andre tiltak under Forskings, dokumentasjon og utredningsmidler

5.2.1 Tospråklighetstilskudd

Tabell 5.2.1 Tospråklighetstilskudd

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
150	Tospråklighetstilskudd - kommuner	31 260	34 537	34 537	37 650	3 113	9,0 %
153	Tospråklighetstilskudd - fylkeskommuner	2 590	3 813	3 813	5 100	1 287	33,8 %
Sum		a) 33 850	38 350	38 350	42 750	4 400	11,5 %

a) Ved statsbudsjettet for 2008 fikk Sametinget en økning til tospråklighetstilskudd på kr 5 000 000. Av dette er det overført kr 600 000 til administrasjonen for forvaltning av tospråklighetsmidler

Sametinget har som mål at tildelingskriterier for tilskudd til kommunene innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, tospråklighetstilskuddet, skal endres fra og med budsjettåret 2010. Endringene vil føre til at midlene tildeles på grunnlag av beregningsregler der kommunene får tildelt et basistilskudd, og et variabelt tilskudd basert på antall elever i grunnskolen, andel elever med samisk som førstespråk og andel elever med samisk som andrespråk. Andelen elever med samisk som førstespråk skal vektlegges mest.

5.2.1.1 Kommuner

Tabell 5.2.1.1 Tospråklighetstilskudd - Kommuner

(i 1000 kr)

Post 150	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 431	7 541	7 541	7 554	13	0,2 %
15001	Kárášjoga gielda/Karasjok kommune	7 140	7 307	7 307	7 320	13	0,2 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	4 995	5 069	5 069	5 082	13	0,3 %
15003	Porsáנגgu gielda/Porsanger kommune	5 379	5 299	5 299	5 313	14	0,3 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 812	2 850	2 850	2 863	13	0,5 %
15005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 503	3 463	3 463	3 476	13	0,4 %
15008	Tysfjord kommune	0	3 008	3 008	3 021	13	0,4 %
15010	Snåsa kommune	0	0	0	3 021	3 021	-
Sum		31 260	34 537	34 537	37 650	3 113	9,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk skal betjenes av det offentlige på samisk skriftlig og muntlig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall sider skrevet på samisk
- Antall informasjonsmateriell, skjemaer og annonser skrevet på samisk
- Antall henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Antall svar på henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Treff på kommunens samiskspråklige nettsider
- Opplæring av ansatte i samisk språk (antall personer)
- Ressurser avsatt til fremme av samisk språk
- Antall møter med tilbud om tolking

Tildelingskriterier:

- Det avgis rapport om bruken av midlene i forhold til godkjent aktivitetsplan for 2008 som sendes Sametinget innen 1. april 2009
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- For øvrig gjelder krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordeling av tospråklighetstilskuddet til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk

For 2008 avsettes kr 37 650 000 til tospråklighetstilskudd til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk.

5.2.1.2 Fylkeskommuner

Tabell 5.2.1.2 Tospråklighetstilskudd - Fylkeskommuner

(i 1000 kr)

Post 150	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15006	Finnmárkku fylkkagiella/Finnmark fylkeskommune	1 400	1 411	1 411	1 400	-11	-0,8 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 190	1 201	1 201	1 200	-1	-0,1 %
15009	Nordland fylkeskommune	0	1 201	1 201	1 300	99	8,2 %
15011	Nord-Trøndelag fylkeskommune	0	0	0	1 200	1 200	-
Sum		2 590	3 813	3 813	5 100	1 287	33,8 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk skal betjenes av det offentlige på samisk skriftlig og muntlig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Fylkeskommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall sider skrevet på samisk
- Antall informasjonsmaterieell, skjemaer og annonser skrevet på samisk
- Antall henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Antall svar på henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Treff på fylkeskommunenes samiskspråklige nettsider
- Opplæring av ansatte i samisk språk (antall personer)
- Ressurser avsatt til fremme av samisk språk
- Antall møter med tilbud om tolking

Tildelingskriterier:

- Det avgis rapport om bruken av midlene i forhold til godkjent aktivitetsplan for 2008 som sendes Sametinget innen 1. april 2009
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- For øvrig gjelder krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordeling av tospråklighetstilskuddet til fylkeskommunene Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag

For 2008 avsettes kr 5 100 000 til tospråklighetstilskudd til fylkeskommunene Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag.

5.2.2 Samiske språksentre

Tabell 5.2.2 Tilskudd til språksentre

(i 1000 kr)

Post 153	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15300	Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15301	Kåfjord – Sámi giellaguovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15302	Tysfjord – Árran julevsámeaguovdásj	450	464	464	500	36	7,8 %
15303	Evenes – Várdo báiki	450	464	464	500	36	7,8 %
15304	Nesseby – Isak Saba guovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15305	Tana – SEG	450	464	464	500	36	7,8 %
15306	Tromsø – Moskavuotna/Ulsfjord	450	464	464	500	36	7,8 %
15307	Røros – Aajege samiske språk- og kompetansesenter	450	464	464	500	36	7,8 %
15308	Alta – Áltta siida	450	464	464	500	36	7,8 %
Sum		4 050	4 176	4 176	4 500	324	7,8 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde aktiviteten i de etablerte samiske språksentrene

Målgruppe for tilskuddsordningen

- De etablerte samiske språksentrene i Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš, Kåfjord – Sámi giellaguovddáš, Tysfjord – Árran julevsámeaguovdásj, Evenes – Várdo báiki, Nesseby – Isak Saba guovddáš, Tana – SEG, Tromsø – Moskavuotna/Ulsfjord, Røros – Aajege samiske språk- og kompetansesenter og Alta – Áltta siida

Kriterier for måloppnåelse

- Antall språksentre i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske språksentre

For 2008 avsettes kr 4 500 000 til samiske språksentre.

5.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 5.3 Søkerbaserte tilskudd - Samisk språk

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
151	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	a) 1 057	1 360	1 360	1 860	500	36,8 %
152	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	b) 2 432	2 850	2 850	4 350	1 500	52,6 %
Sum		3 489	4 210	4 210	6 210	2 000	47,5 %

a) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 500 000 prioritert språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet.

b) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 1 500 000 prioritert språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet.

5.3.1 Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Tabell 5.3.1 Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet

(i 1000 kr)

Post 151	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15100	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	1 057	1 360	1 360	1 860	500	36,8 %
Sum		1 057	1 360	1 360	1 860	500	36,8 %

a) Økningen på kr 500 000 skyldes bruk av avkastningen Samefolkets fond.

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere aktiviteter blant barn og unge som motiverer til bruk av samisk som talespråk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til bruk av samisk språk muntlig

Kriterier for måloppnåelse:

Antall igangsatte prosjekter i 2008

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk som lekespråk
- Prosjekter som styrker bruk av samisk muntlig i skolefritidsordningen
- Prosjekter som styrker bruk av samisk muntlig i idrettslag og -foreninger
- Prosjekter som overfører tradisjonskunnskap på tvers av generasjoner
- Tiltak for å øke samisk språkkompetanse for voksne i kommunene Kåfjord, Tysfjord og Snåsa

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realiteres ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 200 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 860 000 til tilskudd for språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

5.3.2 Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Tabell 5.3.2 Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet

(i 1000 kr)

Post 152	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15200	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	2 432	2 850	2 850	4 350	1 500	52,6 %
Sum		2 432	2 850	2 850	4 350	1 500	52,6 %

a) Økningen på kr 1 500 000 skyldes bruk av avkastningen av Samefolkets fond.

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere aktiviteter som motiverer til bruk av samisk i områder der språket står svakt

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til bruk av samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

Antall igangsatte prosjekter i 2008

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som overfører tradisjonskunnskap på tvers av generasjoner og som motiverer til bruk av samisk i hverdagen
- Tiltak for å øke samisk språkkompetanse i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området
- Tiltak for å øke bruken av samisk muntlig språk blant barn

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realiteres ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Prosjektleder må oppfylle krav om relevant utdanning i samisk språk og kulturhistorie
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse i samisk språk og formidling av prosjektets erfaringer
- Sametinget forbeholder seg retten til å kunngjøre resultatene og bruke materialet til forskning
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 400 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 4 350 000 til tilskudd til språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

6 Kultur

Kulturlivet er en viktig kraft for å styrke identiteten samtidig som den bidrar til levende lokalsamfunn hvor folk vil bo. En sterk samisk kultur gir trygghet og viktige ringvirkninger i form av trivsel og livskvalitet. Kultur blir klarest uttrykt gjennom ulike former for kunst som litteratur, scenekunst, billedkunst/duodji og musikk. Kultur er også de arenaene og møteplassene der kunsten og kulturen formidles, som kulturhus og festivaler. Kultur i en videre forstand inkluderer i tillegg idrett, museer, bibliotek og media.

Hovedmål

- Et mangfoldig kunst- og kulturliv med samisk innflytelse over kulturutviklingen

Delmål

- Opprettholde og videreutvikle samiske kulturinstitusjoner og museer
- Utvikle mangfold av samisk kunstnerisk uttrykk og sikre formidling av disse
- Fremme og utvikle idrettsaktiviteter for den samiske befolkningen
- Sikre et bredt utvalg av musikk, litteratur, revy, film og teater
- Stimulere til kulturaktiviteter for samiske barn og unge
- Sikre et bibliotektilbud til samiske brukere

Strategi

- Bidra til å opprettholde og videreutvikle samisk kunst- og kulturliv gjennom aktiv virkemiddelbruk
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske kunst- og kulturinstitusjoner og organisasjoner, samt andre aktører som engasjerer seg i samisk kulturutvikling
- Opprettholde og videreutvikle dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter, for å styrke rammevilkårene for samisk kulturutvikling
- Skape større forpliktelse til felles utvikling av samisk kunst og kulturliv gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene
- Utvikle samisk kunst gjennom kunstneravtalen
- Utrede muligheter for innkjøpsordninger for samisk litteratur og musikk

6.1 Virkemidler

Tabell 6.1 Samletabell - Samisk Kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	a) 43 003	44 299	43 989	49 676	5 687	12,9 %
	Søkerbasert tilskudd	b) 15 185	16 136	16 446	20 495	4 049	24,6 %
	Kunstneravtalen	3 818	4 350	4 350	4 350	0	0,0 %
Sum		62 006	64 785	64 785	74 521	9 736	15,0 %

a) Tidligere var post 401 museer under kapittel miljø- og kulturvern, post 250 bokbuser under kapittel bibliotekjenester og post 554 SVL-Arctic winter games under kapittel

Internasjonale arbeid. Fra og med 2008 er disse postene flyttet under kulturkapittelet.

b) Tidligere var post 251 bibliotekmateriale og post 252 investering bokbuser under kapittel bibliotekjenester. Fra og med 2008 er disse to postene flyttet under kulturkapittelet.

b) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 650 000 prioritert kulturutviklingstiltak.

6.2 Direkte tilskudd

Tabell 6.2 Direkte tilskudd - Samisk kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
202	Samiske kulturhus	6 235	6 434	6 434	7 146	712	11,1 %
204	Samiske festivlaer	1 680	1 730	1 730	1 806	76	4,4 %
205	Samisk idrett	1 525	1 375	1 375	2 078	703	51,1 %
206	Samiske teatre	13 900	14 318	14 318	15 383	1 065	7,4 %
207	Utstillingsvederlag for samiske kunstnere	325	335	335	335	0	0,0 %
208	Samiske publikasjoner	1 950	1 813	1 503	1 568	65	4,3 %
250	Mobile bibliotekstjenester	a) 4 905	5 407	5 407	5 641	234	4,3 %
401	Museer	b) 12 483	12 887	12 887	15 719	2 832	22,0 %
Sum		43 003	44 299	43 989	49 676	5 687	12,9 %

a) Post 250 Mobile bibliotekstjenester er flyttet fra kapittel Bibliotek til kulturkapittelet.

b) Post 401 Museer er flyttet fra kapittel Miljø- og kulturvern til kulturkapittelet.

6.2.1 Samiske kulturhus

Tabell 6.2.1 Samiske kulturhus

(i 1000 kr)

Post 202	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Tysfjord	1 353	1 394	1 394	1 492	98	7,0 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Karasjok	1 297	1 346	1 346	1 600	254	18,9 %
20202	Ája Samisk Senter, Kåfjord	900	927	927	1 094	167	18,0 %
20203	Sjosamisk kompetansesenter, Bålfjord	320	330	330	353	23	7,0 %
20204	Sijti Jarnge, Hattfjelldal	1 120	1 154	1 154	1 235	81	7,0 %
20205	Várdo báiki, Evenes/Skånland	500	515	515	551	36	7,0 %
20206	Gamtofta, Sorreisa	35	36	36	39	3	7,0 %
20207	Pitesamisk hus	135	139	139	149	10	7,0 %
20208	Samisk hus i Oslo	200	206	206	220	14	7,0 %
20209	Vilgesvárri	25	26	26	28	2	7,0 %
20210	Lásságámmi	200	206	206	220	14	7,0 %
20211	Samisk hus i Senja	150	155	155	166	11	7,0 %
Sum		6 235	6 434	6 434	7 146	712	11,1 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske kulturhus som omfattes av det årlige budsjettvedtak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Etablerte samiske kulturhus som mottar årlige direkte driftstilskudd

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall kulturhus i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske kulturhus.

For 2008 avsettes kr 7 146 000 til samiske kulturhus.

6.2.2 Samiske festivaler

Tabell 6.2.2 Samiske festivaler

(i 1000 kr)

Post 204	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20400	Riddu Riddu	640	659	659	688	29	4,4 %
20401	Musikkfestivalen i Kautokeino	640	659	659	688	29	4,4 %
20402	Markomeannu	200	206	206	215	9	4,4 %
20403	Påskefestivalen i Karasjok	200	206	206	215	9	4,4 %
Sum		1 680	1 730	1 730	1 806	76	4,4 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske festivaler som omfattes av det årlige budsjettvedtak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Etablerte samiske festivaler

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske festivaler.

For 2008 avsettes kr 1 806 000 til samiske festivaler.

6.2.3 Samisk idrett

Tabell 6.2.3 Samisk idrett

(i 1000 kr)

Post 205	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20500	Sámi Válašállan Lihttu - Norga (SVL-N) a)	825	925	925	965	40	4,3 %
20501	Sámi spábbačiekčánlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund	200	300	300	313	13	4,3 %
55400	Sámi Válašállan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games b)	500	150	150	800	650	433,3 %
Sum		1 525	1 375	1 375	2 078	703	51,1 %

a) I tillegg har SVL-Norga fått tildelt kr 500 000 i spillemidler fra KKD i 2007.

b) Post 554 AWG er flyttet fra kapittel internasjonale tiltak til kulturkapittelet.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten for Sámi Válašállanlihttu/Samenes idrettsforbund – Norga (SVL-N) og Sámi spábbačiekčánlihttu/Samisk fotballforbund (SSL)

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámiid Válašállanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) sine distriktsforbund som har aktivitet i Norge. Disse er Sámiid Valášállanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) og Sámi spábbačiekčánlihttu/Samisk fotballforbund (SSL)

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Tilskuddet til AWG skal gå til dekning av utgiftene til hele den norske delegasjonen, også kulturutøverne, som skal delta i AWG i Yellowknife i Canada i 2008
- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske idrett.

For 2008 avsettes kr 2 078 000 til samisk idrett

6.2.4 Samisk teater

Tabell 6.2.4 Samisk teater

(i 1000 kr)

Post 206	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20600	Beaivváš Sámi Teáhter	13 300	13 700	13 700	14 615	915	6,7 %
20601	Sydsamisk teater	600	618	618	768	150	24,3 %
Sum		13 900	14 318	14 318	15 383	1 065	7,4 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle teatertilbudet for den samiske befolkningen

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Beaivváš Sámi Teáhter og Sydsamisk teater

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske teatre i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske teater

For 2008 avsettes kr 15 383 000 til samisk teater.

6.2.5 Utstillingsvederlag for samiske kunstnere

Tabell 6.2.5 Utstillingsvederlag for samiske kunstnere

(i 1000 kr)

Post 207	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20710	Utstillingsvederlag for samiske kunstnere	325	335	335	335	0	0,0 %
Sum		325	335	335	335	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Å gjøre samisk kunst tilgjengelig for allmennheten

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámi Dáiddaguovddáš - Samisk kunstnersenter

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av tilskudd til utstillingsvederlag for samiske kunstnere

For 2008 avsettes kr 335 000 til utstillingsvederlag for samiske kunstnere.

6.2.6 Samiske publikasjoner

Tabell 6.2.6 Samiske publikasjoner

(i 1000 kr)

Post 208	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20800	Gába	400	500	500	522	22	4,4 %
20801	Nuorttanáste	200	230	230	240	10	4,3 %
20802	Barneblad	300	310	0	0	0	-
20803	Ungdomsblad Š	750	773	773	806	33	4,3 %
20804	Samisk språklige tegneserier	300	0	0	0	0	-
Sum		1 950	1 813	1 503	1 568	65	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle mangfoldet av samiske publikasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av Gába, Nuorttanáste og Š

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgitte publikasjoner

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske publikasjoner

For 2008 avsettes kr 1 568 000 til samiske publikasjoner.

6.2.7 Bokbuss

Tabell 6.2.7 Tilskudd til de samiske bokbussene

(i 1000 kr)

Post 250	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
25000	Karasjok	466	500	500	522	22	4,4 %
25001	Porsanger	466	500	500	522	22	4,4 %
25002	Kautokeino	200	224	224	234	10	4,5 %
25003	Tana/Nesseby	1 051	1135	1135	1184	49	4,3 %
25004	Kálfjord	489	547	547	571	24	4,4 %
25005	Lulesamisk	1 061	1188	1188	1239	51	4,3 %
25006	Sørsamisk	1 172	1313	1313	1369	56	4,3 %
Sum		4 905	5 407	5 407	5 641	234	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen

- Å sikre et godt og lett tilgjengelig bibliotektilbud til samiske brukere og andre

Målgruppe for tilskuddsordninger:

- Eiere og drivere av samiske bokbuss

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall bokbuss i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske bokbuss

For 2008 settes det av kr 5 641 000 til drift av de samiske bokbussene.

6.2.8 Museer

Tabell 6.2.8 Museer

(i 1000 kr)

Post 401	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40100	Várjrat Sámi Musea	1 401	1443	1443	1505	62	4,3 %
40101	Deanu Musea	270	278	278	290	12	4,3 %
40102	Sámiid Vuorká-Dávvirat	3 840	0	0	0	0	-
40103	Guovdageaidnu Gilišilju	270	0	0	0	0	-
40104	Kokelv sjøsamisk museum	270	0	0	0	0	-
40105	Gállogiedde museum	70	73	73	83	10	13,7 %
40106	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	2 693	2774	2774	2893	119	4,3 %
40107	Saemien Sitje	1 570	2132	2132	2223	91	4,3 %
40108	Porsanger museum	270	0	0	0	0	-
40109	Savio museet	220	227	227	237	10	4,4 %
40110	Øst-samisk museum	a)	359	400	400	1400	250,0 %
40111	Museumsreformen	b)	1 250	250	250	636	154,4 %
40112	Nordvestsamisk museumssiida	b,c)	0	5310	5310	6452	21,5 %
Sum		12 483	12 887	12 887	15 719	2 832	22,0 %

a) Post 40110 Øst-samisk museum har en økning på kr 1 000 000. Dette pga. utbygning av samisk 1000 årssted, jfr.statsbudsjettet for 2008.

b) Fra post 40111 er det gitt kr 114 000 til nordvestsamisk museumssiida, derfor er posten for 40111 redusert og post 40112 økt. I tillegg er det avsatt Kr 500 000 til konsolidering av Nordostsamisk museumssiida.

c) kr 300 000 øremerket til innkjøp av samtidskunst avdeling De samiske Samlinger jfr. S.prp.nr.1 Kultur- og kirkedepartementer for 2007 og 2008. I tillegg økes posten med kr 500 000 til planlegging av kunstmuseum.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske museer

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske museer som fremkommer i tabell 6.2.8.

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall museer i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske museer

For 2008 settes det av kr 15 719 000 til samiske museer.

6.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 6.3 Søkerbasert tilskudd - Samisk kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
200	Kulturutvikling	a)	9 428	10 157	10 467	14 366	3 899	37,3 %
201	Samiske forlag		2 273	2 473	2 473	2 579	106	4,3 %
203	Samiske kulturorganisasjoner	b)	296	306	306	350	44	14,4 %
251	Samiske bibliotek tjenester		188	200	200	200	0	0,0 %
252	Investering i samiske bokbusser		3 000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum			15 185	16 136	16 446	20 495	4 049	24,6 %

a) 1 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 650 000 prioritert kulturutviklingstiltak.

b) Fra 2008 er denne ordningen blitt søkerbasert. Dvs at de som tidligere har fått tilskudd over denne posten nå må søke om tilskudd.

6.3.1 Kulturutvikling

Tabell 6.3.1 Kulturutvikling

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20000	Litteratur	a)	3 008	3 236	3 386	4 136	750	22,2 %
20010	Musikk	a)	1 416	1 550	1 550	2 600	1 050	67,7 %
20020	Billedkunst/duodji		589	670	670	670	0	0,0 %
20030	Teaterformål	a)	298	500	500	1 400	900	180,0 %
20040	Barns oppvekstvilkår	a)	2 024	1 900	1 900	2 600	700	36,8 %
20050	Andre tiltak		2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %
20060	Samiske språklige tegneserier		0	300	460	460	0	0,0 %
Sum			9 428	10 157	10 467	14 366	3 899	37,3 %

a) 1 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 2 650 000 prioritert kulturutviklingstiltak.

6.3.1.1 Litteratur

Tabell 6.3.1.1 Tilskudd til utvikling av samisk litteratur

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20000	Litteratur		3 008	3 236	3 386	4 136	750	22,2 %
Sum			3 008	3 236	3 386	4 136	750	22,2 %

a) 1 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 550 000 prioritert kulturutvikling litteratur.

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antallet utgivelser av samisk litteratur

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og andre utgivere med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samisk litteratur

Prioriteringer for 2008:

- Skjønnlitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Ungdomslitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Oversetting av skjønnlitteratur med originalmanus på andre språk
- Lydbøker på samisk for barn og unge

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Ved søknad skal manus og avtale med forfattere og eventuelle illustratører være vedlagt
- Ved utgivelse av oversatt skjønnlitteratur skal kontrakt med utgiver av originalmanus foreligge
- Kvalifisert faglig vurdering av person, organisasjon eller institusjon som godkjennes av Sametinget
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter igangsettelsesdato og deretter hvert halvår
- 5 eksemplarer av prosjektet sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Forfatterhonorar

- Romaner, noveller og fortellinger kr 85 000
- Dikt, skuespill kr 75 000
- Småbarnsbøker kr 55 000

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - Vanlig glatt sats (prosa) kr 9 500
 - Vanskeligere sats (lyrikk og skuespill) kr 11 000

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Illustrasjonskostnader

- For produksjoner med illustrasjoner over 20 % kan det ytes inntil kr 20 000 til å dekke illustrasjonskostnader. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader

Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av boken utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, bilderedigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg får tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 4 136 000 til tilskudd til samisk litteratur.

6.3.1.2 Musikk

Tabell 6.3.1.2 Tilskudd til utvikling av samisk musikk

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20010	Musikk	1 416	1 550	1 550	2 600	1 050	67,7 %
Sum		1 416	1 550	1 550	2 600	1 050	67,7 %

a) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 700 000 prioritert kulturutvikling musikk.

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antallet tiltak innen samisk musikkuttrykk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av samisk musikk
- Samiske musikkutøvere
- Andre aktører som arbeider med samisk musikk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samisk musikk
- Antall gjennomførte samiske musikktiltak

Prioriteringer for 2008:

- CD-utgivelser med spredning i sjanger og språkområder
- Tiltak som stimulerer barn og unge til musikalsk aktivitet

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Ved søknad om CD-utgivelser skal det vedlegges ferdig demo
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Kvalifisert faglig vurdering av person, organisasjon eller institusjon som godkjennes av Sametinget
- 5 eksemplarer av CD-en skal sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 600 000 til tilskudd til samisk musikk.

6.3.1.3 Billedkunst/duodji

Tabell 6.3.1.3 Tilskudd til utvikling av billedkunst/duodji

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20020	Billedkunst/duodji	589	670	670	670	0	0,0 %
Sum		589	670	670	670	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall kunst- og duodjiltak

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske kunst- og duodjiutøvere
- Etablerte samiske duodji- og kunstnerorganisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte kunst- og duodjiltak

Prioriteringer for 2008:

- Utstillinger i Norge
- Duodji- og/eller kunstkataloger
- Kunst- og duodjiltak, spesielt der barn og unge er involvert

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 670 000 til tilskudd til billedkunst/duodji.

6.3.1.4 Teaterformål

Tabell 6.3.1.4 Tilskudd til teaterformål

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20030	Teaterformål	298	500	500	1400	900	180,0 %
Sum		298	500	500	1 400	900	180,0 %

a) I 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 700 000 prioritert kulturutvikling teaterformål.

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke aktiviteten innen samisk revy- og amatørteatervirksomhet

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Revy- og amatørteatergrupper
- Andre aktører som arbeider med teater- og revyvirksomhet for og med barn og unge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte samiske revy- og teateroppsetninger

Prioriteringer for 2008:

- Revyvirksomhet
- Teatervirksomhet for og med barn og unge
- Amatørteatervirksomhet

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 400 000 til tilskudd til teaterformål.

6.3.1.5 Barns oppvekstvilkår

Tabell 6.3.1.5 Tilskudd til barns oppvekstvilkår

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20040	Barns oppvekstvilkår	2 024	1 900	1 900	2 600	700	36,8 %
Sum		2 024	1 900	1 900	2 600	700	36,8 %

a) 1 58/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. Av denne avkastningen ble kr 700 000 prioritert kulturutvikling barns oppvekstvilkår.

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke tiltak som for samiske barn og unges oppvekstvilkår

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere tiltak som stimulerer til økt aktivitet for samiske barn og unge
- Andre kulturaktører som arbeider med samiske barn og unge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter
- Antall gjennomførte prosjekter

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som bidrar til utvikling av nye arenaer, møteplasser og formidlingsformer for barn og unge
- Prosjekter som bidrar til å overføre tradisjonskunnskap og styrke samisk språk, på tvers av generasjoner
- Arenaer som fremmer barns oppvekstmiljø lokalt i samiske områder

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 600 000 til tilskudd til barns oppvekstvilkår.

6.3.1.6 Andre kulturtiltak

Tabell 6.3.1.6 Tilskudd andre kulturtiltak

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20050	Andre tiltak	2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %
Sum		2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteter innen andre samiske kulturtiltak

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske kulturorganisasjoner og kulturutøvere

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte tiltak
- Antall gjennomførte tiltak

Prioriteringer for 2008:

- Samiske kulturarrangementer og festivaler
- Delfinansiering av filmproduksjoner om samiske forhold
- Artisthonorarer til samiske musikkutøvere

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 500 000 til tilskudd til andre kulturtiltak.

6.3.1.7 Samiskspråklige tegneserier

Tabell 6.3.1.7 Tilskudd til samiske språklige tegneserier

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20060	Samiske språklige tegneserier	0	300	460	460	0	0,0 %
Sum		0	300	460	460	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde utgivelser av samiskspråklige tegneserier

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av samiskspråklige tegneserier

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgitte samiskspråklige tegneserier

Prioriteringer for 2008:

- Samiskspråklige tegneserier
- Parallellutgivelser på sør-, lule- og nordsamisk

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 460 000 til tilskudd til samiskspråklige tegneserier.

6.3.2 Samiske forlag

Tabell 6.3.2 Samiske forlag

(i 1000 kr)

Post 201	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20100	Samiske forlag	2 273	2 473	2 473	2 579	106	4,3 %
Sum		2 273	2 473	2 473	2 579	106	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i samisk forlagsdrift

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag som i all hovedsak utgir bøker på samisk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall forlag
- Antall utgivelser av samisk litteratur i året
- Antall bøker solgt fra forlagene

Prioriteringer for 2008:

- Etablerte samiske forlag

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Forlaget må være registrert i Norge og ha til formål i all hovedsak å utgi samiske utgivelser
Forlaget har utgitt minimum 10 titler
Forlagets bruttoomsætning skal være minimum kr 500 000 pr. år
Samiskspråklige utgivelser skal utgjøre 75 % av bruttoomsætningen
Tilskuddet blir utbetalt når revisjonsbekreftet oversikt over den samlede bokproduksjonen for 2007 og revisjonsbekreftet regnskap og rapport over bruken av midlene for 2006 foreligger
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
 - For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Fordeling av tilskuddet:

a) Basistilskudd

- 15 % av den årlige rammen fordeles likt mellom støtteberettigede som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd

- 50 % av den årlige rammen fordeles etter aktivitet i forlagene, for å sikre økt produksjon av samisk litteratur, inklusive læremidler. Ved tildeling av tilskuddet tas det hensyn til forlagets samlede samiske bokproduksjon og samiske musikkutgivelser for 2007. Ved utregning av tilskuddet legges det til grunn antall ark (det vil si 16 sider) pr. ferdigstilt samisk bok og antall ferdigstilte samiske musikkutgivelser i 2007

c) Tilskudd til markedsføring og distribusjon

- 35 % av den årlige rammen fordeles til markedsføring og distribusjon av samiske utgivelser. Ved tilskudd til det enkelte forlag legges det til grunn forlagets omsetningstall av eget salg og antall ark (det vil si 16 sider) av samisk bokproduksjon og antall ferdigstilte samiske musikkutgivelser i 2007

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 579 000 til samiske forlag.

6.3.3 Samiske kulturorganisasjoner

Tabell 6.3.3 Samiske kulturorganisasjoner

(i 1000 kr)

Post 203	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20300	Samiske kulturorganisasjoner	a)	296	306	306	350	44	14,4 %
Sum			296	306	306	350	44	14,4 %

a) Tidligere var Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddjiid Searvi, Doajmmasiebbre Julevápmo og Samisk museumslag under denne postene. Fra 2008 må det søkes om å få kulturorganisasjonstøtte fra Sametinget.

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke aktiviteten og mangfoldet i samiske kulturorganisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske kulturorganisasjoner i Norge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Prioriteringer 2008:

- Organisasjoner som oppfyller tildelingskriteriene

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.07 ha minst 20 betalende medlemmer, og medlemmer i minst to fylker eller to land innenfor Sápmi
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- Det ytes ikke tilskudd til organisasjoner som får driftsstøtte over andre poster i Sametingets budsjett
- Det ytes ikke tilskudd til organisasjoner som er lokallag av organisasjoner som får driftsstøtte over andre poster i Sametingets budsjett
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 50 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd:

- 50 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 350 000 til samiske kulturorganisasjoner.

6.3.4 Samiske bibliotek tjenester

Tabell 6.3.4 Samiske bibliotek tjenester

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
25100	Tilskudd oppbygging av samiske bibliotekmaterialer	188	200	200	200	0	0,0 %
Sum		188	200	200	200	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Bygge opp samisk bibliotekmateriale i bibliotek

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Bibliotek som har lite eller intet bibliotekmateriale på samisk
- Bibliotek som støtter tiltakene i prosjektet "Gi rom for lesing"

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall innkjøpte samiskspråklig bibliotekmateriale

Prioriteringer for 2008:

- Folke- og skolebibliotek i det sørsamiske området og Deichmanske hovedbibliotek i Oslo

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales etterskuddsvis på bakgrunn av en utbetalingsanmodning fra tilskuddsmottaker med dokumentasjon av innkjøpene
- Tilskuddet utbetales i sin helhet
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det kan ytes tilskudd inntil kr 20 000 av innkjøp av samiskspråklig bibliotekmateriale (bøker, lydbøker, cd, video/dvd)

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 settes det av kr 200 000 til formålet.

6.3.5 Investeringsstøtte til nye samiske bokbusser

Tabell 6.3.5 Investering i samiske bokbusser

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
25200	Investering i samiske bokbusser	a)	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum			3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

a) Eventuelle ubrukte midler, overføres til etterfølgende år for å bygge opp avsetning til investering av samiske bokbusser.

Mål for tilskuddsordningen:

- En moderne samisk bokbusspark

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kommuner som mottar driftstilskudd til bokbuss over Sametingets budsjett

Kriterier for måloppnåelse:

- Utskiftede bokbusser

Prioriteringer:

- Bokbussen i Kåfjord, Troms

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddsmottaker utarbeider plan for gjennomføring av innkjøp med spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan som godkjennes av Sametinget før kjøpekontrakt inngås
- Tilskuddsmottaker forplikter seg til å drifte bokbussen i minst 10 år. Hele eller deler av tilskuddet kan kreves tilbakebetalt ved opphør eller endring av drift for periodens utløp
- Første del av støtten utbetales når kjøpekontrakt er inngått
- Andre del utbetales når bussen er levert og tilskuddsmottaker har levert rapport og regnskap som dokumenterer bruken av tilskuddet
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til tiltaket eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 3 000 000 til investeringsstøtte til nye samiske bokbusser.

6.4 Samisk kunstneravtale

Tabell 6.4 Samisk kunstneravtalen

(i 1000 kr)

Post 207	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20700	Kunsthond	a)		700	700	700	0	0,0 %
20701	Stipend til samiske kunstnere	a)		1 750	1 750	1 750	0	0,0 %
20702	Driftsstøtte til kunstnerorganisasjoner	a)		1 550	1 550	1 550	0	0,0 %
20703	Innkjøpsordning av billedkunst og daiddaduodji	b)		350	350	350	0	0,0 %
Sum			3 818	4 350	4 350	4 350	0	0,0 %

a) Disse postene forvaltes av Samisk kunstnerråd

b) Denne posten forvaltes av De samiske samlinger

Det vises til Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og samiske kunstnerorganisasjoner ved Samisk kunstnerråd av 19. august 2004. I henhold til denne avtalen har Sametinget og Samisk kunstnerråd gjennomført forhandlinger med tanke på inngåelse av avtale for 2008, jf. kapittel 3. Disse forhandlingene endte med brudd. På grunnlag av § 8 i Del 1 av kunstneravtalen gjøres da det endelige vedtaket om bevilgninger til kunstnere for den perioden avtalen gjelder av Sametinget i plenum.

Kunsthond, stipend til samiske kunstnere og driftsstøtte til kunstnerorganisasjoner forvaltes av Samisk kunstnerråd.

Innkjøpsordning av billedkunst og daiddaduodji forvaltes av De samiske samlinger.

For 2008 avsettes totalt kr 4 350 000 til de poster som omfattes av samisk kunstneravtale.

7 Næring

Sterke og levende samfunn for stabil bosetting og allsidig næringsliv er en sentral målsetting for Sametinget. Tradisjonell næringsutøvelse må sikres, og nye næringer gis utviklingsmuligheter. Sametinget vil gjennom sin næringspolitikk i størst mulig grad bevare dagens næringsstruktur som grunnlag for en stabil bosetting og allsidig næringsutvikling.

Hovedmål

- Sterke og levende samiske samfunn med stabil bosetting og allsidig næringsliv

Delmål

- Opprettholde og utvikle næringslivet i samiske områder med vekt på miljøperspektivet og tradisjonell kunnskap
- Bevare og utvikle marine næringer som materielt grunnlag for bo- og sysselsettingen i samiske områder
- Opprettholde jordbruket som en viktig kulturbærer og sysselsetter i samiske områder
- Utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer
- En økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å utvikle et allsidig næringsliv med god fordeling av tilskuddsmidler mellom kjønnene
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk gi unge etablerere mulighet til å starte egen virksomhet
- Forbedre rammebetingelsene for utvikling av næringslivet i samiske områder i samarbeid med nasjonale og regionale myndigheter
- Samordne virkemiddelbruken i samarbeid med lokale og regionale myndigheter
- Legge til rette for kompetanseutvikling og innovasjon gjennom samarbeid med kompetanse- og kunnskapsmiljøer
- Gjennom samarbeid med relevante aktører bidra til at næringsutviklingsarbeidet blir mer proaktivt og at etablerere får bedre oppfølging
- Utrede muligheter for utvidelse av målgruppen for driftstilskudd til duodji

7.1 Virkemidler

Tabell 7.1 Samletabell - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	2 500	2 709	2 709	2 459	-250	-9,2 %
	Søkerbasert tilskudd	a,b) 15 884	13 600	14 030	22 122	8 092	57,7 %
	Duodji avtale	a,b) 8 200	8 220	8 220	6 220	-2 000	-24,3 %
Sum		26 584	24 529	24 959	30 801	5 842	23,4 %

a) Post 30025 Duojárid Ealáhus Searvi og post 30026 Sámiid Duodji OS er overført fra duodjiavtalen til den nye ordningen samiske næringsorganisasjoner post 303

b) Kr 500 000 er overført fra duodjiavtalen til etableringsstipend

7.2 Direkte tilskudd

Tabell 7.2 Direkte tilskudd - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
301	Duodjiinstitusjoner	2 250	2 459	2 459	2 459	0	0,0 %
302	Goahtegearret	a)	250	250	0	-250	-100,0 %
Sum		2 500	2 709	2 709	2 459	-250	-9,2 %

a) Post 302 Goahtegearret er overført til den nye ordningen samiske næringsorganisasjoner post 303. Dvs de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner vil fra 2008 måtte søke om tilskudd.

7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Tabell 7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Post 301	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30100	Duodjeinstituhtta	1 950	2 009	2 009	2 009	0	0,0 %
30022	Manndalen Husflidslag	100	150	150	150	0	0,0 %
30023	Unjárgga Sámiid Duodje	100	150	150	150	0	0,0 %
30024	Duojáriid Dállu OS	100	150	150	150	0	0,0 %
Sum		2 250	2 459	2 459	2 459	0	0,0 %

Sametinget har foretatt en evaluering av salgsorganisasjonene Manndalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáriid Dállu. Målet med evalueringen var å vise utviklingen i salgsbedrifter for duodji som får tilskudd over Sametingets budsjett og den betydningen de har for lokalmiljøet.

På bakgrunn av evalueringen vil direkte tilskudd for salgsorganisasjoner avvikles fra og med budsjettåret 2009 samtidig som det opprettes en søkerbasert tilskuddsordning for disse.

I 2008 vil det bli foretatt en evaluering av Duodjeinstituhtta jf. kapittel 14, tekst i tabell 14.5.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten i Duodjeinstituhtta, Manndalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáriid Dállu OS

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjeinstituhtta, Manndalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáriid Dállu OS

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

Sametingets plenum fastsetter fordeling av tilskudd til duodjiinstitusjoner.

For 2008 avsettes kr 2 459 000 til duodjiinstitusjoner.

7.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 7.3 Søkerbasert tilskudd - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
300	Næringsutvikling	15 884	13 600	14 030	20 122	6 092	43,4 %
303	Samiske næringsorganisasjoner (ny)	a)	0	0	2 000	2 000	-
Sum		15 884	13 600	14 030	22 122	8 092	57,7 %

a) Fra 2008 blir tilskudd til samiske næringsorganisasjoner søkerbasert. Dvs de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner som Duojarid Ealahus Searvi, Samiid Duodji og Goahhtegearrat må fra 2008 søke om tilskudd.

7.3.1 Næringsutvikling

Tabell 7.3.1 Næringsutvikling

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30030	Variert næringsliv	5 561	5 900	6 100	5 817	-283	-4,6 %
30050	Etableringsstipend	0	0	0	1 500	1 500	-
30000	Marine næringer	3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %
30010	Jordbruk	3 575	2 950	3 065	3 765	700	22,8 %
30040	Interreg	2 850	700	700	0	-700	-100,0 %
30060	Verdiskapningsprogrammet	0	0	0	4 875	4 875	-
Sum		15 884	13 600	14 030	20 122	6 092	43,4 %

a) tilbakeført kr 500 000 fra post 899 evaluering av Samisk utviklingsfond i 2007.

b) Duodjiavtalen post 30020 er flyttet sist i kapittel 7.

Målgruppen generelt for virkemidlene avsatt til næringsutvikling er den samiske befolkningen i Norge og hele befolkningen innenfor det geografiske virkeområdet. Midler til næringsutvikling kan også ytes til den samiske befolkningen til tiltak som er avledet av samisk reindrift. Midlene kan videre tildeles samisk kulturbasert næringsliv i hele landet.

Det geografiske virkeområdet for søkerbaserte tilskudd til næringsutvikling er følgende:

Stemmekretsene Bugøynes, Bugøyfjord, Neiden, Jakobsnes, Jarfjord, Svanvik og Skogfoss i Sør-Varanger kommune, Nesseby kommune, Tana kommune, Hopsfjorden og Langfjorden og stemmekretsen Gamvik tettsted i Gamvik kommune, skolekretsen Dyfjord, Indre Laksefjord fra Veidnes til Bekkarfjord og innover fjorden i Lebesby kommune, bygdene Nordvågen og Sarnes, stemmekretsene Gjesvær, Skarsvåg, Kamøyvær samt fastlandssiden i Nordkapp kommune, Porsanger kommune, Ingøy, Rolvsøy og stedene Lillefjord, Slåtten og Snefjord i Måsøy kommune, Karasjok kommune, Kautokeino kommune, Kvalsund kommune, det som tidligere var Talvik kommune i Alta kommune, Loppa kommune, Kvænangen kommune, Kåfjord kommune, Storfjord kommune, Lyngen kommune, skolekretsene Lakselvbukt, Olderbakken, Sjursnes og Breivikeidet i Sørfjorden i Tromsø kommune, den samiske befolkning på Senja og i resten av Lenvik kommune, valgkretsene Rabbås, Skøelv og Reinelv i Sørreisa kommune, Lavangen kommune, Skånland kommune, bygdene Øse, Kvernmo, Dalsletta, Skifte, Labergdalen, Løvdal og Moan i Gratangen kommune, kretsene Evenesmark, Lenvikmark (Snubba) og Veggen i Evenes kommune, Herjangen og stemmekretsene Vassdal og Kvanndal i Narvik kommune, Tysfjord kommune, Ulsvåg og Innhavet i Hamarøy kommune og den samiske befolkningen i sørsameområdet.

Det geografiske virkeområdet for søkerbaserte tilskudd til næringsutvikling gjelder ikke duodjiavtalen.

I reindrifftsforhandlingene har det vært overført årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift.

I jordbruksforhandlingene har det vært overført årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til næringsvirksomhet i jordbruket.

Nedre grense for tilskudd til prosjekter eller tiltak er kr 30 000.

7.3.1.1 Variert næringsliv

Tabell 7.3.1.1 Variert næringsliv

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30030	Variert næringsliv	a)	5 561	5 900	6 100	5 817	-283	-4,6 %
Sum			5 561	5 900	6 100	5 817	-283	-4,6 %

a) Kr 1 000 000 overføres post 30050 etableringsstipend.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og etablere arbeidsplasser innenfor variert næringsliv

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Bedrifter og etablerere innenfor privat tjenesteyting, bygg- og anlegg, reiseliv og annen service- og småindustri
- Reindriftsutøvere som vil etablere eller videreutvikle tilleggsnæringer i tilknytning til reindrift

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall nyetableringer
- Antall tilskudd gitt til kompetanse, innovasjon, produktutvikling, produksjon, salg og markedsføring
- Antall tilskudd fordelt på kjønn og alder
- Antall tilskudd gitt til tiltak med miljøperspektiv
- Antall tilskudd til tilleggsnæringer i reindrift

Prioriteringer for 2008:

- Nyskapende investeringstiltak i produksjons- og servicebedrifter, både i forbindelse med nyetableringer og utvidelse av eksisterende virksomhet
- Tiltak for kvinner og unge i næringslivet
- Produktutvikling og investeringer i tilleggsnæringer for reindriftsutøvere
- Utvikling av småskala matproduksjon med basis i samiske mattradisjoner
- Kompetanseheving, produktutvikling og innovasjon
- Opplevelsesbaserte reiselivsprodukter med basis i samisk kultur

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tilfredsstillende fagkompetanse i form av relevant utdanning og yrkeserfaring
- Eksisterende bedrifter som mottar tilskudd skal kunne vise til positiv bedriftsøkonomisk utvikling
- Eksisterende bedrifter skal være registrert i Brønnøysundregistrene
- Det ytes ikke tilskudd til vedlikehold, driftsbetingete kostnader, tiltak som virker konkurransevridende, mobile kjøretøy, utleiebygg, lagerbygg, kjøp av bygg og eiendommer, arrangering av kurs, seminarer, konferanser og til tiltak som finansieres over offentlige budsjettposter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 30 % tilskudd av godkjente kostnader. Ved samfinansiering inntil 20 %. Den totale offentlige investeringsstøtte kan ikke overskride 60 % av kostnadsoverslaget
- Maksimalt tilskudd er generelt kr 300 000. I samarbeidstiltak som har stor betydning for den lokale samiske befolkningen er maksimalt tilskudd kr 500 000
- Sametinget deltar vanligvis ikke i finansiering av prosjekter som overskrider et kostnadsoverslag på kr 5 000 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 5 817 000 i tilskudd til variert næringsliv.

7.3.1.2 Etablererstipend

Tabell 7.3.1.2 Etablererstipend

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30050	Etablererstipend	a)	0	0	1 500	1 500	-
Sum		0	0	0	1 500	1 500	-

a) Kr 500 000 overført fra duodjiformål post 30021 og kr 1 000 000 overført fra variert næringsliv post 30030.

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikling av nye forretningsideer og etablering av bedriftsøkonomisk lønnsomme bedrifter

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Personer som ønsker å etablere egen virksomhet.

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall nyetableringer innenfor virkeområdet
- Minst 50 % av tildelt stipend skal gå til kvinner og personer under 25 år

Prioriteringer for 2008:

- Virksomheter etablert av kvinner og personer under 25 år
- Etableringer med nyskapende innhold

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar og 1. september 2008
- Etableringen skal iverksettes i budsjettåret
- Etablererstipend kan ytes for inntil ett år
- Etablererstipendet gjelder for alle næringer, unntatt offentlig virksomhet
- Etablererstipendet kan ytes til planlegging i forkant av en bedriftsetablering og til selve etableringen.
- Stipendet kan ytes til delvis dekning av levekostnader (egen lønn), konsulentbistand, markedsundersøkelser, opplæring, prøveproduksjon, reisekostnader, leid hjelp eller avløser, konseptutvikling og annen bedriftsplanlegging
- Tilfredsstillende fagkompetanse i form av relevant utdanning og yrkeserfaring
- Stipendet kan ytes til fadderordninger og andre oppfølgingstiltak, mindre investeringer og ekstraordinære oppstartingskostnader
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det kan maksimalt ytes kr 150 000 i etablererstipend eller maksimalt 75 % av godkjente kostnader
- Levekostnader (egen lønn) kan utgjøre inntil kr 12 000 pr. måned
- Levekostnader kan avkortes dersom søkeren har annen inntekt i stipendperioden

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 1 500 000 i tilskudd til etablererstipend.

7.3.1.3 Marine næringer

Tabell 7.3.1.3 Marine næringer

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30000	Marine næringer	3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %
Sum		3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Økt sysselsetting i marine næringer

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Næringsutøvere innenfor marine næringer
- Fiskere i Fiskermanntallet
- Personer under 35 år og kvinner
- Eiere av land- og mottaksanlegg

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall fiskere som har mottatt tilskudd
- Antall personer under 35 år og kvinner som har fått tilskudd
- Antall eiere av land- og mottaksanlegg som har fått finansiering
- Antall prosjekter innenfor videreforedling av sjømat

Prioriteringer for 2008:

- Utvikle og fornye den lokaltilpassede fiskeflåten
- Kjøp av fiskebåt under 25 år
- Etablere og modernisere land- og mottaksanlegg
- Investeringer i land- og mottaksanlegg
- Investeringer i utvikling og videreforedling av nye produkter innenfor marine næringer

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Aktive fiskere registrert i Fiskermanntallet
- Fartøy må ha kvoterettigheter i fisket
- Anlegg med kjøpegodkjenning
- Landanlegg med felles servicefunksjoner
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maks. kr 300 000 og inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag for nye båter og andre tiltak innenfor marine næringer
- Maks. kr 150 000 og inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag for båter under 25 år
- For øvrig gjelder de samme beregningsregler som for variert næringsliv

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 4 165 000 i tilskudd til marine næringer.

7.3.1.4 Jordbruk

Tabell 7.3.1.4 Jordbruk

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30010	Jordbruk	3 575	2 950	3 065	3 765	700	22,8 %
Sum		3 575	2 950	3 065	3 765	700	22,8 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Aktive gårdbrukere
- Etablerere som vil starte med gårdsdrift

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gårdbrukere som har mottatt tilskudd
- Antall nyetablerere som har mottatt tilskudd

Prioriteringer for 2008:

- Nybygging og omfattende ombygginger av driftsbygg
- Maskiner og redskaper i jordbruket
- Kompetanseheving og investeringer innenfor småskala matproduksjon

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Det ytes ikke tilskudd til samme søker ved kjøp av maskiner og redskaper før det er gått 5 år siden siste tilsagn
- Maskin- og redskapslag skal ha vedtekter og minst 2 aktive gårdbrukere
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maks. kr 300 000 og inntil 30 % av kostnadsoverslag for nybygg og ombygging av driftsbygg
- Maks. kr 100 000 og inntil 50 % av kostnadsoverslag for investeringer i redskapslag
- Maks. kr 50 000 og inntil 25 % for enkeltøkere for investeringer i maskiner og redskaper
- For øvrig gjelder de samme beregningsregler som for variert næringsliv

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 3 765 000 i tilskudd til jordbruk

7.3.2 Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner

Tabell 7.3.2 Verdiskapningsprogram for næringskombinasjon

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Næringskombinasjoner	0	0	0	3 375	3 375	-
30061	Duodji - veilederstillinger og lærlinger	0	0	0	1 500	1 500	-
Sum		a)	0	0	4 875	4 875	-

a) Ved statsbudsjettet for 2008 ble det avsatt midler på kr 6 500 000 til Verdiskapningsprogram for næringskombinasjon. Av dette er 10% overført til administrasjonen for å forvalte dette programmet og 15% overført til spesielle prosjekter til blant annet etablering av faglig forum for programmet.

7.3.2.1 Næringskombinasjoner

Tabell 7.3.2.1 Næringskombinasjoner

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Næringskombinasjoner	0	0	0	3 375	3 375	-
Sum			0	0	3 375	3 375	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Levedyktige kombinasjonsvirksomheter

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Etablerere som vil starte med utmarksbaserte virksomheter
- Utøvere som vil kombinere primærnæringer med annen virksomhet
- Samiske reiselivsaktører som vil bruke utmark som en ressurs i reiselivssammenheng
- Småskala matprodusenter i kombinasjon med fiske, reindrift, jordbruk eller utmark

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utmarksvirksomheter
- Antall reiselivsvirksomheter med basis i utmark
- Antall småskala matprodusenter

Prioriteringer for 2008:

- Produktutvikling og kvalitetssikring av utmarksprodukter
- Salgs- og markeditiltak innenfor utmarksnæring
- Utvikle opplevelsesbaserte reiselivsvirksomheter

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tiltak som i minst mulig grad påvirker natur, kultur og miljø på en negativ måte
- Virksomheter i utmark som er i samsvar med samisk naturbruk
- Reiseliv med fokus på opplevelse og økoturisme
- For prosjekter initiert av Sametinget kan det ytes inntil 100 % av kostnadsoverslaget
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 30 % tilskudd av godkjente kostnader. Ved samfinansiering inntil 20 %. Den totale offentlige investeringsstøtte kan ikke overskride 60 % av kostnadsoverslaget
- Maksimalt tilskudd er generelt kr 300 000. I samarbeidstiltak som har stor betydning for den lokale samiske befolkning er maksimalt tilskudd kr 500 000
- Sametinget deltar vanligvis ikke i finansiering av prosjekter som overskrider et kostnadsoverslag på kr 5 000 000
- Minimumstilskudd er kr 30 000

Sametingets midler til næringskombinasjoner forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre

For 2008 avsettes det kr 3 375 000 til næringskombinasjoner.

7.3.2.2 Duodji - veilederstillinger og lærlingeordning

Tabell 7.3.2.2 Duodji - veilederstillinger og lærlinger

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Duodji - veilederstillinger og lærlinger	0	0	0	1 500	1 500	-
Sum		0	0	0	1 500	1 500	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere duodjiutøvere

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere og -bedrifter
- Aktuelle opplæringsinstitusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall duodjilærlinger
- Antall duodjiveiledere

Prioriteringer for 2008:

- Veilederstillinger
- Bedrifter som tar inn lærlinger

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar og 1. september 2008
- Tiltaket skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tilskuddsmottaker skal dokumentere realkompetanse eller formell kompetanse i samisk duodji
- Lærlingekontraktene skal godkjennes av Yrkesopplæringsnemnda
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- For hver lærling ytes kr 50 000 til administrasjon av lærlingekontraktene
- For hver lærling ytes lærlingebedriften kr 150 000 i tilskudd til lærlingelønn
- For hver lærling ytes lærlingebedriften kr 50 000 i tilskudd til administrative utgifter
- Det kan maksimalt opprettes 5 lærlingekontrakter
- Det settes av kr 500 000 til veiledning i duodji. Veiledningsvirksomheten skal knyttes til Duodjeinstituhitta

Sametingets midler til Duodji - veilederstillinger og lærlingeordning forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 1 500 000 til duodji - veilederstillinger og lærlingeordning.

7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner

Tabell 7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner

Post 303	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
30300	Samiske næringsorganisasjoner	a)	0	0	0	2 000	2 000	-
Sum		0	0	0	2 000	2 000	-	

a) Fra 2008 blir tilskudd til samiske næringsorganisasjoner søkerbasert. Dvs. de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner som Duojarid Ealahus Searvi, Samiid Duodji og Goahtegearrat må fra 2008 søke om tilskudd.

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke aktiviteten i samiske næringsorganisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske næringsorganisasjoner i Norge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Prioriteringer 2008:

- Organisasjoner som oppfyller tildelingskriteriene

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.07 ha minst 40 betalende medlemmer og medlemmer fra minst to fylker
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- Medlemmer som er registrert i merverdiavgiftsregisteret danner grunnlaget for beregningen av medlemstall
- For 2008 kan det som en overgangsordning i spesielle tilfeller dispenseres fra kravene om medlemstall, registrering i merverdiavgiftsregisteret og i at organisasjonen skal ha medlemmer i minst to fylker
- Det ytes ikke tilskudd til organisasjoner som får driftsstøtte over statlige budsjetter
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd

- 30 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd

- 30 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06

c) Tilskudd til næringsorganisasjoner med forhandlingsrett

- 40 % av den årlige rammen fordeles mellom de næringsorganisasjoner som har forhandlingsrett med Sametinget

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 2 000 000 til samiske næringsorganisasjoner.

7.3.4 Duodjiavtalen

Tabell 7.3.4 Duodji

Post 300	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30020	Driftstilskudd		2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
30021	Investerings- og utviklingstilskudd	a)	4 394	3 200	3 200	2 500	-700	-21,9 %
30029	Arbeidsstipend	a)	0	0	0	200	200	-
30027	Velferdsordninger		0	320	320	320	0	0,0 %
30028	Fag- og økonomisk utvalg		0	200	200	200	0	0,0 %
30025	Duojáruid Ealáhus Searvi	b)	450	450	450	0	-450	-100,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	b)	1 050	1 050	1 050	0	-1 050	-100,0 %
Sum			8 200	8 220	8 220	6 220	-2 000	-24,3 %

a) Kr 500 000 er overført til post 30050 etableringsstipend og kr 200 000 til post 30029 Duodji arbeidsstipend.

b) Post 30025 Duojáruid Ealáhus Searvi og post 30026 Sámiid Duodji OS er overført til den nye ordningen samiske næringsorganisasjoner post 303.

Det foreligger ingen næringsavtale i duodji for 2008 da det ikke ble fremmet felleskrav fra duodjiorganisasjonene. Det innebærer at Sametingets plenum fastsetter rammene for duodjinæringen i 2008.

Ordningene gjelder hele landet uavhengig av virkeområde for Sametingets midler til næringsutvikling.

Sametingets midler til duodji forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

Ubrukte midler overføres ikke til 2009 men kan benyttes til andre næringsformål.

7.3.4.1 Driftstilskudd

Tabell 7.3.4.1 Driftstilskudd

Post 300	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30020	Driftstilskudd		2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum			2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde duodjibedrifter

Målgruppe for ordningen

- Enkeltpersonforetak registrert i duodjiregisteret

Med duodjiregisteret menes duodjiutøvere som oppfyller om kravet om:

- å ha et enkeltpersonforetak og være innført i merverdiavgiftsmanntallet
- omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50 000 eks. mva.
- dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell - kompetanse i samisk duodji

Kriterier for måloppnåelse

- Antall duodjibedrifter organisert som enkeltpersonforetak

Tildelingskriterier

- Søknadsfrist 15. oktober 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddsmottaker skal være registrert i duodjiregisteret
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %, maksimalt tilskudd er kr 150 000.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 3 000 000 til driftstilskudd til duodjiutøvere.

7.3.4.2 Investerings- og utviklingstilskudd

Tabell 7.3.4.2 Investerings- og utviklingstilskudd

Post 300	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30021	Investerings- og utviklingstilskudd	a)	4 394	3 200	3 200	2 500	-700	-21,9 %
Sum			4 394	3 200	3 200	2 500	-700	-21,9 %

a) Kr 500 000 er overført til post 30050 etableringsstipend og kr 200 000 til post 30029 Duodji arbeidsstipend.

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle duodjibedrifter

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere med egen virksomhet
- Etablerere av duodjivirksomhet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tilskudd gitt til nyetablerere
- Antall tilskudd gitt til investeringer
- Antall tilskudd gitt til bedriftsutvikling
- Antall tilskudd gitt til kompetanseheving

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter innen markedsføring og merkevarebygging
- Kompetansehevingstiltak for etablerere og etablerte utøvere
- Investeringer som bidrar til bedriftsutvikling

Tildelingskriterier

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det ytes inntil 40 % tilskudd til søknader fra enkeltpersonforetak
- Det ytes inntil 50 % tilskudd til fellesinvesteringer mellom to eller flere enkeltpersonforetak
- Den samlede offentlige finansieringen skal ikke utgjøre over 60 %
- Maksimalt tilskudd til enkeltpersonforetak er kr 300 000
- Maksimalt tilskudd til fellesprosjekter er kr 500 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 2 500 000 i utviklings- og investeringstilskudd til duodjiutøvere.

7.3.4.3 Arbeidsstipend

Tabell 7.3.4.3 Arbeidsstipend

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
30029	Arbeidsstipend	a)	0	0	0	200	200	-
Sum		0	0	0	200	200	-	

a) Kr 200 000 er overført fra post 30021 duodji investerings- og utviklingstilskudd.

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke kompetansen innenfor duodji

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret

Med duodjiregisteret menes duodjiutøvere som oppfyller om kravet om:

- å ha et enkeltpersonsforetak og være innført i merverdiavgiftsmanntallet
- omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50 000 eks. mva.
- dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell kompetanse i samisk duodji

- Duodjiutøvere under 35 år

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall arbeidsstipend

Prioriteringer for 2008

- Stipender til produktutvikling
- Duodjiutøvere utenfor Finnmark

Tildelingskriterier

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler produktutviklingen
- Arbeidsstipendet utbetales i sin helhet ved prosjektstart
- Mottaker av stipend skal utarbeide sluttrapport
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Arbeidsstipendet kan utgjøre inntil kr 100 000 og maksimalt 75 % av godkjent kostnadsoverslag

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 200 000 i arbeidsstipend til duodjiutøvere.

7.3.4.4 Velferdsordninger

Tabell 7.3.4.4 Velferdsordning

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30027	Velferdsordninger	0	320	320	320	0	0,0 %
Sum		0	320	320	320	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde velferdsordning for yrkesaktive duodjiutøvere

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret

Med duodjiregisteret menes duodjiutøvere som oppfyller om kravet om:

- å ha et enkeltpersonsforetak og være innført i merverdiavgiftsmanntallet
- omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50 000 eks. mva.
- dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell kompetanse i samisk duodji

Kriterier for måloppnåelse

- Antall tilskudd ved fødsel eller adopsjon
- Antall tilskudd til refusjon av tilleggspremie til folketrygden.

Tildelingskriterier

- Tilskuddsmottaker må være registrert i duodjiregisteret
- Søknad om tilskudd ved fødsel eller adopsjon må være sendt innen 6 måneder etter fødsel eller adopsjon
- Søkere som har pensjonsgivende årsinntekt under ½ G (folketrygdens grunnbeløp) eller over 3 G er ikke berettiget etter denne ordningen
- Det ytes ikke tilskudd til duodjiutøvere som oppnår sykepenger over andre offentlige ordninger

Beregningsregler:

- Tilskudd ved adopsjon eller fødsel inntil kr 30 000
- Refusjon av tilleggspremie for sykepengeordningen som Rikstrygdeverket fastsetter

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 320 000 til velferdsordninger for duodjiutøvere.

7.3.4.5 Fag- og økonomisk utvalg

Tabell 7.3.4.5 Fag- og økonomisk utvalg

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30028	Fag- og økonomisk utvalg	0	200	200	200	0	0,0 %
Sum		0	200	200	200	0	0,0 %

I henhold til hovedavtalen for duodji, skal et fagutvalg avgjøre søknader om registrering i duodjiregisteret. Videre skal det foretas en beregning av det økonomiske grunnlaget for duodjinæringen av et økonomisk utvalg.

For 2008 avsettes det kr 200 000 til fag- og økonomisk utvalg for duodji.

8 Miljø- og kulturvern

Samiske samfunn er nært knyttet til naturen. Naturen er grunnlaget for næringsvirksomhet, rammen for livsområde, opplevelse av fortiden, kunnskap og levemåte. Samiske kulturminner er viktig dokumentasjonsmateriale for samisk historie. Kulturminnene vitner om hvordan samene har forholdt seg til og utnyttet landskap og natur gjennom tidene. Dette gjelder også landskapet og naturens betydning for økonomiske, sosiale og religiøse forhold.

Hovedmål

- Å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur og å verne samiske kulturminner og kulturmiljø på en måte som bidrar til å styrke og videreføre samisk identitet og kultur

Delmål

- Dokumentere, videreføre og formidle samisk historie og materiell kultur gjennom vern og forvaltning av samiske kulturminner og kulturmiljøer
- Legitimere og synliggjøre samisk tradisjonell kunnskap som en viktig kilde i natur- og miljøvernarbeid

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samisk tradisjonskunnskap og grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner
- Gjennom bruk av virkemidler dokumentere og synliggjøre historien om grenselostrafikken under den andre verdenskrig
- Opprettholde og videreutvikle dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktører, for å styrke rammevilkårene for samisk kultur- og miljøvern
- Gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene styrke det samiske kulturminnevernet
- Ivareta samiske interesser gjennom tett dialog og samarbeid med kommunene i henhold til kulturminneloven, plan- og bygningsloven og andre aktuelle bestemmelser
- Gjennom dialog med høyskoler, forskningsinstitusjoner og universitet arbeide for å øke forskning på samisk kulturminnevern og tradisjonskunnskap
- Gjennom egen miljø- og klimamelding synliggjøre hvilke utfordringer samisk tradisjonell bruk står overfor
- Gjennom dialog med sentrale myndigheter søke å opprette en oppdrettsberedskapsordning

8.1 Virkemidler

Tabell 8.1 Samletabell - Samisk miljø- og kulturvern

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	1 175	182	182	1 202	1 020	560,4 %
	Søkerbasert tilskudd	a) 1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %
Sum		2 500	1 884	1 884	3 654	1 770	93,9 %

a) Sametinget fikk ved statsbudsjett 2008 en økning på kr 1 000 000 fra Miljøverndepartementet. Derfor en økning på kr 750 000 på denne posten. I tillegg er det avsatt kr 250 000 til Sametingets bygningvernprosjektet i Sirbma.

8.2 Direkte tilskudd

Tabell 8.2 Direkte tilskudd - Samisk miljø- og kulturvern

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
400	Kulturminnevern anlegg	175	182	182	202	20	11,0 %
402	Grenselostrafikk - forskning og dokumentasjon	1 000	0	0	1 000	1 000	-
Sum		1 175	182	182	1 202	1 020	560,4 %

8.2.1 Kulturminnevern anlegg

Tabell 8.2.1 Kulturminnevern anlegg

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40001	Mortensnes kulturminnevern (Várjjat Sámi Musea)	100	104	104	114	10	9,6 %
40002	Skoltebyen kulturmiljø (Østsamisk museum)	75	78	78	88	10	12,8 %
Sum		a) 175	182	182	202	20	11,0 %

a) Sametinget har forvaltningsansvaret for kulturminneanleggene Várjjat sami musea og østsamisk museum utfører sjøtelsoppgevarene for Sametinget

Mål for tilskuddsordningen:

- Vern og synliggjøring av Mortensnes kulturminnevernområdet og Skoltebyen kulturmiljø

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Várjjat Sámi Musea og Østsamisk museum

Kriterier for måloppnåelse:

- Ingen skade i kulturminnevernene
- Antall informasjonstiltak for og arrangementer/besøk i kulturminnevernene

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til kulturminnevern anlegg

For 2008 avsettes det kr 202 000 til tilskudd til kulturminnevern anlegg.

8.2.2 Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forskning og dokumentasjon

Tabell 8.2.2 Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forskning og dokumentasjon

(i 1000 kr)

Post 402	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40200	Grenselostrafikk - forskning og dokumentasjon	1 000	0	0	1000	1 000	-
Sum		1 000	0	0	1 000	1 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Etablere og gjennomføre forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under andre verdenskrig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til inngått avtale mellom Sametinget og Árran julevsame guovddasj og godkjent skriftlig arbeidsopplegg og årlig aktivitetsplan

Tildelingskriterier:

- Tilskuddet utbetales på bakgrunn av skriftlig arbeidsopplegg godkjent av Sametinget, samt godkjent rapportering
- Generelle kriterier for tildeling av direktetilskudd jf. kapittel 3.

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter inntil 2009, hvert år fordeling av driftstilskudd til virksomheten (jf. avtale)

For 2008 avsettes det kr 1 000 000 til Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet

8.3 Søkerbaserte tilskudd

8.3.1 Kulturminnevern

Tabell 8.3.1 Kulturminnevern

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40000	Samisk kulturminnevern	a)	1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %
Sum			1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %

a) Sametinget fikk ved statsbudsjett 2008 en økning på kr 1 000 000 fra Miljøverndepartementet. Derfor en økning på kr 750 000 på denne posten. I tillegg er det avsatt kr 250 000 til Sametingets bygningvernprosjektet i Sirbma under kapittel spesielle prosjekter administrasjon

Mål for tilskuddsordningen:

- Verne, bevare og synliggjøre samiske kulturminner og -miljøer

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kultursentra, museer og samiske organisasjoner
- Eiere og brukere av samiske kulturminner i samarbeid med kultursentra, museer eller samiske organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske kulturminneregistreringer i 2008 i Askeladden (Sentral kulturminnedatabase).
- Antall igangsatte restaurerings- og sikringstiltak
- Antall gjennomførte restaurerings- og sikringstiltak

Prioriteringer for 2008:

- Registrering av automatisk fredete samiske kulturminner og kulturmiljø
- Sikring og restaurering av utsatte og truede samiske kulturminner
- Prosjekter med flere finansieringskilder

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- For registreringsprosjekter skal Askeladdens, SEFRAKs eller Sametingets registreringsskjema benyttes
- Sametinget skal ha tilgang til alt registreringsmateriale samt sluttrapport i digital form
- Sikringsprosjekter må vise til nødvendig kompetanse for gjennomføring og skal levere sluttrapport inkludert tilstandsvurdering etter gjennomføring
- Der private eiere søker i samarbeid med offentlige institusjoner eller museer, må bruksrettighetene til kulturminnet være avklart
- Institusjoner og organisasjoner som mottar statlige driftstilskudd, vil som hovedregel ikke kunne få tilskudd til administrative kostnader over denne ordningen
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 50 % tilskudd av godkjente kostnader ved samfinansiering, maksimalt kr. 200 000
- Inntil 70 % tilskudd av godkjente kostnader der Sametinget er eneste finansieringskilde, maksimalt kr 150 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 2 452 000 til tilskudd til kulturminnevern.

9 Helse- og sosialsatsing

Språk- og kulturbarrierer har medført at helse- og sosialtilbudet har vært mindre tilgjengelig for deler av den samiske befolkningen. En sentral målsetting i Sametingets arbeid for en likeverdig helse- og sosialtjeneste er å øke kunnskapen og forståelsen for behov og rettigheter til samiske tjenestemottakere.

Hovedmål

- Helhetlig og likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folket, på lik linje med den øvrige befolkning

Delmål

- Sikre Sametingets innflytelse på utforming og gjennomføring av helse- og sosialtjenester til det samiske folk
- Sikre at myndigheter på ulike nivå ivaretar ansvaret for det samiske helse- og sosialtilbudet
- Sikre kunnskap og kompetanse i samisk språk og kultur, og flerkulturell forståelse hos helse- og sosialfaglig personell på alle nivå

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til permanent tilrettelegging av helse- og sosialtjenesten som bygger på samisk språk- og kulturforståelse på alle nivå
- Gjennom dialog og samarbeid med ansvarlige myndigheter og andre aktører sikre Sametinget innflytelse og kontroll over helse- og sosialtilbudet til det samiske folk

9.1 Virkemidler

Tabell 9.1 Samletabell - Samisk helse- og sosialsatsing

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbasert tilskudd	4 220	3 850	4 050	3 800	-250	-6,2 %
Sum		4 220	3 850	4 050	3 800	-250	-6,2 %

9.2 Søkerbaserte tilskudd

9.2.1 Helse- og sosialprosjekter

Tabell 9.2.1 Helse- og sosialprosjekter

(i 1000 kr)

Post 450	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
45000	Helse- og sosialprosjekter	a)	4 220	3 850	4 050	3 800	-250	-6,2 %
Sum			4 220	3 850	4 050	3 800	-250	-6,2 %

a) tilbakeføre kr 500 000 fra post 899 evaluering av helse midler og kr 150 000 fra post 80007 helse- og sosialseminar. I tillegg er kr 1 000 000 overført til kapittel Andre tiltak forsknings, dokumentasjons, og utredningsmidler.

Mål for tilskuddsordningen:

- En tilrettelagt helse- og sosialtjeneste for samiske brukere

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner, institusjoner og enkeltaktører

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall prosjekter som er gjennomført til planlagt tid
- Antall prosjekter der samiske brukeres behov for tilretteleggelse av helse og sosialtjenester er ivaretatt

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som ivaretar samarbeid, samordning, tverrfaglighet og prosjektenes overførbarhet til andre fag- og tjenesteområder
- Prosjekter med flere finansieringskilder
- Prosjekt som har konkrete tiltak for permanent tilrettelegging av helse- og sosialtjenesten
- Prosjekt som har som målsetting å fremme kunnskap om samisk språk og kultur i eksisterende helse- og sosialtilbud
- Opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse
- Utrednings og prosjektarbeid med sikte på tilpassing av helse- og sosialtjenester til samisk virkelighet
- Metodeutvikling og tilretteleggelse av tiltak for ulike behov innenfor den ordinære helse- og sosialtjeneste i samiske områder
- Prosjekt som har som formål å utvikle gode redskaper for å kunne måle og sikre kvalitet på helse- og sosialtilbud til den samiske befolkning
- Utvikling av faglitteratur og tilpassing av metoder som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Ved prosjektstart utbetales tilskuddet i sin helhet
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, milepæler og formidling av prosjektets erfaringer
- Prosjektet skal være rettet mot utvikling av tjenestetilbud til det samiske folk
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at prosjektet er avsluttet
- Metode- og forskningsprosjekter skal være tilknyttet en forsknings- eller utdanningsinstitusjon
- Prosjektmidler innen forskning er begrenset til forprosjekter der siktemålet er å utvikle forskningsideer og prosjektskisser. Ved slike søknader forutsettes en bekreftet forankring i en utdannings- eller forskningsinstitusjon
- Ved tildeling av prosjektmidler til opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse, til kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, er det et krav at kommunen bidrar med 50 % av prosjektkostnadene
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 500 000
- Administrasjonsutgifter dekkes med inntil 10 % av godkjente kostnader
- Det ytes inntil kr 300 000 i prosjektlederlønn

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyret.

For 2008 avsettes det kr 3 800 000 til helse- og sosialprosjekter.

10 Likestilling

Likestilling berører alle samfunnsområder og er derfor en integrert del av Sametingets arbeid. Samiske kvinner har tradisjonelt hatt en sterk stilling i samfunnet. Viktige prinsipper er samiske kvinners rett til arbeid, økonomisk likestilling, rett til utdanning og mulighet for politisk virksomhet. Arbeidslivet må tilrettelegges slik at både kvinner og menn skal kunne være omsorgspersoner.

Hovedmål

- Et likestilt samisk samfunn

Delmål

- Like rettigheter, plikter og muligheter for kvinner og menn
- Sikre kunnskap og kompetanse om likestilling i samiske samfunn
- Bidra til positive holdninger til ulike seksuelle legninger

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke likestillingen i samiske samfunn
- I dialog og samarbeid med ulike aktører bidra til å oppnå bedre likestilling mellom kjønnene
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske organisasjoner som arbeider med likestilling

10.1 Virkemidler

Tabell 10.1 Samletabell - Likestilling

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbasert tilskudd	384	650	650	650	0	0,0 %
Sum		384	650	650	650	0	0,0 %

10.2 Søkerbaserte tilskudd

10.2.1 Likestillingstiltak

Tabell 10.2.1 Likestillingstiltak

(i 1000 kr)

Post 450	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
65100	Likestillingstiltak	384	650	650	650	0	0,0 %
Sum		384	650	650	650	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Tiltak for å fremme likestilling i samiske samfunn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner og institusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak for å fremme likestillingen i samiske samfunn

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak som fremmer likestilling i samiske samfunn
- Tiltak som fremmer likestilling på tvers av seksuelle legninger

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av søknad, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 650 000 til likestillingstiltak.

11 Internasjonal satsing

En bærekraftig utvikling utgjør det fremtidige materielle grunnlaget for verdens urfolk. Internasjonalt samarbeid for å begrense menneskeskapte klimaendringer og redusere miljøbelastningene i nordområdene er en av grunnpilarene for å oppnå dette.

Hovedmål

- Internasjonal solidaritet for å styrke urfolksrettigheter

Delmål

- Styrke samenes muligheter til å fungere som ett folk på tvers av landene i Barentsregionen
- Bidra til at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora blir ivaretatt

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke solidaritetsarbeidet mellom urfolk
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samiske samfunn i Russland
- I dialog og samarbeid med ulike aktører bidra til økt fokus på urfolk i internasjonale sammenhenger
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske organisasjoner som arbeider internasjonalt

11.1 Virkemidler

Tabell 11.1 Samletabell - Internasjonal satsing

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Direkte tilskudd	175	175	175	175	0	0,0 %
	Søkerbasert tilskudd	320	350	350	350	0	0,0 %
Sum		495	525	525	525	0	0,0 %

11.2 Direkte tilskudd

11.2.1 Barents urfolkskontor i Murmansk

Tabell 11.2.1 Barents urfolkskontor i Murmansk

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55101	Barents urfolkskontor i Murmansk	175	175	175	175	0	0,0 %
Sum		175	175	175	175	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde Barents urfolkskontor i Murmansk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barentssekretariatet

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Sametingets plenum fordeler hvert år driftstilskudd til Barentssekretariatet til drift av Barents urfolkskontor i Murmansk.

For 2008 avsettes kr 175 000 til Barents urfolkskontor i Murmansk.

11.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 11.3 Søkerbasert tilskudd - Internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
551	Barentssamarbeid	150	150	150	150	0	0,0 %
552	Annet internasjonalt arbeid	170	200	200	200	0	0,0 %
Sum		320	350	350	350	0	0,0 %

11.3.1 Barentssamarbeid

Tabell 11.3.1 Barentssamarbeid

(i 1000 kr)

Post 551	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 07-Rev 06	Avvik i %	
55100	Barentssamarbeid	150	150	150	150	0	0,0 %
Sum		150	150	150	150	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Utvikle samiske samfunn i Russland

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Organisasjoner og institusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte utviklingstiltak i samiske lokalsamfunn i Russland

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak for oppbygging og utvikling av tradisjonelle næringer i Russland
- Språk- og kulturtiltak som inkluderer unge samer i Russland

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 150 000 til Barentssamarbeid.

11.3.2 Annet internasjonalt arbeid

Tabell 11.3.2 Annet internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Post 552	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55200	Annet internasjonalt arbeid	170	200	200	200	0	0,0 %
Sum		170	200	200	200	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Bidra til at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora ivaretas

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske organisasjoner med NGO-status
- Den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak gjennomført i regi av samiske organisasjoner med NGO-status
- Utbetalt aktivitetstilskudd til den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak for oppfølging av FNs urfolkserklæring
- Aktivitetstilskudd til den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 200 000 til annet internasjonalt arbeid.

12 Samiske organisasjoner utenom næring og kultur

Et demokratisk samfunn er avhengig av et aktivt og variert organisasjonsliv. Samiske organisasjoner er viktige aktører i utviklingen av samiske samfunn.

Hovedmål

- Opprettholde et variert samisk organisasjonsliv

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk legge til rette for et variert organisasjonsliv

12.1 Virkemidler

Tabell 12.1 Samletabell - Samiske landsomfattende organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbasert tilskudd	2 434	2 507	2 507	2 607	100	4,0 %
Sum		2 434	2 507	2 507	2 607	100	4,0 %

12.2 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 12.2 Søkerbasert tilskudd - Samisk landsomfattende organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
553	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	483	556	556	556	0	0,0 %
750	Samiske landsomfattende organisasjoner	1 951	1 951	1 951	2 051	100	5,1 %
Sum		2 434	2 507	2 507	2 607	100	4,0 %

12.2.1 Samiske grenseoverskridende organisasjoner

Tabell 12.2.1 Samiske grenseoverskridende organisasjoner

(i 1000 kr)

Post 553	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55300	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	483	556	556	556	0	0,0 %
Sum		483	556	556	556	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde og utvikle samiske grenseoverskridende organisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske grenseoverskridende organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Prioriteringer 2008:

- Samiske grenseoverskridende organisasjoner
- Samiske grenseoverskridende organisasjoner som arbeider med likestilling

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha minst 20 betalende medlemmer og medlemmer i to land innenfor Sápmi
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

50 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd:

50 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet

pr. 31.12.06

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 556 000 til samiske grenseoverskridende organisasjoner.

12.2.2 Samiske landsomfattende organisasjoner

Tabell 12.2.2 Samisk landomfattende organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
750	Samiske landomfattende organisasjoner	1 951	1 951	1 951	2 051	100	5,1 %
Sum		1 951	1 951	1 951	2 051	100	5,1 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle landsomfattende samiske organisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Landsomfattende samepolitiske organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske landsomfattende organisasjoner

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.07 ha minst 500 betalende medlemmer og medlemmer fra minst 3 fylker. Hvert lokallag må ha minimum 20 betalende medlemmer
- Det kan registreres 3 lokallag i hver kommune dersom ett av disse er ungdomslag
- Organisasjonen skal ikke ha medlemskontingent som er uforholdsmessig lav
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- 50 % utbetales ved anmodning om utbetaling, de resterende 50 % når tildelingskriteriene er oppfylt. Siste anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 30 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd:

- 70 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06
- Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 051 000 til samiske landsomfattende organisasjoner.

13 Andre virkemidler

Tabell 13.0 Samletabell - Andre virkemidler

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon	1 489	3 100	3 400	3 550	150	4,4 %
	Virkemidler til møtelederskapets disposisjon	2 500	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %
Sum		3 989	5 600	5 900	6 050	150	2,5 %

13.1 Virkemidler til sametingsrådets disposisjon

Tabell 13.1 Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
500	Regionale utviklingsmidler	1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %
	Frie virkemidler	a)	0	0	150	150	-
Sum		1 489	3 100	3 400	3 550	150	4,4 %

a) Tidligere var disse midlene under driftsutgifter politisk nivå, under sametingsrådets midler.

13.1.1 Regionalutvikling

Tabell 13.1.1 Regionale utviklingsmidler

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
500	Regionale utviklingsmidler	1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %
Sum		1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %

Sametinget har inngått samarbeidsavtaler med Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark fylkeskommuner. Samarbeidsavtalene omfatter omforente tiltak innenfor en rekke samfunnsområder.

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i samarbeid med de fylker Sametinget har samarbeidsavtaler med

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall prosjekter og tiltak som en oppfølging av samarbeidsavtalene

Tildelingskriterier:

- Tiltakene gjennomføres i den rekkefølge og innenfor de ressursrammer partene blir enige om
- Tiltakene som gjennomføres i forbindelse med samarbeidsavtalene, krever en felles finansiering med fylkeskommunene

Ordningen forvaltes av sametingsrådet.

For 2008 avsettes det kr 3 400 000 til regionalutvikling.

13.1.2 Frie virkemidler

Tabell 13.1.2 Frie virkemidler

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Frie virkemidler	0	0	0	150	150	-
Sum		0	0	0	150	150	-

Frie virkemidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak som ellers ikke dekkes av Sametingets virkemidler.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet.

For 2008 avsettes det kr 150 000 til frie virkemidler.

13.2 Virkemidler til møtelederskapets disposisjon

Tabell 13.2 Virkemidler til Møtelederskapets disposisjon

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
751	Politiske grupper i Sametinget	1 800	1 800	1 800	1 800	0	0,0 %
752	Opposisjonens arbeidsvilkår	700	700	700	700	0	0,0 %
Sum		2 500	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %

13.2.1 Politiske grupper i Sametinget

Mål for tilskuddsordningen:

- Godt organiserte politiske grupper på Sametinget

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til retningslinjer for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 27.05.07

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Det stilles krav om rapport og regnskap over bruk av midlene som sendes Sametingets møtelederskap innen 1. april 2009
- For øvrig gjelder retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget 10.02.04 med endringer av 27.05.07

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 5 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de grupper som er registrert i Sametinget jf. retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget 10.02.04 med endringer av 27.05.07

b) Tilskudd etter antall representanter:

- 95 % av den årlige rammen fordeles med likt beløp på alle representanter

Ordningen forvaltes av Sametingets møtelederskap.

For 2008 avsettes kr 1 800 000 til politiske grupper i Sametinget.

13.2.2 Opposisjonens arbeidsvilkår

Mål for tilskuddsordningen:

- Opposisjon i Sametinget med gode arbeidsvilkår

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til retningslinjer for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 27.05.07, og som har definert seg som en del av opposisjonen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Det stilles krav om rapport og regnskap over bruk av midlene som sendes Sametingets møtelederskap innen 1. april 2009
- For øvrig gjelder retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget i sak 52/06

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 10 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de grupper som er i opposisjon i Sametinget

b) Tilskudd etter antall representanter:

- 90 % av den årlige rammen fordeles med likt beløp for representantene i grupper i opposisjon

Ordningen forvaltes av Sametingets møtelederskap.

For 2008 avsettes kr 700 000 til politiske grupper i Sametinget.

14 Andre tiltak som ikke er virkemidler

Tabell 14.0 Andre tiltak

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
700	Samiskrelatert statistikk i Norge	300	300	300	300	0	0,0 %
800	Konferanser	858	1 085	1 085	750	-335	-30,9 %
850	Utdeling pris	100	100	100	100	0	0,0 %
880	Forsknings- dokumentasjons og utredning	0	0	0	3 000	3 000	-
899	Evalueringer	500	1 674	1 674	500	-1 174	-70,1 %
Sum		1 758	3 159	3 159	4 650	1 491	47,2 %

14.1 Samiskrelatert statistikk i Norge

Tabell 14.1 Samiskrelatert statistikk i Norge

(i 1000 kr)

Post 700	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
70000	Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt	300	300	300	300	0	0,0 %
Sum		300	300	300	300	0	0,0 %

Sametinget har inngått rammeavtale med Statistisk sentralbyrå (SSB) om utviklingsprosjektet ”Samiskrelatert statistikk i Norge – innhold, organisering og drift”. I henhold til avtalen overlater Sametinget sitt engasjement når det gjelder gjennomføringen av avtalen til Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt.

Sametinget avsetter kr 300 000 til Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt i forbindelse med Samiskrelatert statistikk i Norge.

14.2 Konferanser i regi av Sametinget

Tabell 14.2 Konferanser

(i 1000 kr)

Post 800	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
80001	Ungdomskonferanse	275	300	300	300	0	0,0 %
80002	Barnehagkonferanse	182	200	200	0	-200	-100,0 %
80003	Likestillingskonferanse	0	0	0	0	0	-
80004	Konferanse med kommunene og fylkeskommunene	76	135	135	150	15	11,1 %
80005	Bibliotekkonferanse	0	100	100	0	-100	-100,0 %
80006	Skolekonferanse	176	200	200	300	100	50,0 %
80007	Helse- og sosialseminar	149	150	150	0	-150	-100,0 %
Sum		858	1 085	1 085	750	-335	-30,9 %

14.2.1 Ungdomskonferanse

Målet er å stimulere unge til samfunnsengasjement. Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) deltar i planlegging, gjennomføring og evaluering av ungdomskonferansen. Ungdomskonferansen lokaliseres til ulike geografiske områder i Sápmi.

Hvis Samisk parlamentarisk råd arrangerer ungdomskonferanse i 2008 skal avsetning til ungdomskonferansen gå til dette formålet.

For 2008 avsetter Sametinget kr 300 000 til formålet.

14.2.2 Barnehagekonferanse

Det avholdes ikke barnehagekonferanse i 2008.

14.2.3 Likestillingskonferanse

Det avholdes ikke likestillingskonferanse i 2008.

14.2.4 Konferanse med kommunene og fylkeskommunene

Målet er å styrke Sametingets rolle i samfunnsutviklingen i samiske området.

Det avsettes for 2008 kr 150 000 til formålet.

14.2.5 Bibliotekkonferanse

Det avholdes ikke bibliotekkonferanse i 2008.

14.2.6 Skolekonferanse

Det avholdes felles nordisk samisk skolekonferanse der temaet er felles samiske læreplaner og læremidler.

For 2008 avsetter Sametinget kr 300 000 til formålet.

14.2.7 Helse- og sosialkonferanse

Det avholdes ikke helse- og sosialkonferanse i 2008.

14.3 Utdeling av priser

Tabell 14.3 Utdeling av priser

(i 1000 kr)

Post 850	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
85001	Likestillingspris	100	0	0	0	0	-
85002	Språkmotiveringspris	0	0	0	0	0	-
85003	Idrettspris for ungdom	0	100	100	100	0	0,0 %
Sum		100	100	100	100	0	0,0 %

14.3.1 Likestillingspris

Det deles ikke ut likestillingspris i 2008.

14.3.2 Språkmotiveringspris

Det deles ikke ut språkmotiveringspris i 2008.

14.3.3 Idrettspris for ungdom

Målet med idrettsprisen for ungdom er å motivere unge idrettsutøvere til satsing på idrett. Det tildeles to idrettspriser à kr 25 000. Prisen kan gis til enkeltutøvere eller til lag eller klubb. Enkeltutøvere som mottar prisen må være mellom 16 og 25 år det året prisen deles ut. Ved tildeling av prisen til lag eller klubb kan prisen også tildeles til yngre utøvere.

I forbindelse med utdeling av prisen påløper det kostnader til annonsering, reise- og opphold mv. Samlede kostnader for å tildele prisen er beregnet til kr 50 000.

For 2008 avsettes det kr 100 000 til formålet.

14.4 Forsknings-, dokumentasjons- og utredningsmidler

Tabell 14.4 Forsknings, dokumentasjons og utredningsmidler

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
88000	Forskning, dokumentasjons- og utredningsmidler a)	0	0	0	3 000	3 000	-
Sum		0	0	0	3 000	3 000	-

a) Kr 1 000 000 er overført fra post 450 helse- og sosialprosjektmidler, kr 500 000 fra post 101 Kompetansheving og kr 400 000 fra post 154 Samisk er toft. De resterende midlene er tatt fra den totale rammen bevilget over statsbudsjettet 2008.

Forskning, dokumentasjon og utredninger er grunnlaget for de fleste politiske beslutninger i et samfunn. For Sametingets del har dette behovet fremkommet over tid. Sametinget har ofte behov for å utrede ulike faglige problemstillinger i sine saksforberedelser, og innehar ikke alltid nødvendig kompetanse eller kapasitet til å utføre slike oppgaver.

Sametinget har mange ganger påpekt behovet for forskning innenfor ulike samfunnsområder. Dette kan være forskning innenfor helse og sosial, valg eller samisk opplæring. Resultatet av denne forskningen er et viktig grunnlag for politiske beslutninger. I tillegg er behovet for utvikling og dokumentasjon av samisk terminologi og samiske stedsnavn viktige brikker i samfunns- og rettighetsutviklingen.

For 2008 prioriteres fagområdene språk, opplæring, helse- og sosial, tradisjonell kunnskap og urfolksrettigheter.

Sametingsrådet disponerer avsetningen for oppdragsforskning, dokumentasjon og utredninger.

For 2008 avsettes det kr 3 000 000 til formålet.

14.5 Evalueringer

Tabell 14.5 Evalueringer

(i 1000 kr)

Post 899	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
89900	Evaluering av tilskuddsmidler - kulturutvikling	500	1 000	1 000	500	-500	-50,0 %
89901	Evaluering av samiske institusjoner og organisasjoner a)	0	474	474	0	-474	-100,0 %
89902	Jorbruksmelding	0	200	200	0	-200	-100,0 %
Sum		500	1 674	1 674	500	-1 174	-70,1 %

a) I 2008 skal Duodjeinstituttta evalueres. Denne evalueringen blir finansiert av ubrukte midler under duodjåvtaalen for 2006 på kr 200 000.

Rulleringsplan for evaluering av tilskuddsmidler i perioden 2008-2009:

Post	Tilskuddsmidler	År
200	Kulturutvikling	2008
150	Tospråklighetstilskudd	2009

For 2008 avsettes det kr 500 000 til formålet.

15 Samefolkets fond

Med forbehold om at Sametinget i 58/07 vedtar å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond. I vedtaket fremkommer det at Sametingets plenum er fondsstyre for Samefolkets fond og at Sametinget i sitt årlige budsjettvedtak fastsetter nærmere bruk av avkastningen.

Fastsettelse av bruken av den årlige avkastningen i budsjettet gjøres med grunnlag i vedtak om prioritering og satsingsområder for valgperioden, jf. sak 59/07.

Sametinget fordeler kun avkastningen for 2007 i budsjettet for 2008. Avkastningen av Samefolkets fond i 2007 er 4 650 000.

Tabell 15.0 Samfolkets fonds avkastning 2007

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	Bud 2008
15100	Språkprosjekter innenfor forvaltningsormåde for samisk språk	500
15200	Språkprosjekter utenfor forvaltningsormåde for samisk språk	1 500
20000	Litteratur	550
20010	Musikk	700
20030	Teaterformål	700
20040	Barns oppvekstvilkår	700
Sum		4 650

Fordelingen av avkastningen av Samefolkets fond framkommer i tabell 15.0. Denne fordelingen framkommer videre i budsjettet under nevnte poster, og følger den ordinære saksbehandlingen som andre søkerbaserte tilskuddsordningen i Sametinget.

Strategier for bruken av den oppsamlede avkastningen pr. 31.12.06 på kr 30 200 000 fastsettes av Sametinget i plenum i mai 2008.

16 Driftsutgifter politisk nivå

Tabell 16.0 Driftsutgifter politisk ledelse

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
1010 Sametingets plenum a)	8 719	6756	6756	9000	2 244	33,2 %
1110 Sametingets møtelederskap	846	1159	1159	1250	91	7,9 %
1120 Sametingets kontrollkomite	141	361	361	361	0	0,0 %
1210 Sametingsgruppene	0	2000	2000	0	-2 000	-100,0 %
1310 Samisk parlamentarisk råd	432	550	550	1200	650	118,2 %
1410 Sametingets tilskuddstyre	567	640	640	1000	360	56,3 %
1510 Sametingsrådet b)	5 979	6885	6885	6735	-150	-2,2 %
1610 Sametingets språkstyre	440	350	350	350	0	0,0 %
1620 Samisk språknemnd	683	1000	1000	1000	0	0,0 %
1910 Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	243	325	325	325	0	0,0 %
1920 Sametingsvalget - fagutvalg	485	200	200	0	-200	-100,0 %
1930 Referansegruppe for melding om reindrift (Ny)	0	0	0	100	100	-
Sum	18 535	20 226	20 226	21 321	1 095	5,4 %

a) Regnskapet for 2006 viser plenums, komite og gruppe utgifter samlet sett.

b) Kr 150 000 er flyttet under Andre virkemiddel kapittel under sametingsrådet disposisjon.

16.1 Sametingets plenum

I dette budsjettet ligger midler til Sametingets plenum, fagkomiteene og gruppene.

På grunn av at gruppemøtene holdes samtidig med komité- og plenumsmøtene er det vanskelig og ressurskrevende å skille mellom utgiftene til gruppene og plenum. Derfor vil det i budsjettet for 2008 ikke være en egen budsjettpost for gruppene. Midlene til gruppene, som på 2007-budsjettet var på kr. 2 000 000, overføres derfor til plenum.

I sak 27/07 Reglement for Sametingets politiske nivå – revidering, ble godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtet omgjort og knyttet til deltakelse i plenumsmøtet. Denne omgjøringen innebærer at godtgjørelsen vil belastes plenum. Den vil også innebære at størrelsen på utbetalingen vil avhenge av hvor lenge plenumsmøtet varer, men uavhengig av det vil den samlede godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtet være større enn tidligere. Det beregnes kr 90 000 til formålet i 2007.

For 2008 settes det av kr 9 000 000 til Sametingets plenum.

16.2 Sametingets møtelederskap

På møtelederskapets budsjett settes det av midler til dekking av lønn til plenumslederen og godtgjørelser og reiseutgifter til møtelederskapet for møtevirksomhet utenom plenumsmøtene. I tillegg videreføres ordningen med kr 200 000 til fagkomiteenes befaringer og høringer.

Godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtene er etter revideringen av reglement for Sametingets politiske nivå i mai 2007 knyttet til deltakelse i plenumsmøtene. Derfor overføres disse midlene, som tidligere utgjorde kr 25 000 til plenum.

Med bakgrunn i Sametingets vedtak i sak 17/06 Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, beregnes kr 50 000 til revisorgodkjenning av gruppemidlene og midlene til opposisjonens arbeidsvilkår.

For 2008 settes det av kr 1 250 000 til Sametingets møtelederskap.

16.3 Sametingets kontrollkomité

Ved revideringen av Reglement for Sametingets politiske nivå i mai 2007 ble lederen i kontrollkomiteen tilgodesett med et tillegg på kr 18 000 ut over de kr 54 000 vedkommende får som fast representant i Sametinget. Erfaringstall fra 2006 og fra 2007 så langt viser at det likevel ikke er behov for å øke midlene.

For 2008 settes det av kr 361 000 til kontrollkomiteen.

16.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et samarbeidsorgan for sametingene i Sverige, Finland og Norge, med samene fra russisk side som permanente deltakere. I februar 2007 overtok Sametinget i Norge presidentvervet og dermed også sekretariatsfunksjonen i SPR. Sametinget i Norge tildeles kr 300 000 til denne funksjonen over statsbudsjettet i Norge. For øvrig har det ikke lyktes å skaffe annen finansiering av driften i SPR. Delegasjonenes utgifter til deltakelse på SPR-møter og øvrig representasjon dekkes av de ulike Sametingene. I 2008 arrangeres den andre samiske parlamentariske konferansen i Rovaniemi. Det vil derfor være nødvendig å styrke bevilgningen til arbeidet i SPR for 2008.

For 2008 settes det av kr 1 200 000 til drift av Samisk parlamentarisk råd.

16.5 Sametingets tilskuddstyre

Erfaringstall fra 2006 og 2007 viser at aktiviteten i tilskuddsstyret har økt. Aktiviteten vil øke ytterligere på grunn av endringer i tilskuddsforvaltningen. Det vil være nødvendig å øke antall møter i året. Det vil derfor være behov for å øke posten i 2008.

For 2008 settes det av kr 1 000 000 til Sametingets tilskuddstyre.

16.6 Sametingsrådet

Posten dekker presidentens og visepresidentens lønn, tre rådsmedlemmer i hel stilling med lønn som utgjør 90 % av visepresidentens lønn, samt en politisk rådgiver i hel stilling.

Presidentens lønn følger regjeringsmedlemmenes lønn med fratrukk på kr 150 000. For 2008 er den på kr 907 000. Lønnsveksten i 2006 var 4,3 %, pr. august 2007 er lønnsveksten på 5,6 %.

I 2007 ble det vedtatt at den øvrige politiske ledelsens lønn blir knyttet opp mot stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Det betyr at visepresidentens lønn skal være på samme nivå som stortingsrepresentantenes godtgjørelse året før. For 2007 var den på kr 612 000.

For 2008 settes det av kr 6 735 000 til Sametingsrådet.

16.7 Sametingets språkstyre

For 2008 settes det av kr 350 000 til Sametingets språkstyre.

16.8 Samisk språknemnd

Avsetningen skal sammen med midlene fra sametingene i Sverige og Finland dekke driften av samisk språknemnd.

For 2008 settes det av kr 1 000 000 til Samisk språknemnd.

16.9 Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)

For 2008 settes det av kr 325 000 til Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU).

16.10 Referansegruppe for melding om reindrift

For 2008 settes det av kr 100 000 til formålet.

17 Driftsutgifter administrativt nivå

Tabell 17.0 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Post 01	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Driftsutgifter administrasjon,	55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %
-	Investering og vedlikehold	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %
-	Spesielle prosjekter (tidligere under post 22 Spesielle driftsutgifter)	6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %
Sum		63 850	67 663	68 563	81 468	12 905	18,8 %

a)Posten inkl. midler til innkjøp av inventar og utstyr til vitenskapsbygget på kr 8 400 000 som Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008.

17.1 Driftsutgifter administrasjon

Tabell 17.1 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Post 01	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Lønns- og personalkostnader	0	42 103	43 003	46 452	3 449	8,0 %
-	Kostnader og godtgj. vedr. reise,diett, bil o.l.	0	5 052	5 052	5 052	0	0,0 %
-	Andre driftskostnader	0	11 090	11 090	11 567	477	4,3 %
Sum		55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %

Sametingets administrasjon utfører oppgaver for Sametingets politiske nivå. Budsjettet for 2008 viser hvilke oppgaver dette er gjennom strategiene for de ulike politikkområdene og forvaltningen av virkemidlene. Strategiene i budsjettet konkretiseres videre gjennom administrasjonens arbeidsplaner.

Sametingets aktivitet og budsjett har økt betydelig de siste årene. Dette betyr at om Sametinget skal opprettholde nødvendig kontroll med de økonomiske midlene som er bevilget over statsbudsjettet, må ressursene avsatt til administrasjonen stå i forhold til dette. Det vil spesielt være nødvendig å styrke ressursene til økonomi- og tilskuddsforvaltningen.

Økningen på kr 3 926 000 er følgende:

- kr 350 000 øremerket til valgarbeid
- kr 100 000 er overført fra virkemiddel tidsskriftet Stullán
- kr 650 000 er til forvaltning av verdiskapningsprogrammet (10 % av rammen)
- kr 600 000 er til styrking av økonomifunksjonen
- kr 2 226 000 er lønns- og prisstigning (3,8 % av budsjettet for 2007)

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere innenfor rammen for driftsutgifter administrativt nivå.

For 2008 settes det av kr 63 071 000 til driftsutgifter administrasjon.

17.2 Investering og vedlikehold

Tabell 17.2 Investering og vedlikehold

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
- Generelle investeringer	1 081	1 100	1 100	1 147	47	4,3 %
- Rullering IKT-utstyr	444	400	400	600	200	50,0 %
- Verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen	0	250	250	200	-50	-20,0 %
- Inventar og utstyr til vitenskapsbygget	0	0	0	8 400	8 400	-
- Vedlikehold av sametingsbygningen	734	900	900	900	0	0,0 %
Sum	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %

a) Denne posten inkl. midler til innkjøp av inventar og utstyr til vitenskapsbygget på kr 8 400 000 som Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008.

17.2.1 Generelle investeringer

Posten går til investering i kopimaskiner, skannere, telefoner, telefaks, kontormøbler og annet inventar og utstyr.

For 2008 settes det av kr 1 147 000 til generelle investeringer.

17.2.2 Rullering IKT-utstyr

Vi er avhengige av å ha moderne og oppdatert IKT-utstyr. Det tidligere utarbeidet rulleringsplan for utskifting av IKT-utstyr som inkluderer pc-er. Det er behov for å utvide rulleringsplan til også å inkludere servere. Posten økes derfor med kr 200 000.

For 2008 settes det av kr 600 000 til rullering IKT-utstyr.

17.2.3 Verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen

Prosjektet ble startet opp i 2007. Sametingets tilskuddsforvaltning er en viktig del av Sametingets virksomhet. Riksrevisjonen har i sin revisjon av Sametingets tilskuddsforvaltning for 2005 og 2006 påpekt flere forbedringsområder. Sametinget har gjennomført en revisjon av tilskuddsforvaltningen

gjennom vedtak i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og i budsjettet for 2008. Dette medfører at forutsetningene for prosjektet er endret i forhold til budsjettet i 2007.

For på en bedre måte å ivareta kravene som stilles til en god tilskuddsforvaltning må prosjektet videreføres i 2008.

For 2008 settes det av kr 200 000 til verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen.

17.2.4 Inventar og utstyr til vitenskapsbygget

Arbeids- og inkluderingsdepartementer har via statsbudsjettet for 2008 øremerket kr 8 400 000 til finansiering av inventar og utstyr i de deler av det nye vitenskapsbygget i Kautokeino som Sametinget skal benytte.

For 2008 settes det av kr 8 400 000 til investering av inventar og utstyr til vitenskapsbygget.

17.2.5 Sametingsbygningen

Sametinget står selv som eier av sametingsbygningen i Karasjok. Sametinget er selv ansvarlig for kostnader knyttet til løpende vedlikehold og mer langsiktige vedlikeholdsoppgaver. Planmessig vedlikehold vil over tid føre til at vedlikeholdskostnadene blir lavere. Utsettelse av vedlikeholdet for å spare penger er kortsiktig, og fører til økte kostnader i det lange løp.

Da Sametinget som statlig institusjon er selvassurandør må det i tillegg til planmessig vedlikehold avsettes midler til reparasjoner av skader som for eksempel lekkasje, oversvømmelse eller hærverk. Derfor er det nødvendig at Sametinget gjennom flere budsjettår avsetter midler som kan benyttes når større vedlikehold eller reparasjoner må tas. Det må foretas avsetninger over flere år for å bygge opp nok midler for vedlikehold som har et akseptabelt nivå.

For 2008 settes det av kr 900 000 for ekstraordinære vedlikeholds- og reparasjonskostnader.

17.3 Spesielle prosjekter

Tabell 17.3 Spesielle prosjekter

(i 1000 kr)

801	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Bedre service til brukerne	230	250	250	100	-150	-60,0 %
-	Rettighets- og ressursforvaltningslover og andre lovprosesser	500	800	800	550	-250	-31,3 %
-	Geografisk informasjonssystem - GIS	674	675	675	675	0	0,0 %
-	Kvalitetsutvikling i grunnopplæring - læreplan a)	2 353	1 800	1 800	2 000	200	11,1 %
-	Samisk korrekturprogram - Divvun b)	2 740	3 243	3 243	2 600	-643	-19,8 %
-	Samisk byggverk Sirbma c)	0	0	0	250	250	-
-	Verdiskapningsprogrammet d)	0	0	0	975	975	-
Sum		6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %

a) Post 10003 Kvalitetsutvikling i grunnopplæring-læreplan er flyttet fra kapittel 4 Opplæring til kapittel 17.3 spesielle prosjekter.

b) Post 15500 samisk korrekturprogram er flyttet fra kapittel 5 Språk til kapittel 17.3 spesielle prosjekter.

c) Ved statsbudsjettet for 2008 økte Miljøverndepartementet bevilgningen til Sametinget med kr 1 000 000. Av disse midlene er det avsatt kr 250 000 til samisk byggverkprosjektet Sirbma.

d) Disse midlene skal blant annet gå til etablering av et faglig forum for verdiskapningsprogrammet.

17.3.1 Bedre service til brukerne

Som et ledd i bedre service skal direkte dokumentinnsyn i Sametingets elektroniske dokumentarkiv åpnes i 2008.

Sametingets plenum skal ha kvartalsvise regnskap over bruken av Sametingets midler. En tilpasning av slik regnskapsrapportering utføres i 2008.

For 2008 settes det av kr 100 000 til bedre service til brukere.

17.3.2 Rettighets- og ressursforvaltingslover og andre lovprosesser

Sametinget setter av midler for oppfølging og iverksetting av sentrale rettighets- og ressursforvaltingslover. Dette gjelder innføring av retningslinjer for endret bruk av utmark, oppfølging av ny plan- og bygningslov, oppfølging av Samerettsutvalget II, oppfølging av retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder og oppfølging av saker knyttet til fiskerirettigheter.

For 2008 settes det av kr 550 000 til oppfølgingsarbeidet med rettighets- og ressursforvaltingslover.

17.3.2 Geografisk informasjonssystem (GIS)

I 2005 ble det igangsatt et prosjekt sammen med Finnmark fylkeskommune for innføring av GIS i kulturminneforvaltningen. I 2008 skal bruksområdet til GIS-verktøyet utvides til blant annet arbeidet med samiske stedsnavn.

For 2008 settes det av kr 675 000 til Geografisk informasjonssystem (GIS).

17.3.3 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen – læreplan

I forbindelse med innføring Kunnskapsløftet – samisk videreføres arbeidet med utvikling av nye læreplaner.

For 2008 settes det av kr 2 000 000 til Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen – læreplan.

17.3.4 Samiske korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling – Divvun

Det sørsamiske språket er under sterkt press, med bare noen få hundre brukere. Et viktig tiltak for å styrke sørsamisk språk vil være å gi også de sørsamiske språkbrukerne IT-redskaper som en hjelp til rettskrivingen. Derfor videreføres prosjektet Divvun til 2010.

Videre skal det i 2008 utredes alternativer for drift, vedlikehold, utvikling og fremtidig institusjonstilknytning.

For 2008 settes det av kr 2 600 000 til samiske korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling – Divvun.

17.3.5 Bygningsprosjektet i Sirbma

Prosjektet er et resultat av Sametingets bygningsvernplan Vern og forvaltning av samiske byggverk (2003). Sirmaprojektet ble igangsatt i 2006 og omfatter 4 bygninger: to stabbur, et toroms bolighus og en skjelterbygning. Et stabbur er ferdig restaurert. I boligen er arbeidet påbegynt men ikke avsluttet. Prosjektet er delvis eksternt finansiert.

For 2008 settes det av kr 250 000 til Sametingets bygningsvernprosjekt i Sirma.

17.3.6 Verdiskapningsprogrammet

I forbindelse med verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner settes det av midler til blant annet etablering av et faglig forum.

For 2008 settes det av kr 975 000 til drift av verdiskapningsprogrammet.

18 Budsjettbehov 2009

Sametinget forventer at budsjettet for 2009 kompenseres for nasjonale satsinger. I tillegg forventes det at budsjettet økes for å dekke inn budsjettbehovene som nevnt nedenfor.

Med utgangspunkt i rammen fra statsbudsjettet for 2008 har Sametinget valgt å prioritere enkelte områder for 2009-budsjettet. Rammen på post 50 bør økes med kr 33 000 000 i 2009. De prioriterte områdene er fordelt på de enkelte hovedområdene, og er som følger:

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	Dept.	Bud 2009
150	Språk	KD/KKD/AID	5 000
200	Kultur	KKD	10 000
300	Næring	AID/KRD/FKD/ND/LD	5 000
100	Opplæring	KD/AID	5 000
400	Miljø og kulturvern	MD/KKD	1 000
450	Helse- og sosialsatsing	HOD	1 000
550	Internasjonalt arbeid	UD	1 000
01	Oppfølging av ny plan- og bygningsloven og vernearb	AID	3 000
01	Oppfølging av konulasjonsavtalen	AID	2 000
Sum			33 000

AID	Arbeids- og inkluderingsdepartement
KD	Kunnskapsdepartement
MD	Miljøverndepartementet
KKD	Kultur- og kirke departementet
HD	Helse- og omsorgsdepartementet
KRD	Kommunal- og regionaldepartement
LD	Landsbruksdepartementet
UD	Utenriksdepartementet
FKD	Fiskeri- og kystdepartementet
ND	Næringsdepartementet

18.1 Språk

Bevaring og utvikling av samisk språk må skje kontinuerlig. Det er det muntlige språket som er fundamentet for skriftspråket og for språkets eksistens. Det vil derfor være viktig å prioritere prosjekter for å styrke det samiske talespråket. I 2009 vil Sametinget derfor prioritere tiltak og prosjekter for tospråkighet utenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

Samiske barn, unge og vokse skal ha mulighet til å høre og bruke samisk språk i daglig omgang med andre samisktalende. Det må derfor i 2009 satses på etablering av flere uformelle språkarenaer. De

samiske språksentrene vil være viktige bidragsytere i dette arbeidet, og den tildelte rammen de får må derfor økes.

I mange samiske områder har en hel generasjon mistet sitt språk. Dette gjelder spesielt i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området. Det vil være viktig å satse på prosjekter for å revitalisere samisk språk. Det er store utfordringer når det gjelder sørsamisk og lulesamisk språk. Det vil derfor være viktig å prioritere språkprosjekter her.

For 2009 anslås behovet på kr 5 000 000.

18.2 Kultur

Samisk kunst og kulturliv er mangfoldig. Sametinget vil arbeide for å bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere. Det må legges til rette for at dette mangfoldet blir ivaretatt og videreutviklet. Sametinget ser på lokale, regionale og nasjonale samiske institusjoner som viktige arenaer for utviklingen av samiske samfunn. Et nasjonalt samisk kunstmuseum må realiseres. Det må i 2009 prioriteres større bevilgning til kulturbygg, både når det gjelder drift og investeringer.

Samiske teatre har en sentral rolle i den samiske kulturen. De samiske teatrene spiller en viktig rolle som arenaer for formidling og opplevelse av scenekunst. Det samiske nasjonalteateret, Beaivváš Sámi Teáhter, må sikres et fundament som gjør teateret i stand til å betjene hele det samiske bosettingsområdet. Det må derfor prioriteres midler til dette.

De eksisterende kulturinstitusjonene må gis rammebetingelser som gir utviklingsmuligheter. Det gjelder spesielt innenfor musikk, revy, film og teater.

For 2009 anslås behovet til kr 10 000 000.

18.3 Næring

Sterke levende samfunn med stabil bosetting og allsidig næringsliv er en definert målsetting. Det må derfor skapes gode rammevilkår for næringsutøvelse i samiske bosettingsområder. Det må satses på kompetanseheving, likestilling, entreprenørskap, markedsføring, IKT og bredbåndsutbygging for å møte de fremtidige utfordringer samiske næringer står overfor. En økning av bevilgningen til samisk næringsutvikling gjennom Innovasjon Norges støtteordninger kan være et løft for samisk næringsliv.

For 2009 anslås behovet til 5 000 000.

18.4 Opplæring og forskning

Sametinget vil ha store utfordringer i de nærmeste årene i forbindelse med implementeringen av Kunnskapsløftet - Samisk. For å kunne møte disse utfordringene, er det nødvendig å øke Sametingets budsjett innenfor dette området. Det er et stort behov for å øke produksjonen av læremidler, både innenfor barnehage, grunnskole og videregående opplæring. I tillegg skal økningen gå til tiltak som stimulerer samisktalende til å ta førskolelærerutdanning. Dette fordi det er stor mangel på samisktalende ansatte i barnehager. Videre skal økningen dekke satsing innenfor samisk forskning. Samisk forskning er av stor betydning for å sikre en bærekraftig utvikling av samiske samfunn, og for å styrke samers evne til å mestre framtidens utfordringer. Sametinget har i dag ikke tilstrekkelige ressurser til å følge opp dette arbeidet. I tillegg til sterkere satsing på et samisk forskningsprogram og økt prosjektfinansiering, er det nødvendig med koordinert institusjonssatsing og institusjonsoppbygging, samt utvikling av samisk som vitenskapsspråk.

Det ble i 2007 nedsatt en faglig analysegruppe som årlig skal avlegge en rapport om situasjon og utviklingstrekk i samiske samfunn. Dette i henhold til konsultasjonsavtalen mellom statlige myndigheter og Sametinget. Faglig analysegruppe vil ha behov for forskning og statistikk om samiske emner og det vil derfor være behov for økt satsing på dette.

For 2009 anslås behovet til kr 5 000 000.

18.5 Miljø- og kulturvern

Det er stor mangel på kunnskap om samiske forhold og samisk historie i storsamfunnet. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til samiske museer. Opptrappingsarbeidet for de samiske museene har ikke skjedd som forventet. Det er derfor behov for en økning til de samiske museene.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

18.6 Helse og sosial

Et helhetlig og likeverdig helse- og sosialtilbud er en viktig premisse for et godt samfunn. Samer som urfolk har rettigheter regulert i nasjonal lovgivning og internasjonale konvensjoner. En sentral målsetting arbeidet for en likeverdig helse- og sosialtjeneste er å øke kunnskapen og forståelsen for behov og rettigheter til samiske tjenestemottakere. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til prosjektmidlene innenfor helse- og sosialsektoren som Sametinget disponerer.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

18.7 Internasjonal solidaritet og urfolkspolitikk

Sametinget vil aktivt delta i det internasjonale arbeidet med urfolksspørsmål. Det må etableres kontakt med urfolksgrupper og organisasjoner for å støtte deres arbeid med menneskerettigheter og kulturvern. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til oppfølging av arbeidet med nordisk samekonvensjon og FN's urfolkserklæring. I tillegg skal økningen gå til å styrke Sametingets engasjement i nordområdesatsingen med spesiell vekt på miljø.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

18.8 Oppfølging av ny plan- og bygningsloven og vernearbeid

Sikringen av naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv er et viktig hensyn som skal tas i all arealplanlegging etter den nye plan- og bygningsloven. Samtidig er Sametinget gitt innsigelsesmyndighet for planer som er av vesentlig betydning for samiske interesser. Loven forventes å trå i kraft i løpet av 2008. For å følge opp den nye myndigheten etter plan- og bygningsloven må Sametinget både utforme forutsigbare retningslinjer for ivaretagelse av samiske hensyn i arealplanleggingen og utvikle nødvendig faglig kapasitet til å følge opp konkrete arealplansaker. Det er enighet mellom Miljøverndepartementet og Sametinget om at den nye lovbestemmelsen kan medføre en økning i Sametinget arbeidsmengde. Dette har Sametinget også understreket i sin plenumsbehandling av ny plan- og bygningslov. Det samme har Sametinget gjort i forbindelse med sitt vedtak om samtykke til retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder. Sametinget er gitt en ressurskrevende rolle som konsultasjonspart på tre nivåer i alt verneplanarbeid.

For 2009 anslås behovet til kr 3 000 000.

18.9 Oppfølging av konsultasjonsavtalen og avtale om budsjettprosedyrer

Konsultasjonsavtalen pålegger statlige myndigheter en plikt til å søke å komme til enighet med Sametinget i alle saker som spesielt angår samene før vedtak fattes. Ordinære høringsprosesser der samiske interesser har anledning til å uttale seg er ikke tilstrekkelig. Dette innebærer et stort ansvar både for statlige myndigheter og Sametinget. Konsultasjonsordningen innebærer at Sametinget og statlige myndigheter sammen skal utvikle et partnerskapsperspektiv. Arbeidet med konsultasjoner har medført økt aktivitet både fra Sametinget og statlige myndigheter. Ordningen har ført til at Sametinget er involvert tidligere i prosessen i mange saker. En slik involvering krever store ressurser fra Sametinget. Derfor er det behov for å styrke Sametingets arbeid med konsultasjonene. Fra og med 2009 skal Sametinget og regjeringen også gjennomføre budsjettforhandlinger/-konsultasjoner. Dette vil rasjonalisere samhandlingen i regjeringen og til en viss grad mellom regjeringen og Sametinget. På den annen side vil ordningen medføre en prosess som tidligere har vært fraværende og som vil kreve økt kapasitet for Sametinget.

For 2009 anslås behovet til kr 2 000 000.

Plan- og finanskomiteens innstilling:

Merknader:

Komiteens flertall, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen og Gunn Britt Retter (NSR/SfP), og medlemmet fra Samefolkets parti (SfP) Terje Tretnes, har følgende merknad:

Kunnskapsløftet må også bli et læremiddelloft

Komiteens flertall mener det trengs et betydelig løft for samiske læremidler. Evalueringen av Sametingets satsning på læremiddelproduksjon gjennom strategisk læremiddelplan viser at man ikke har nådd de målsettingene man satte seg. Innføringen av opplæringsreformen Kunnskapsløftet – samisk har også gitt nye utfordringer for den samiske skolen. I tillegg er den såkalte konverteringsressursen fjernet, noe som har forverret arbeidsvilkårene for samiske lærere.

Komiteens flertall forventer at Sametingsrådet fremmer en ny strategisk plan for samiske læremidler i forbindelse med plenumsmøtet i februar. I tillegg til faglige prioriteringer bør denne planen omfatte nye tildelingskriterier for tilskudd til læremiddelproduksjon. Evalueringsrapporten viser at tildelingskriteriene i noen tilfeller kan være en flaskehals for produksjonen av læremidler. Sametinget bør også gå i dialog med fagorganisasjoner og forlag for å sikre at rammevilkårene for produksjonen forbedres.

Komiteens flertall mener også at Sametinget bør benytte seg av kompetansen i læremiddelpedagogikk og digitaliserte læremidler som finnes på Samisk høgskole i arbeidet med strategisk læremiddelplan. Det går raskere å fornye og oppdatere digitale læremidler enn tradisjonelle læremidler, og dette er et viktig poeng når produksjonstiden for samiske læremidler er så lang. Større bruk av digitale læremidler og temahefter bør kunne bedre læremiddelsituasjonen i den samiske skolen.

Flertallet mener at evalueringsrapporten og en ny strategisk plan vil gi et veldig godt grunnlag for å få sentrale myndigheters forståelse for behovet for å større løft i rammen for samisk læremiddelproduksjon. Dette må gjenspeiles i Sametingets innspill til statsbudsjettet 2009.

Forslag:

Forslag fra *bele komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR)* Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen og Gunn Britt Retter *(NSR/SjP)*, *medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)* Magnhild Mathisen, Egil Olli, Sten Erling Jønsson, Willy Ørnebakk, Hilde Anita Nyvoll og Wiebke Synnøve Slåtsveen og *medlemmet fra Samefolkets parti (SfP)* Terje Tretnes:

Forslag 1

Kap 3.2 Søkerbaserte tilskudd

5.avsnitt endres til:

Øvre grense for administrative vedtak av søkerbaserte tilskudd er kr 200 000. Alle administrative vedtak skal refereres. Forvaltningsorganet kan gi administrativ fullmakt for lavere beløpsgrense for de enkelte ordningene.

Kap 4.2.2.1 Stipend til elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Målgruppe for tilskuddsordningen, tillegg:

”Elever i videregående opplæring...andrespråk, fremmedspråk, samisk programfag eller samisk som prosjekt til fordypning”.

Beregningsregler, nytt siste kulepunkt:

50% avkortning til søkere med samisk som fremmedspråk, programfag eller samisk som prosjekt til fordypning.

Kap 4.2.2.2 Faglig kompetanseheving

Tildelingskriterier, under kulepunkt 4

Tillegg etter siste ord, samisk tradisjonskunnskap

Kap 5.2.1 Tospråklighetstilskudd

Ny andre setning:

Følgende kriterier bør kunne vurderes i forbindelse med endringen:

- ett basistilskudd, ett variabelt basert på antall elever i grunnskolen, andel elever med førstespråk, andel elever med andrespråk.

Kap 6.3.1.1 Litteratur

Prioriteringer, nytt kulepunkt:

dokumentarlitteratur (faglitteratur) på sør, lule- og nordsamisk

Kap 6.3.3 Samiske kulturorganisasjoner

Tildelingskriterier, endring 2. kulepunkt:

Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha....

Kap 7.3.1.4. Jordbruk

Tildelingskriterier, endring 4. kulepunkt:

I særskilte tilfeller kan kravet om 2 eller flere aktive gårdbrukere fravikes.

Kap 7.3.2.1. Næringskombinasjoner

Målgruppe, endring 3. kulepunkt:

Samiske reiselivsaktører som vil bruke utmark inkludert fjordområder som ressurs i reiselivssammenheng.

Kap 7.3.2.2 Duodji - veilederstillinger og lærlingeordning
Beregningsregler, andre kulepunkt:
For hver lærling ytes lærlingebedriften kr 100 000 i tilskudd til lærlingelønn.

Kap 7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner
Tildelingskriterier, 2. kulepunkt:
Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha....

Kap 9.2.1 Helse- og sosialprosjekter
Beregningsregler:
3. kulepunkt strykes

Kap 10.2.1 Likestilling
Prioriteringer, tillegg 1. kulepunkt:
.... og tiltak som fremmer likestilling mellom kjønn i samiske samfunn.

Kap 12 Samiske organisasjoner utenom næring og kultur
Overskriften på kapittelet endres til Samiske organisasjoner.

Kap 12.2.2 Samiske landsomfattende organisasjoner
Tildelingskriterier, 2. kulepunkt:
Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha....

Kap 12.2.2 Samiske landsomfattende organisasjoner
Posten skal hete Samiske hovedorganisasjoner.

Kap 13.1.1 Regionalutvikling
Ny siste setning i innledningen:
Sametinget vil jobbe for å få til en samarbeidsavtale med Oslo kommune.

Kap 14.5 Evalueringer
Dette endres til:
Tospråklighetstilskudd evalueres i 2008 og kulturutviklingstilskuddet evalueres i 2009.

Kapittel 15 Samefolkets fond

Alle punkter, beløp og fotnoter som omhandler Samefolkets fond i kapittel 15 trekkes ut.
Kapittel 15 blir da seende slik ut:

Fastsettelse av bruken av den årlige avkastningen i budsjettet gjøres med grunnlag i vedtak om prioritering og satsingsområder for valgperioden, jf. sak 59/07.

Sametinget fordeler i 2008 avkastning på kr 10 000 000.

15.1 Samefolkets fond - fordeling

Tabell 15.1 Samletabell - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Sokerbaserte tilskudd	a)	0	0	0	5 800	5 800	-
	Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler	b)	0	0	0	4 200	4 200	-
Sum			0	0	0	10 000	10 000	-

a) Av dette er kr 2 000 000 avsatt til prosjekter som stimulerer til flere aktive språkbrukere og kr 800 000 til dokumentasjons og formidlingsprosjekter innenfor tradisjonell kunnskap. I tillegg er kr 3 000 000 avsatt til å øke antall utgivelser av samiskspråklig litteratur.

b) Av dette er kr 3 000 000 avsatt til utvikling av språkprogram og kr 1 200 000 til dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap.

15.2 Søkerbaserte tilskudd - Samefolkets fond

Tabell 15.2 Søkerbasert tilskudd - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Språkutviklingstiltak	0	0	0	2 000	2 000	-
	Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidlings prosjekter	0	0	0	800	800	-
	Litteratur	0	0	0	3 000	3 000	-
Sum		0	0	0	5 800	5 800	-

Tabell 15.2.1 Språkutvikling - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Språkutviklingstiltak	0	0	0	2 000	2 000	-
Sum		0	0	0	2 000	2 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere språkbrukere, med hovedtyngden på foreldre og barn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til aktiv bruk av samisk språk
- Kriterier for måloppnåelse:
- Antall igangsatte prosjekter og tiltak som øker antall språkbrukere

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk som språk under lek
- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk i hverdagen
- Prosjekter som fremmer aktiv bruk av samisk på nye og flere språkarenaer
- Utvikling av hjelpemidler for muntlig samisk språkutvikling i barnehager og skolefritidsordninger
- Prosjekter som fører til revitalisering av aktiv språkbruk i områder som har mistet språket
- Språkrøktstiltak som styrker samisk i språksterke områder

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse
- Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.
- For 2008 avsettes kr 2 000 000 til tilskudd for språkutviklingstiltak.

Tabell 15.2.2 Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidling - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Tradisjonell kunnskap-Dokumentasjon og formidlings prosjekter	0	0	0	800	800	-
Sum		0	0	0	800	800	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Aktiviteter som bidrar til dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap på tvers av generasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter og tiltak

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som omfatter samfunnets organisering, næringer, ressursutnyttelse og naturforståelse, miljø- og naturforhold, historiske sagn og fortellinger, joik og musikktradisjoner og duodji
- Prosjekter som formidles gjennom bøker, film og teater

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og projektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse
- Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.
- For 2008 avsettes kr 800 000 til tilskudd for dokumentasjons- og formidlingsprosjekter for tradisjonell kunnskap.

Tabell 15.2.3 Litteratur - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Litteraturprosjekter	0	0	0	3 000	3 000	-
Sum		0	0	0	3 000	3 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall av utgivelser av samiskspråklig litteratur

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag og andre utgivere med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samiskspråklig litteratur

Prioriteringer for 2008:

- Barn- og ungdomslitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk, herunder også lydbøker
- Samiskspråklig dokumentasjonslitteratur på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Utgivelse av ferdigstilte manus

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Ved søknad skal manus og avtale med forfattere og eventuelle illustratører være vedlagt
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter igangsettelsesdato og deretter hvert halvår
- 5 eksemplarer av prosjektet sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Forfatterhonorar

- Romaner, noveller og fortellinger kr 85 000
- Dikt, skuespill kr 75 000
- Småbarnsbøker kr 55 000

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - Vanlig glatt sats (prosa) kr 9 500
 - Vanskeligere sats (lyrikk og skuespill) kr 11 000

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Illustrasjonskostnader

- For produksjoner med illustrasjoner over 20 % kan det ytes inntil kr 20 000 til å dekke illustrasjonskostnader. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader

Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av boken utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, billedredigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg får tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 3 000 000 til tilskudd til samiskspråklig litteratur.

15.3 Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond

Tabell 15.3 Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Språkprogram	0	0	0	3 000	3 000	-
	Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap	0	0	0	1 200	1 200	-
Sum		0	0	0	4 200	4 200	-

Sametinget prioriterer i 2008 å sette i gang programmer og prosjekter for utvikling av samisk språk og dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap.

Språkprogram

- Revitalisering og styrking av det samiske språket er en av de største utfordringene det samiske samfunnet står overfor i dag. Sametinget prioriterer derfor tiltak som kan resultere i flere aktive samiskspråklige brukere. Et satsingsområde er utvikling av språkprogram som omfatter områdene foreldre- barn, læremiddelutvikling inkludert hefter, spill, digitale læremiddel/spill og/eller leker for barnehagebarn. Slike program må også inneholde metoder for språkutvikling på lokalt plan. Det er en forutsetning for utviklingen av språkprogram at det foregår i samarbeid med relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og/eller oppvekst og utdanningsinstitusjoner.

Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap

Samisk tradisjonskunnskap er viktig for fremtidige generasjoner. Sametinget vil bidra til at det utarbeides en metode for dokumentasjon av de eldres kunnskap og erfaring, for å bevare og formidle dette for den oppvoksende generasjonen. Ett av momentene i programmet, er at denne kunnskapen beskyttes og at forvaltningen av de innsamlede dataene tilligger en samisk institusjon. Det forutsettes et samarbeid med relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og tradisjonsbærere innenfor samisk tradisjonskunnskap.

Sametingsrådet disponerer avsetningen for utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond.

For 2008 avsettes kr 4 200 000 til formålet.

Fotnoter:

Kap 6.2.1 Samiske kulturhus

Sametingets tilskuddsstyre vurderer støtte til Alta siida etter søknad

Kap 6.2.2 Samiske festivaler

Sametingets tilskuddsstyre vurderer støtte til Skippagurra festival etter søknad.

Kap 13.1.1

Kr 100 000 øremerkes filmfestivalen i Kautokeino og tilskudd utover dette søkes løst gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene.

Kap 12.2.1 Samiske grenseoverskridende organisasjoner

Det vurderes støtte til Sámi Jienat etter søknad.

Forslag fra *Norske Samers Riksforbund (NSR)* og *Samefolkets parti (SfB)*:

Forslag 2

Innledning

Sametingets visjon og overordnet mål er:

Sametingets visjon

Mangfoldige samfunn med samisk verdigrunnlag, grunnleggende menneskerettigheter og internasjonal solidaritet.

Overordnet mål

Selvbestemmelse med grunnlag i samenes rettigheter som folk og urfolk.

Til grunn for dette dokumentet ligger følgende dokumenter:

- Sametingets vedtatte politikk gjennom delplaner, meldinger og vedtak.
- Tiltak nevnt i samarbeidsavtalene med Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og fylkeskommunene i det sørsamiske området.
- Sametingets vedtak i sak 49/06 Sametingsrådets melding om internasjonal satsningsområder. Økonomiske og administrative konsekvenser av de foreslåtte prioriteringene i denne meldingen blir behandlet i de årlige budsjettbehandlingene i Sametinget. Meldingen er ment å gi en prioritering av Sametingets satsningsområder på det internasjonale området som medfører en målrettet bruk av de økonomiske og menneskelige ressurser som Sametinget har til rådighet på dette området i dag. Det er imidlertid ingen tvil om at Sametinget er underfinansiert for internasjonalt arbeid. Flere av de tiltakene som er foreslått i meldingen forutsetter derfor en systematisk oppbygging av kompetanse og kapasitet i Sametinget. Derfor er også finansiering en overordnet strategi i meldingen. Sametinget registrerer at Sametingets behov ikke er tatt til følge i forslaget til Statsbudsjett 2008, til tross for at disse behovene i en årrekke er meldt inn til regjeringen.
- Sametingets vedtak i sak 06/07 Delutredning om samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms. Sametinget viser til utredningens konklusjon hva gjelder den økonomiske situasjonen i de samiske museene. Uten en økonomisk styrking av de samiske museene gjennom statsbudsjettet vil den samiske museumsutviklingen legges på is. Dette omfatter all videre konsolidering og muligheten for deltagelse i nettverk. Det påligger derfor staten et ansvar i å sørge for at det tilføres tilstrekkelig med ressurser til gjennomføring av museumsreformen. Utviklingen av en tilfredsstillende samisk museumsvirksomhet er i en oppstartsfase, det må derfor tilføres midler både til etablering av nye samiske museer, samt utvikling og konsolidering av eksisterende. Sametinget registrerer at det den samiske museumsvirksomheten fortsatt sakker akterut gjennom manglende prioriteringer i forslaget til Statsbudsjett 2008.
- Sametingets vedtak i sak 07/07 Retningslinjer for verneplanarbeid etter naturmangfoldloven i samiske områder. Avtalen om retningslinjer for verneplanarbeid innebærer at Sametinget på en forutsigbar, helhetlig og faglig forsvarlig måte skal konsultere tre ulike forvaltningsnivå, samtidig

som man skal ha kontakt og dialog med samiske interesser og lokalsamfunn. Dette innebærer en betydelig økning i Sametingets arbeidsmengde, og går ut over den kapasiteten som innehas i dag. Sametinget må settes ressursmessig i stand til å arbeide med vern, bærekraftig bruk og forvaltning av verneområder i samiske områder på en helhetlig måte. Sametinget registrerer at det overhodet ikke er tatt høyde for disse behovene i forslag til statsbudsjett for 2008, til tross for at avtalen allerede er inngått og trådt i kraft. Det vil være svært utfordrende for Sametinget å sikre at disse oppgavene blir tilfredsstillende løst i 2008.

- Sametingets vedtak i sak 24/07 Plan- og bygningsloven. Sametinget forutsetter at de nye oppgavene som følger av ny plan- og bygningslov følges opp med en budsjettmessig styrking av Sametinget. Skal Sametinget ha forutsetning for å være en reell konsultasjonspart og deltaker i den offentligrettslige arealforvaltningen i henhold til ILO-konvensjonen nr. 169, artikkel 6 og 15, må den administrative og faglige kapasiteten styrkes vesentlig. Nødvendigheten av budsjettmessig styrking av Sametinget må også ses i sammenheng med de nye oppgavene Sametinget har i forbindelse med vernearbeid i samiske områder, jf. Avtale om retningslinjer for vern etter naturvernloven i samiske områder.

Forslag 3

Endringer i Sametingsrådets budsjettforslag 2008

Overordnede forslag:

- Alle søkerbaserte oppgaver som foreslås overflyttet fra sametingsrådet til tilskuddsstyret, skal fortsatt forvaltes av sametingsrådet
- Virkemidler til helse- og sosialprosjekter kap 9.2.1, det rådsmedlemmet som har ansvaret for fagområdet, forvalter midlene. Klageorganet er sametingsrådet, der medlemmet med forvaltningsansvar fratrer under klagebehandlingen
- Likstillingstiltak kap. 10.2.1, det rådsmedlem som har ansvar for fagområdet forvalter midlene. Klageorganet er sametingsrådet, der medlemmet med forvaltningsansvar fratrer under klagebehandlingen
- Samiske grenseoverskridende organisasjoner kap. 12.2.1, det rådsmedlemmet som har ansvaret for fagområdet, forvalter midlene. Klageorganet er sametingsrådet, der medlemmet med forvaltningsansvar fratrer under klagebehandlingen
- Samiske hovedorganisasjoner kap. 12.2.2, det rådsmedlemmet som har ansvaret for fagområdet, forvalter midlene. Klageorganet er sametingsrådet, der medlemmet med forvaltningsansvar fratrer under klagebehandlingen
- Budsjettposter som tidligere har blitt disponert av Samisk parlamentarisk råd - N, skal fortsatt disponeres av SPR- N
- Barentssamarbeid kap. 11.3.1 og annet internasjonalt arbeid kap. 11.3.2., forvaltes av SPR-N. Klageorgan er sametingsrådet. Sametingsrådets medlemmer som er medlemmer i SPR-N fratrer under klagebehandlingen
- Næringsavtalen i duodji for 2007 prolangeres til 2008. Kapittel 7.3.4 blir da seende slik ut:

Tabell 7.3.4 Duodji

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30020	Driftstilskudd	2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
30021	Investerings- og utviklingstilskudd	4 394	3 200	3 200	3 200	0	0,0 %
30027	Velferdsordninger	0	320	320	320	0	0,0 %
30028	Fag- og økonomisk utvalg	0	200	200	200	0	0,0 %
30025	Duojárriid Ealáhus Searvi	450	450	450	450	0	0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Sum		8 200	8 220	8 220	8 220	0	0,0 %

Tabell 7.3.4.6 Samiske duodjioorganisasjoner - Direkte tilskudd

Post 303	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30025	Duojáruid Ealáhus Searvi	450	450	450	450	0	0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Sum		1 500	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten for Duojáruid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duojáruid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordelingen av tilskudd til samiske duodjioorganisasjoner

For 2008 avsettes kr 1 500 000 til samiske duodjioorganisasjoner.

Konkrete forslagsendringer

Kap 3.2 Søkerbaserte tilskudd

Kulepunkt 3 – siste setning strykes

Kap 4.2.2.1 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Posten styrkes med kr 1 000 000.

Kap 4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning

Prioriteringer, nytt kulepunkt:

Nordsamisk for studenter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk - kr 200 000.

Posten styrkes med kr 200 000.

Kap 5.2.1.1 Tospråklighetstilskudd til kommuner

Kriterier for måloppnåelse, siste kulepunkt strykes

Kap 6.2.1 Samiske kulturhus.

Gamtofta, Pitesamisk hus, Samisk hus i Oslo, Vilgisvarri, Lassagammi og Samisk hus i Senja økes med 10 000 til hvert av kulturhusene, totalt kr 60 000.

Kap 6.2.4 Samisk teater

Sydsamisk teater økes med kr 500 000.

Kap 6.2.7 Bokbusser

Tana/Nesseby økes med kr 266 000.

Kap 6.3.1.4 Teaterformål

Kr 100 000 flyttes til kap 6.2.4 - samisk teater.

Kap 6.3.1.6 Andre tiltak

Fotnote:

Sametingets tilskuddsstyre vurderer støtte til reinkappkjøringsorganisasjoner og -forbundet, totalt inntil kr 400 000.

Sametingets tilskuddsstyre vurderer også støtte til Billefjord Duojarid Dállu og Beassi.

Kap 6.3.3 Samiske kulturorganisasjoner.

Drifttilskudd til organisasjonene som var på posten i 2007 videreføres. Dette gjelder Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddjiid Searvi, DSJ og Samisk museumslag. Kriteriene for direktebevilgning i kapittel 3.1 gjelder for denne ordningen.

Tabell 6.2.2 blir da seende slik ut:

Tabell 6.2.2 Samiske kulturorganisasjoner (i 1000 kr)

Post 203	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20300	Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddjiid Searvi		123	123	138	15	12,2 %
20301	Doajmmasiebbre Julevsábme		111	111	126	15	13,5 %
20302	Samisk museumslag		72	72	86	14	19,4 %
Sum		296	306	306	350	44	14,4 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten i Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddji Searvi, Doajmmasiebbre Julevsábme og samisk museumslag

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddji Searvi, Doajmmasiebbre Julevsábme og samisk museumslag

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordelingen av tilskudd til samiske kulturorganisasjoner

For 2008 avsettes kr 350 000 til samiske kulturorganisasjoner.

Kap 7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Økning med kr 90 000 fordeles likt mellom Manndalen husflidlag, Unjargga Samiid Duodje, og Duojarid Dállu OS.

Kap 7.3.1.1 Variert næringsliv

Denne posten økes med kr 500 000.

Kap 7.3.1.2. Etablererstipend

Denne posten strykes.

Kap 7.3.1 Jordbruk

Denne posten økes med kr 684 000.

Kap 7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner:

4. og 5. kulepunkt i tildelingskriteriene strykes.

Tildelingskriterier, nytt kulepunkt:

Organisasjoner som er støtteberettiget over Sametingets budsjett, er ikke søknadsberettigede.

Kap 9.2.1 Helse- og sosialprosjekter

Kr 500 000 øremerkes helse- og sosialprosjekt til kunnskaps- og kompetansedokument innenfor helse- og sosial for samiske brukere i lule- og sørsamiske områder.

Kap 12.2 Samiske hovedorganisasjoner

Denne posten økes med kr 400 000.

Tillegg til kap 12 Samiske hovedorganisasjoner

Kap 12.2.3 Samiske politiske partier, nytt underkapittel

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprette og utvikle samepolitiske partier

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Registrerte samepolitiske partier

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samepolitiske partier

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar. Søknader sendes etter denne datoen realitetsbehandles ikke
- Samepolitiske partier med klar samisk formålsparagraf og som er registrert i partiregisteret i Brønnøysund
- De som oppfyller kriteriene skal ved søknad vedlegge aktivitets- og handlingsplan, samt budsjett
- 50 % utbetales ved anmodning om utbetaling, de resterende 50 % når tildelingskriteriene er oppfylt. Siste anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For partier som kommer inn under denne ordningen - og hvis partiene eventuelt er representert på Sametinget og oppnår til sammen annet tilskudd/annen støtte som overgår grunnbeløpet/grunnstøtten, bortfaller krav om grunnstøtte på kr 250 000
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning og krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Grunnstøtte etter søknad, inntil kr 250 000 årlig
- Grunnstøtten er ikke avhengig av antall fylkeslag eller medlemstall

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 250 000 til samiske politiske partier.

Finansiering for 2008:

- Kr 100 000 flyttes fra post 750 kap 12.2.2
- Kr 150 000 tas fra økning til Sydsamisk teater i forhold til NSRs forslag, da rådet allerede har lagt inn denne økningen, slik at posten reduseres tilsvarende.

Kap 13.2 Opposisjonens arbeidsvilkår
Denne posten økes med kr 250 000

Kap 14.4. Forskning-, dokumentasjons og utredningsmidler
Kr 3 000 000 omdisponeres. Posten strykes derfor.

Kap 16 Driftsutgifter politisk nivå.
Sametingsrådet reduseres med kr 500 000.
Referansegruppe melding om reindrift reduseres med kr 100 000.

Dersom man får et regnskapsoverskudd for budsjettåret 2007, har man som intensjon at inntil kr 300 000 i revidert budsjett for 2008 øremerkes prosjektet kunstmuseet i Karasjok.

Forslag 4

Endringer i Sametingsrådets forslag til budsjettbehov for 2009

Endring i 2. avsnitt:
Rammen på post 50 bør økes med 43 000 000 i 2009.

Endring i tabell:

Post 200	15 000 000
Post 400	5 000 000

18.2 Kultur

Tillegg siste setning, 1. avsnitt.

Det er nødvendig med realisering av utbygging av Várdobaiki samisk senter. Senteret vil bli en viktig kulturinstitusjon som skal serve den marke- og kystsamiske befolkningen fra Ebfjord i sør til Senja i nord, medregnet Vesterålen og Lofoten.

Endring siste setning:
For 2009 anslås behovet til kr 15 000 000.

18.3 Næring

Siste setning strykes. I stedet settes inn:

Etter at Sametinget utvidet virkeområdet der Sametingets virkemidler til næringsformål kanaliseres til, har etterspørselen etter midler økt i stort omfang. For å få et nødvendig løft for samisk næringsliv er det nødvendig med en økning av bevilgningene til samisk næringsutvikling.

18.4 Opplæring og forskning

Nytt avsnitt 1:

Det trengs et betydelig løft for samiske læremidler. Evalueringen av Sametingets satsning på læremiddelproduksjon gjennom Strategisk læremiddelplan viser at man ikke har nådd de målsetningene man satte seg. Sametinget vil i samarbeid med samisk kompetanse i læremiddelpedagogikk arbeide med en ny strategisk plan for samiske læremidler. Samisk høyskole innehar en viktig kompetanse som Sametinget bør benytte seg av. Innføringen av opplæringsreformen Kunnskapsløftet – samisk har også gitt nye utfordringer for den samiske skolen. I tillegg er den såkalte konverteringsressursen fjernet, noe som har forverret arbeidsvilkårene for samiske lærere.

18.5 Miljø – og kulturvern

Endring av siste setning:
For 2009 anslås behovet til kr 5 000 000

Forslag fra *Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)*:

Forslag 5

Innledning

Til grunn for dette dokumentet ligger følgende dokumenter:

- Sametingsrådets politiske grunnlag (tiltredelseserklæring) for perioden 2007 – 2009
- Sametingets politikk gjennom vedtatte delplaner, meldinger og særskilte vedtak.
- Tiltak nevnt i samarbeidsavtalene med Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og fylkeskommunene i det sørsamiske området.

Sametingets visjon og overordnet mål er:

Sametingets visjon

Mangfoldige samfunn med samisk verdigrunnlag, grunnleggende menneskerettigheter og internasjonal solidaritet.

Overordnet mål

Selvbestemmelse med grunnlag i samenes rettigheter som folk og urfolk.

Den samlede bevilgningen til Sametinget gir en oversikt over og kommentarer til de foreslåtte tildelingene i statsbudsjettet. Sametingets økonomiske rammefordeling gir en oversikt over Sametingets fordeling av de foreslåtte tildelingene via statsbudsjettet på overordnet postnivå.

Virkemiddelbudsjettet blir presentert og kommentert særskilt under kapitlene 4-13. Kapittel 14 omhandler andre tiltak som ikke inngår under virkemidler, som bl.a. samisk relatert statistikk, konferanser, utdeling av priser og forsknings-, dokumentasjons- og utredningsmidler. Kapittel 15 omhandler Samefolkets fond, kapittel 16 og 17 omfatter driftsutgifter til politisk- og administrativt nivå.

Sametingets budsjettbehov og prioriteringer for 2009 presenteres og kommenteres i kapittel 18.

Forslag 6

Budsjett 2008

Kap 5.3.2 Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Målgruppe for tilskuddsordningen, tillegg:

Kommuner, offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til bruk av samisk språk

Kap 6.2.7 Bokbusser

Tana, Nesseby og Sør-Varanger:

På grunn av endring i bokbussens dekningsområde økes driftsstøtten med kr 266 000.

Post 200 søkerbaserte tilskudd reduseres tilsvarende.

Kap 7 Næring

Delmål, nytt fjerde kulepunkt:

Utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer, samt fagopplæring og kulturbasert duodji.

16.1 Sametingets plenum

Tilleggsforslag:

Tolking

Sametinget dekker tolketjenesten for sametingsgruppene møter når de er samlet til komite- og plenumsmøter.

Forslag 7

Budsjettbehov 2009

18.2 Kultur

Tillegg

Byggingen av Østsamisk museum skal avsluttes i 2009.

For 2008 er det bevilget 3 mill til prosjektering av Ája samisk senter og fra Statsbygg sin side er byggestart beregnet i mars 2009. Det er behov for investeringsmidler i tråd med Statsbyggs planer.

For øvrig vises det til Sametingets prioritetsliste med følgende anlegg: Samisk kunstmuseum, Saemien Sijte og Várdobáiki samiske senter.

Sørsamisk teater

Det sørsamiske samfunnet står overfor særlige utfordringer i arbeidet med å styrke samisk språk og kultur. Sørsamisk teater er en viktig aktør i denne sammenheng og må tilføres økonomiske ressurser som gir teateret muligheter for å oppfylle dets viktige samfunnsmessige og kulturelle rolle.

Etnomusikksenteret

Sametinget bør avsette midler til et etnomusikksenteret. Tiltaket er et samarbeidsprosjekt med Finnmark fylkeskommune.

Samisk kunstutdanning

Sametinget går inn for å støtte etablering av kunstsolen. Med kunstsolen sikres utdanningstilbud for samiske kunstnere og dette sikrer rekruttering til høyere kunstutdanning.

Endring siste avsnitt i kapitlet:

For 2009 anslås behovet til kr 25 000 000

18.3 Næring

Ny siste setning

Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner blir i 2008 igangsatt med en bevilgning på 6,5 mill kr. Programmet må videreføres, og bevilgningen for 2009 må økes med 3 mill kr.

18.5 Miljø og kulturvern

Ny siste avsnitt:

For å kunne følge opp museumsreformen i forhold til konsolideringen av museumssidaene, både i nordøst, Troms og Nordre- Nordland vil det være behov for en økning. For 2009 anslås behovet til kr 2 000 000.

18.7 Internasjonal solidaritet og urfolkspolitikk (nytt siste avsnitt):

Sametinget ønsker å styrke sitt politiske engasjement og sin deltakelse i Barentssamarbeidet. Det vises her til at Sametinget er inne som medfinansør i prosjekter i Nordvest-Russland rettet mot den samiske befolkning på Kolahalvøya. Dette er prosjekter som går over flere år, der det forutsettes økonomisk medvirkning fra Sametingets side.

Endring siste setning i kapitlet:

For 2009 anslås behovet til kr 2 000 000.

18.10 Midler til politisk arbeid

Som følge av innføring av ny valgordning, med færre og større valgkretser endres behovet for midler til politisk arbeid radikalt. For 2009 anslås behovet til 3 mill kr.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets budsjettforslag.

Forslag 8, representant Berit M. P. E. Eira, Kautokeino flyttsame liste

Tillegg til Kap. 4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning.

Under punkt prioriteringer tillegg :

” Søkere som tar samisk på høyere nivå, og som arbeider i samisk barnehage eller i samisk avd. ved en barnehage. Ved stor søknadsmengde skal det underrepresenterte kjønn prioriteres. (Jamf. Språkmeldingen)

Forslag 9, representant Olaf Eliassen, Senterpartiet

Fotnote til budsjett Kap. 6.3 post 200

Det bør vurderes etter søknad om å ytterlig å støtte opp om Sjøsamisk kompetansesenter i Billefjord.

Forslag 10, representant Johan Mikkel Sara, Samer bosatt i Sør-Norge/Daloniid listu

Pkt. 13.1.1 Sametinget vil bidra med midler til prosjektering av teaterbygg til Beavvas Sami teater

Pkt. 7.2.1 Duodjeinstituhta økes med kr. 3.000.000 til totalt kr. 5.000.009

Økningen på 3 mill. øremerkes duodjiverksteder - veiledere

Pkt 7.3.2.1 Næringskombinasjoner/utmarksnæringer gis tilskudd på 3.5 mill

Sametinget vil bidra til etablering av senter for samisk utmarksnæring/kombinasjonæringer i Kautokeino.

Forslag 11, representant Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe

18 Budsjettbehov 2009

18.2 Kultur

Ny siste setning i 1. avsnitt (etter tekst om Vardobaiki)

Riddu Ridđu senter for nordlige folk er under oppbygging og må ha driftstilskudd i 2009.

Nytt tredje avsnitt

Samiske festivaler er svært viktige arenaer for utvikling og formidling av samisk kultur. Festivalene er spesielt betydningsfulle for samisk identitetsutvikling blant ungdom. De samiske festivalene har i flere år blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for de festivalene som ligger under norsk kulturråd.

Nytt fjerde avsnitt

Internsjonalt samisk filmsenter har behov for driftstilskudd for å videreutvikle samisk filmarbeid/produksjon slik regjeringens nordområdestrategi har som målsetning.

Endring siste setning

For 2009 anslås behovet til kr 16 000 000.

18.5 Miljø og kulturvern

Det er stor mangel på kunnskap om samiske forhold og samisk historie spesielt i storsamfunnet, men til en viss grad også i det samiske samfunnet. De samiske museene har i flere år nå blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for de norske museene. Det vil spesielt være behov for ressurser for å kunne følge opp museumsreformen i forhold til konsolidering av museumssiidaer, både i nordøst, Troms og Nordre Nordland. Det vil også være behov for etablerings- og driftsmidler til de nye museene i Troms, jf. vedtaket i sak 6/07 Delutredning om samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms.

Endring siste setning

For 2009 anslås behovet til kr 3 000 000.

Nytt pkt

Informasjonsarbeid

Det er et stort behov for økt informasjonen om Sametinget og samiske forhold i samfunnet. Dette vises blant annet ved reaksjonene som kommer når samiske saker generelt og rettighetssaker spesielt, debatteres i offentligheten. Informasjonsarbeidet bør styrkes både i Sametingsadministrasjonen og gjennom tiltak på de samiske sentrene og andre institusjoner.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

Forslag 12, representant Roger Pedersen, AP, NSR, SfP og Sørsamelista

18 Sametingets budsjettbehov 2009

18.2 Kultur

Tillegg

Byggingen av Østsamisk museum skal avsluttes i 2009.

For 2008 er det bevilget 3 mill til prosjektering av Ája samisk senter, fra Statsbygg sin side er byggestart beregnet i mars 2009. Det er behov for investeringsmidler i tråd med Statsbygg planer. Realiseringen av samiske kulturhusplaner er nå nødvendig. For øvrig vises det til Sametingets prioritetsliste med følgende anlegg: Samisk kunstmuseum, Saemien Sijte og Vardobáike samiske senter. Sametinget viser til at senter for nordlige folk er under planlegging/oppbygging i Kåfjord.

Etnomusikksenteret

Etnomusikksenteret er et tiltak som er med i samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Finnmark fylkeskommune. Det er behov for midler til etableringen av senteret.

Samisk kunstutdanning

Det bør etableres en samisk kunstutdanning. Dette vil også sikre rekrutteringen til høyere kunstutdanning.

Samiske festivaler

Samiske festivaler er svært viktige arenaer for utvikling og formidling av samisk kultur. Festivalene er spesielt betydningsfulle for samisk identitetsutvikling blant ungdom. De to samiske festivalene,

Musikkfestivalen i Kautokeino og Riddu Riddu, har i flere år blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for festivalene som ligger under Norsk kulturråd.

Samisk filmsenter

Internasjonalt samisk filmsenter har behov for driftstilskudd for å videreutvikle samisk filmarbeid/produksjon slik regjeringens nordområdestrategi har som målsetting.

Endring siste avsnitt i kapitlet:

For 2009 anslås behovet til kr 30 000 000

18.3 Næring

Siste setning strykes.

Ny siste setning

Etter at Sametinget utvidet virkeområdet for Sametingets virkemidler til næringsformål, har etterspørselen etter midler økt i et stort omfang.

Verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner blir i 2008 igangsatt med en bevilgning på 6,5 mill kr. Programmet må videreføres, og bevilgningen for 2009 må økes med 3 mill kr.

18.5 Miljø og kulturvern

Ny siste avsnitt:

Det er stor mangel på kunnskap om samiske forhold og samisk historie spesielt i storsamfunnet, men til en viss grad også i det samiske samfunnet. De samiske museene har i flere år blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for de norske museene. Det vil spesielt være behov for ressurser for å kunne følge opp museumsreformen i forhold til konsolidering av museumsidaer. Det vil også være behov for etablerings- og driftsmidler til de nye museene, jfr. vedtaket i sak 6/07 Delutredning om samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms.

For 2009 anslås behovet til kr 5 000 000

18.7 Internasjonal solidaritet og urfolkspolitikk: (nytt siste avsnitt)

Sametinget ønsker å styrke sitt politiske engasjement og sin deltakelse i Barentssamarbeidet. Det vises her til at Sametinget er inne som medfinansør i prosjektet i nordvest-Russland rettet mot den samiske befolkning på Kolahalvøya. Dette er prosjekter som går over flere år, der det forutsettes økonomisk medvirkning fra Sametingets side.

Endring siste setning i kapitlet:

For 2009 anslås behovet til kr. 2 000 000.

18.10 Midler til politisk arbeid

Som følge av innføring av ny valgordning, med færre og større valgkretser endres behovet for midler til politisk arbeid radikalt. For 2009 anslås behovet til 3 mill kr.

18.11 Informasjonsarbeid

Det er et stort behov for økt informasjon om Sametinget og om samiske samfunnsforhold. Dette vises blant annet ved reaksjonene som kommer når samiske saker generelt og i rettighetssaker spesielt, debatteres i offentligheten. Informasjonsarbeidet bør styrkes både i Sametinget og gjennom tiltak på de samiske sentrene og i offentlige institusjoner.

For 2009 anslås behovet til kr. 1 000 000.

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede.

Tone Finnesen, Klemet Erland Hætta og Kjersti Myrnes Balto deltok ikke under voteringen p.g.a. utbyttingsordningsavtale mellom Ap og NSR.

Willy Ørnebakk deltok ikke under voteringen av Plan- og finanskomiteens forslag 1, pkt. 6.2.1.

Mirjam Paulsen deltok heller ikke i denne voteringen p.g.a. utbyttingsordningsavtale mellom Ap og NSR.

Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Johan Mikkel Sara Samer bosatt i Sør-Norge og Fastboendes liste forslag 10 ble votert som følge:
 - pkt. 13.1.1 ble enstemmig vedtatt
 - pkt. 7.2.1 ble forkastet med 33 stemmer mot 2 stemmer.
 - pkt. 7.3.2.1 ble forkastet med 32 stemmer mot 3 stemmer.
- Berit Marie P. E. Eira forslag 8 ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 5 ble forkastet med 20 stemmer. 15 stemte for
- Plan- og finanskomiteens forslag 6 ble forkastet med 20 stemmer. 15 stemte for.
- Plan- og finanskomiteens forslag 2 ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 3 ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 1, unntatt pkt. 6.2.1. og 7.3.2.1 ble enstemmig vedtatt.
 - pkt. 7.3.2.1 - ble vedtatt med 34 stemmer mot 1 stemme.
 - pkt. 6.2.1 - ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.
- Plan- og finanskomiteens forslag 4 og 7 ble trukket.
- Olaf Eliassens forslag 9 ble trukket
- Kirsten Appfjell-Eiras forslag 11 ble trukket
- AP, NSR, Sfp og Sørsamelistas fellesforslag 12 som erstatter forslagene 4, 7 og 11 ble enstemmig vedtatt

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Jarle Jonassen, møteleder	
	Willy Ørnebakk, forretningsorden	
	Terje Tretnes, forretningsorden	
	Olaf Eliassen, forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, forretningsorden	
	Jarle Jonassen, møteleder	
1	Roger Pedersen, saksordfører	Aili Keskitalo
		Tor Mikalsen

		Hilde Anita Nyvoll
	Roger Pedersen	
2	Willy Ørnebakk	Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
		Per Ivar Henriksen
	Willy Ørnebakk	
3	Johan Mikkel Sara	Isak Mathis O. Hætta
		Willy Ørnebakk
		Tor Mikalsen
	Johan Mikkel Sara	
4	Willy Ørnebakk	Tor Mikalsen
		Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
	Willy Ørnebakk	
5	Kirsten Appfjell-Eira	Jánoš Trosten
		Kirsti Guvsám
		Johan Mikkel Sara
	Kirsten Appfjell-Eira	
6	Aili Keskitalo	Per Ivar Henriksen
		Willy Ørnebakk
		Johan Mikkel Sara
	Aili Keskitalo	
7	Terje Tretnes	Per Ivar Henriksen
		Egil Olli
		Kirsti Guvsám
	Terje Tretnes	
8	Isak Mathis O. Hætta	Terje Tretnes
		Jánoš Trosten
		Aili Keskitalo
	Isak Mathis O. Hætta	
9	Jánoš Trosten	
10	Olaf Eliassen	
11	Hilde Anita Nyvoll	
12	Magnhild Mathisen	
13	Gunn-Britt Retter	
14	Bjarne Store-Jakobsen	
	Terje Tretnes, forretningsorden	
	Bjarne Store-Jakobsen, forretningsorden	
	Jánoš Trosten, forretningsorden	
15	Berit Marie P. E. Eira	
16	Kjersti Myrnes Balto	
17	Vibeke Larsen	
18	Kirsti Guvsám	
19	Jarle Jonassen	
20	Jánoš Trosten	
21	Roger Pedersen	
22	Kirsten Appfjell-Eira	
23	Miriam Paulsen	
24	Johan Mikkel Sara	
25	Bjarne Store-Jakobsen	
26	Lene Hansen	

27	Marianne Balto	
28	Klemet Erland Hætta	
29	Aili Keskitalo	
30	Egil Olli	
31	Klemet Erland Hætta	
32	Willy Ørnebakk	
33	Terje Tretnes	
	Johan Mikkel Sara, forretningsorden	
	Willy Ørnebakk, forretningsorden	
	Jánoš Trosten, forretningsorden	
34	Roger Pedersen, saksordfører	
	Aili Keskitalo, forretningsorden	
	Willy Ørnebakk, forretningsorden	
	Johan Mikkel Sara, forretningsorden	
	Terje Tretnes, forretningsorden	
	Olaf Eliassen, forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, forretningsorden	
	Jánoš Trosten, forretningsorden	
	Willy Ørnebakk, forretningsorden	
	Jánoš Trosten, forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, forretningsorden	
	Jánoš Trosten, forretningsorden	
	Olaf Eliassen, forretningsorden	
	Terje Tretnes, forretningsorden	
35	Roger Pedersen	
36	Sten Erling Jønsson	
37	Kirsten Appfjell-Eira	
	Terje Tretnes, forretningsorden	
	Egil Olli, forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

Innledning

Sametingets visjon og overordnet mål er:

Sametingets visjon

Mangfoldige samfunn med samisk verdigrunnlag, grunnleggende menneskerettigheter og internasjonal solidaritet.

Overordnet mål

Selvbestemmelse med grunnlag i samenes rettigheter som folk og urfolk.

Til grunn for dette dokumentet ligger følgende dokumenter:

- Sametingets vedtatte politikk gjennom delplaner, meldinger og vedtak.
- Tiltak nevnt i samarbeidsavtalene med Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og fylkeskommunene i det sørsamiske området.
- Sametingets vedtak i sak 49/06 Sametingsrådets melding om internasjonal satsningsområder. Økonomiske og administrative konsekvenser av de foreslåtte prioriteringene i denne meldingen blir behandlet i de årlige budsjettbehandlingene i Sametinget. Meldingen er ment å gi en prioritering av Sametingets satsningsområder på det internasjonale området som medfører en målrettet bruk av de økonomiske og menneskelige ressurser som Sametinget har til rådighet på dette området i dag. Det er imidlertid ingen tvil om at Sametinget er underfinansiert for internasjonalt arbeid. Flere av de tiltakene som er foreslått i meldingen forutsetter derfor en systematisk oppbygging av kompetanse og kapasitet i Sametinget. Derfor er også finansiering en overordnet strategi i meldingen. Sametinget registrerer at Sametingets behov ikke er tatt til følge i forslaget til Statsbudsjett 2008, til tross for at disse behovene i en årrekke er meldt inn til regjeringen.
- Sametingets vedtak i sak 06/07 Delutredning om samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms. Sametinget viser til utredningens konklusjon hva gjelder den økonomiske situasjonen i de samiske museene. Uten en økonomisk styrking av de samiske museene gjennom statsbudsjettet vil den samiske museumsutviklingen legges på is. Dette omfatter all videre konsolidering og muligheten for deltagelse i nettverk. Det påligger derfor staten et ansvar i å sørge for at det tilføres tilstrekkelig med ressurser til gjennomføring av museumsreformen. Utviklingen av en tilfredsstillende samisk museumsvirksomhet er i en oppstartsfase, det må derfor tilføres midler både til etablering av nye samiske museer, samt utvikling og konsolidering av eksisterende. Sametinget registrerer at det den samiske museumsvirksomheten fortsatt sakker akterut gjennom manglende prioriteringer i forslaget til Statsbudsjett 2008.
- Sametingets vedtak i sak 07/07 Retningslinjer for verneplanarbeid etter naturmangfoldloven i samiske områder. Avtalen om retningslinjer for verneplanarbeid innebærer at Sametinget på en forutsigbar, helhetlig og faglig forsvarlig måte skal konsultere tre ulike forvaltningsnivå, samtidig som man skal ha kontakt og dialog med samiske interesser og lokalsamfunn. Dette innebærer en betydelig økning i Sametingets arbeidsmengde, og går ut over den kapasiteten som innehas i dag. Sametinget må settes ressursmessig i stand til å arbeide med vern, bærekraftig bruk og forvaltning av verneområder i samiske områder på en helhetlig måte. Sametinget registrerer at det overhodet ikke er tatt høyde for disse behovene i forslag til statsbudsjett for 2008, til tross for at avtalen allerede er inngått og trådt i kraft. Det vil være svært utfordrende for Sametinget å sikre at disse oppgavene blir tilfredsstillende løst i 2008.
- Sametingets vedtak i sak 24/07 Plan- og bygningsloven. Sametinget forutsetter at de nye oppgavene som følger av ny plan- og bygningslov følges opp med en budsjettmessig styrking av Sametinget. Skal Sametinget ha forutsetning for å være en reell konsultasjonspart og deltaker i den offentligrettslige arealforvaltningen i henhold til ILO-konvensjonen nr. 169, artikkel 6 og 15, må den administrative og faglige kapasiteten styrkes vesentlig. Nødvendigheten av budsjettmessig styrking av Sametinget må også ses i sammenheng med de nye oppgavene Sametinget har i forbindelse med vernarbeid i samiske områder, jf. Avtale om retningslinjer for vern etter naturvernloven i samiske områder.

1 Samlet bevilgning til Sametinget

Tabell 1.0 Bevilgninger fra departementene

(i 1000 kr)

Kap.Post	Beskrivelse	RR 2006	Bud-2007	RevBud-07	Bud- 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
680.50	Arbeids- og inkluderingsdepartementet - AID	153 350	164 100	164 100	191 400	27 300	16,6 %
206.50	Kunnskapsdepartementet - KD	29 423	30 572	30 572	31 887	1 315	4,3 %
226.21	Kunnskapsdepartementet - KD	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
231.50	Kunnskapsdepartementet - KD	11 435	11 870	11 870	12 380	510	4,3 %
1429.50	Miljøverndepartementet - MD	2 000	2 000	2 000	3 000	1 000	50,0 %
320.53	Kultur- og kirkedepartementet - KKD	43 743	47 405	47 405	53 543	6 138	12,9 %
326.78	Kultur- og kirkedepartementet - KKD	500	500	500	0	(500)	-100,0 %
724.21	Helse- og omsorgsdepartementet - HD	5 700	5 700	5 900	6 100	200	3,4 %
1147.50	Landsbruksdepartementet - LD	4 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50	Landsbruksdepartementet - LD	0	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
552.72	Kommunal- og regionaldepartementet - KRD	2 450	0	0	0	0	-
Totalt bevilget I		256 601	270 147	270 347	306 310	35 963	13,3 %

Den totale budsjettrammen til Sametinget er økt med kr 35 963 000 i forhold til Sametingets ordinære budsjett for 2007. I denne økningen inngår følgende:

- kr 5 000 000 til tospråklighetsmidler som en følge av at Snåsa kommune er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk
- kr 6 500 000 til verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner
- kr 8 400 000 til finansiering av inventar og utstyr til det nye vitenskapsbygget i Kautokeino
- kr 350 000 til arbeidet med sametingsvalget 2009
- kr 1 000 000 til vedlikeholds- og restaureringsarbeid innen kulturminneforvaltningen
- kr 1 000 000 til drift av Østsamisk museum
- kr 3 100 000 til kulturformål
- kr 100 000 til innkjøp av samtidskunst ved Nordvestsamisk museumssiida avd. De samiske samlinger

Resten av økningen i budsjettrammen tilsvarer en kompensasjon for pris- og lønnsstigningen.

Sametinget vil ikke ta inn nye organisasjoner og institusjoner på sitt budsjett for direkte tilskudd før melding om samiske institusjoner er lagt fra for plenum. Denne meldingen vil bli lagt fram for plenum i 2008.

Stortinget har bevilget 75 mill. kroner til Samefolkets fond. Avkastningen av fondet skal ikke gå til individuelle erstatninger. Det skal brukes til ulike tiltak for å styrke samisk språk og kultur. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning.

Over Sametingets budsjett for 2008 fordeles kr 10 000 000 av avkastningen av Samefolkets fond.

1.1 Revisjon av retningslinjer for Sametingets søkerbaserte tilskuddforvaltning

Sametingets ulike søknadsbaserte tilskuddordninger ivaretas nå gjennom Sametingets budsjett. På bakgrunn av revisjon av retningslinjene i sak 43/07 er strukturen i budsjettet for 2008 derfor endret i forhold til tidligere. Målet med revisjonen er å få et regelverk som er i henhold til krav stilt i Regelverk for økonomistyring i staten. Dette er gjort ved å samle alle søkerbaserte tilskuddsordninger under ett felles regelverk.

Budsjettvedtaket inneholder mål og målgruppedefinisjoner, kriterier for måloppnåelse, prioriteringer, tildelingskriterier og beregningsregler.

2 Sametingets økonomiske rammefordeling

Tabell 2.0 Totaltabell - Sametingets samlede inntekter og utgifter

(i 1000 kr)

	Regnskap-06	Bud-07	RevBud-07	Bud-08	Avvik	i %
Driftsinntekter						
Bevilgninger fra departementene	256 601	270 147	270 347	306 310	35 963	13,3 %
Avkastning Samefolkets fond	a) 0	0	0	10 000	10 000	-
Andre driftsinntekter	0	0	1 630	0	(1 630)	-100,0 %
Sum driftsinntekter	256 601	270 147	271 977	316 310	44 333	16,3 %
Virkemidler						
Virkemidler	172 587	182 258	183 188	204 121	20 933	11,4 %
Samefolkets fond	a) 0	0	0	10 000	10 000	-
Sum virkemidler	172 587	182 258	183 188	214 121	30 933	16,9 %
SUM DRIFTSINNTEKTER - VIRKEMIDLER	84 014	87 889	88 789	102 189	13 400	15,1 %
DRIFTSKOSTNADER						
Drift politisk nivå	18 535	20 226	20 226	20 721	495	2,4 %
Drift administrativt nivå	55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %
Investeringer	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %
Spesielle prosjekter	6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %
Sum driftskostnader	82 385	87 889	88 789	102 189	13 400	15,1 %
ÅRSRESULTAT	1 629	0	0	0	0	-

a) I 59/07 ble det vedtatt å ta i bruk avkastningen av Samefolkets fond på kr 10 000 000.

3 Virkemidler

Sametinget foretar følgende fordeling på hovedpostene for virkemidler for 2008:

Tabell 3.0 Samletabell - Virkemidler

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 - 08-Rev 07	Avvik i %	
Direkte tilskudd	86 049	90 597	90 287	102 028	11 741	13,0 %
Søkerbasert tilskudd	68 773	70 332	71 272	81 573	10 301	14,5 %
Avtaler	12 018	12 570	12 570	12 570	0	0,0 %
Andre virkemidler	3 989	5 600	5 900	6 300	400	6,8 %
Samefolkets fond	0	0	0	10 000	10 000	-
Andre tiltak	1 758	3 159	3 159	1 650	(1 509)	-47,8 %
Sum	172 587	182 258	183 188	214 121	30 933	16,9 %

Tabell 3.1 Totaltabell virkemidler - Hovedområder

(i 1000 kr)

	Regnskap-06	Bud-07	RevBud-07	Bud-08	Ford. i %	Avvik 08-Rev 07	i %	
Virkemidler								
Opplæring	25 828	27 633	27 633	28 653	13,4 %	1 020	3,7 %	
Språk	42 389	47 136	47 136	51 460	24,0 %	4 324	9,2 %	
Kultur	62 006	64 785	64 785	72 597	33,9 %	7 812	12,1 %	
Næring	26 584	24 529	24 959	31 075	14,5 %	6 116	24,5 %	
Miljø- og kulturvern	2 500	1 884	1 884	3 654	1,7 %	1 770	93,9 %	
Helse- og sosialsatsing	4 220	3 850	4 050	4 300	2,0 %	250	6,2 %	
Likestilling	384	650	650	650	0,3 %	0	0,0 %	
Internasjonal satsing	495	525	525	525	0,2 %	0	0,0 %	
Samiske organisasjoner	2 434	2 507	2 507	3 257	1,5 %	750	29,9 %	
Andre virkemidler	a)	3 989	5 600	5 900	6 300	2,9 %	400	6,8 %
Samefolkets fond		0	0	0	10 000	4,7 %	10 000	-
Andre tiltak	b)	1 758	3 159	3 159	1 650	0,8 %	(1 509)	-47,8 %
Sum virkemidler	172 587	182 258	183 188	214 121	100,0 %	30 933	16,9 %	

a) Samlet diverse poster som blir tildelt av Sametingrådet og Møtelerskapet. Disse postene var tidligere under kapittel Regionalutvikling og Andre tilskudd

b) Samlet diverse poster som konferanser, utdeling av priser, evalueringer og samisk statistikk.

Hovedpostene for virkemidler er ytterligere spesifisert under kapitlene 4 til 13. Under hvert kapittel vises det en oversikt over hvor mye midler som er avsatt til direkte tilskudd og søkerbaserte tilskudd.

3.1 Direkte tilskudd

For alle institusjoner og organisasjoner som får direkte tilskudd over Sametingets budsjett, stilles det krav om at de innen 1. august 2008 skal ha utarbeidet og sendt Sametinget:

- Aktivitetsplan for 2008 som godkjennes av Sametinget
- Regnskap for 2007. Regnskap over bruken av midlene skal bekreftes av minimum registrert revisor dersom tilskuddet overstiger kr 100 000
- For institusjoner og organisasjoner skal dens høyeste myndighet (årsmøtet) ha godkjent årsregnskap og årsmelding for 2007
- Årsmelding for 2007 som rapporterer om bruken av midlene i henhold til aktivitetsplan for 2007
- Budsjettbehov for 2009

Driftsstøtte under kr 100 000 utbetales i sin helhet i begynnelsen av budsjettåret. Driftsstøtte over kr 100 000 utbetales i to omganger. Første delutbetaling skjer i begynnelsen av budsjettåret. Andre delutbetaling utbetales etter at de ovennevnte krav for driftsstøtten er oppfylt og rapportene er godkjent av Sametinget.

Unntaket er de samiske språksentrene, som får utbetalt hele tilskuddet i sin helhet i begynnelsen av budsjettåret.

Er ikke kravene for driftsstøtten oppfylt og rapportering sendt Sametinget innen 01.08.08, kan ikke tilskuddsmottaker påregne driftsstøtte fra Sametinget i 2009. Tilbakebetaling av tilskudd til Sametinget kan kreves dersom mottaker ikke oppfyller kravene som forutsatt.

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for direktebevilgning i Sametingets budsjett, framkommer i kapitlene ordningene omtales.

3.2 Søkerbaserte tilskudd

Samtlige søkerbaserte tilskuddsordninger er samlet i en felles ordning med felles regelverk, jf. Sametingets vedtak i sak 43/07. Regelverket for søkerbaserte tilskudd er tilpasset statens økonomireglement.

Statens økonomireglement pålegger Sametinget å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. I det ligger det også et krav om å ha kontroll- og dokumentasjonsordninger slik at bruken av midlene er betryggende dokumentert.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere inntil 20 % av avsatte midler i budsjettet til de enkelte søkerbaserte formål. Midlene skal disponeres innenfor rammen avsatt til Sametingets søkerbaserte tilskuddsordninger, og sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer jf. sak 43/07.

Sametingsrådet er klageinstans for vedtak fattet av tilskuddsstyret. For vedtak fattet av sametingsrådet ved det rådsmedlemmet som har forvaltningsansvar for fagområdet, er klageorganet sametingsrådet der medlemmet med forvaltningsansvar fratrer under klagebehandlingen. For vedtak fattet av SPR-N er klageorganet sametingsrådet. Sametingsrådets medlemmer som er medlemmer av SPR-N fratrer under klagebehandlingen.

Øvre grense for administrative vedtak av søkerbaserte tilskudd er kr 200 000. Alle administrative vedtak skal refereres. Forvaltningsorganet kan gi administrativ fullmakt for lavere beløpsgrense for de enkelte ordningene.

For alle søkerbaserte tilskuddsordninger, unntatt virkemidler til møtelederskapets disposisjon, gjelder Sametingets overordnede regelverk for søkerbaserte tilskuddsordninger og de tildelingskriterier som fremkommer for den enkelte ordning i budsjettet. I tillegg gjelder følgende krav for alle:

- Søknader må ligge innenfor Sametingets prioriteringer for 2008
- Sametingets søknadsskjema skal benyttes
- Tilskuddsmottaker skal levere regnskap og rapport over bruken av midlene. Regnskap over bruken av midlene skal bekreftes av minimum registrert revisor dersom tilskuddet overstiger kr 100 000.

3.3 Avtaler

3.3.1 Hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner

Sametinget har i 2004 inngått en hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner representert ved Samisk kunstnerråd. Formålet er å utvikle et godt og mangfoldig samisk kulturliv og å legge forholdene til rette for skaping og formidling av samisk litteratur, musikk, dans, teater, film, bildende kunst og kunsthåndverk. Kunstneravtalen omfatter omforente tiltak innenfor kunstområdet, som gjennomføres innenfor de økonomiske rammene som partene er blitt enige om.

3.3.2 Hovedavtale i duodji

Sametinget har i 2005 inngått en hovedavtale for duodjinæringen med duodjiorganisasjonene Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid ealáhussearvi. Formålet med avtalen er å tilrettelegge for utvikling av en sterkere næringsrettet duodji, med økt lønnsomhet og økt omsetning av egenproduserte varer. En slik utvikling betinger at man fokuserer sterkt på kompetanseheving, produktutvikling, markedsføring og salg. Det fremforhandles en årlig næringsavtale for duodji med

tiltak som tar sikte på en utvikling av næringen i samsvar med de politiske mål og retningslinjer som er til enhver tid vedtatt i Sametinget.

4 Opplæring

Kunnskap og kompetanse er grunnlaget for ethvert samfunn. Opplæring, utdanning og forskning er viktige momenter for å sikre god utvikling av samiske samfunn.

Hovedmål

- Den samiske befolkningen skal ha kunnskap, kompetanse og ferdigheter som er nødvendige for å utvikle samiske samfunn

Delmål

- Styrke og utvikle samiske barn og unges språk, kultur og identitet
- Den samiske befolkningen skal ha en reell rett til opplæring i og på samisk
- Høy kompetanse hos det samiske folket på alle samfunnsområder
- Barnehageløftet og Kunnskapsløftet - Samisk skal implementeres på alle nivå i utdanningssystemet
- Voksne samer får oppfylt sin rett til grunnutdanning.
- Felles læreplaner og læremidler i Sápmi

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke kunnskap og kompetanse i det samiske samfunn
- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning
- Gi informasjon og veiledning på alle områder innenfor barnehage og opplæring
- I dialog og samarbeid med skoleeiere bidra til at skoleeier implementerer Kunnskapsløftet – Samisk
- I dialog og samarbeid med barnehageeier bidra til at samiske barn får et barnehage tilbud tilpasset deres språk og kultur og at barnehageeier implementerer Barnehageløftet
- Gjennom Samisk parlamentarisk råd (SPR) fremme felles nordisk samiske læreplaner og andre saker innen opplæring og utdanning
- Arbeide for likestilling i barnehagen og skolen
- Gjennom samisk læremiddelsentral og læringsnett tilgjengeliggjøre og gi informasjon om samiske læremidler
- Gjennom dialog med høyskoler, forskningsinstitusjoner og universitet arbeide for å øke den totale samiske forskningsinnsatsen

4.1 Virkemidler

Tabell 4.1 Samletabell - Samisk opplæring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	0	0	0	0	0	-
	Søkerbaserte tilskudd	25 828	27 633	27 633	28 653	1 020	3,7 %
Sum		25 828	27 633	27 633	28 653	1 020	3,7 %

4.2 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 4.2 Søkerbaserte tilskudd - Samisk opplæring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
100	Grunnoppplæring - læremidler	a)	12 891	13 375	13 375	14 218	843	6,3 %
101	Kompetanseheving		2 729	3 550	3 550	4 250	700	19,7 %
102	Barnhager	a)	10 208	10 708	10 708	10 185	(523)	-4,9 %
Sum			25 828	27 633	27 633	28 653	1 020	3,7 %

a) Post 10201 læremidler til barnhager er flyttet under post 10004 læremidler. Dette for å samle alle tilskudd til læremidler. I tillegg er tidligere post 10003 Kvalitetsutv. i grunnoppplæring - læreplan flyttet til kapittel spesielle driftsutgifter under administrasjonen.

4.2.1 Grunnoppplæring

Tabell 4.2.1 Grunnoppplæring - Læremidler

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10000	Ordinære og digitale læremidler	a)	11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %
10001	Særskilte tilrettelagte læremidler		1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Læremidler til barnhager	b)	0	0	0	843	843	-
Sum		c)	12 891	13 375	13 375	14 218	843	6,3 %

a) Post 10000 ordinære læremidler og post 10002 IKT-læremidler er slått sammen.

b) Post 10004 læremidler barnhager er flyttet fra post 102 Barnhager.

c) Post 10003 kvalitetsutvikling i grunnoppplæring - læreplan arbeidet er flyttet til kapittel spesielle driftsutgifter.

4.2.1.1 Ordinære og digitale læremidler

Tabell 4.2.1.1 Ordinære og digitale læremidler

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10000	Ordinære og digitale læremidler	a)	11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %
Sum			11 148	11 475	11 475	11 475	0	0,0 %

a) Post 10002 IKT-læremidler er flyttet til denne posten.

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle samiske læremidler på grunnlag av gjeldende læreplanverk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag og andre læremiddelprodusenter med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Sørsamisk som førstespråk for 1. – 2. årstrinn
- Lulesamisk som andrespråk for nivå 7 – 10
- Programfag samisk historie og samfunn, samisk visuell kultur og samisk musikk og scene for videregående opplæring på nordsamisk
- Religion og etikk og geografi for videregående opplæring på nordsamisk
- Oversetting og tilrettelegging av matematikkverk på nordsamisk Vg1 yrkesfaglig utdanningsprogram
- Temabøker om samisk tradisjonell kunnskap på nord-, lule- og sørsamisk
- Digitale læremidler i samisk, matematikk og samfunnskunnskap for 1. – 4. årstrinn på nord-, lule- og sørsamisk
- Tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende samiske læremidler til Kunnskapsløftet - Samisk

Tildelingskriterier:

Felles for alle læremidler:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato. Ved spesielle tilfeller kan prosjekter få utsatt dato for ferdigstilling inntil 3 år etter tilskuddsbrevets dato, dette må spesielt begrunnes
- Tilskuddsmottaker har krav på fristforlengelse dersom Sametinget krever endringer i prosjektet etter prosjektstart
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende læreplanverk
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i læreplanverk og opplæringslov
- Tilskuddsmottaker skal i søknaden fremlegge planer for lagerhold, markedsføring og distribusjon
- Tilskuddsmottaker skal ha avtale med forfatterne, illustratører, oversettere og andre bidragsytere om at læremiddelet i sin helhet eller deler av det kan utgis, spres eller fremstilles i bokform, elektroniske form (herunder nettbasert versjon) eller i et hvilket som helst annet medium. Læremiddelet skal også kunne utgis som fulltekstbok i DAISY-format
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter prosjektstart og deretter hvert halvår
- Dersom tilskuddsmottaker går konkurs, prosjektets virksomhet stanses eller opphører, eller tilskuddsmottaker av andre grunner ikke kan eller vil utføre utgivelsen kan Sametinget forbeholde seg retten til å overta utgivelsen. Tilskuddsmottaker skal i avtalen med forfatteren innta særlige opplysninger om dette, det skal også aksepteres av forfatteren. Tilsvarende gjelder for avtale med andre bidragsytere
- Det kan ikke påregnes ytterligere tilskudd til nevnte produksjon eller eventuelle kostnadsoverskridelser, med mindre Sametinget krever endringer som medfører betydelige kostnadsøkninger
- I læremidler som formidler generelt om samisk samfunn, kultur og historie skal bildematerialet illustrere det samiske mangfoldet
- Læremidler på nordsamisk bør følge råd i ”Čállinrávagirji”, www.oahpponeahтта.no
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd.

Spesielt for trykte læremidler:

- 50 % utbetales ved prosjektstart, 25 % når manus og avtale for trykking foreligger og de resterende 25 % når produktet er ferdigstilt
- I tilskuddbrevet fastsettes trykte opplag for det enkelte læremiddelet
- Tilskuddsmottaker skal ta vare på siste korrekturleste i tekstfil uten bilder, for å kunne oversende filen til kompetansesentra som produserer punktskriftsbøker
- Læremiddelet skal være tilgjengelig på markedet i minst 5 år
- Tilskuddsmottaker skal på kolofonsiden opplyse at Sametinget har finansiert utviklingen og utgivelse av læremiddelet
- Tilskuddsmottaker skal levere 10 eksemplere av læremiddelet til Sametinget

Spesielt for digitale læremidler:

- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og projektrapport foreligger
- Tilskuddsmottaker er ansvarlig for server og skal drifte og vedlikeholde læremiddelet i 5 år
- Ved utvikling av digitale læremidler skal det benyttes tekniske løsninger som støtter bruk av samiske tegn
- Tilskuddsmottaker skal i læremiddelet opplyse at Sametinget har finansiert utviklingen og utgivelse av læremiddelet
- Læremiddelet skal kunne brukes vederlagsfritt på internett
- Læremiddelet på CD-ROM skal ikke koste mer enn kr 500 pr. stk. inkl. mva

Beregningsregler for trykte læremidler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegruppe inntil kr 50 000, må begrunnes med kostnadsoverslag

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - inntil 15 % illustrasjoner kr 8 000
 - inntil 30 % illustrasjoner kr 11 000
 - inntil 50 % illustrasjoner kr 14 000
 - mer enn 50 % illustrasjoner kr 17 000

Med illustrasjoner menes bilder, tegninger, tabeller, formler m. m.

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Spesielle fremstillingskostnader

- I særskilte tilfeller kan det ytes inntil kr 100 000 i tilskudd til spesielt høye fremstillingskostnader, eksempelvis høye rettighetshonorarer. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader
- Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av læremiddelet utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttjenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, bilderedigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 15 % til markedsføring og distribusjonskostnader

Beregningsregler for digitale læremidler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side med 2000 anslag
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegruppe inntil kr 50 000, må begrunnes med kostnadsoverslag

b) Produksjonskostnader

- Totale produksjonskostnader innbefatter all produksjon av det digitale læremiddelet og beregnes ut fra begrunnet søknad, inntil kr 600 000

Med all produksjon menes utarbeiding av beskrivelse av innhold og funksjonalitet, utviklingskostnader, oversetting og testing av læremiddelet

c) Generelle kostnader

- I tillegg for tilskuddmottaker inntil 40 % av b) produksjonskostnadene til produsentens generelle kostnader for utvikling av læremiddelet

d) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg for tilskuddmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon kostnader

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 11 475 000 til tilskudd til ordinære og digitale (eller kombinasjon) samiske læremidler.

4.2.1.2 Særskilt tilrettelagte læremidler

Tabell 4.2.1.2 Særskilte tilrettelagte læremidler

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10001	Særskilte tilrettelagte læremidler	1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Sum		1 743	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle samiske særskilt tilrettelagte læremidler

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og spesialpedagogiske kompetansesentre med ansvar for utvikling av særskilt tilrettelagte læremidler for barn, unge og voksne

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Tilrettelegge samiske læremidler for elever med syns-, hørsels-, lese- og skrivevansker for grunn- og videregående opplæring

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % av totalkostnader for prosjektet utbetales ved prosjektstart, resterende utbetales når ferdig produkt foreligger
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende læreplanverk
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i læreplanverk, opplæringslov og de særskilte behov læremiddelet utvikles for
- Læremiddelprodusenter som ikke er tilknyttet det statlige spesialpedagogiske støttesystemet skal benytte fagterminologi som allerede er i bruk
- Det avtales særskilt antall frieksemplarer av læremiddelet til Sametinget
- For øvrig gjelder de samme tildelingskriteriene som for ordinære og digitale læremidler
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Utvikling av manus

- Forfatterhonorar for ny tekst kr 2 500 pr. side
- Honorar for oversetting, tilpasning, fornying og oppdatering av eksisterende læremidler kr 1 500 pr. side med 2000 anslag
- For korrekturlesning kr 100 pr. side med 2000 anslag
- Referansegruppe inntil kr 50 000, må begrunnes med kostnadsoverslag

b) Produksjonskostnader

- Totale produksjonskostnader innbefatter all produksjon og beregnes ut fra begrunnet søknad, inntil kr 600 000

Med all produksjon menes utarbeiding av beskrivelse av innhold og funksjonalitet, utviklingskostnader, oversetting og testing av læremiddelet

c) Generelle kostnader

- I tillegg for tilskuddsmottaker inntil 40 % av b) produksjonskostnadene til produsentens generelle kostnader for utvikling av læremiddelet

d) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg for tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjons kostnader

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 900 000 til tilskudd til særskilt tilrettelagte samiske læremidler.

4.2.1.3 Læremidler til barnehager

Tabell 4.2.1.3 Læremidler til barnehager

(i 1000 kr)

Post 100	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10004	Læremidler til barnehager	0	0	0	843	843	-
Sum		0	0	0	843	843	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle samiske læremidler og faglitteratur til ansatte på grunnlag av gjeldende rammeplan for barnehager og strategisk plan for samiske barnehager

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og andre læremiddelprodusenter med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte samiske læremiddelprosjekter i 2008
- Antall utgivelser av samiske læremidler

Prioriteringer for 2008:

- Digitale læremidler
- Faglitteratur på samisk og norsk om samisk språkopplering i barnehagen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Prosjektbeskrivelsen skal inneholde opplysninger om hvordan prosjektet ivaretar kravene i gjeldende rammeplan og strategisk plan
- For trykte læremidler: 50 % utbetales ved prosjektstart, 25 % når manus og avtale for trykking foreligger og de resterende 25 % når produktet er ferdigstilt
- For digitale læremidler: 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Tilskuddsmottaker skal gjøre rede for hvordan læremiddelet skal kvalitetssikres med hensyn til krav i gjeldende rammeplan og strategisk plan
- For øvrig gjelder de samme tildelingskriteriene som for ordinære og digitale læremidler
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Samme beregningsregler som for ordinære og digitale læremidler

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 843 000 til tilskudd til samiske læremidler til barnehager.

4.2.2 Kompetanseheving

Tabell 4.2.2 Kompetanseheving

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10100	Stipend for samiske elever i videregående skole	1 101	1 400	1 400	2 400	1 000	71,4 %
10101	Faglig kompetanseheving a)	1 429	1 750	1 750	800	(950)	-54,3 %
10102	Stipend til høyere utdanning a)	199	400	400	1 050	650	162,5 %
Sum		2 729	3 550	3 550	4 250	700	19,7 %

a) Fra 2008 flyttes alle stipendordninger for høyere utdanning under samme post 10102, se forklaring under denne posten.

4.2.2.1 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Tabell 4.2.2.1 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10100	Stipend for elever med samisk i fagkretsen i VGS	1 101	1 400	1 400	2 400	1 000	71,4 %
Sum		1 101	1 400	1 400	2 400	1 000	71,4 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall elever i videregående skole som velger opplæring i samisk språk generelt og samisk som førstespråk spesielt

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Elever i videregående opplæring som tar samisk som førstespråk, andrespråk, fremmedspråk, samisk programfag eller samisk som prosjekt til fordypning

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall elever i videregående opplæring som har samisk i fagkretsen
- Antall elever i videregående opplæring som har samisk som førstespråk i fagkretsen

Prioriteringer for 2008:

- Elever i videregående opplæring med samisk i fagkretsen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Stipendet utbetales i sin helhet når nødvendig dokumentasjon er fremlagt
- Eleven må være heltidselev ved et lærested godkjent for støtte i Lånekassen
- Eleven må få opplæring i samisk med eget undervisningspersonell på skolen eller alternativ form for opplæring
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maksimalt stipend er kr 10 000 pr. undervisningsår per elev
- Ingen avkorting av stipendet til søkere med samisk som 1. språk
- 25 % avkorting til søkere med samisk som 2. språk
- 50 % avkorting til søkere med samisk som fremmedspråk, programfag eller samisk som prosjekt til fordypning

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 400 000 til tilskudd til stipend for samiske elever i videregående skole.

4.2.2.2 Faglig kompetanseheving

Tabell 4.2.2.2 Faglig kompetanseheving

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10101	Faglig kompetanseheving	a)	1 429	1 750	1 750	800	(950)	-54,3 %
Sum			1 429	1 750	1 750	800	(950)	-54,3 %

a) Tidligere var stipendmidler under denne posten. Fra 2008 flyttes all stipendordninger under en og samme post 10102.

Mål for tilskuddsordningen

- Økt kompetanse om samisk tradisjonskunnskap i barnehage, grunnsopplæring, høyskoler og universitet

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Barnehager, grunnskoler, videregående skoler, høyskoler og universitet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte kompetansehevingsprosjekter

Prioriteringer for 2008:

- Kompetansehevingstiltak innen samisk tradisjonskunnskap for ansatte i målgruppen for tilskuddsordningen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realiteres ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor samisk tradisjonskunnskap
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 800 000 til tilskudd til faglig kompetanseheving.

4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning

Tabell 4.2.2.3 Stipend for høyere utdanning

(i 1000 kr)

Post 101	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10102	Stipend for høyere utdanning	a)	199	400	400	1 050	650	162,5 %
Sum			199	400	400	1 050	650	162,5 %

a) Posten har økt pga. Overføring av rehabiliteringsstipend som tidligere var under Helse- og sosialkapittel og stipendordninger som var under post 10101 faglig kompetanseheving

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke kompetansen innenfor ulike fagområder

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Studenter ved høyskoler og universitet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tildelte stipend innenfor de prioriterte fagområdene

Prioriteringer for 2008:

- Sørsamisk og lulesamisk språk, og i tillegg søkere som tar samisk på høyere nivå, og som arbeider i samisk barnehage eller i samisk avdeling i en barnehage. Ved stor søknadsmengde skal det underrepresenterte kjønn prioriteres (jf. språkmeldingen) – kr 250 000
- Realfag – kr 200 000
- Samisk tradisjonskunnskap – kr 250 000
- Videreutdanning innen forebygging og rehabilitering av psykososiale lidelser blant samiske barn og unge – kr 150 000
- Nordsamisk for studenter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk – kr 200 000

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 15. oktober 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Det ytes kun stipend for studier på minimum 30 studiepoeng
- Søker må være student ved høyskole eller universitet, betalt semesteravgift skal dokumenteres
- Stipendet utbetales i sin helhet når nødvendig dokumentasjon er fremlagt
- Søkere av stipend til realfag skal være ansatt som undervisningspersonell i grunnopplæringen
- Søkere skal være samisktalende. Det kan gjøres unntak for søkere som ikke oppfyller dette kravet
- Det stilles krav om dokumentasjon av gjennomført eksamen for minimum 30 studiepoeng. Stipendet kreves i sin helhet tilbake dersom slik dokumentasjon ikke fremlegges innen utgangen av gjeldende studieår
- Som hovedregel ytes ikke stipend til studium mer enn en gang
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det ytes kr 25 000 til studier mellom 30 og 60 studiepoeng
- Det ytes kr 50 000 til studier på 60 studiepoeng eller høyere
- Dersom rammen for den enkelte stipendordning overskrides på grunn av antall kvalifiserte søkere, fordeles de avsatte midlene likt mellom disse søkerne

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 050 000 til tilskudd til stipend til stipend for høyere utdanning.

4.2.3 Barnehager

Tabell 4.2.3 Barnehage

Post 102	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10200	Tilskudd til samiske barnehager	9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %
10201	Læremidler til barnehager	a) 1 160	843	843	0	(843)	-100,0 %
10202	Tidsskrift for samiske barnehager	b) 46	100	100	0	(100)	-100,0 %
Sum		10 208	10 708	10 708	10 185	(523)	-4,9 %

a) Post 10201 læremidler til barnehager flyttes til post 100 grunnopplæring. Dette for å samle alle læremidler under en post.

b) Post 10202 flyttes til posten for administrasjon fordi dette er et tidsskrift som administrasjonen utarbeider og hører ikke under virkemiddelordningen

4.2.3.1 Tilskudd til samiske barnehager

Tabell 4.2.3.1 Tilskudd til samiske barnehager

(i 1000 kr)

Post 102	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
10200	Tilskudd til samiske barnehager	9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %
Sum		9 002	9 765	9 765	10 185	420	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Sikre barnehagetilbud med grunnlag i samisk språk og kultur for samiske barn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske barnehager og norske barnehager med samiske barn

Med samisk barnehage menes en barnehage der barna har samisk bakgrunn. Barnehagen har som formål å styrke barnas identitet som samer ved å fremme bruken av samisk språk og ved å formidle samisk kultur. Barnehagen ledes av samisk pedagogisk personale.

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske barnehager
- Antall norske barnehager med tilbud for samiske barn

Prioriteringer for 2008:

- Samiske barnehager
- Samiske barn i norske barnehager
- Utviklings- og vitaliseringsprosjekter i samisk språkopplæringsmetodikk

Tildelingskriterier:

Særskilt tilskudd til samiske barnehager

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet gjelder etablerte samiske barnehager, barnehager med få samiske barn og norske barnehager som gir samiskopplæring til samiske barn.
- Barnehagen (enkelte avdelinger eller barnegrupper) skal bygge på samisk språk og kultur
- Barnehagens årsplan skal gjøre rede for bruken av midlene og godkjennes av Sametinget
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- Det skal være minst en samisktalende ansatt i barnehagen
- Tilskudd utbetales i sin helhet når alle kriterier oppfylt
- Det kan, etter søknad, gis mulighet for dispensasjon fra språkkravet, jf. lov om barnehager og dispensasjon fra utdanningskravet
- Det må være minst 5 barn under 3 år eller 10 barn over 3 år i en barnehage eller barnegruppe

- Etter søknad kan det gis dispensasjon fra kravet antall barn, for ett år av gangen, til barnehager som tidligere har mottatt tilskudd og som midlertidig kommer under grensen for antall barn
- For familiebarnehager som har vedtektsfestet at ordningen eller enkelthjemmet bygger på samisk språk og kultur skal assistenten være samisktalende og barna skal ha samisk bakgrunn
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om bruken av midlene i henhold til årsplan

Tilskudd til samiskopplæring for samiske barn i norske barnehager:

- Det stilles krav til samiskopplæring i barnehagen
- Kommunen som tilsynsmyndighet skal bekrefte at barnehagen har tilsatt eller knyttet til seg samiskspråklig personell for språkopplæring
- Det må være samlokalisering av samiske barn

Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realiteres ikke
- Tilskuddet ytes til barnhager som mottar særskilt tilskudd eller tilskudd til samisk opplæring
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, og involvering av personer med uformell samisk språk-kompetanse
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % av prosjektet utbetales ved prosjektstart, resterende utbetales når prosjektet er ferdig
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Særskilt tilskudd til samiske barnehager

- Grunnsats for ordinært tilskudd til hver avdeling er inntil kr 60 000
- Grunnsats for familiebarnehage er inntil kr 40 000 når familiebarnehagen har ansvar for minst 2 hjem
- Ambulerende barnehager kan få tilskudd inntil kr 15 000
- Inntil kr 22 500 pr. samisktalende barnehageansatte i hel stilling, begrenset oppad til to samisktalende ansatte pr. avdeling. For deltidsstilling tildeles tilskudd etter stillingens størrelse

Tilskudd til samiskopplæring for samiske barn i norske barnehager

- Det ytes inntil kr 55 000 pr. år for samisk språkopplæring i norske barnehager
- Tilskuddet beregnes etter antall måneder det gis samisk språkopplæring

Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 10 185 000 til tilskudd til samiske barnehager.

5 Språk

En helt sentral forutsetning for den samiske kulturens framtid er befolkningens mulighet til å bruke sitt eget språk. Bevaring og utvikling av det samiske språket må skje kontinuerlig. De uformelle språkarenaene må styrkes. Samiske barn, unge og voksne skal ha mulighet til å høre og bruke samisk språk i daglig omgang med andre samisktalende, også på offentlige arenaer.

Hovedmål

- Synliggjøre og fremme bruken av samisk språk

Delmål

- Opprettholde, videreutvikle og etablere nye arenaer for bevaring og utvikling av samisk språk
- Vitalisere samisk språk i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området
- Videreutvikle samisk språk i lule- og sørsamiske områder
- Velutviklede termer for de samiske språkene i Norge

Strategi

- Gjennom aktiv bruk av virkemidler fremme bruken av samisk språk
- Skape de beste rammevilkårene for samisk språk gjennom dialog med myndighetene
- Legge til rette for at samisk språk brukes, synliggjøres og utvikles gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner
- Styrke og utvikle samisk språk gjennom arbeidet med samisk terminologi
- Styrke, bevare og synliggjøre samisk språk gjennom arbeidet med samiske stedsnavn

5.1 Virkemidler

Tabell 5.1 Samletabell - Samisk opplæring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	a)	38 900	42 926	42 926	47 250	4 324 10,1 %
	Søkerbasert tilskudd		3 489	4 210	4 210	4 210	0 0,0 %
Sum			42 389	47 136	47 136	51 460	4 324 9,2 %

a) Ved statsbudsjettet for 2008 fikk Sametinget en økning til tospråklighetstilskudd på kr 5 000 000. Av dette er det overført kr 600 000 til administrasjonen for forvaltning av tospråklighetsmidler

5.2 Direkte tilskudd

Tabell 5.2 Direkte tilskudd - Samisk språk

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
150	Tospråklighetstilskudd	33 850	38 350	38 350	42 750	4 400	11,5 %
153	Grunntilskudd til språksentre	4 050	4 176	4 176	4 500	324	7,8 %
154	Samisk er tøft	1000	400	400	0	(400)	-100,0 %
Sum		38 900	42 926	42 926	47 250	4 324	10,1 %

5.2.1 Tospråklighetstilskudd

Tabell 5.2.1 Tospråklighetstilskudd

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
150	Tospråklighetstilskudd - kommuner	31 260	34 537	34 537	37 650	3 113	9,0 %
153	Tospråklighetstilskudd - fylkeskommuner	2 590	3 813	3 813	5 100	1 287	33,8 %
Sum	a)	33 850	38 350	38 350	42 750	4 400	11,5 %

a) Ved statsbudsjettet for 2008 fikk Sametinget en økning til tospråklighetstilskudd på kr 5 000 000. Av dette er det overført kr 600 000 til administrasjonen for forvaltning av tospråklighetsmidler

Sametinget har som mål at tildelingskriterier for tilskudd til kommunene innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, tospråklighetstilskuddet, skal endres fra og med budsjettåret 2010. Følgende kriterier bør kunne vurderes i forbindelse med endringen: ett basistilskudd, ett variabelt tilskudd basert på antall elever i grunnskolen, andel elever med førstespråk og andel elever med andrespråk. Andelen elever med samisk som førstespråk skal vektlegges mest.

5.2.1.1 Kommuner

Tabell 5.2.1.1 Tospråklighetstilskudd - Kommuner

(i 1000 kr)

Post 150	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 431	7 541	7 541	7 554	13	0,2 %
15001	Kárášjoga gielda/Karasjok kommune	7 140	7 307	7 307	7 320	13	0,2 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	4 995	5 069	5 069	5 082	13	0,3 %
15003	Porsángu gielda/Porsanger kommune	5 379	5 299	5 299	5 313	14	0,3 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 812	2 850	2 850	2 863	13	0,5 %
15005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 503	3 463	3 463	3 476	13	0,4 %
15008	Tysfjord kommune	0	3 008	3 008	3 021	13	0,4 %
15010	Snåsa kommune	0	0	0	3 021	3 021	-
Sum		31 260	34 537	34 537	37 650	3 113	9,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk skal betjenes av det offentlige på samisk skriftlig og muntlig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall sider skrevet på samisk
- Antall informasjonsmaterieell, skjemaer og annonser skrevet på samisk
- Antall henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Antall svar på henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Treff på kommunens samiskspråklige nettsider
- Opplæring av ansatte i samisk språk (antall personer)
- Ressurser avsatt til fremme av samisk språk

Tildelingskriterier:

- Det avgis rapport om bruken av midlene i forhold til godkjent aktivitetsplan for 2008 som sendes Sametinget innen 1. april 2009
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- For øvrig gjelder krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordeling av tospråklighetstilskuddet til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk

For 2008 avsettes kr 37 650 000 til tospråklighetstilskudd til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk.

5.2.1.2 Fylkeskommuner

Tabell 5.2.1.2 Tospråklighetstilskudd - Fylkeskommuner

(i 1000 kr)

Post 150	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finnmark fylkeskommune	1 400	1 411	1 411	1 400	-11	-0,8 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 190	1 201	1 201	1 200	-1	-0,1 %
15009	Nordland fylkeskommune	0	1 201	1 201	1 300	99	8,2 %
15011	Nord-Trøndelag fylkeskommune	0	0	0	1 200	1 200	-
Sum		2 590	3 813	3 813	5 100	1 287	33,8 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk skal betjenes av det offentlige på samisk skriftlig og muntlig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Fylkeskommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall sider skrevet på samisk
- Antall informasjonsmaterieell, skjemaer og annonser skrevet på samisk
- Antall henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Antall svar på henvendelser på samisk, skriftlig og muntlig
- Treff på fylkeskommunenes samiskspråklige nettsider
- Opplæring av ansatte i samisk språk (antall personer)
- Ressurser avsatt til fremme av samisk språk
- Antall møter med tilbud om tolking

Tildelingskriterier:

- Det avgis rapport om bruken av midlene i forhold til godkjent aktivitetsplan for 2008 som sendes Sametinget innen 1. april 2009
- Tilskuddet skal ikke brukes til ordinær drift
- For øvrig gjelder krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordeling av tospråklighetstilskuddet til fylkeskommunene Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag

For 2008 avsettes kr 5 100 000 til tospråklighetstilskudd til fylkeskommunene Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag.

5.2.2 Samiske språksentre

Tabell 5.2.2 Tilskudd til språksentre

(i 1000 kr)

Post 153	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15300	Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15301	Kåfjord – Sámi giellaguovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15302	Tysfjord – Árran julevsámeguovdásj	450	464	464	500	36	7,8 %
15303	Evenes – Várdobáiki	450	464	464	500	36	7,8 %
15304	Nesseby – Isak Saba guovddáš	450	464	464	500	36	7,8 %
15305	Tana – SEG	450	464	464	500	36	7,8 %
15306	Tromsø – Moskavuotna/Ulsfjord	450	464	464	500	36	7,8 %
15307	Røros – Aajege samiske språk- og kompetansesenter	450	464	464	500	36	7,8 %
15308	Alta – Áltta siida	450	464	464	500	36	7,8 %
Sum		4 050	4 176	4 176	4 500	324	7,8 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde aktiviteten i de etablerte samiske språksentrene

Målgruppe for tilskuddsordningen

- De etablerte samiske språksentrene i Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš, Kåfjord – Sámi giellaguovddáš, Tysfjord – Árran julevsámeguovdásj, Evenes – Várdobáiki, Nesseby – Isak Saba guovddáš, Tana – SEG, Tromsø – Moskavuotna/Ulsfjord, Røros – Aajege samiske språk- og kompetansesenter og Alta – Áltta siida

Kriterier for måloppnåelse

- Antall språksentre i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske språksentre

For 2008 avsettes kr 4 500 000 til samiske språksentre.

5.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 5.3 Søkerbaserte tilskudd - Samisk språk

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
151	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	1 057	1 360	1 360	1 360	0	0,0 %
152	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	2 432	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %
Sum		3 489	4 210	4 210	4 210	0	0,0 %

5.3.1 Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Tabell 5.3.1 Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet

(i 1000 kr)

Post 151	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15100	Språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet	1 057	1 360	1 360	1360	0	0,0 %
Sum		1 057	1 360	1 360	1 360	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere aktiviteter blant barn og unge som motiverer til bruk av samisk som talespråk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til bruk av samisk språk muntlig

Kriterier for måloppnåelse:

Antall igangsatte prosjekter i 2008

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk som lekespråk
- Prosjekter som styrker bruk av samisk muntlig i skolefritidsordningen
- Prosjekter som styrker bruk av samisk muntlig i idrettslag og -foreninger
- Prosjekter som overfører tradisjonskunnskap på tvers av generasjoner
- Tiltak for å øke samisk språkkompetanse for voksne i kommunene Kåfjord, Tysfjord og Snåsa

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realiter behandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og projektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 200 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 360 000 til tilskudd for språkprosjekter innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

5.3.2 Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Tabell 5.3.2 Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet

(i 1000 kr)

Post 152	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
15200	Språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet	2 432	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %
Sum		2 432	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere aktiviteter som motiverer til bruk av samisk i områder der språket står svakt

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til bruk av samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter i 2008

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som overfører tradisjonskunnskap på tvers av generasjoner og som motiverer til bruk av samisk i hverdagen
- Tiltak for å øke samisk språkkompetanse i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området
- Tiltak for å øke bruken av samisk muntlig språk blant barn

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Prosjektleder må oppfylle krav om relevant utdanning i samisk språk og kulturhistorie
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse i samisk språk og formidling av prosjektets erfaringer
- Sametinget forbeholder seg retten til å kunngjøre resultatene og bruke materialet til forskning
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 400 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 850 000 til tilskudd til språkprosjekter utenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

6 Kultur

Kulturlivet er en viktig kraft for å styrke identiteten samtidig som den bidrar til levende lokalsamfunn hvor folk vil bo. En sterk samisk kultur gir trygghet og viktige ringvirkninger i form av trivsel og livskvalitet. Kultur blir klarest uttrykt gjennom ulike former for kunst som litteratur, scenekunst, billedkunst/duodji og musikk. Kultur er også de arenaene og møteplassene der kunsten og kulturen formidles, som kulturhus og festivaler. Kultur i en videre forstand inkluderer i tillegg idrett, museer, bibliotek og media.

Hovedmål

- Et mangfoldig kunst- og kulturliv med samisk innflytelse over kulturutviklingen

Delmål

- Opprettholde og videreutvikle samiske kulturinstitusjoner og museer
- Utvikle mangfold av samisk kunstnerisk uttrykk og sikre formidling av disse
- Fremme og utvikle idrettsaktiviteter for den samiske befolkningen
- Sikre et bredt utvalg av musikk, litteratur, revy, film og teater
- Stimulere til kulturaktiviteter for samiske barn og unge
- Sikre et bibliotektilbud til samiske brukere

Strategi

- Bidra til å opprettholde og videreutvikle samisk kunst- og kulturliv gjennom aktiv virkemiddelbruk
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske kunst- og kulturinstitusjoner og organisasjoner, samt andre aktører som engasjerer seg i samisk kulturutvikling
- Opprettholde og videreutvikle dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter, for å styrke rammevilkårene for samisk kulturutvikling
- Skape større forpliktelse til felles utvikling av samisk kunst og kulturliv gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene
- Utvikle samisk kunst gjennom kunstneravtalen
- Utrede muligheter for innkjøpsordninger for samisk litteratur og musikk

6.1 Virkemidler

Tabell 6.1 Samletabell - Samisk Kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	a) 43 299	44 605	44 295	50 852	6 557	14,8 %
	Søkerbasert tilskudd	b) 14 889	15 830	16 140	17 395	1 255	7,8 %
	Kunstneravtalen	3 818	4 350	4 350	4 350	0	0,0 %
Sum		62 006	64 785	64 785	72 597	7 812	12,1 %

a) Tidligere var post 401 museer under kapittel miljø- og kulturvern, post 250 bokbusser under kapittel bibliotek tjenester og post 554 SVL-Arctic winter games under kapittel Internasjonale arbeid. Fra og med 2008 er disse postene flyttet under kulturkapittelet.

b) Tidligere var post 251 bibliotekmateriale og post 252 investering bokbusser under kapittel bibliotek tjenester. Fra og med 2008 er disse to postene flyttet under kulturkapittelet.

6.2 Direkte tilskudd

Tabell 6.2 Direkte tilskudd - Samisk kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
202	Samiske kulturhus	6 235	6 434	6 434	7 206	772	12,0 %
203	Samiske kulturorganisasjoner	296	306	306	350	44	14,4 %
204	Samiske festivlaer	1 680	1 730	1 730	1 806	76	4,4 %
205	Samisk idrett	1 525	1 375	1 375	2 078	703	51,1 %
206	Samiske teatre	13 900	14 318	14 318	15 883	1 565	10,9 %
207	Utstillingsvederlag for samiske kunstnere	325	335	335	335	0	0,0 %
208	Samiske publikasjoner	1 950	1 813	1 503	1 568	65	4,3 %
250	Mobile bibliotektenester	a) 4 905	5 407	5 407	5 907	500	9,2 %
401	Museer	b) 12 483	12 887	12 887	15 719	2 832	22,0 %
Sum		43 299	44 605	44 295	50 852	6 557	14,8 %

a) Post 250 Mobile bibliotektenester er flyttet fra kapittel Bibliotek til kulturkapittelet.

b) Post 401 Museer er flyttet fra kapittel Miljø- og kulturvern til kulturkapittelet.

6.2.1 Samiske kulturhus

Tabell 6.2.1 Samiske kulturhus

(i 1000 kr)

Post 202	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Tysfjord	1 353	1 394	1 394	1 492	98	7,0 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Karasjok	1 297	1 346	1 346	1 600	254	18,9 %
20202	Ája Samisk Senter, Kåfjord	900	927	927	1 094	167	18,0 %
20203	Sjøsamisk kompetansesenter, Billefjord	320	330	330	353	23	7,0 %
20204	Sijti Jarngje, Hattfjelldal	1 120	1 154	1 154	1 235	81	7,0 %
20205	Várdo báiki, Evenes/Skånland	500	515	515	551	36	7,0 %
20206	Gamtofta, Sørreisa	35	36	36	49	13	34,8 %
20207	Pitesamisk hus	135	139	139	159	20	14,2 %
20208	Samisk hus i Oslo	200	206	206	230	24	11,9 %
20209	Vilgesvárri	25	26	26	38	12	45,5 %
20210	Lásságámmi	200	206	206	230	24	11,9 %
20211	Samisk hus i Senja	150	155	155	176	21	13,5 %
Sum		6 235	6 434	6 434	7 206	772	12,0 %

a) Sametingets tilskuddsstyre vurderer støtte til Alta Siida etter søknad.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske kulturhus som omfattes av det årlige budsjettvedtak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Etablerte samiske kulturhus som mottar årlige direkte driftstilskudd

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall kulturhus i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske kulturhus.

For 2008 avsettes kr 7 206 000 til samiske kulturhus.

6.2.2 Samiske kulturorganisasjoner

Tabell 6.2.2 Samiske kulturorganisasjoner

(i 1000 kr)

Post 203	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20300	Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddjiid Searvi		123	123	138	15	12,2 %
20301	Doajmmasiebbre Julevsábme		111	111	126	15	13,5 %
20302	Samisk museumslog		72	72	86	14	19,4 %
Sum		296	306	306	350	44	14,4 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten i Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddji Searvi, Doajmmasiebbre Julevsábme og samisk museumslog

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámi Fágalaš girječálliid ja Jorgaleaddji Searvi, Doajmmasiebbre Julevsábme og samisk museumslog

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordelingen av tilskudd til samiske kulturorganisasjoner

For 2008 avsettes kr 350 000 til samiske kulturorganisasjoner.

6.2.3 Samiske festivaler

Tabell 6.2.3 Samiske festivaler

(i 1000 kr)

Post 204	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20400	Riddu Riddu	640	659	659	688	29	4,4 %
20401	Musikkfestivalen i Kautokeino	640	659	659	688	29	4,4 %
20402	Markomeannu	200	206	206	215	9	4,4 %
20403	Páskefestivalen i Karasjok	200	206	206	215	9	4,4 %
Sum		a) 1 680	1 730	1 730	1 806	76	4,4 %

a) Sametingets tilskuddstyre vurderer støtte til Skiipagurra festival etter søknad

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske festivaler som omfattes av det årlige budsjettvedtak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Etablerte samiske festivaler

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske festivaler.

For 2008 avsettes kr 1 806 000 til samiske festivaler.

6.2.4 Samisk idrett

Tabell 6.2.4 Samisk idrett

(i 1000 kr)

Post 205	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20500	Sámi Válašállan Lihttu - Norga (SVL-N)	a)	825	925	925	965	40	4,3 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund		200	300	300	313	13	4,3 %
55400	Sámi Válašállan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	b)	500	150	150	800	650	433,3 %
Sum			1 525	1 375	1 375	2 078	703	51,1 %

a) I tillegg har SVL-Norga fått tildelt kr 500 000 i spillemidler fra KKD i 2007.

b) Post 554 AWG er flyttet fra kapittel internasjonale tiltak til kulturkapittelet.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten for Sámi Válašállanlihttu/Samenes idrettsforbund – Norga (SVL-N) og Sámi spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL)

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámiid Válašállanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) sine distriktsforbund som har aktivitet i Norge. Disse er Sámiid Valášállanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) og Sámi spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL)

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Tilskuddet til AWG skal gå til dekning av utgiftene til hele den norske delegasjonen, også kulturutøverne, som skal delta i AWG i Yellowknife i Canada i 2008
- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samisk idrett.

For 2008 avsettes kr 2 078 000 til samisk idrett

6.2.5 Samisk teater

Tabell 6.2.5 Samisk teater

(i 1000 kr)

Post 206	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20600	Beaivváš Sámi Teáhter		13 300	13 700	13 700	14 615	915	6,7 %
20601	Sydsamisk teater		600	618	618	1 268	650	105,2 %
Sum			13 900	14 318	14 318	15 883	1 565	10,9 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle teater tilbudet for den samiske befolkningen

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Beaivváš Sámi Teáhter og Sydsamisk teater

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske teatre i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske teater

For 2008 avsettes kr 15 883 000 til samisk teater.

6.2.6 Utstillingsvederlag for samiske kunstnere

Tabell 6.2.6 Utstillingsvederlag for samiske kunstnere

(i 1000 kr)

Post 207	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20710	Utstillingsvederlag for samiske kunstnere	325	335	335	335	0	0,0 %
Sum		325	335	335	335	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Å gjøre samisk kunst tilgjengelig for allmennheten

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Sámi Dáiddaguovddáš - Samisk kunstnersenter

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av tilskudd til utstillingsvederlag for samiske kunstnere

For 2008 avsettes kr 335 000 til utstillingsvederlag for samiske kunstnere.

6.2.7 Samiske publikasjoner

Tabell 6.2.7 Samiske publikasjoner

(i 1000 kr)

Post 208	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20800	Gába	400	500	500	522	22	4,4 %
20801	Nuorttanáste	200	230	230	240	10	4,3 %
20802	Barneblad	300	310	0	0	0	-
20803	Ungdomsblad Š	750	773	773	806	33	4,3 %
20804	Samisk språklige tegneserier	300	0	0	0	0	-
Sum		1 950	1 813	1 503	1 568	65	4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle mangfoldet av samiske publikasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av Gába, Nuorttanáste og Š

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgitte publikasjoner

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske publikasjoner

For 2008 avsettes kr 1 568 000 til samiske publikasjoner.

6.2.8 Bokbusser

Tabell 6.2.8 Tilskudd til de samiske bokbussene

(i 1000 kr)

Post 250	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
25000	Karasjok	466	500	500	522	22	4,4 %
25001	Porsanger	466	500	500	522	22	4,4 %
25002	Kautokeino	200	224	224	234	10	4,5 %
25003	Tana/Nesseby	1 051	1 135	1 135	1 450	315	27,8 %
25004	Kálfjord	489	547	547	571	24	4,4 %
25005	Lulesamisk	1 061	1 188	1 188	1 239	51	4,3 %
25006	Sorsamisk	1 172	1 313	1 313	1 369	56	4,3 %
Sum		4 905	5 407	5 407	5 907	500	9,2 %

Mål for tilskuddsordningen

- Å sikre et godt og lett tilgjengelig bibliotektilbud til samiske brukere og andre

Målgruppe for tilskuddsordninger:

- Eiere og drivere av samiske bokbusser

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall bokbusser i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske bokbussar

For 2008 settes det av kr 5 907 000 til drift av de samiske bokbussene.

6.2.9 Museer

Tabell 6.2.9 Museer

(i 1000 kr)

Post 401	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40100	Várjjat Sámi Musea	1 401	1443	1443	1505	62	4,3 %
40101	Deanu Musea	270	278	278	290	12	4,3 %
40102	Sámiid Vuorká-Dávvirat	a) 3 840	0	0	0	0	-
40103	Guovdageaidnu Gilišilju	270	0	0	0	0	-
40104	Kokelv sjøsamisk museum	270	0	0	0	0	-
40105	Gállogiedde museum	70	73	73	83	10	13,7 %
40106	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	2 693	2774	2774	2893	119	4,3 %
40107	Saemien Sitje	1 570	2132	2132	2223	91	4,3 %
40108	Porsanger museum	270	0	0	0	0	-
40109	Savio museet	220	227	227	237	10	4,4 %
40110	Øst-samisk museum	b) 359	400	400	1400	1 000	250,0 %
40111	Museumsreformen	c) 1 250	250	250	636	386	154,4 %
40112	Nordvestsamisk museumssiida	c,d) 0	5310	5310	6452	1 142	21,5 %
Sum		12 483	12 887	12 887	15 719	2 832	22,0 %

a) Dersom man får et regnskapsoverskudd for budsjettåret 2007, har man som intensjon at inntil kr 300 000 i revidert budsjett for 2008 øremerkes prosjektet kunstmuseet i Karasjok

b) Post 40110 Øst-samisk museum har en økning på kr 1 000 000. Dette pga. utbygning av samisk 1000 årssted, jfr.statsbudsjettet for 2008.

c) Fra post 40111 er det gitt kr 114 000 til nordvestsamisk museumssiida, derfor er posten for 40111 redusert og post 40112 økt. I tillegg er det avsatt Kr 500 000 til konsolidering av Nordostsamisk museumssiida.

d) kr 300 000 øremerket til innkjøp av samtidskunst avdeling De samiske Samlinger jfr. S.prp.nr.1 Kultur- og kirkedepartementet for 2007 og 2008. I tillegg økes posten med kr 500 000 til planlegging av kunstmuseum.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i eksisterende samiske museer

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske museer som fremkommer i tabell 6.2.8.

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall museer i drift
- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til samiske museer

For 2008 settes det av kr 15 719 000 til samiske museer.

6.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 6.3 Søkerbasert tilskudd - Samisk kultur

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
200	Kulturutvikling	9 428	10 157	10 467	11 616	1 149	11,0 %
201	Samiske forlag	2 273	2 473	2 473	2 579	106	4,3 %
251	Samiske bibliotekjenester	188	200	200	200	0	0,0 %
252	Investering i samiske bokbusser	3 000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum		14 889	15 830	16 140	17 395	1 255	7,8 %

6.3.1 Kulturutvikling

Tabell 6.3.1 Kulturutvikling

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20000	Litteratur	3 008	3 236	3 386	3 586	200	5,9 %
20010	Musikk	1 416	1 550	1 550	1 900	350	22,6 %
20020	Billedkunst/duodji	589	670	670	670	0	0,0 %
20030	Teaterformål	298	500	500	600	100	20,0 %
20040	Barns oppvekstvilkår	2 024	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20050	Andre tiltak	2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %
20060	Samiske språklige tegneserier	0	300	460	460	0	0,0 %
Sum		9 428	10 157	10 467	11 616	1 149	11,0 %

6.3.1.1 Litteratur

Tabell 6.3.1.1 Tilskudd til utvikling av samisk litteratur

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20000	Litteratur	3 008	3 236	3 386	3 586	200	5,9 %
Sum		3 008	3 236	3 386	3 586	200	5,9 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antallet utgivelser av samisk litteratur

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Forlag og andre utgivere med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samisk litteratur

Prioriteringer for 2008:

- Skjønnlitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Ungdomslitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Oversetting av skjønnlitteratur med originalmanus på andre språk
- Lydbøker på samisk for barn og unge
- Dokumentarlitteratur (faglitteratur) på sør-, lule- og nordsamisk

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Ved søknad skal manus og avtale med forfattere og eventuelle illustratører være vedlagt
- Ved utgivelse av oversatt skjønnlitteratur skal kontrakt med utgiver av originalmanus foreligge
- Kvalifisert faglig vurdering av person, organisasjon eller institusjon som godkjennes av Sametinget
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter igangsettelsesdato og deretter hvert halvår
- 5 eksemplarer av prosjektet sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Forfatterhonorar

- Romaner, noveller og fortellinger kr 85 000
- Dikt, skuespill kr 75 000
- Småbarnsbøker kr 55 000

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - Vanlig glatt sats (prosa) kr 9 500
 - Vanskeligere sats (lyrikk og skuespill) kr 11 000

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Illustrasjonskostnader

- For produksjoner med illustrasjoner over 20 % kan det ytes inntil kr 20 000 til å dekke illustrasjonskostnader. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader

Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av boken utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttjenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, bilderedigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg får tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 3 586 000 til tilskudd til samisk litteratur.

6.3.1.2 Musikk

Tabell 6.3.1.2 Tilskudd til utvikling av samisk musikk

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20010	Musikk	1 416	1 550	1 550	1 900	350	22,6 %
Sum		1 416	1 550	1 550	1 900	350	22,6 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antallet tiltak innen samisk musikkuttrykk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av samisk musikk
- Samiske musikkutøvere
- Andre aktører som arbeider med samisk musikk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samisk musikk
- Antall gjennomførte samiske musikktiltak

Prioriteringer for 2008:

- CD-utgivelser med spredning i sjanger og språkområder
- Tiltak som stimulerer barn og unge til musikalsk aktivitet

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Ved søknad om CD-utgivelser skal det vedlegges ferdig demo
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Kvalifisert faglig vurdering av person, organisasjon eller institusjon som godkjennes av Sametinget
- 5 eksemplarer av CD-en skal sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 900 000 til tilskudd til samisk musikk.

6.3.1.3 Billedkunst/duodji

Tabell 6.3.1.3 Tilskudd til utvikling av billedkunst/duodji

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20020	Billedkunst/duodji	589	670	670	670	0	0,0 %
Sum		589	670	670	670	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall kunst- og duodjiltak

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske kunst- og duodjiutøvere
- Etablerte samiske duodji- og kunstnerorganisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte kunst- og duodjiltak

Prioriteringer for 2008:

- Utstillinger i Norge
- Duodji- og/eller kunstkataloger
- Kunst- og duodjiltak, spesielt der barn og unge er involvert

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 670 000 til tilskudd til billedkunst/duodji.

6.3.1.4 Teaterformål

Tabell 6.3.1.4 Tilskudd til teaterformål

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20030	Teaterformål	298	500	500	600	100	20,0 %
Sum		298	500	500	600	100	20,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke aktiviteten innen samisk revy- og amatørteatervirksomhet

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Revy- og amatørteatergrupper
- Andre aktører som arbeider med teater- og revyvirksomhet for og med barn og unge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte samiske revy- og teateroppsetninger

Prioriteringer for 2008:

- Revyvirksomhet
- Teatervirksomhet for og med barn og unge
- Amatørteatervirksomhet

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 600 000 til tilskudd til teaterformål.

6.3.1.5 Barns oppvekstvilkår

Tabell 6.3.1.5 Tilskudd til barns oppvekstvilkår

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20040	Barns oppvekstvilkår	2 024	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Sum		2 024	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke tiltak som for samiske barn og unges oppvekstvilkår

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere tiltak som stimulerer til økt aktivitet for samiske barn og unge
- Andre kulturaktører som arbeider med samiske barn og unge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter
- Antall gjennomførte prosjekter

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som bidrar til utvikling av nye arenaer, møteplasser og formidlingsformer for barn og unge
- Prosjekter som bidrar til å overføre tradisjonskunnskap og styrke samisk språk, på tvers av generasjoner
- Arenaer som fremmer barns oppvekstmiljø lokalt i samiske områder

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 1 900 000 til tilskudd til barns oppvekstvilkår.

6.3.1.6 Andre kulturtiltak

Tabell 6.3.1.6 Tilskudd andre kulturtiltak

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20050	Andre tiltak	a) 2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %
Sum		2 093	2 001	2 001	2 500	499	24,9 %

a) Sametingets tilskuddsstyre vurderer støtte til reinkappleringsorganisasjoner og - forbundet, totalt inntil kr 400 000. Sametingets tilskuddsstyre vurderer også støtte til Billefjord duoariid dállu og Beassi doaimbagoovddáš Kárašjogas.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteter innen andre samiske kulturtiltak

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske kulturorganisasjoner og kulturutøvere

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte tiltak
- Antall gjennomførte tiltak

Prioriteringer for 2008:

- Samiske kulturarrangementer og festivaler
- Delfinansiering av filmproduksjoner om samiske forhold
- Artisthonorarer til samiske musikkutøvere

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 500 000 til tilskudd til andre kulturtiltak.

6.3.1.7 Samiskspråklige tegneserier

Tabell 6.3.1.7 Tilskudd til samiske språklige tegneserier

(i 1000 kr)

Post 200	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20060	Samiske språklige tegneserier	0	300	460	460	0	0,0 %
Sum		0	300	460	460	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde utgivelser av samiskspråklige tegneserier

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Utgivere av samiskspråklige tegneserier

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgitte samiskspråklige tegneserier

Prioriteringer for 2008:

- Samiskspråklige tegneserier
- Parallellutgivelser på sør-, lule- og nordsamisk

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. mars 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % blir utbetalt etter anmodning fra tilskuddsmottaker etter igangsatt prosjekt. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 460 000 til tilskudd til samiskspråklige tegneserier.

6.3.2 Samiske forlag

Tabell 6.3.2 Samiske forlag

(i 1000 kr)

Post 201	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %
20100	Samiske forlag	2 273	2 473	2 473	2 579	106 4,3 %
Sum		2 273	2 473	2 473	2 579	106 4,3 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle aktiviteten i samisk forlagsdrift

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag som i all hovedsak utgir bøker på samisk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall forlag
- Antall utgivelser av samisk litteratur i året
- Antall bøker solgt fra forlagene

Prioriteringer for 2008:

- Etablerte samiske forlag

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Forlaget må være registrert i Norge og ha til formål i all hovedsak å utgi samiske utgivelser
- Forlaget har utgitt minimum 10 titler
- Forlagets bruttoomsetning skal være minimum kr 500 000 pr. år
- Samiskspråklige utgivelser skal utgjøre 75 % av bruttoomsetningen
- Tilskuddet blir utbetalt når revisjonsbekreftet oversikt over den samlede bokproduksjonen for 2007 og revisjonsbekreftet regnskap og rapport over bruken av midlene for 2006 foreligger
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008

- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

Fordeling av tilskuddet:

a) Basistilskudd

- 15 % av den årlige rammen fordeles likt mellom støtteberettigede som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd

- 50 % av den årlige rammen fordeles etter aktivitet i forlagene, for å sikre økt produksjon av samisk litteratur, inklusive læremidler. Ved tildeling av tilskuddet tas det hensyn til forlagets samlede samiske bokproduksjon og samiske musikkutgivelser for 2007. Ved utregning av tilskuddet legges det til grunn antall ark (det vil si 16 sider) pr. ferdigstilt samisk bok og antall ferdigstilte samiske musikkutgivelser i 2007

c) Tilskudd til markedsføring og distribusjon

- 35 % av den årlige rammen fordeles til markedsføring og distribusjon av samiske utgivelser. Ved tilskudd til det enkelte forlag legges det til grunn forlagets omsetningstall av eget salg og antall ark (det vil si 16 sider) av samisk bokproduksjon og antall ferdigstilte samiske musikkutgivelser i 2007

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 579 000 til samiske forlag.

6.3.3 Samiske bibliotek tjenester

Tabell 6.3.3 Samiske bibliotek tjenester

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
25100	Tilskudd oppbygging av samiske bibliotekmaterialer	188	200	200	200	0	0,0 %
Sum		188	200	200	200	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Bygge opp samisk bibliotekmateriale i bibliotek

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Bibliotek som har lite eller intet bibliotekmateriale på samisk
- Bibliotek som støtter tiltakene i prosjektet "Gi rom for lesing"

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall innkjøpte samiskspråklig bibliotekmateriale

Prioriteringer for 2008:

- Folke- og skolebibliotek i det sørsamiske området og Deichmanske hovedbibliotek i Oslo

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. september 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales etterskuddsvis på bakgrunn av en utbetalingsanmodning fra tilskuddsmottaker med dokumentasjon av innkjøpene
- Tilskuddet utbetales i sin helhet
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det kan ytes tilskudd inntil kr 20 000 av innkjøp av samiskspråklig bibliotekmateriale (bøker, lydbøker, cd, video/dvd)

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 settes det av kr 200 000 til formålet.

6.3.4 Investeringsstøtte til nye samiske bokbuss

Tabell 6.3.4 Investering i samiske bokbuss

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
25200	Investering i samiske bokbuss	a)	3 000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum			3 000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

a) Eventuelle ubrukte midler, overføres til etterfølgende år for å bygge opp avsetning til investering av samiske bokbuss.

Mål for tilskuddsordningen:

- En moderne samisk bokbusspark

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kommuner som mottar driftstilskudd til bokbuss over Sametingets budsjett

Kriterier for måloppnåelse:

- Utskiftede bokbuss

Prioriteringer:

- Bokbussen i Kåfjord, Troms

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddsmottaker utarbeider plan for gjennomføring av innkjøp med spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan som godkjennes av Sametinget før kjøpekontrakt inngås
- Tilskuddsmottaker forplikter seg til å drifte bokbussen i minst 10 år. Hele eller deler av tilskuddet kan kreves tilbakebetalt ved opphør eller endring av drift før periodens utløp
- Første del av støtten utbetales når kjøpekontrakt er inngått
- Andre del utbetales når bussen er levert og tilskuddsmottaker har levert rapport og regnskap som dokumenterer bruken av tilskuddet
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til tiltaket eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddsstørrelsen beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 3 000 000 til investeringsstøtte til nye samiske bokbusser.

6.4 Samisk kunstneravtale

Tabell 6.4 Samisk kunstneravtalen

(i 1000 kr)

Post 207	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
20700	Kunsthond	a)		700	700	700	0	0,0 %
20701	Stipend til samiske kunstnere	a)		1 750	1 750	1 750	0	0,0 %
20702	Driftsstøtte til kunstnerorganisasjoner	a)		1 550	1 550	1 550	0	0,0 %
20703	Innkjøpsordning av billedkunst og daiddaduodji	b)		350	350	350	0	0,0 %
Sum			3 818	4 350	4 350	4 350	0	0,0 %

a) Disse postene forvaltes av Samisk kunstnerråd

b) Denne posten forvaltes av De samiske samlinger

Det vises til Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og samiske kunstnerorganisasjoner ved Samisk kunstnerråd av 19. august 2004. I henhold til denne avtalen har Sametinget og Samisk kunstnerråd gjennomført forhandlinger med tanke på inngåelse av avtale for 2008, jf. kapittel 3. Disse forhandlingene endte med brudd. På grunnlag av § 8 i Del 1 av kunstneravtalen gjøres da det endelige vedtaket om bevilgninger til kunstnere for den perioden avtalen gjelder av Sametinget i plenum.

Kunsthond, stipend til samiske kunstnere og driftsstøtte til kunstnerorganisasjoner forvaltes av Samisk kunstnerråd.

Innkjøpsordning av billedkunst og daiddaduodji forvaltes av De samiske samlinger.

For 2008 avsettes totalt kr 4 350 000 til de poster som omfattes av samisk kunstneravtale.

7 Næring

Sterke og levende samfunn for stabil bosetting og allsidig næringsliv er en sentral målsetting for Sametinget. Tradisjonell næringsutøvelse må sikres, og nye næringer gis utviklingsmuligheter. Sametinget vil gjennom sin næringspolitikk i størst mulig grad bevare dagens næringsstruktur som grunnlag for en stabil bosetting og allsidig næringsutvikling.

Hovedmål

- Sterke og levende samiske samfunn med stabil bosetting og allsidig næringsliv

Delmål

- Opprettholde og utvikle næringslivet i samiske områder med vekt på miljøperspektivet og tradisjonell kunnskap
- Bevare og utvikle marine næringer som materielt grunnlag for bo- og sysselsettingen i samiske områder
- Opprettholde jordbruket som en viktig kulturbærer og sysselsetter i samiske områder
- Utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer
- En økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å utvikle et allsidig næringsliv med god fordeling av tilskuddsmidler mellom kjønnene
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk gi unge etablerere mulighet til å starte egen virksomhet
- Forbedre rammebetingelsene for utvikling av næringslivet i samiske områder i samarbeid med nasjonale og regionale myndigheter
- Samordne virkemiddelbruken i samarbeid med lokale og regionale myndigheter
- Legge til rette for kompetanseutvikling og innovasjon gjennom samarbeid med kompetanse- og kunnskapsmiljøer
- Gjennom samarbeid med relevante aktører bidra til at næringsutviklingsarbeidet blir mer proaktivt og at etablerere får bedre oppfølging
- Utrede muligheter for utvidelse av målgruppen for driftstilskudd til duodji

7.1 Virkemidler

Tabell 7.1 Samletabell - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	2 500	2 709	2 709	2 549	-160	-5,9 %
	Søkerbasert tilskudd	15 884	13 600	14 030	20 306	6 276	44,7 %
	Duodji avtale	8 200	8 220	8 220	8 220	0	0,0 %
Sum		26 584	24 529	24 959	31 075	6 116	24,5 %

7.2 Direkte tilskudd

Tabell 7.2 Direkte tilskudd - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
301	Duodjiinstitusjoner	2 250	2 459	2 459	2 549	90	3,7 %
302	Goahtegearret	a) 250	250	250	0	-250	-100,0 %
Sum		2 500	2 709	2 709	2 549	-160	-5,9 %

a) Post 302 Goahtegearret er overført til den nye ordningen samiske næringsorganisasjoner post 303. Dvs de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner vil fra 2008 måtte søke om tilskudd.

7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Tabell 7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Post 301	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30100	Duodjeinstituhtta	1 950	2 009	2 009	2 009	0	0,0 %
30022	Mann dalen Husflidslag	100	150	150	180	30	20,0 %
30023	Unjárgga Sámiid Duodje	100	150	150	180	30	20,0 %
30024	Duojáruid Dállu OS	100	150	150	180	30	20,0 %
Sum		2 250	2 459	2 459	2 549	90	3,7 %

Sametinget har foretatt en evaluering av salgsorganisasjonene Mann dalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáruid Dállu. Målet med evalueringen var å vise utviklingen i salgsbedrifter for duodji som får tilskudd over Sametingets budsjett og den betydningen de har for lokalmiljøet.

På bakgrunn av evalueringen vil direkte tilskudd for salgsorganisasjoner avvikles fra og med budsjettåret 2009 samtidig som det opprettes en søkerbasert tilskuddsordning for disse.

I 2008 vil det bli foretatt en evaluering av Duodjeinstituhitta jf. kapittel 14, tekst i tabell 14.4.

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten i Duodjeinstituhitta, Manndalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáriid Dállu OS

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjeinstituhitta, Manndalen Husflidslag, Unjárgga Sámiid Duodji og Duojáriid Dállu OS

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordeling av tilskudd til duodjiinstitusjoner.

For 2008 avsettes kr 2 549 000 til duodjiinstitusjoner.

7.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 7.3 Søkerbasert tilskudd - Samisk næring

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
300	Næringsutvikling	15 884	13 600	14 030	19 806	5 776	41,2 %
303	Samiske næringsorganisasjoner (ny)	a)	0	0	500	500	-
Sum		15 884	13 600	14 030	20 306	6 276	44,7 %

a) Fra 2008 blir tilskudd til samiske næringsorganisasjoner søkerbasert. Dvs de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner må fra 2008 søke om tilskudd.

7.3.1 Næringsutvikling

Tabell 7.3.1 Næringsutvikling

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30030	Variert næringsliv	5 561	5 900	6 100	6 317	217	3,6 %
30000	Marine næringer	3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %
30010	Jordbruk	3 575	2 950	3 065	4 449	1 384	45,2 %
30040	Interreg	2 850	700	700	0	(700)	-100,0 %
30060	Verdiskapningsprogrammet	0	0	0	4 875	4 875	-
Sum	a) b)	15 884	13 600	14 030	19 806	5 776	41,2 %

a) Tilbakeført kr 500 000 fra post 899 evaluering av Samisk utviklingsfond i 2007.

b) Duodjiavtalen post 30020 er flyttet sist i kapittel 7.

Målgruppen generelt for virkemidlene avsatt til næringsutvikling er den samiske befolkningen i Norge og hele befolkningen innenfor det geografiske virkeområdet. Midler til næringsutvikling kan også ytes til den samiske befolkningen til tiltak som er avledet av samisk reindrift. Midlene kan videre tildeles samisk kulturbasert næringsliv i hele landet.

Det geografiske virkeområdet for søkerbaserte tilskudd til næringsutvikling er følgende:

Stemmekretsene Bugøynes, Bugøyfjord, Neiden, Jakobsnes, Jarfjord, Svanvik og Skogfoss i Sør-Varanger kommune, Nesseby kommune, Tana kommune, Hopsfjorden og Langfjorden og stemmekretsen Gamvik tettsted i Gamvik kommune, skolekretsen Dyfjord, Indre Laksefjord fra

Veidnes til Bekkarfjord og innover fjorden i Lebesby kommune, bygdene Nordvågen og Sarnes, stemmekretsene Gjesvær, Skarsvåg, Kamøyvær samt fastlandssiden i Nordkapp kommune, Porsanger kommune, Ingøy, Rolvsøy og stedene Lillefjord, Slåtten og Snefjord i Måsøy kommune, Karasjok kommune, Kautokeino kommune, Kvalsund kommune, det som tidligere var Talvik kommune i Alta kommune, Loppa kommune, Kvænangen kommune, Kåfjord kommune, Storfjord kommune, Lyngen kommune, skolekretsene Lakselvbukt, Olderbakken, Sjursnes og Breivikeidet i Sørfjorden i Tromsø kommune, den samiske befolkning på Senja og i resten av Lenvik kommune, valgkretsene Rabbås, Skøelv og Reinelv i Sørreisa kommune, Lavangen kommune, Skånland kommune, bygdene Øse, Kvernmo, Dalsletta, Skifte, Labergdalen, Løvdal og Moan i Gratangen kommune, kretsene Evenesmark, Lenvikmark (Snubba) og Veggen i Evenes kommune, Herjangen og stemmekretsene Vassdal og Kvannadal i Narvik kommune, Tysfjord kommune, Ulsvåg og Innhavet i Hamarøy kommune og den samiske befolkningen i sørsameområdet.

Det geografiske virkeområdet for søkerbaserte tilskudd til næringsutvikling gjelder ikke duodji-avtalen.

I reindrifftsforhandlingene har det vært overført årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift.

I jordbruksforhandlingene har det vært overført årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til næringsvirksomhet i jordbruket.

Nedre grense for tilskudd til prosjekter eller tiltak er kr 30 000.

7.3.1.1 Variert næringsliv

Tabell 7.3.1.1 Variert næringsliv

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30030	Variert næringsliv	5 561	5 900	6 100	6 317	217	3,6 %
Sum		5 561	5 900	6 100	6 317	217	3,6 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og etablere arbeidsplasser innenfor variert næringsliv

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Bedrifter og etablerere innenfor privat tjenesteyting, bygg- og anlegg, reiseliv og annen service- og småindustri
- Reindrifftsutøvere som vil etablere eller videreutvikle tilleggsnæringer i tilknytning til reindrift

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall nyetableringer
- Antall tilskudd gitt til kompetanse, innovasjon, produktutvikling, produksjon, salg og markedsføring
- Antall tilskudd fordelt på kjønn og alder
- Antall tilskudd gitt til tiltak med miljøperspektiv
- Antall tilskudd til tilleggsnæringer i reindrift

Prioriteringer for 2008:

- Nyskapende investeringstiltak i produksjons- og servicebedrifter, både i forbindelse med nyetableringer og utvidelse av eksisterende virksomhet
- Tiltak for kvinner og unge i næringslivet
- Produktutvikling og investeringer i tilleggsnæringer for reindriftsutøvere
- Utvikling av småskala matproduksjon med basis i samiske mattradisjoner
- Kompetanseheving, produktutvikling og innovasjon
- Opplevelsesbaserte reiselivsprodukter med basis i samisk kultur

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tilfredsstillende fagkompetanse i form av relevant utdanning og yrkeserfaring
- Eksisterende bedrifter som mottar tilskudd skal kunne vise til positiv bedriftsøkonomisk utvikling
- Eksisterende bedrifter skal være registrert i Brønnøysundregistrene
- Det ytes ikke tilskudd til vedlikehold, driftsbetingete kostnader, tiltak som virker konkurransevridende, mobile kjøretøy, utleiebygg, lagerbygg, kjøp av bygg og eiendommer, arrangering av kurs, seminarer, konferanser og til tiltak som finansieres over offentlige budsjettposter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 30 % tilskudd av godkjente kostnader. Ved samfinansiering inntil 20 %. Den totale offentlige investeringsstøtte kan ikke overskride 60 % av kostnadsoverslaget
- Maksimalt tilskudd er generelt kr 300 000. I samarbeidstiltak som har stor betydning for den lokale samiske befolkningen er maksimalt tilskudd kr 500 000
- Sametinget deltar vanligvis ikke i finansiering av prosjekter som overskrider et kostnadsoverslag på kr 5 000 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 6 317 000 i tilskudd til variert næringsliv.

7.3.1.2 Marine næringer

Tabell 7.3.1.2 Marine næringer

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30000	Marine næringer	3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %
Sum		3 898	4 050	4 165	4 165	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Økt sysselsetting i marine næringer

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Næringsutøvere innenfor marine næringer
- Fiskere i Fiskermanntallet
- Personer under 35 år og kvinner
- Eiere av land- og mottaksanlegg

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall fiskere som har mottatt tilskudd
- Antall personer under 35 år og kvinner som har fått tilskudd
- Antall eiere av land- og mottaksanlegg som har fått finansiering
- Antall prosjekter innenfor videreforedling av sjømat

Prioriteringer for 2008:

- Utvikle og fornye den lokaltilpassede fiskeflåten
- Kjøp av fiskebåt under 25 år
- Etablere og modernisere land- og mottaksanlegg
- Investeringer i land- og mottaksanlegg
- Investeringer i utvikling og videreforedling av nye produkter innenfor marine næringer

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Aktive fiskere registrert i Fiskermanntallet
- Fartøy må ha kvoterettigheter i fisket
- Anlegg med kjøpegodkjenning
- Landanlegg med felles servicefunksjoner
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maks. kr 300 000 og inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag for nye båter og andre tiltak innenfor marine næringer
- Maks. kr 150 000 og inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag for båter under 25 år
- For øvrig gjelder de samme beregningsregler som for variert næringsliv

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 4 165 000 i tilskudd til marine næringer.

7.3.1.3 Jordbruk

Tabell 7.3.1.3 Jordbruk

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30010	Jordbruk	3 575	2 950	3 065	4 449	1 384	45,2 %
Sum		3 575	2 950	3 065	4 449	1 384	45,2 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Aktive gårdbrukere
- Etablerere som vil starte med gårdsdrift

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gårdbrukere som har mottatt tilskudd
- Antall nyetablerere som har mottatt tilskudd

Prioriteringer for 2008:

- Nybygging og omfattende ombygginger av driftsbygg
- Maskiner og redskaper i jordbruket
- Kompetanseheving og investeringer innenfor småskala matproduksjon

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes innen 6 måneder etter at tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Det ytes ikke tilskudd til samme søker ved kjøp av maskiner og redskaper før det er gått 5 år siden siste tilsagn
- Maskin- og redskapslag skal ha vedtekter og minst 2 aktive gårdbrukere. I særskilte tilfeller kan kravet om 2 eller flere aktive gårdbrukere fravikes
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Maks. kr 300 000 og inntil 30 % av kostnadsoverslag for nybygg og ombygging av driftsbygg
- Maks. kr 100 000 og inntil 50 % av kostnadsoverslag for investeringer i redskapslag
- Maks. kr 50 000 og inntil 25 % for enkeltøkere for investeringer i maskiner og redskaper
- For øvrig gjelder de samme beregningsregler som for variert næringsliv

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 4 449 000 i tilskudd til jordbruk.

7.3.2 Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner

Tabell 7.3.2 Verdiskapningsprogram for næringskombinasjon

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Næringskombinasjoner	0	0	0	3 375	3 375	-
30061	Duodji - veilederstillinger og lærlinger	0	0	0	1 500	1 500	-
Sum		0	0	0	4 875	4 875	-

a) Ved statsbudsjettet for 2008 ble det avsatt midler på kr 6 500 000 til Verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner. Av dette er 10% overført til administrasjonen for å forvalte dette programmet, og 15% overført til spesielle prosjekter til blant annet etablering av faglig forum for programmet.

7.3.2.1 Næringskombinasjoner

Tabell 7.3.2.1 Næringskombinasjoner

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Næringskombinasjoner	0	0	0	3 375	3 375	-
Sum		0	0	0	3 375	3 375	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Levedyktige kombinasjonsvirksomheter

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Etablerere som vil starte med utmarksbaserte virksomheter
- Utøvere som vil kombinere primærnæringer med annen virksomhet
- Samiske reiselivsaktører som vil bruke utmark inkludert fjordområder som ressurs i reiselivssammenheng
- Småskala matprodusenter i kombinasjon med fiske, reindrift, jordbruk eller utmark

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utmarksvirksomheter
- Antall reiselivsvirksomheter med basis i utmark
- Antall småskala matprodusenter

Prioriteringer for 2008:

- Produktutvikling og kvalitetssikring av utmarksprodukter
- Salgs- og markedtiltak innenfor utmarksnæring
- Utvikle opplevelsesbaserte reiselivsvirksomheter

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tiltak som i minst mulig grad påvirker natur, kultur og miljø på en negativ måte
- Virksomheter i utmark som er i samsvar med samisk naturbruk
- Reiseliv med fokus på opplevelse og økoturisme
- For prosjekter initiert av Sametinget kan det ytes inntil 100 % av kostnadsoverslaget
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 30 % tilskudd av godkjente kostnader. Ved samfinansiering inntil 20 %. Den totale offentlige investeringsstøtte kan ikke overskride 60 % av kostnadsoverslaget
- Maksimalt tilskudd er generelt kr 300 000. I samarbeidstiltak som har stor betydning for den lokale samiske befolkning er maksimalt tilskudd kr 500 000
- Sametinget deltar vanligvis ikke i finansiering av prosjekter som overskrider et kostnadsoverslag på kr 5 000 000
- Minimumstilskudd er kr 30 000

Sametingets midler til næringskombinasjoner forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre

For 2008 avsettes det kr 3 375 000 til næringskombinasjoner.

7.3.2.2 Duodji - veilederstillinger og lærlingeordning

Tabell 7.3.2.2 Duodji - veilederstillinger og lærlinger

(i 1000 kr)

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30060	Duodji - veilederstillinger og lærlinger	0	0	0	1 500	1 500	-
Sum		0	0	0	1 500	1 500	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere duodjiutøvere

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere og -bedrifter
- Aktuelle opplæringsinstitusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall duodjilærlinger
- Antall duodjiveiledere

Prioriteringer for 2008:

- Veilederstillinger
- Bedrifter som tar inn lærlinger

Tildelingskriterier:

- Søknadsfristene er 1. februar og 1. september 2008
- Tiltaket skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Tilskuddsmottaker skal dokumentere realkompetanse eller formell kompetanse i samisk duodji
- Lærlingekontraktene skal godkjennes av Yrkesopplæringsnemnda
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- For hver lærling ytes kr 50 000 til administrasjon av lærlingekontraktene
- For hver lærling ytes lærlingebedriften kr 100 000 i tilskudd til lærlingelønn
- For hver lærling ytes lærlingebedriften kr 50 000 i tilskudd til administrative utgifter
- Det kan maksimalt opprettes 5 lærlingekontrakter
- Det settes av kr 500 000 til veiledning i duodji. Veiledningsvirksomheten skal knyttes til Duodjeinstituhitta

Sametingets midler til Duodji - veilederstillinger og lærlingeordning forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 1 500 000 til duodji - veilederstillinger og lærlingeordning.

7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner

Tabell 7.3.3 Samiske næringsorganisasjoner

Post 303	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
30300	Samiske næringsorganisasjoner	a)	0	0	0	500	500	-
Sum			0	0	0	500	500	-

a) Fra 2008 blir tilskudd til samiske næringsorganisasjoner søkerbasert. Dvs. de som tidligere fikk tilskudd til næringsorganisasjoner Goahtegearret må søke om tilskudd.

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke aktiviteten i samiske næringsorganisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske næringsorganisasjoner i Norge

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Prioriteringer 2008:

- Organisasjoner som oppfyller tildelingskriteriene

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha minst 40 betalende medlemmer og medlemmer fra minst to fylker
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- Organisasjoner som er støtteberettiget over Sametingets budsjett, er ikke søknadsberettigede
- Det ytes ikke tilskudd til organisasjoner som får driftsstøtte over statlige budsjetter
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd

- 50 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd

- 50 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 500 000 til samiske næringsorganisasjoner.

7.3.4 Duodjiavtalen

Tabell 7.3.4 Duodji

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30020	Driftstilskudd	2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
30021	Investerings- og utviklingstilskudd	4 394	3 200	3 200	3 200	0	0,0 %
30027	Velferdsordninger	0	320	320	320	0	0,0 %
30028	Fag- og økonomisk utvalg	0	200	200	200	0	0,0 %
30025	Duojárriid Ealáhus Searvi - Direkte tilskudd	450	450	450	450	0	0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS - Direkte tilskudd	1 050	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Sum		8 200	8 220	8 220	8 220	0	0,0 %

Det foreligger ingen næringsavtale i duodji for 2008 da det ikke ble fremmet felleskrav fra duodjiorganisasjonene. Det innebærer at Sametingets plenum fastsetter rammene for duodjinæringen i 2008.

Næringsavtale i duodji for 2007 prolongeres til 2008.

Ordningene gjelder hele landet uavhengig av virkeområde for Sametingets midler til næringsutvikling.

Sametingets midler til duodji forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

7.3.4.1 Driftstilskudd

Tabell 7.3.4.1 Driftstilskudd - Søkerbasert tilskudd

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30020	Driftstilskudd	2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Sum		2 306	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde duodjibedrifter

Målgruppe for ordningen

- Enkeltpersonforetak registrert i duodjiregisteret

Med duodjiregisteret menes duodjiutøvere som oppfyller om kravet om:

- at søker må oppfylle kriterier for registrering i samemanttallet, men trenger ikke å være innført i mantallet. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.
- å ha et enkeltpersonforetak og være innført i merverdiavgiftsmanttallet
- omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50 000 eks. mva.
- dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell - kompetanse i samisk duodji

Kriterier for måloppnåelse

- Antall duodjibedrifter organisert som enkeltpersonforetak

Tildelingskriterier

- Søknadsfrist 15. oktober 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddsmottaker skal være registrert i duodjiregisteret
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %, maksimalt tilskudd er kr 150 000.

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 3 000 000 til driftstilskudd til duodjiutøvere.

7.3.4.2 Investerings- og utviklingstilskudd

Tabell 7.3.4.2 Investerings- og utviklingstilskudd - Søkerbasert tilskudd

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30021	Investerings- og utviklingstilskudd	4 394	3 200	3 200	3 200	0	0,0 %
Sum		4 394	3 200	3 200	3 200	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle duodjibedrifter

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere med egen virksomhet
- Etablerere av duodjivirksomhet

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tilskudd gitt til nyetablerere
- Antall tilskudd gitt til investeringer
- Antall tilskudd gitt til bedriftsutvikling
- Antall tilskudd gitt til kompetanseheving

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter innen markedsføring og merkevarebygging
- Kompetansehevingstiltak for etablerere og etablerte utøvere
- Investeringer som bidrar til bedriftsutvikling

Tildelingskriterier

- Søknadsfristene er 1. februar, 1. april og 1. september 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Det ytes inntil 40 % tilskudd til søknader fra enkeltpersonforetak
- Det ytes inntil 50 % tilskudd til fellesinvesteringer mellom to eller flere enkeltpersonforetak
- Den samlede offentlige finansieringen skal ikke utgjøre over 60 %
- Maksimalt tilskudd til enkeltpersonforetak er kr 300 000
- Maksimalt tilskudd til fellesprosjekter er kr 500 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 3 200 000 i utviklings- og investeringstilskudd til duodjiutøvere.

7.3.4.3 Velferdsordninger

Tabell 7.3.4.3 Velferdsordning - søkerbasert tilskudd

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30027	Velferdsordninger	0	320	320	320	0	0,0 %
Sum		0	320	320	320	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde velferdsordning for yrkesaktive duodjiutøvere

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret

Med duodjiregisteret menes duodjiutøvere som oppfyller om kravet om:

- at søker må oppfylle kriterier for registrering i samemanttallet, men trenger ikke å være innført i mantallet. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.
- å ha et enkeltpersonforetak og være innført i merverdiavgiftsmanttallet
- omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50 000 eks. mva.
- dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell kompetanse i samisk duodji

Kriterier for måloppnåelse

- Antall tilskudd ved fødsel eller adopsjon
- Antall tilskudd til refusjon av tilleggspremie til folketrygden.

Tildelingskriterier

- Tilskuddsmottaker må være registrert i duodjiregisteret
- Søknad om tilskudd ved fødsel eller adopsjon må være sendt innen 6 måneder etter fødsel eller adopsjon
- Søkere som har pensjonsgivende årsinntekt under ½ G (folketrygdens grunnbeløp) eller over 3 G er ikke berettiget etter denne ordningen
- Det ytes ikke tilskudd til duodjiutøvere som oppnår sykepenges over andre offentlige ordninger

Beregningsregler:

- Tilskudd ved adopsjon eller fødsel inntil kr 30 000
- Refusjon av tilleggspremie for sykepengeordningen som Rikstrygdeverket fastsetter

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 320 000 til velferdsordninger for duodjiutøvere.

7.3.4.4 Fag- og økonomisk utvalg

Tabell 7.3.4.4 Fag- og økonomisk utvalg - søkerbasert tilskudd

Post 300	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30028	Fag- og økonomisk utvalg	0	200	200	200	0	0,0 %
Sum		0	200	200	200	0	0,0 %

I henhold til hovedavtalen for duodji, skal et fagutvalg avgjøre søknader om registrering i duodjiregisteret. Videre skal det foretas en beregning av det økonomiske grunnlaget for duodjinæringen av et økonomisk utvalg.

For 2008 avsettes det kr 200 000 til fag- og økonomisk utvalg for duodji.

7.3.4.5 Samiske duodjiorganisasjoner - Direkte tilskudd

Tabell 7.3.4.5 Samiske duodjiorganisasjoner - Direkte tilskudd

Post 303	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
30025	Duojáríid Ealáhus Searvi	450	450	450	450	0	0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Sum		1 500	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde aktiviteten for Duojáríid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duojáríid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter fordelingen av tilskudd til samiske duodjiorganisasjoner

For 2008 avsettes kr 1 500 000 til samiske duodjiorganisasjoner.

8 Miljø- og kulturvern

Samiske samfunn er nært knyttet til naturen. Naturen er grunnlaget for næringsvirksomhet, rammen for livsområde, opplevelse av fortiden, kunnskap og levemåte. Samiske kulturminner er viktig dokumentasjonsmateriale for samisk historie. Kulturminnene vitner om hvordan samene har forholdt seg til og utnyttet landskap og natur gjennom tidene. Dette gjelder også landskapet og naturens betydning for økonomiske, sosiale og religiøse forhold.

Hovedmål

- Å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur og å verne samiske kulturminner og kulturmiljø på en måte som bidrar til å styrke og videreføre samisk identitet og kultur

Delmål

- Dokumentere, videreføre og formidle samisk historie og materiell kultur gjennom vern og forvaltning av samiske kulturminner og kulturmiljøer
- Legitimere og synliggjøre samisk tradisjonell kunnskap som en viktig kilde i natur- og miljøvernarbeid

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samisk tradisjonskunnskap og grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner
- Gjennom bruk av virkemidler dokumentere og synliggjøre historien om grenselostrafikken under den andre verdenskrig
- Opprettholde og videreutvikle dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktører, for å styrke rammevilkårene for samisk kultur- og miljøvern
- Gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene styrke det samiske kulturminnevernet
- Ivareta samiske interesser gjennom tett dialog og samarbeid med kommunene i henhold til kulturminneloven, plan- og bygningsloven og andre aktuelle bestemmelser
- Gjennom dialog med høyskoler, forskningsinstitusjoner og universitet arbeide for å øke forskning på samisk kulturminnevern og tradisjonskunnskap
- Gjennom egen miljø- og klimamelding synliggjøre hvilke utfordringer samisk tradisjonell bruk står overfor
- Gjennom dialog med sentrale myndigheter søke å opprette en oppdrettsberedskapsordning

8.1 Virkemidler

Tabell 8.1 Samletabell - Samisk miljø- og kulturvern

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Direkte tilskudd	1 175	182	182	1 202	1 020	560,4 %
	Søkerbasert tilskudd	a) 1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %
Sum		2 500	1 884	1 884	3 654	1 770	93,9 %

a) Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008 en økning på kr 1 000 000 fra Miljøverndepartementet. Derfor en økning på kr 750 000 på denne posten. I tillegg er det avsatt kr 250 000 til Sametingets bygningvernprosjektet i Sirbma.

8.2 Direkte tilskudd

Tabell 8.2 Direkte tilskudd - Samisk miljø- og kulturvern

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
400	Kulturminnevern anlegg	175	182	182	202	20	11,0 %
402	Grenselostrafikk - forskning og dokumentasjon	1 000	0	0	1 000	1 000	-
Sum		1 175	182	182	1 202	1 020	560,4 %

8.2.1 Kulturminnevern anlegg

Tabell 8.2.1 Kulturminnevern anlegg

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40001	Mortensnes kulturminnevern (Várjjat Sámi Musea)	100	104	104	114	10	9,6 %
40002	Skoltebyen kulturmiljø (Østsamisk museum)	75	78	78	88	10	12,8 %
Sum	a)	175	182	182	202	20	11,0 %

a) Sametinget har forvaltningsansvaret for kulturminnearleggene Várjjat sami musea og østsamisk museum utfører sjøtselsoppgavene for Sametinget

Mål for tilskuddsordningen:

- Vern og synliggjøring av Mortensnes kulturminnevernområdet og Skoltebyen kulturmiljø

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Várjjat Sámi Musea og Østsamisk museum

Kriterier for måloppnåelse:

- Ingen skade i kulturminnevernområdene
- Antall informasjonstiltak for og arrangementer/besøk i kulturminnevernområdene

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter hvert år fordeling av driftstilskudd til kulturminnevern anlegg

For 2008 avsettes det kr 202 000 til tilskudd til kulturminnevern anlegg.

8.2.2 Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forskning og dokumentasjon

Tabell 8.2.2 Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forskning og dokumentasjon

(i 1000 kr)

Post 402	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40200	Grenselostrafikk - forskning og dokumentasjon	1 000	0	0	1000	1 000	-
Sum		1 000	0	0	1 000	1 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Etablere og gjennomføre forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under andre verdenskrig

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til inngått avtale mellom Sametinget og Árran julevsame guovddasj og godkjent skriftlig arbeidsopplegg og årlig aktivitetsplan

Tildelingskriterier:

- Tilskuddet utbetales på bakgrunn av skriftlig arbeidsopplegg godkjent av Sametinget, samt godkjent rapportering
- Generelle kriterier for tildeling av direktetilskudd jf. kapittel 3.

Beregningsregler:

- Sametingets plenum fastsetter inntil 2009, hvert år fordeling av driftstilskudd til virksomheten (jf. avtale)

For 2008 avsettes det kr 1 000 000 til Samisk grenselostrafikk under andre verdenskrig - forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet.

8.3 Søkerbaserte tilskudd

8.3.1 Kulturminnevern

Tabell 8.3.1 Kulturminnevern

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
40000	Samisk kulturminnevern	a)	1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %
Sum			1 325	1 702	1 702	2 452	750	44,1 %

a) Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008 en økning på kr 1 000 000 fra Miljøverndepartementet. Derfor en økning på kr 750 000 på denne posten. I tillegg er det avsatt kr 250 000 til Sametingets bygningvernprosjektet i Sirbma under kapittel spesielle prosjekter administrasjon

Mål for tilskuddsordningen:

- Verne, bevare og synliggjøre samiske kulturminner og -miljøer

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Kultursentra, museer og samiske organisasjoner
- Eiere og brukere av samiske kulturminner i samarbeid med kultursentra, museer eller samiske organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske kulturminneregistreringer i 2008 i Askeladden (Sentral kulturminnedatabase).
- Antall igangsatte restaurerings- og sikringstiltak
- Antall gjennomførte restaurerings- og sikringstiltak

Prioriteringer for 2008:

- Registrering av automatisk fredete samiske kulturminner og kulturmiljø
- Sikring og restaurering av utsatte og truede samiske kulturminner
- Prosjekter med flere finansieringskilder

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- For registreringsprosjekter skal Askeladdens, SEFRAKs eller Sametingets registreringsskjema benyttes
- Sametinget skal ha tilgang til alt registreringsmateriale samt sluttrapport i digital form
- Sikringsprosjekter må vise til nødvendig kompetanse for gjennomføring og skal levere sluttrapport inkludert tilstandsvurdering etter gjennomføring
- Der private eiere søker i samarbeid med offentlige institusjoner eller museer, må bruksrettighetene til kulturminnet være avklart
- Institusjoner og organisasjoner som mottar statlige driftstilskudd, vil som hovedregel ikke kunne få tilskudd til administrative kostnader over denne ordningen

- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Inntil 50 % tilskudd av godkjente kostnader ved samfinansiering, maksimalt kr 200 000
- Inntil 70 % tilskudd av godkjente kostnader der Sametinget er eneste finansieringskilde, maksimalt kr 150 000

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes det kr 2 452 000 til tilskudd til kulturminnevern.

9 Helse- og sosialsatsing

Språk- og kulturbarrierer har medført at helse- og sosialtilbudet har vært mindre tilgjengelig for deler av den samiske befolkningen. En sentral målsetting i Sametingets arbeid for en likeverdig helse- og sosialtjeneste er å øke kunnskapen og forståelsen for behov og rettigheter til samiske tjenestemottakere.

Hovedmål

- Helhetlig og likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folket, på lik linje med den øvrige befolkning

Delmål

- Sikre Sametingets innflytelse på utforming og gjennomføring av helse- og sosialtjenester til det samiske folk
- Sikre at myndigheter på ulike nivå ivaretar ansvaret for det samiske helse- og sosialtilbudet
- Sikre kunnskap og kompetanse i samisk språk og kultur, og flerkulturell forståelse hos helse- og sosialfaglig personell på alle nivå

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til permanent tilrettelegging av helse- og sosialtjenesten som bygger på samisk språk- og kulturforståelse på alle nivå
- Gjennom dialog og samarbeid med ansvarlige myndigheter og andre aktører sikre Sametinget innflytelse og kontroll over helse- og sosialtilbudet til det samiske folk

9.1 Virkemidler

Tabell 9.1 Samletabell - Samisk helse- og sosialsatsing

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbasert tilskudd	4 220	3 850	4 050	4 300	250	6,2 %
Sum		4 220	3 850	4 050	4 300	250	6,2 %

9.2 Søkerbaserte tilskudd

9.2.1 Helse- og sosialprosjekter

Tabell 9.2 Søkerbasert tilskudd - Samisk helse-og sosialsatsing

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse		RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
450	Helse- og sosial prosjekter	a)	4 220	3 850	4 050	4 300	250	6,2 %
Sum			4 220	3 850	4 050	4 300	250	6,2 %

a) Tilbakeført kr 500 000 fra post 899 evaluering av helse midler og kr 150 000 fra post 80007 helse- og sosialseminar.

Mål for tilskuddsordningen:

- En tilrettelagt helse- og sosialtjeneste for samiske brukere

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner, institusjoner og enkeltaktører

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall prosjekter som er gjennomført til planlagt tid
- Antall prosjekter der samiske brukeres behov for tilrettelegging av helse og sosialtjenester er ivaretatt

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som ivaretar samarbeid, samordning, tverrfaglighet og prosjektenes overførbarhet til andre fag- og tjenesteområder
- Prosjekter med flere finansieringskilder
- Prosjekt som har konkrete tiltak for permanent tilrettelegging av helse- og sosialtjenesten
- Prosjekt som har som målsetting å fremme kunnskap om samisk språk og kultur i eksisterende helse- og sosialtilbud
- Opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse
- Utrednings og prosjektarbeid med sikte på tilpassing av helse- og sosialtjenester til samisk virkelighet
- Metodeutvikling og tilrettelegging av tiltak for ulike behov innenfor den ordinære helse- og sosialtjeneste i samiske områder
- Prosjekt som har som formål å utvikle gode redskaper for å kunne måle og sikre kvalitet på helse- og sosialtilbud til den samiske befolkning
- Utvikling av faglitteratur og tilpassing av metoder som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur
- Kr 500 000 øremerkes prosjekter til kunnskaps- og kompetansedokument innenfor helse- og sosial om samiske brukere i lule- og sørsamisk områder

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- Ved prosjektstart utbetales tilskuddet i sin helhet
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, milepæler og formidling av prosjektets erfaringer
- Prosjektet skal være rettet mot utvikling av tjenestetilbud til det samiske folk
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at prosjektet er avsluttet
- Metode- og forskningsprosjekter skal være tilknyttet en forsknings- eller utdanningsinstitusjon

- Prosjektmidler innen forskning er begrenset til forprosjekter der siktemålet er å utvikle forskningsideer og prosjektskisser. Ved slike søknader forutsettes en bekreftet forankring i en utdannings- eller forskningsinstitusjon
- Ved tildeling av prosjektmidler til opplæring av helse- og sosialpersonell i samisk språk og kulturforståelse, til kommuner som er innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, er det et krav at kommunen bidrar med 50 % av prosjektkostnadene
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse, inntil kr 500 000
- Administrasjonsutgifter dekkes med inntil 10 % av godkjente kostnader

Ordningen forvaltes av medlemmet av sametingsrådet som har ansvar for fagområdet.

For 2008 avsettes det kr 4 300 000 til helse- og sosialprosjekter.

10 Likestilling

Likestilling berører alle samfunnsområder og er derfor en integrert del av Sametingets arbeid. Samiske kvinner har tradisjonelt hatt en sterk stilling i samfunnet. Viktige prinsipper er samiske kvinners rett til arbeid, økonomisk likestilling, rett til utdanning og mulighet for politisk virksomhet. Arbeidslivet må tilrettelegges slik at både kvinner og menn skal kunne være omsorgspersoner.

Hovedmål

- Et likestilt samisk samfunn

Delmål

- Like rettigheter, plikter og muligheter for kvinner og menn
- Sikre kunnskap og kompetanse om likestilling i samiske samfunn
- Bidra til positive holdninger til ulike seksuelle legninger

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke likestillingen i samiske samfunn
- I dialog og samarbeid med ulike aktører bidra til å oppnå bedre likestilling mellom kjønnene
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske organisasjoner som arbeider med likestilling

10.1 Virkemidler

Tabell 10.1 Samletabell - Likestilling

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Søkerbasert tilskudd	384	650	650	650	0,0 %
Sum		384	650	650	650	0,0 %

10.2 Søkerbaserte tilskudd

10.2.1 Likestillingstiltak

Tabell 10.2.1 Likestillingstiltak

(i 1000 kr)

Post 450	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
65100	Likestillingstiltak	384	650	650	650	0	0,0 %
Sum		384	650	650	650	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Tiltak for å fremme likestilling i samiske samfunn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner og institusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak for å fremme likestillingen i samiske samfunn

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak som fremmer likestilling i samiske samfunn og tiltak som fremmer likestilling mellom kjønn i samiske samfunn
- Tiltak som fremmer likestilling på tvers av seksuelle legninger

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av søknad, inntil kr 100 000

Ordningen forvaltes av medlemmet av sametingsrådet som har ansvar for fagområdet.

For 2008 avsettes det kr 650 000 til likestillingstiltak.

11 Internasjonal satsing

En bærekraftig utvikling utgjør det fremtidige materielle grunnlaget for verdens urfolk. Internasjonalt samarbeid for å begrense menneskeskapte klimaendringer og redusere miljøbelastningene i nordområdene er en av grunnpilarene for å oppnå dette.

Hovedmål

- Internasjonal solidaritet for å styrke urfolksrettigheter

Delmål

- Styrke samenes muligheter til å fungere som ett folk på tvers av landene i Barentsregionen
- Bidra til at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora blir ivaretatt

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke solidaritetsarbeidet mellom urfolk
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samiske samfunn i Russland
- I dialog og samarbeid med ulike aktører bidra til økt fokus på urfolk i internasjonale sammenhenger
- Styrke og utvikle samarbeidet med samiske organisasjoner som arbeider internasjonalt

11.1 Virkemidler

Tabell 11.1 Samletabell - Internasjonal satsing

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Direkte tilskudd	175	175	175	175	0	0,0 %
	Søkerbasert tilskudd	320	350	350	350	0	0,0 %
Sum		495	525	525	525	0	0,0 %

11.2 Direkte tilskudd

11.2.1 Barents urfolkskontor i Murmansk

Tabell 11.2.1 Barents urfolkskontor i Murmansk

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55101	Barents urfolkskontor i Murmansk	175	175	175	175	0	0,0 %
Sum		175	175	175	175	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde Barents urfolkskontor i Murmansk

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barentssekretariatet

Kriterier for måloppnåelse:

- Aktivitet i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Tildelingskriterier:

- Krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.1 direkte tilskudd

Sametingets plenum fordeler hvert år driftstilskudd til Barentssekretariatet til drift av Barents urfolkskontor i Murmansk.

For 2008 avsettes kr 175 000 til Barents urfolkskontor i Murmansk.

11.3 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 11.3 Søkerbasert tilskudd - Internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
551	Barentssamarbeid	150	150	150	150	0	0,0 %
552	Annet internasjonalt arbeid	170	200	200	200	0	0,0 %
Sum		320	350	350	350	0	0,0 %

11.3.1 Barentssamarbeid

Tabell 11.3.1 Barentssamarbeid

(i 1000 kr)

Post 551	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 07-Rev 06	Avvik i %	
55100	Barentssamarbeid	150	150	150	150	0	0,0 %
Sum		150	150	150	150	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Utvikle samiske samfunn i Russland

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Organisasjoner og institusjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte utviklingstiltak i samiske lokalsamfunn i Russland

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak for oppbygging og utvikling av tradisjonelle næringer i Russland
- Språk- og kulturtiltak som inkluderer unge samer i Russland

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av SPR-N.

For 2008 avsettes det kr 150 000 til Barentssamarbeid.

11.3.2 Annet internasjonalt arbeid

Tabell 11.3.2 Annet internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Post 552	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55200	Annet internasjonalt arbeid	170	200	200	200	0	0,0 %
Sum		170	200	200	200	0	0,0 %

Mål for tilskuddsordningen

- Bidra til at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora ivaretas

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske organisasjoner med NGO-status
- Den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak gjennomført i regi av samiske organisasjoner med NGO-status
- Utbetalt aktivitetstilskudd til den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Prioriteringer for 2008:

- Tiltak for oppfølging av FNs urfolkserklæring
- Aktivitetstilskudd til den arktiske representanten i FNs permanente forum for urfolk

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. april 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tiltaket skal gjennomføres i budsjettåret tilskuddet tildeles
- Tilskuddet utbetales i sin helhet når tildelingskriteriene er oppfylt
- Tilskuddsmottaker skal utarbeide sluttrapport som sendes Sametinget innen 2 måneder etter at tiltaket er gjennomført
- Det skal utarbeides beskrivelse av tiltaket med tidsplan, faglig innhold, og formidling av tiltakets erfaringer
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende tiltak eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad

Ordningen forvaltes av SPR-N.

For 2008 avsettes det kr 200 000 til annet internasjonalt arbeid.

12 Samiske organisasjoner

Et demokratisk samfunn er avhengig av et aktivt og variert organisasjonsliv. Samiske organisasjoner er viktige aktører i utviklingen av samiske samfunn.

Hovedmål

- Opprettholde et variert samisk organisasjonsliv

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk legge til rette for et variert organisasjonsliv

12.1 Virkemidler

Tabell 12.1 Samletabell - Samiske organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbasert tilskudd	2 434	2 507	2 507	3 257	750	29,9 %
Sum		2 434	2 507	2 507	3 257	750	29,9 %

12.2 Søkerbaserte tilskudd

Tabell 12.2 Søkerbasert tilskudd - Samisk organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
553	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	483	556	556	556	0	0,0 %
750	Samiske hovedorganisasjoner	1 951	1 951	1 951	2 451	500	25,6 %
751	Samiske politiske partier	0	0	0	250	250	-
Sum		2 434	2 507	2 507	3 257	750	29,9 %

12.2.1 Samiske grenseoverskridende organisasjoner

Tabell 12.2.1 Samiske grenseoverskridende organisasjoner

(i 1000 kr)

Post 553	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
55300	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	483	556	556	556	0	0,0 %
Sum		483	556	556	556	0	0,0 %

a) Det vurderes støtte til Sámi jienat etter søknad.

Mål for tilskuddsordningen

- Opprettholde og utvikle samiske grenseoverskridende organisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Samiske grenseoverskridende organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall tiltak i henhold til aktivitetsplan og budsjett

Prioriteringer 2008:

- Samiske grenseoverskridende organisasjoner
- Samiske grenseoverskridende organisasjoner som arbeider med likestilling

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha minst 20 betalende medlemmer og medlemmer i to land innenfor Sápmi
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

50 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd:

50 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06

Ordningen forvaltes av medlemmet av sametingsrådet som har ansvar for fagområdet.

For 2008 avsettes kr 556 000 til samiske grenseoverskridende organisasjoner.

12.2.2 Samiske hovedorganisasjoner

Tabell 12.2.2 Samisk hovedorganisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
750	Samiske hovedorganisasjoner	1 951	1 951	1 951	2 451	500	25,6 %
Sum		1 951	1 951	1 951	2 451	500	25,6 %

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprettholde og utvikle samiske hovedorganisasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samepolitiske hovedorganisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samiske hovedorganisasjoner

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Organisasjonen må pr. 31.12.06 ha minst 500 betalende medlemmer og medlemmer fra minst 3 fylker. Hvert lokallag må ha minimum 20 betalende medlemmer
- Det kan registreres 3 lokallag i hver kommune dersom ett av disse er ungdomslag
- Organisasjonen skal ikke ha medlemskontingent som er uforholdsmessig lav
- Det skal utarbeides aktivitetsplan som godkjennes av Sametinget
- 50 % utbetales ved anmodning om utbetaling, de resterende 50 % når tildelingskriteriene er oppfylt. Siste anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges

- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 30 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de organisasjonene som oppfyller tildelingskriteriene

b) Aktivitetstilskudd:

- 70 % av den årlige rammen fordeles forholdsvis etter medlemsstallet pr. 31.12.06

Ordningen forvaltes av medlemmet av sametingsrådet som har ansvar for fagområdet.

For 2008 avsettes kr 2 451 000 til samiske hovedorganisasjoner.

12.2.3 Samiske politiske partier

Tabell 12.2.3 Samiske politiske partier

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008 +/- 08-Rev 07	Avvik i %	
751	Samiske politiske partier	0	0	0	250	250	-
Sum		0	0	0	250	250	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Opprette og utvikle samepolitiske partier

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Registrerte samepolitiske partier

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall samepolitiske partier

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar. Søknader sendes etter denne datoen realitetsbehandles ikke
- Samepolitiske partier med klar samisk formålsparagraf og som er registrert i partiregisteret i Brønnøysund
- De som oppfyller kriteriene skal ved søknad vedlegge aktivitets- og handlingsplan, samt budsjett
- 50 % utbetales ved anmodning om utbetaling, de resterende 50 % når tildelingskriteriene er oppfylt. Siste anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- For partier som kommer inn under denne ordningen - og hvis partiene eventuelt er representert på Sametinget og oppnår til sammen annet tilskudd/annen støtte som overgår grunnbeløpet/grunnstøtten, bortfaller krav om grunnstøtte på kr 250 000
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning og krav gitt i Sametingets budsjettokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Grunnstøtte etter søknad, inntil kr 250 000 årlig
- Grunnstøtten er ikke avhengig av antall fylkeslag eller medlemstall

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 250 000 til samiske politiske partier.

13 Andre virkemidler

Tabell 13.0 Samletabell - Andre virkemidler

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon	1 489	3 100	3 400	3 550	150	4,4 %
	Virkemidler til møtelederskapets disposisjon	2 500	2 500	2 500	2 750	250	10,0 %
Sum		3 989	5 600	5 900	6 300	400	6,8 %

13.1 Virkemidler til sametingsrådets disposisjon

Tabell 13.1 Virkemidler til Sametingsrådet disposisjon

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
500	Regionale utviklingsmidler	1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %
	Frie virkemidler	a) 0	0	0	150	150	-
Sum		1 489	3 100	3 400	3 550	150	4,4 %

a) Tidligere var disse midlene under driftsutgifter politisk nivå, under sametingsrådets midler.

13.1.1 Regionalutvikling

Tabell 13.1.1 Regionale utviklingsmidler

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
500	Regionale utviklingsmidler	1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %
Sum		1 489	3 100	3 400	3 400	0	0,0 %

a) Kr 100 000 øremerkes filmfestivalen i Kautokeino og tilskudd utover dette søkes løst gjennom samarbeidsavtalen med Finnmark fylkeskommune. Sametinget vil bidra med midler til prosjektering av teaterbygg til Beavváš teater.

Sametinget har inngått samarbeidsavtaler med Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark fylkeskommuner. Samarbeidsavtalene omfatter omforente tiltak innenfor en rekke samfunnsområder. Sametinget vil jobbe for å få til en samarbeidsavtale med Oslo kommune.

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv i samarbeid med de fylker Sametinget har samarbeidsavtaler med

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall prosjekter og tiltak som en oppfølging av samarbeidsavtalene

Tildelingskriterier:

- Tiltakene gjennomføres i den rekkefølge og innenfor de ressursrammer partene blir enige om
- Tiltakene som gjennomføres i forbindelse med samarbeidsavtalene, krever en felles finansiering med fylkeskommunene

Ordningen forvaltes av sametingsrådet.

For 2008 avsettes det kr 3 400 000 til regionalutvikling.

13.1.2 Frie virkemidler

Tabell 13.1.2 Frie virkemidler

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Frie virkemidler	0	0	0	150	150	-
Sum		0	0	0	150	150	-

Frie virkemidler er midler sametingsrådet disponerer til tiltak som ellers ikke dekkes av Sametingets virkemidler.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet.

For 2008 avsettes det kr 150 000 til frie virkemidler.

13.2 Virkemidler til møtelederskapets disposisjon

Tabell 13.2 Virkemidler til Møtelederskapets disposisjon

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
751	Politiske grupper i Sametinget	1 800	1 800	1 800	1 800	0	0,0 %
752	Opposisjonens arbeidsvilkår	700	700	700	950	250	35,7 %
Sum		2 500	2 500	2 500	2 750	250	10,0 %

13.2.1 Politiske grupper i Sametinget

Mål for tilskuddsordningen:

- Godt organiserte politiske grupper på Sametinget

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til retningslinjer for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 27.05.07

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Det stilles krav om rapport og regnskap over bruk av midlene som sendes Sametingets møtelederskap innen 1. april 2009
- For øvrig gjelder retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget 10.02.04 med endringer av 27.05.07

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 5 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de grupper som er registrert i Sametinget jf. retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget 10.02.04 med endringer av 27.05.07

b) Tilskudd etter antall representanter:

- 95 % av den årlige rammen fordeles med likt beløp på alle representanter

Ordningen forvaltes av Sametingets møtelederskap.

For 2008 avsettes kr 1 800 000 til politiske grupper i Sametinget.

13.2.2 Opposisjonens arbeidsvilkår

Mål for tilskuddsordningen:

- Opposisjon i Sametinget med gode arbeidsvilkår

Målgruppe for tilskuddsordningen

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold retningslinjer for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 27.05.07, og som har definert seg som en del av opposisjonen

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Tilskuddet utbetales i budsjettåret det bevilges. Anmodning om utbetaling skal være fremmet innen 1. oktober 2008
- Det stilles krav om rapport og regnskap over bruk av midlene som sendes Sametingets møtelederskap innen 1. april 2009
- For øvrig gjelder retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, fastsatt av Sametinget i sak 52/06

Beregningsregler:

a) Basistilskudd:

- 10 % av den årlige rammen fordeles likt mellom de grupper som er i opposisjon i Sametinget

b) Tilskudd etter antall representanter:

- 90 % av den årlige rammen fordeles med likt beløp for representantene i grupper i opposisjon

Ordningen forvaltes av Sametingets møtelederskap.

For 2008 avsettes kr 950 000 til politiske grupper i Sametinget.

14 Andre tiltak som ikke er virkemidler

Tabell 14.0 Andre tiltak

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
700	Samiskrelatert statistikk i Norge	300	300	300	300	0	0,0 %
800	Konferanser	858	1 085	1 085	750	-335	-30,9 %
850	Utdeling pris	100	100	100	100	0	0,0 %
899	Evalueringer	500	1 674	1 674	500	-1 174	-70,1 %
Sum		1 758	3 159	3 159	1 650	-1 509	-47,8 %

14.1 Samiskrelatert statistikk i Norge

Tabell 14.1 Samiskrelatert statistikk i Norge

(i 1000 kr)

Post 700	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
70000	Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt	300	300	300	300	0	0,0 %
Sum		300	300	300	300	0	0,0 %

Sametinget har inngått rammeavtale med Statistisk sentralbyrå (SSB) om utviklingsprosjektet ”Samiskrelatert statistikk i Norge – innhold, organisering og drift”. I henhold til avtalen overlater Sametinget sitt engasjement når det gjelder gjennomføringen av avtalen til Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt.

Sametinget avsetter kr 300 000 til Samisk Høgskole/Nordisk Samisk Institutt i forbindelse med Samiskrelatert statistikk i Norge.

14.2 Konferanser i regi av Sametinget

Tabell 14.2 Konferanser

(i 1000 kr)

Post 800	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
80001	Ungdomskonferanse	275	300	300	300	0	0,0 %
80002	Barnehagekonferanse	182	200	200	0	-200	-100,0 %
80003	Likestillingskonferanse	0	0	0	0	0	-
80004	Konferanse med kommunene og fylkeskommunene	76	135	135	150	15	11,1 %
80005	Bibliotekkonferanse	0	100	100	0	-100	-100,0 %
80006	Skolekonferanse	176	200	200	300	100	50,0 %
80007	Helse- og sosialseminar	149	150	150	0	-150	-100,0 %
Sum		858	1 085	1 085	750	-335	-30,9 %

14.2.1 Ungdomskonferanse

Målet er å stimulere unge til samfunnsengasjement. Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) deltar i planlegging, gjennomføring og evaluering av ungdomskonferansen. Ungdomskonferansen lokaliseres til ulike geografiske områder i Sápmi.

Hvis Samisk parlamentarisk råd arrangerer ungdomskonferanse i 2008 skal avsetning til ungdomskonferansen gå til dette formålet.

For 2008 avsetter Sametinget kr 300 000 til formålet.

14.2.2 Barnehagekonferanse

Det avholdes ikke barnehagekonferanse i 2008.

14.2.3 Likestillingskonferanse

Det avholdes ikke likestillingskonferanse i 2008.

14.2.4 Konferanse med kommunene og fylkeskommunene

Målet er å styrke Sametingets rolle i samfunnsutviklingen i samiske området.

Det avsettes for 2008 kr 150 000 til formålet.

14.2.5 Bibliotekkonferanse

Det avholdes ikke bibliotekkonferanse i 2008.

14.2.6 Skolekonferanse

Det avholdes felles nordisk samisk skolekonferanse der temaet er felles samiske læreplaner og læremidler.

For 2008 avsetter Sametinget kr 300 000 til formålet.

14.2.7 Helse- og sosialkonferanse

Det avholdes ikke helse- og sosialkonferanse i 2008.

14.3 Utdeling av priser

Tabell 14.3 Utdeling av priser

(i 1000 kr)

Post 850	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
85001	Likestillingspris	100	0	0	0	0	-
85002	Språkmotiveringspris	0	0	0	0	0	-
85003	Idrettspris for ungdom	0	100	100	100	0	0,0 %
Sum		100	100	100	100	0	0,0 %

14.3.1 Likestillingspris

Det deles ikke ut likestillingspris i 2008.

14.3.2 Språkmotiveringspris

Det deles ikke ut språkmotiveringspris i 2008.

14.3.3 Idrettspris for ungdom

Målet med idrettsprisen for ungdom er å motivere unge idrettsutøvere til satsing på idrett. Det tildeles to idrettspriser à kr 25 000. Prisen kan gis til enkeltutøvere eller til lag eller klubb. Enkeltutøvere som mottar prisen må være mellom 16 og 25 år det året prisen deles ut. Ved tildeling av prisen til lag eller klubb kan prisen også tildeles til yngre utøvere.

I forbindelse med utdeling av prisen påløper det kostnader til annonsering, reise- og opphold mv. Samlede kostnader for å tildele prisen er beregnet til kr 50 000.

For 2008 avsettes det kr 100 000 til formålet.

14.4 Evalueringer

Tabell 14.4 Evalueringer

(i 1000 kr)

Post 899	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
89900	Evaluering av tilskuddsmidler - kulturutvikling	500	1 000	1 000	500	-500	-50,0 %
89901	Evaluering av samiske institusjoner og organisasjoner a)	0	474	474	0	-474	-100,0 %
89902	Jorbruksmelding	0	200	200	0	-200	-100,0 %
Sum		500	1 674	1 674	500	-1 174	-70,1 %

a) I 2008 skal Duodjeinstuhtta evalueres. Denne evalueringen blir finansiert av ubrukte midler under duodjivtalen for 2006 på kr 200 000.

Rulleringsplan for evaluering av tilskuddsmidler i perioden 2008-2009:

Post	Tilskuddsmidler	År
150	Tospråkighetstilskudd	2008
200	Kulturutvikling	2009

For 2008 avsettes det kr 500 000 til formålet.

15 Samefolkets fond

Fastsettelse av bruken av den årlige avkastningen i budsjettet gjøres med grunnlag i vedtak om prioritering og satsingsområder for valgperioden, jf. sak 59/07.

Sametinget fordeler i 2008 avkastning på kr 10 000 000.

15.1 Samefolkets fond - fordeling

Tabell 15.1 Samletabell - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Søkerbaserte tilskudd	a)	0	0	0	5 800	5 800	-
	Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler	b)	0	0	0	4 200	4 200	-
Sum			0	0	0	10 000	10 000	-

a) Av dette er kr 2 000 000 avsatt til prosjekter som stimulerer til flere aktive språkbrukere og kr 800 000 til dokumentasjons og formidlingsprosjekter innenfor tradisjonell kunnskap. I tillegg er kr 3 000 000 avsatt til å øke antall utgivelser av samiskspråklig litteratur.

b) Av dette er kr 3 000 000 avsatt til utvikling av språkprogram og kr 1 200 000 til dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap.

15.2 Søkerbaserte tilskudd - Samefolkets fond

Tabell 15.2 Søkerbasert tilskudd - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Språkutviklingstiltak		0	0	0	2 000	2 000	-
	Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidlings prosjekter		0	0	0	800	800	-
	Litteratur		0	0	0	3 000	3 000	-
Sum			0	0	0	5 800	5 800	-

15.2.1 Språkutvikling - Samefolkets fond

Tabell 15.2.1 Språkutvikling - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %	
	Språkutviklingstiltak		0	0	0	2 000	2 000	-
Sum			0	0	0	2 000	2 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere språkbrukere, med hovedtyngden på foreldre og barn

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner som har som mål å etablere aktiviteter som stimulerer til aktiv bruk av samisk språk

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter og tiltak som øker antall språkbrukere

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk som språk under lek
- Prosjekter som motiverer til bruk av samisk i hverdagen
- Prosjekter som fremmer aktiv bruk av samisk på nye og flere språkarenaer
- Utvikling av hjelpemidler for muntlig samisk språkutvikling i barnehager og skolefritidsordninger
- Prosjekter som fører til revitalisering av aktiv språkbruk i områder som har mistet språket
- Språkrøktstiltak som styrker samisk i språksterke områder

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realiteres ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 2 000 000 til tilskudd for språkutviklingstiltak.

15.2.2 Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidling - Samefolkets fond

Tabell 15.2.2 Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidling - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Tradisjonell kunnskap - Dokumentasjon og formidlings prosjekter	0	0	0	800	800	-
Sum		0	0	0	800	800	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Aktiviteter som bidrar til dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap på tvers av generasjoner

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall igangsatte prosjekter og tiltak

Prioriteringer for 2008:

- Prosjekter som omfatter samfunnets organisering, næringer, ressursutnyttelse og naturforståelse, miljø- og naturforhold, historiske sagn og fortellinger, joik og musikktradisjoner og duodji
- Prosjekter som formidles gjennom bøker, film og teater

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og projektrapport foreligger
- Det skal utarbeides prosjektbeskrivelse som omtaler prosjektets omfang, antall deltakere, faglig innhold og tilknytning, eventuell involvering av personer med uformell kompetanse innenfor tradisjonell kunnskap og formidling av prosjektets erfaringer
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

- Tilskudd beregnes på grunnlag av begrunnet søknad og prosjektbeskrivelse

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 800 000 til tilskudd for dokumentasjons- og formidlingsprosjekter for tradisjonell kunnskap.

15.2.3 Litteratur - Samefolkets fond

Tabell 15.2.3 Litteratur - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post 400	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Litteraturprosjekter	0	0	0	3 000	3 000	-
	Sum	0	0	0	3 000	3 000	-

Mål for tilskuddsordningen:

- Øke antall av utgivelser av samiskspråklig litteratur

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Forlag og andre utgivere med eget firma

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samiskspråklig litteratur

Prioriteringer for 2008:

- Barn- og ungdomslitteratur med originalmanus på sør-, lule-, eller nordsamisk, herunder også lydbøker
- Samiskspråklig dokumentasjonslitteratur på sør-, lule-, eller nordsamisk
- Utgivelse av ferdigstilte manus

Tildelingskriterier:

- Søknadsfrist 1. februar 2008. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke
- Prosjektet skal igangsettes i budsjettåret tilskuddet bevilges og ferdigstilles senest 2 år etter tilskuddsbrevets dato
- 50 % utbetales ved prosjektstart. De resterende 50 % blir utbetalt når prosjektet er gjennomført, utgiftene dokumentert og prosjektrapport foreligger
- Det ytes ikke tilskudd til drifts- og investeringsutgifter
- Ved søknad skal manus og avtale med forfattere og eventuelle illustratører være vedlagt
- Tilskuddsmottaker skal rapportere om fremdriften i prosjektet seks måneder etter igangsettelsesdato og deretter hvert halvår
- 5 eksemplarer av prosjektet sendes Sametingets bibliotek
- Det ytes ikke ytterligere tilskudd til foreliggende prosjekt eller til eventuelle kostnadsoverskridelser
- For øvrig gjelder regelverket fastsatt av Sametinget i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og krav gitt i Sametingets budsjettdokument for 2008, kapittel 3.2 søkerbaserte tilskudd

Beregningsregler:

a) Forfatterhonorar

- Romaner, noveller og fortellinger kr 85 000
- Dikt, skuespill kr 75 000
- Småbarnsbøker kr 55 000

b) Produksjon

- Totale produksjonskostnader innbefatter teknisk produksjon og redaksjonelle utgifter, og tilskudd beregnes som følger pr. ark (det vil si 16 sider):
 - Vanlig glatt sats (prosa) kr 9 500
 - Vanskeligere sats (lyrikk og skuespill) kr 11 000

Med teknisk produksjon menes format, papirkvalitet, fargebruk, korrekturrettelser, innbinding og omslag. Med redaksjonelle utgifter menes språklig, faglig og pedagogisk bearbeiding og korrekturlesing

c) Illustrasjonskostnader

- For produksjoner med illustrasjoner over 20 % kan det ytes inntil kr 20 000 til å dekke illustrasjonskostnader. Disse må begrunnes skriftlig

d) Generelle kostnader

- I tillegg kan det av b) produksjonskostnadene beregnes inntil 75 % til generelle kostnader

Generelle kostnader omfatter andre utgifter forlaget har til utvikling av boken utenom det som fremkommer i punkt b). Det kan blant annet være utgifter forlaget har til husleie, kontoradministrasjon, reiser, eksterne konsulenttjenester, opphavsrettigheter, faglige kvalitetssikring, bilderedigering og lignende

e) Markedsføring og distribusjon

- I tillegg får tilskuddsmottaker inntil 15 % av b) produksjonskostnader til markedsføring og distribusjon

Ordningen forvaltes av Sametingets tilskuddsstyre.

For 2008 avsettes kr 3 000 000 til tilskudd til samiskspråklig litteratur.

15.3 Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond

Tabell 15.3 Utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
	Språkprogram	0	0	0	3 000	3 000	-
	Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap	0	0	0	1 200	1 200	-
Sum		0	0	0	4 200	4 200	-

Sametinget prioriterer i 2008 å sette i gang programmer og prosjekter for utvikling av samisk språk og dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap.

15.3.1 Språkprogram

Revitalisering og styrking av det samiske språket er en av de største utfordringene det samiske samfunnet står overfor i dag. Sametinget prioriterer derfor tiltak som kan resultere i flere aktive samiskspråklige brukere. Et satsingsområde er utvikling av språkprogram som omfatter områdene foreldre- barn, læremiddelutvikling inkludert hefter, spill, digitale læremiddel/spill og/eller leker for barnehagebarn. Slike program må også inneholde metoder for språkutvikling på lokalt plan. Det er en forutsetning for utviklingen av språkprogram at det foregår i samarbeid med relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og/eller oppvekst og utdanningsinstitusjoner.

15.3.2 Dokumentasjon og formidling av tradisjonell kunnskap

Samisk tradisjonskunnskap er viktig for fremtidige generasjoner. Sametinget vil bidra til at det utarbeides en metode for dokumentasjon av de eldres kunnskap og erfaring, for å bevare og formidle dette for den oppvoksende generasjonen. Ett av momentene i programmet, er at denne kunnskapen beskyttes og at forvaltningen av de innsamlede dataene tilligger en samisk institusjon. Det forutsettes et samarbeid med relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre, og tradisjonsbærere innenfor samisk tradisjonskunnskap.

Sametingsrådet disponerer avsetningen for utviklings-, utrednings- og dokumentasjonsmidler - Samefolkets fond.

For 2008 avsettes kr 4 200 000 til formålet.

16 Driftsutgifter politisk nivå

Tabell 16.1 Driftsutgifter politisk ledelse

(i 1000 kr)

	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
1010	Sametingets plenum	8 719	6756	6756	9000	2 244	33,2 %
1110	Sametingets møtelederskap	846	1159	1159	1250	91	7,9 %
1120	Sametingets kontrollkomite	141	361	361	361	0	0,0 %
1210	Sametingsgruppene	0	2000	2000	0	(2 000)	-100,0 %
1310	Samisk parlamentarisk råd	432	550	550	1200	650	118,2 %
1410	Sametingets tilskuddstyre	567	640	640	1000	360	56,3 %
1510	Sametingsrådet	5 979	6885	6885	6235	(650)	-9,4 %
1610	Sametingets språkstyre	440	350	350	350	0	0,0 %
1620	Samisk språknemnd	683	1000	1000	1000	0	0,0 %
1910	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	243	325	325	325	0	0,0 %
1920	Sametingsvalget - fagutvalg	485	200	200	0	(200)	-100,0 %
Sum		18 535	20 226	20 226	20 721	495	2,4 %

a) Regnskapet for 2006 viser plenums, komite og gruppe utgifter samlet sett.

b) Kr 150 000 er flyttet under Andre virkemiddel kapittel under sametingsrådets disposisjon.

16.1 Sametingets plenum

I dette budsjettet ligger midler til Sametingets plenum, fagkomiteene og gruppene.

På grunn av at gruppemøtene holdes samtidig med komité- og plenumsmøtene er det vanskelig og ressurskrevende å skille mellom utgiftene til gruppene og plenum. Derfor vil det i budsjettet for 2008 ikke være en egen budsjettpost for gruppene. Midlene til gruppene, som på 2007-budsjettet var på kr. 2 000 000, overføres derfor til plenum.

I sak 27/07 Reglement for Sametingets politiske nivå – revidering, ble godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtet omgjort og knyttet til deltakelse i plenumsmøtet. Denne omgjøringen innebærer at godtgjørelsen vil belastes plenum. Den vil også innebære at størrelsen på utbetalingen vil avhenge av hvor lenge plenumsmøtet varer, men uavhengig av det vil den samlede godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtet være større enn tidligere. Det beregnes kr 90 000 til formålet i 2007.

For 2008 settes det av kr 9 000 000 til Sametingets plenum.

16.2 Sametingets møtelederskap

På møtelederskapets budsjett settes det av midler til dekking av lønn til plenumslederen og godtgjørelser og reiseutgifter til møtelederskapet for møtevirksomhet utenom plenumsmøtene. I tillegg videreføres ordningen med kr 200 000 til fagkomiteenes befaringer og høringer.

Godtgjørelsen for ledelse av plenumsmøtene er etter revideringen av reglement for Sametingets politiske nivå i mai 2007 knyttet til deltakelse i plenumsmøtene. Derfor overføres disse midlene, som tidligere utgjorde kr 25 000 til plenum.

Med bakgrunn i Sametingets vedtak i sak 17/06 Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, beregnes kr 50 000 til revisorgodkjenning av gruppemidlene og midlene til opposisjonens arbeidsvilkår.

For 2008 settes det av kr 1 250 000 til Sametingets møtelederskap.

16.3 Sametingets kontrollkomité

Ved revideringen av Reglement for Sametingets politiske nivå i mai 2007 ble lederen i kontrollkomiteen tilgodesett med et tillegg på kr 18 000 ut over de kr 54 000 vedkommende får som fast representant i Sametinget. Erfaringstall fra 2006 og fra 2007 så langt viser at det likevel ikke er behov for å øke midlene.

For 2008 settes det av kr 361 000 til kontrollkomiteen.

16.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et samarbeidsorgan for sametingene i Sverige, Finland og Norge, med samene fra russisk side som permanente deltakere. I februar 2007 overtok Sametinget i Norge presidentvervet og dermed også sekretariatsfunksjonen i SPR. Sametinget i Norge tildeles kr 300 000 til denne funksjonen over statsbudsjettet i Norge. For øvrig har det ikke lyktes å skaffe annen finansiering av driften i SPR. Delegasjonenes utgifter til deltakelse på SPR-møter og øvrig representasjon dekkes av de ulike Sametingene. I 2008 arrangeres den andre samiske parlamentariske

konferansen i Rovaniemi. Det vil derfor være nødvendig å styrke bevilgningen til arbeidet i SPR for 2008.

For 2008 settes det av kr 1 200 000 til drift av Samisk parlamentarisk råd.

16.5 Sametingets tilskuddstyre

Erfaringstall fra 2006 og 2007 viser at aktiviteten i tilskuddsstyret har økt. Aktiviteten vil øke ytterligere på grunn av endringer i tilskuddsforvaltningen. Det vil være nødvendig å øke antall møter i året. Det vil derfor være behov for å øke posten i 2008.

For 2008 settes det av kr 1 000 000 til Sametingets tilskuddstyre.

16.6 Sametingsrådet

Posten dekker presidentens og visepresidentens lønn, tre rådsmedlemmer i hel stilling med lønn som utgjør 90 % av visepresidentens lønn, samt en politisk rådgiver i hel stilling.

Presidentens lønn følger regjeringsmedlemmenes lønn med fratrukk på kr 150 000. For 2008 er den på kr 907 000. Lønnsveksten i 2006 var 4,3 %, pr. august 2007 er lønnsveksten på 5,6 %.

I 2007 ble det vedtatt at den øvrige politiske ledelsens lønn blir knyttet opp mot stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Det betyr at visepresidentens lønn skal være på samme nivå som stortingsrepresentantenes godtgjørelse året før. For 2007 var den på kr 612 000.

For 2008 settes det av kr 6 235 000 til Sametingsrådet.

16.7 Sametingets språkstyre

For 2008 settes det av kr 350 000 til Sametingets språkstyre.

16.8 Samisk språknemnd

Avsetningen skal sammen med midlene fra sametingene i Sverige og Finland dekke driften av samisk språknemnd.

For 2008 settes det av kr 1 000 000 til Samisk språknemnd.

16.9 Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)

For 2008 settes det av kr 325 000 til Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU).

17 Driftsutgifter administrativt nivå

Tabell 17.0 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Post 01	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Driftsutgifter administrasjon,	55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %
-	Investering og vedlikehold	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %
-	Spesielle prosjekter (tidligere under post 22 Spesielle driftsutgifter)	6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %
Sum		63 850	67 663	68 563	81 468	12 905	18,8 %

a) Posten inkl. midler til innkjøp av inventar og utstyr til vitenskapsbygget på kr 8 400 000 som Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008.

17.1 Driftsutgifter administrasjon

Tabell 17.1 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Post 01	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Lønns- og personalkostnader	0	42 103	43 003	46 452	3 449	8,0 %
-	Kostnader og godtgj. vedr. reise,diett, bil o.l.	0	5 052	5 052	5 052	0	0,0 %
-	Andre driftskostnader	0	11 090	11 090	11 567	477	4,3 %
Sum		55 094	58 245	59 145	63 071	3 926	6,6 %

Sametingets administrasjon utfører oppgaver for Sametingets politiske nivå. Budsjettet for 2008 viser hvilke oppgaver dette er gjennom strategiene for de ulike politikkområdene og forvaltningen av virkemidlene. Strategiene i budsjettet konkretiseres videre gjennom administrasjonens arbeidsplaner.

Sametingets aktivitet og budsjett har økt betydelig de siste årene. Dette betyr at om Sametinget skal opprettholde nødvendig kontroll med de økonomiske midlene som er bevilget over statsbudsjettet, må ressursene avsatt til administrasjonen stå i forhold til dette. Det vil spesielt være nødvendig å styrke ressursene til økonomi- og tilskuddsforvaltningen.

Økningen på kr 3 926 000 er følgende:

- kr 350 000 øremerket til valgarbeid
- kr 100 000 er overført fra virkemiddel tidsskriftet Stullán
- kr 650 000 er til forvaltning av verdiskapningsprogrammet (10 % av rammen)
- kr 600 000 er til styrking av økonomifunksjonen
- kr 2 226 000 er lønns- og prisstigning (3,8 % av budsjettet for 2007)

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere innenfor rammen for driftsutgifter administrativt nivå.

For 2008 settes det av kr 63 071 000 til driftsutgifter administrasjon.

17.2 Investering og vedlikehold

Tabell 17.2 Investering og vedlikehold

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
- Generelle investeringer	1 081	1 100	1 100	1 147	47	4,3 %
- Rullering IKT-utstyr	444	400	400	600	200	50,0 %
- Verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen	0	250	250	200	-50	-20,0 %
- Inventar og utstyr til vitenskapsbygget	0	0	0	8 400	8 400	-
- Vedlikehold av sametingsbygningen	734	900	900	900	0	0,0 %
Sum	2 259	2 650	2 650	11 247	8 597	324,4 %

a) Denne posten inkl. midler til innkjøp av inventar og utstyr til vitenskapsbygget på kr 8 400 000 som Sametinget fikk ved statsbudsjettet 2008.

17.2.1 Generelle investeringer

Posten går til investering i kopimaskiner, skannere, telefoner, telefaks, kontormøbler og annet inventar og utstyr.

For 2008 settes det av kr 1 147 000 til generelle investeringer.

17.2.2 Rullering IKT-utstyr

Vi er avhengige av å ha moderne og oppdatert IKT-utstyr. Det tidligere utarbeidet rulleringsplan for utskifting av IKT-utstyr som inkluderer pc-er. Det er behov for å utvide rulleringsplan til også å inkludere servere. Posten økes derfor med kr 200 000.

For 2008 settes det av kr 600 000 til rullering IKT-utstyr.

17.2.3 Verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen

Prosjektet ble startet opp i 2007. Sametingets tilskuddsforvaltning er en viktig del av Sametingets virksomhet. Riksrevisjonen har i sin revisjon av Sametingets tilskuddsforvaltning for 2005 og 2006 påpekt flere forbedringsområder. Sametinget har gjennomført en revisjon av tilskuddsforvaltningen gjennom vedtak i sak 43/07 Revisjon av Sametingets søkerbaserte tilskuddsforvaltning, og i budsjettet for 2008. Dette medfører at forutsetningene for prosjektet er endret i forhold til budsjettet i 2007.

For på en bedre måte å ivareta kravene som stilles til en god tilskuddsforvaltning må prosjektet videreføres i 2008.

For 2008 settes det av kr 200 000 til verktøy for søknadsbehandling i tilskuddsforvaltningen.

17.2.4 Inventar og utstyr til vitenskapsbygget

Arbeids- og inkluderingsdepartementer har via statsbudsjettet for 2008 øremerket kr 8 400 000 til finansiering av inventar og utstyr i de deler av det nye vitenskapsbygget i Kautokeino som Sametinget skal benytte.

For 2008 settes det av kr 8 400 000 til investering av inventar og utstyr til vitenskapsbygget.

17.2.5 Sametingsbygningen

Sametinget står selv som eier av sametingsbygningen i Karasjok. Sametinget er selv ansvarlig for kostnader knyttet til løpende vedlikehold og mer langsiktige vedlikeholdsoppgaver. Planmessig vedlikehold vil over tid føre til at vedlikeholdskostnadene blir lavere. Utsettelse av vedlikeholdet for å spare penger er kortsiktig, og fører til økte kostnader i det lange løp.

Da Sametinget som statlig institusjon er selvassurandør må det i tillegg til planmessig vedlikehold avsettes midler til reparasjoner av skader som for eksempel lekkasje, oversvømmelse eller hærverk. Derfor er det nødvendig at Sametinget gjennom flere budsjettår avsetter midler som kan benyttes når større vedlikehold eller reparasjoner må tas. Det må foretas avsetninger over flere år for å bygge opp nok midler for vedlikehold som har et akseptabelt nivå.

For 2008 settes det av *kr 900 000* for ekstraordinære vedlikeholds- og reparasjonskostnader.

17.3 Spesielle prosjekter

Tabell 17.3 Spesielle prosjekter

(i 1000 kr)

801	Benevnelse	RR 2006	Bud 2007	Rev 2007	Bud 2008	+/- 08-Rev 07	Avvik i %
-	Bedre service til brukerne	230	250	250	100	-150	-60,0 %
-	Rettighets- og ressursforvaltningslover og andre lovprosesser	500	800	800	550	-250	-31,3 %
-	Geografisk informasjonssystem - GIS	674	675	675	675	0	0,0 %
-	Kvalitetsutvikling i grunnopplæring - læreplan	2 353	1 800	1 800	2 000	200	11,1 %
-	Samisk korrekturprogram - Divvun	2 740	3 243	3 243	2 600	-643	-19,8 %
-	Samisk byggverk Sirbma	0	0	0	250	250	-
-	Verdiskapningsprogrammet	0	0	0	975	975	-
Sum		6 497	6 768	6 768	7 150	382	5,6 %

a) Post 10003 Kvalitetsutvikling i grunnopplæring-læreplan er flyttet fra kapittel 4 Opplæring til kapittel 17.3 spesielle prosjekter.

b) Post 15500 samisk korrekturprogram er flyttet fra kapittel 5 Språk til kapittel 17.3 spesielle prosjekter.

c) Ved statsbudsjettet for 2008 økte Miljøverndepartementet bevilgningen til Sametinget med kr 1 000 000. Av disse midlene er det avsatt kr 250 000 til samisk byggverkprosjektet Sirbma.

d) Disse midlene skal blant annet gå til etablering av et faglig forum for verdiskapningsprogrammet.

17.3.1 Bedre service til brukerne

Som et ledd i bedre service skal direkte dokumentinnsyn i Sametingets elektroniske dokumentarkiv åpnes i 2008.

Sametingets plenum skal ha kvartalsvise regnskap over bruken av Sametingets midler. En tilpasning av slik regnskapsrapportering utføres i 2008.

For 2008 settes det av kr 100 000 til bedre service til brukere.

17.3.2 Rettighets- og ressursforvaltningslover og andre lovprosesser

Sametinget setter av midler for oppfølging og iverksetting av sentrale rettighets- og ressursforvaltningslover. Dette gjelder innføring av retningslinjer for endret bruk av utmark, oppfølging av ny plan- og bygningslov, oppfølging av Samerettsutvalget II, oppfølging av retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder og oppfølging av saker knyttet til fiskerirettigheter.

For 2008 settes det av kr 550 000 til oppfølgingsarbeidet med rettighets- og ressursforvaltningslover.

17.3.2 Geografisk informasjonssystem (GIS)

I 2005 ble det igangsatt et prosjekt sammen med Finnmark fylkeskommune for innføring av GIS i kulturminneforvaltningen. I 2008 skal bruksområdet til GIS-verktøyet utvides til blant annet arbeidet med samiske stedsnavn.

For 2008 settes det av kr 675 000 til Geografisk informasjonssystem (GIS).

17.3.3 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen – læreplan

I forbindelse med innføring Kunnskapsløftet – samisk videreføres arbeidet med utvikling av nye læreplaner.

For 2008 settes det av kr 2 000 000 til Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen – læreplan.

17.3.4 Samiske korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling – Divvun

Det sørsamiske språket er under sterkt press, med bare noen få hundre brukere. Et viktig tiltak for å styrke sørsamisk språk vil være å gi også de sørsamiske språkbrukerne IT-redskaper som en hjelp til rettskrivingen. Derfor videreføres prosjektet Divvun til 2010.

Videre skal det i 2008 utredes alternativer for drift, vedlikehold, utvikling og fremtidig institusjonstilknytning.

For 2008 settes det av kr 2 600 000 til samiske korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling – Divvun.

17.3.5 Bygningsprosjektet i Sirbma

Prosjektet er et resultat av Sametingets bygningsvernplan Vern og forvaltning av samiske byggverk (2003). Sirmaprojektet ble igangsatt i 2006 og omfatter 4 bygninger: to stabbur, et toroms bolighus og en skjelterbygning. Et stabbur er ferdig restaurert. I boligen er arbeidet påbegynt men ikke avsluttet. Prosjektet er delvis eksternt finansiert.

For 2008 settes det av kr 250 000 til Sametingets bygningsvernprosjekt i Sirma.

17.3.6 Verdiskapningsprogrammet

I forbindelse med verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner settes det av midler til blant annet etablering av et faglig forum.

For 2008 settes det av kr 975 000 til drift av verdiskapningsprogrammet.

18 Budsjettbehov 2009

Sametinget forventer at budsjettet for 2009 kompenseres for nasjonale satsinger. I tillegg forventes det at budsjettet økes for å dekke inn budsjettbehovene som nevnt nedenfor.

Med utgangspunkt i rammen fra statsbudsjettet for 2008 har Sametinget valgt å prioritere enkelte områder for 2009-budsjettet. Rammen på post 50 bør økes med kr 65 000 000 i 2009. De prioriterte områdene er fordelt på de enkelte hovedområdene, og er som følger:

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	Dept.	Bud 2009
150	Språk	KD/KKD/AID	5 000
200	Kultur	KKD	30 000
300	Næring	AID/KRD/FKD/ND/LD	8 000
100	Opplæring	KD/AID	5 000
400	Miljø og kulturvern	MD/KKD	5 000
450	Helse- og sosialsatsing	HOD	1 000
550	Internasjonalt arbeid	UD	2 000
01	Oppfølging av ny plan- og bygningsloven og vernearb.	AID	3 000
01	Oppfølging av konultasjonsavtalen	AID	2 000
01	Midler til politisk arbeid	AID	3 000
01	Informasjonsarbeid	AID	1 000
Sum			65 000

AID	Arbeids- og inkluderingsdepartement
KD	Kunnskapsdepartement
MD	Miljøverndepartementet
KKD	Kultur- og kirke departementet
HD	Helse- og omsorgsdepartementet
KRD	Kommunal- og regionaldepartement
LD	Landsbruksdepartementet
UD	Utenriksdepartementet
FKD	Fiskeri- og kystdepartementet
ND	Næringsdepartementet

18.1 Språk

Bevaring og utvikling av samisk språk må skje kontinuerlig. Det er det muntlige språket som er fundamentet for skriftspråket og for språkets eksistens. Det vil derfor være viktig å prioritere prosjekter for å styrke det samiske talespråket. I 2009 vil Sametinget derfor prioritere tiltak og prosjekter for tospråklighet utenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

Samiske barn, unge og voksne skal ha mulighet til å høre og bruke samisk språk i daglig omgang med andre samisktalende. Det må derfor i 2009 satses på etablering av flere uformelle språkarenaer. De samiske språksentrene vil være viktige bidragsytere i dette arbeidet, og den tildelte rammen de får må derfor økes.

I mange samiske områder har en hel generasjon mistet sitt språk. Dette gjelder spesielt i kyst- og fjordområdene i det nordsamiske området. Det vil være viktig å satse på prosjekter for å revitalisere

samisk språk. Det er store utfordringer når det gjelder sørsamisk og lulesamisk språk. Det vil derfor være viktig å prioritere språkprosjekter her.

For 2009 anslås behovet på kr 5 000 000.

18.2 Kultur

Samisk kunst og kulturliv er mangfoldig. Sametinget vil arbeide for å bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere. Det må legges til rette for at dette mangfoldet blir ivaretatt og videreutviklet. Sametinget ser på lokale, regionale og nasjonale samiske institusjoner som viktige arenaer for utviklingen av samiske samfunn. Et nasjonalt samisk kunstmuseum må realiseres. Det må i 2009 prioriteres større bevilgning til kulturbygg, både når det gjelder drift og investeringer.

Samiske teatre har en sentral rolle i den samiske kulturen. De samiske teatrene spiller en viktig rolle som arenaer for formidling og opplevelse av scenekunst. Det samiske nasjonalteateret, Beavváš Sámi Teáhter, må sikres et fundament som gjør teateret i stand til å betjene hele det samiske bosettingsområdet. Det må derfor prioriteres midler til dette.

De eksisterende kulturinstitusjonene må gis rammebetingelser som gir utviklingsmuligheter. Det gjelder spesielt innenfor musikk, revy, film og teater.

Byggingen av Østsamisk museum skal avsluttes i 2009.

For 2008 er det bevilget kr 3 000 000 til prosjektering av Ája samisk senter, fra Statsbygg sin side er byggestart beregnet i mars 2009. Det er behov for investeringsmidler i tråd med Statsbyggs planer. Realiseringen av samiske kulturhusplaner er nå nødvendig. For øvrig vises det til Sametingets prioritetsliste med følgende anlegg: Samisk kunstmuseum, Saemien Sijte og Várdobáiki samiske senter. Sametinget viser til at senter for nordlige folk er under planlegging/oppbygging i Kåfjord.

Etnomusikksenteret

Etnomusikksenteret er et tiltak som er med i samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Finnmark fylkeskommune. Det er behov for midler til etableringen av senteret.

Samisk kunstutdanning

Det bør etableres en samisk kunstutdanning. Dette vil også sikre rekrutteringen til høyere kunstutdanning.

Samiske festivaler

Samiske festivaler er svært viktige arenaer for utvikling og formidling av samisk kultur. Festivalene er spesielt betydningsfulle for samisk identitetsutvikling blant ungdom. De to samiske festivalene, Musikkfestivalen i Kautokeino og Riddu Riđđu, har i flere år blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for festivalene som ligger under Norsk kulturråd.

Samisk filmsenter

Internasjonalt samisk filmsenter har behov for driftstilskudd for å videreutvikle samisk filmarbeid/produksjon slik regjeringens nordområdestrategi har som målsetting.

For 2009 anslås behovet til kr 30 000 000.

18.3 Næring

Sterke levende samfunn med stabil bosetting og allsidig næringsliv er en definert målsetting. Det må derfor skapes gode rammevilkår for næringsutøvelse i samiske bosettingsområder. Det må satses på kompetanseheving, likestilling, entreprenørskap, markedsføring, IKT og bredbåndsutbygging for å møte de fremtidige utfordringer samiske næringer står overfor. Etter at Sametinget utvidet virkeområdet for Sametingets virkemidler til næringsformål, har etterspørselen etter midler økt i et stort omfang.

Verdiskapningsprogrammet for næringskombinasjoner blir i 2008 igangsatt med en bevilgning på 6,5 mill kr.

Programmet må videreføres, og bevilgningen for 2009 må økes med kr 8 000 000.

18.4 Opplæring og forskning

Sametinget vil ha store utfordringer i de nærmeste årene i forbindelse med implementeringen av Kunnskapsløftet - Samisk. For å kunne møte disse utfordringene, er det nødvendig å øke Sametingets budsjett innenfor dette området. Det er et stort behov for å øke produksjonen av læremidler, både innenfor barnehage, grunnskole og videregående opplæring. I tillegg skal økningen gå til tiltak som stimulerer samisktalende til å ta førskolelærerutdanning. Dette fordi det er stor mangel på samisktalende ansatte i barnehager. Videre skal økningen dekke satsing innenfor samisk forskning. Samisk forskning er av stor betydning for å sikre en bærekraftig utvikling av samiske samfunn, og for å styrke samers evne til å mestre framtidens utfordringer. Sametinget har i dag ikke tilstrekkelige ressurser til å følge opp dette arbeidet. I tillegg til sterkere satsing på et samisk forskningsprogram og økt prosjektfinansiering, er det nødvendig med koordinert institusjonssatsing og institusjonsoppbygging, samt utvikling av samisk som vitenskapsspråk.

Det ble i 2007 nedsatt en faglig analysegruppe som årlig skal avlegge en rapport om situasjon og utviklingstrekk i samiske samfunn. Dette i henhold til konsultasjonsavtalen mellom statlige myndigheter og Sametinget. Faglig analysegruppe vil ha behov for forskning og statistikk om samiske emner og det vil derfor være behov for økt satsing på dette.

For 2009 anslås behovet til kr 5 000 000.

18.5 Miljø- og kulturvern

Det er stor mangel på kunnskap om samiske forhold og samisk historie i storsamfunnet. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til samiske museer. Opptrappingsarbeidet for de samiske museene har ikke skjedd som forventet. Det er derfor behov for en økning til de samiske museene.

Det er stor mangel på kunnskap om samiske forhold og samisk historie spesielt i storsamfunnet, men til en viss grad også i det samiske samfunnet. De samiske museene har i flere år blitt hengende etter i forhold til den økonomiske utviklingen for de norske museene. Det vil spesielt være behov for ressurser for å kunne følge opp museumsreformen i forhold til konsolidering av museumsidaer. Det vil også være behov for etablerings- og driftsmidler til de nye museene, jf. vedtaket i sak 06/07 Delutredning om samisk museumsvirksomhet i Nordre Nordland og Troms.

For 2009 anslås behovet til kr 5 000 000.

18.6 Helse og sosial

Et helhetlig og likeverdig helse- og sosialtilbud er en viktig premisse for et godt samfunn. Samer som urfolk har rettigheter regulert i nasjonal lovgivning og internasjonale konvensjoner. En sentral målsetting arbeidet for en likeverdig helse- og sosialtjeneste er å øke kunnskapen og forståelsen for behov og rettigheter til samiske tjenestemottakere. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til prosjektmidlene innenfor helse- og sosialsektoren som Sametinget disponerer.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

18.7 Internasjonal solidaritet og urfolkspolitikk

Sametinget vil aktivt delta i det internasjonale arbeidet med urfolksspørsmål. Det må etableres kontakt med urfolksgreper og organisasjoner for å støtte deres arbeid med menneskerettigheter og kulturvern. Den foreslåtte økningen i budsjettet for 2009 skal gå til oppfølging av arbeidet med nordisk samekonvensjon og FN's urfolkserklæring. I tillegg skal økningen gå til å styrke Sametingets engasjement i nordområdesatsingen med spesiell vekt på miljø.

Sametinget ønsker å styrke sitt politiske engasjement og sin deltakelse i Barentssamarbeidet. Det vises her til at Sametinget er inne som medfinansør i prosjektet i Nordvest-Russland rettet mot den samiske befolkning på Kolahalvøya. Dette er prosjekter som går over flere år, der det forutsettes økonomisk medvirkning fra Sametingets side.

For 2009 anslås behovet til kr. 2 000 000.

18.8 Oppfølging av ny plan- og bygningsloven og vernearbeid

Sikringen av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv er et viktig hensyn som skal tas i all arealplanlegging etter den nye plan- og bygningsloven. Samtidig er Sametinget gitt innsigelsesmyndighet for planer som er av vesentlig betydning for samiske interesser. Loven forventes å trå i kraft i løpet av 2008. For å følge opp den nye myndigheten etter plan- og bygningsloven må Sametinget både utforme forutsigbare retningslinjer for ivaretagelse av samiske hensyn i arealplanleggingen og utvikle nødvendig faglig kapasitet til å følge opp konkrete arealplansaker. Det er enighet mellom Miljøverndepartementet og Sametinget om at den nye lovbestemmelsen kan medføre en økning i Sametinget arbeidsmengde. Dette har Sametinget også understreket i sin plenumsbehandling av ny plan- og bygningslov. Det samme har Sametinget gjort i forbindelse med sitt vedtak om samtykke til retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder. Sametinget er gitt en ressurskrevende rolle som konsultasjonspart på tre nivåer i alt verneplanarbeid.

For 2009 anslås behovet til kr 3 000 000.

18.9 Oppfølging av konsultasjonsavtalen og avtale om budsjettprosedyrer

Konsultasjonsavtalen pålegger statlige myndigheter en plikt til å søke å komme til enighet med Sametinget i alle saker som spesielt angår samene før vedtak fattes. Ordinære høringsprosesser der samiske interesser har anledning til å uttale seg er ikke tilstrekkelig. Dette innebærer et stort ansvar både for statlige myndigheter og Sametinget. Konsultasjonsordningen innebærer at Sametinget og statlige myndigheter sammen skal utvikle et partnerskapsperspektiv. Arbeidet med konsultasjoner har medført økt aktivitet både fra Sametinget og statlige myndigheter. Ordningen har ført til at Sametinget er involvert tidligere i prosessen i mange saker. En slik involvering krever store ressurser fra Sametinget. Derfor er det behov for å styrke Sametingets arbeid med konsultasjonene. Fra og med

2009 skal Sametinget og regjeringen også gjennomføre budsjettforhandlinger/-konsultasjoner. Dette vil rasjonalisere samhandlingen i regjeringen og til en viss grad mellom regjeringen og Sametinget. På den annen side vil ordningen medføre en prosess som tidligere har vært fraværende og som vil kreve økt kapasitet for Sametinget.

For 2009 anslås behovet til kr 2 000 000.

18.10 Midler til politisk arbeid

Som følge av innføring av ny valgordning, med færre og større valgkretser endres behovet for midler til politisk arbeid radikalt.

For 2009 anslås behovet til kr 3 000 000.

18.11 Informasjonsarbeid

Det er et stort behov for økt informasjon om Sametinget og om samiske samfunnsforhold. Dette vises blant annet ved reaksjonene som kommer når samiske saker generelt og i rettighetssaker spesielt, debatteres i offentligheten. Informasjonsarbeidet bør styrkes både i Sametinget og gjennom tiltak på de samiske sentrene og i offentlige institusjoner.

For 2009 anslås behovet til kr 1 000 000.

Behandlingen av budsjettet for 2008 ble avsluttet 28.11.07 kl. 18.40.

Voteringen i budsjettet for 2009 ble påbegynt 30.11.07 kl. 11.40 og avsluttet 30.11.07 kl. 11.55.

Sak 61/07

Samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Sametinget

Arkivsaknr.
06/1076

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	16.10.07	R 121/07
Oppvekst- og utdanningskomiteen	13. - 15.11.07	16/07
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	61/07

Saken påbegynt torsdag 29. november 2007 kl. 09.10

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	16.10.07	Sametingsrådet	Sak R 121/07 Samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Sametinget
2	28.06.07		Samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Sametinget
3	12.09.02		Samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Sametinget (den gamle avtalen)

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget godkjenner samarbeidsavtalen med Troms fylkeskommune slik den foreligger undertegnet den 28. juni 2007 av sametingspresident Aili Keskitalo og fylkesrådsleder i Troms fylkeskommune Paul Dahlø.

Oppvekst- og utdanningskomiteens innstilling

Innledning

Samarbeidsavtalen som ble inngått mellom Troms fylkeskommune og Sametinget var den første av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene som ble inngått. Avtalen har vært fulgt opp med årlige rapporter til Troms fylkesting og Sametinget, seneste rapport var fremlagt for plenum i februar 2007.

Behovet for en oppdatering og revisjon av avtalen har etter hvert meldt seg, blant annet er mange av tiltakene gjennomført, det har skjedd en utvikling på mange av saksfeltene i avtalen og nye fagfelter er kommet til. Man ble derfor enige om at en revidering av avtalen var nødvendig. Den 28. juni 2007 undertegnet fylkesrådsleder Paul Dahlø og daværende sametingspresident Aili Keskitalo en ny avtale, som nå må godkjennes av Troms fylkesting og Sametinget.

Komiteens tilrådning:

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Synnøve Solbakken-Härkönen, Berit Anna Gaup, Rita-Alise Porsanger, Tor Dalseng, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Nanna Thommasen og Jarle Jonassen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Marianne Balto, Vibeke Larsen, Edvard Pedersen og Per-Ivar Henriksen, medlemmet fra Klar samisk røst (KSR) János Trosten har ingen merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst- og utdanningskomiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Aili Keskitalo, forretningsorden	
1	Ronny Wilhelmsen, skyggesaksordfører	Sten Erling Jønsson
2	Aili Keskitalo	
3	Egil Olli	
4	Johan Mikkel Sara	
5	Kjersti Myrnes Balto	
	Bjarne Store-Jakobsen, forretningsorden	
6	Bjarne Store-Jakobsen	
7	Tor Mikalsen	
8	Egil Olli	Bjarne Store-Jakobsen
	Egil Olli	
9	Ronny Wilhelmsen, skyggesaksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget godkjenner samarbeidsavtalen med Troms fylkeskommune slik den foreligger undertegnet den 28. juni 2007 av sametingspresident Aili Keskitalo og fylkesrådsleder i Troms fylkeskommune Paul Dahlø.

Behandlingen av saken ble avsluttet 29.11.07 kl. 10.00.

Sak 62/07 Sametingets jordbruksmelding

Arkivsaknr.
05/1648

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	14.08.07	R 110/07
Nærings- og kulturkomiteen	12. - 14.09.07	010/07
Sametingets plenum	25. - 28.09.07	38/07 - Saken utsatt
Nærings- og kulturkomiteen	13. - 15.11.07	016/07
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	62/07

Saken påbegynt torsdag 29. november 2007 kl. 10.00

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	14.08.07	Sametingsrådet	Sak R 110/07

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget gir sin tilslutning til den framlagte meldingen; Sametingets jordbruksmelding.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Sametingsrådet har i sitt politiske program for perioden 2006 – 2009 bestemt at det skal utarbeides en ny jordbruksmelding for samiske bosettingsområder. Det fremgår at det er viktig å fokusere på opprettholdelse av jordbruksdrift og nyskaping i tilknytning til jordbruket.

Sametinget har også tidligere vedtatt overordnede strategier for jordbruket i samiske bosettingsområder. I 1994 nedsatte Sametinget et utvalg for utarbeiding av en egen jordbruksplan og utvalgets utkast ble overlevert Sametinget høsten 1995. Sametinget vedtok Samisk jordbruksplan i sak 10/96.

Samisk Næringsråd tok i 1999 initiativ til å rullere jordbruksplanen og oppnevnte et eksternt utvalg for å gjøre dette arbeidet. Utvalget la i august 2000 frem resultatet av sitt arbeid i dokumentet ”Jordbruksplan for samiske bosettingsområder – et prosjekt for Sametinget”. På bakgrunn av dette dokumentet, vedtok Sametinget i sak 08/01 en revidert jordbruksplan.

1.2 Arbeidsmetode

I arbeidet med en jordbruksmelding for de samiske bosettingsområdene, har det vært naturlig å ta utgangspunkt i det arbeidet som allerede er gjort. Det foreligger mye informasjon om jordbruket i samiske bosettingsområder i dokumentet "Jordbruksplan for samiske bosettingsområder - et prosjekt for Sametinget" fra august 2000. Sametinget har derfor ikke sett det nødvendig denne gangen å etablere et eksternt prosjekt, men har utført det meste av arbeidet selv. Samtidig er det tatt hensyn til utviklingen siden 2001 og de erfaringer vi har gjort oss i løpet av disse årene. For å sikre den praktiske jordbruksfaglige tilnærmingen i arbeidet, har vi knyttet til oss ressurspersoner i en referansegruppe. Referansegruppen har bestått av Gunnar Johnsen (sauebonde fra Porsanger og leder i Finnmark Bonde og Småbrukerlag), Fred Johnsen (melkebonde fra Tana og leder i Finnmark Bondelag), Svein Peter Pedersen (melkebonde fra Kåfjord) og Ole Edgar Nilssen (fylkesagronom ved fylkesmannen i Finnmark). Det har vært arrangert to samlinger med referansegruppen. I tillegg har det vært kontakt per post og telefon. Utkastet til ny jordbruksmelding er behandlet av Sametingsrådet, og referansegruppen er således ikke ansvarlig for innholdet og de politiske prioriteringene i meldingen.

2 Målsettinger for jordbruket i samiske bosettingsområder

Primærnæringene har en viktig plass i samiske samfunn, både som næringer og kulturbærere. I samiske samfunn er sammenhengen mellom næring og kultur sterkt vektlagt. Det gjelder derfor å utvikle og ivareta den næringsvirksomheten som utgjør det materielle grunnlaget for samisk kultur og identitet. Selv om samer deltar i det moderne differensierte yrkeslivet, har primærnæringene særlig betydning for bo- og sysselsettingen i samiske områder. Tradisjonelt har produksjonen innenfor jordbruk, fiske, reindrift, utmark, duodji og kombinasjoner av disse dannet grunnlaget for bo- og sysselsettingen. Det er derfor en klar sammenheng mellom samisk bygdebosetting og primærnæringenes stilling som sysselsettingsfaktor. Yrkesvalg er for mange i samiske samfunn sterkt knyttet til ønsket om lokalt tilhold i bygdene. Derfor står fortsatt primærnæringsvirksomhet sterkt lokalt i bygdene.

I likhet med øvrige primærnæringer, spiller jordbruket en sentral rolle i å opprettholde samiske kulturtradisjoner og er en viktig sysselsettingsfaktor i samiske områder. I Sametingsrådets politiske program for perioden 2006 – 2009 fremgår det at Sametingets hovedmål for næringen er å opprettholde sysselsettingen og bruksstrukturer vi har i dag. Utviklingen for jordbruket i de samiske bosettingsområdene er imidlertid dramatisk, og rammevilkårene for jordbruket i samiske strøk har endret seg betraktelig de siste årene.

Samisk jordbruk er i løpet av de siste 30 - 40 år blitt standardisert etter norsk landbrukspolitikk og dette har fratatt det samiske folk en viktig kulturarv. I framtida er det et mål å ta tilbake en del av kulturen i utøvelse av primærnæringen. Mangfoldet som tidligere har kjennetegnet samisk jordbruk må derfor spille en viktig rolle. Det gjelder både innenfor primærproduksjoner som skjer på gården og det gjelder de produktene som videreføres på gården. Det er viktig å satse på å dyrke fram samiske mattradisjoner. Dette vil samtidig bidra til økt verdiskapning i jordbruket.

Det er videre et mål at jordbruket i de samiske bosettingsområdene sikrer matforsyningen til disse områdene. Dette er viktig i forhold til matberedskap og i et miljøperspektiv.

3 Oppsummering av 2001-planen

Jordbruksplanen fra 2001 hadde tre sentrale innsatsområder - en regionalisering og omlegging av nasjonal landbrukspolitikk, et verdiskapningsprogram for samisk jordbruk og en omlegging av

Sametingets virkemiddelbruk overfor jordbruket. Sametingets plenum vedtok i sak 8/01 et overordnet mål for jordbruket i samiske områder:

- Å sikre stabil sysselsetting slik at man gjennom dette kan bevare og utvikle samisk språk og kultur.

Plenum vedtok følgende innsatsområder:

1. Inkorporere samisk landbrukspolitisk sone i et nasjonalt landbruksperspektiv
2. Verdiskapningsprogram for samisk jordbruk
3. Tilpasse Sametingets virkemiddelpolitikk innenfor jordbruket.

I den samme saken vedtok plenum at virkemiddelbruken ved redskapskjøp ikke skulle endres før en konsekvensvurdering var foretatt.

En samisk jordbrukspolitisk sone og Regionalisering av nasjonal jordbrukspolitikk

En vesentlig del av jordbrukspolitikken utformes gjennom de årlige jordbruksforhandlingene. De innspillene Sametinget har gjort til den nasjonale landbrukspolitikken har i hovedsak vært i forbindelse med disse. Sametinget har bl.a. understreket viktigheten av å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur. Sametinget har ikke fått gjennomslag for å endre den nasjonale jordbrukspolitikken, og heller ikke fått etablert noen jordbrukspolitisk sone. Sametinget har etterlyst Regjeringen om hvilke konsekvenser en WTO-avtale vil få for det samiske jordbruket. Både i denne sammenheng og i forbindelse med innspill til jordbruksavtalen har Sametinget lagt vekt på sentrale myndigheters ansvar for samene som urfolk.

Et verdiskapningsprogram for samisk jordbruk

Samtidig med arbeidet med den forrige planen igangsatte Landbruksdepartementet et verdiskapningsprogram for mat. Reindriftsnæringen fikk sitt verdiskapningsprogram i 2002. Sametingets intensjoner med det foreslåtte programmet samsvarte med det sentrale VSP-matprogrammet. I ettertid har det vist seg at samiske jordbrukere i liten grad har kunnet dra nytte av det programmet. Det har vært ikke vært tradisjon å drive med produktutvikling og markedsføring av for eksempel nisjeprodukter blant samiske gårdbrukere. I andre områder utgjør videreforedlingsbedrifter en større del av jordbruksmiljøene. Slike bedrifter har større forutsetninger for å drive med for eksempel produktutvikling. Sametinget har engasjert seg i forarbeidene med Regjeringens satsning på et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske områder og satsningen på samisk reiseliv.

Sametinget har i perioden lagt vekt på å legge til rette for å utvikle næringskombinasjoner framfor å etablere driftsstøtteordninger. Innen natur- og kulturbasert reiseliv er det gjennomført flere kompetansehevende kurs og flere reiselivsvirksomheter har mottatt investeringsstøtte. Vektlegging av kvalitet og ekthet er viktige stikkord i utviklingen av det samiske reiselivet. Innen utmarksnæringer har utviklingen av innlandsfiske og utnyttelse av krøkebær som vin og helsekost har vært prioriterte områder.

Fusjon av forsøksringer i Troms kan bidra til å bedre nettverket mellom gårdbrukere og forsøksringene. Sametinget har også fulgt opp arbeidet som Tana videregående skole gjennomfører med tanke på småskala og lokalprodusert mat, grunderkurs og etablererkurs. Koblingen mellom arktisk mat og reiseliv begynner å ta form og vil ha et stort utviklingspotensial så fremt reiselivet prioriterer dette samarbeidet med matprodusenter. Nisje- og lokale matprodukter etterspørres av reisende og av reiselivet.

Lønnsomheten i jordbruket er i stor grad avhengig av de økonomiske rammene som sentrale myndigheter setter. Når det gjelder investeringskostnadene har Samisk utviklingsfond bevilget betydelig støtte til utbygginger. Etter utvidelsen av fondet i 2005 har spesielt Lyngen kommune hatt

mange utbygginger av gårdsbruk. De fleste finansieringssakene skjer i samfinansiering med Innovasjon Norge. Landbruksetaten har en god veiledningstjeneste overfor jordbrukere slik at den informasjon som Sametinget har kanaliseres gjennom kommunene og Sametingets hjemmeside.

Bruksrettighetene i Svartskogen i Kåfjord er avklart og det gir store muligheter for bygdefolket å nyttiggjøre seg av utmarksressursene på egne vilkår. Etableringen av Finnmarkseiendommen gjør det mulig å prøve ut bygdebruksmodeller uten at det er nødvendig å bruke rettsapparatet til det. Sametinget har deltatt i det norsk-finske samarbeidet om forvaltningen av Tanavassdraget. Arbeidet er ikke sluttført, men det er nødvendig å enes om bruken av vassdraget.

Rovviltforvaltning er blitt prioritert i Sametinget de siste årene. Foruten å delta i fire rovviltnemnder og i det sentrale samarbeidsutvalget for rovviltforvaltning, har Sametinget ved en rekke anledninger tatt opp de problemer rovvilt forårsaker av tap både i jordbruket og i reindriften. Rovvilt er en stor trussel mot sau på beite. Økonomien i saueholdet er i stor grad avhengig av at det finnes gode beiteområder som gir god tilvekst og lite tap. Sametinget har i sin politikk bl.a. lagt vekt på at beitedyr og rovvilt ikke kan være i samme område.

4 Samisk jordbruk

4.1 Historie

Jordbruket har i flere århundrer vært en viktig næring for den samiske befolkning. I Håkon Jarls saga er det beretninger om fehold blant samene i Nordland allerede på 900-tallet. Arkeologiske funn i Finnmark indikerer at husdyrhold i enkelte samiske strøk kan dateres tilbake til 1300-tallet.

Husdyrhold eller februk var tilpasningen i samiske områder fram til 1700-tallet. Med den kvenske innvandring på 1700-tallet ble jordbruket utviklet med jorddydding og dyrking. Jordbrukets begynnelse preges av en ekstensiv tilpasning med “nogle køer, faar og 1 eller 2 oxer at køre deres tømmer, veed(brende) og høe med”. I tillegg til denne kombinasjonen eide mange noen rein. Vinterfôret til husdyrholdet ble skaffet på utmarksslåtter, myrer, ved sanking av mose, lyng og lav. På kysten ble bl.a. tang og tare brukt til gjødsel og fisk/fiskeslog brukt til fôr som lenge var et viktigere fôr enn høy. Jordbruk og fehold var en del av en kombinasjon med jakt, fiske, bærplukking og håndverksarbeid. Håndverksproduktene var viktige i byttehandel med reindriftssamenes produkter. I historisk perspektiv har samenes næringstilpasning vært kjennetegnet med stor fleksibilitet. Kunnskapen og evnen til å utnytte tilgjengelige ressurser har ført til stor variasjon i næringstilpasning over tid og mellom personer og distrikter.

Etter grensefastsetting mot Sverige i 1751 definerte staten seg som eier av jorda i Finnmark og begynte å selge jord fra 1775. Da kom den første Jordutvisningsresolusjonen og det ble formelt mulig å eie jord i Finnmark. Gjennom jordlovene fra 1863 og 1902 med staten som eier av grunn i Finnmark ble en fornorskingslinje vedtatt. I 1902 ble reglement etter lov om jordsalg i Finnmark vedtatt i Stortinget hvor “Afhændelse må kun skje til norske statsborgere... som kan tale, læse og skrive det norske sprog og benytter dette til daglig brug” og “Udmaalt jordeiendom gis særskilt norsk navn”. Mulighetene for å eie jord fikk ikke noen stor innvirkning på samenes jordbruksdrift. Samene brukte eiendomsretten på en annen måte enn den norske bonden, odel eksisterte ikke og jorda ble delt mellom barna og videre til barnebarn. Jordsalgsloven medførte imidlertid at samiske bønder som ville eie jord måtte ta norske etternavn.

Utover på 1950- og 60-tallet endret samfunnet seg fra å være preget av primærnæringer med selvhushold, til mer industrialisering og spesialisering i jordbruk og fiske. Oppbygging av meierier og slakterier førte til at jordbruket ble endret til et handelsjordbruk med muligheter for pengeinntekter. I de samiske områdene kom handelsjordbruket inn langt senere enn ellers i landet.

4.2 Hva er samisk jordbruk?

Utviklingen av nasjonal landbrukspolitikk har medført endringer i det samiske jordbruket slik at dette er blitt mer standardisert. Jordbruket er nå først og fremst en viktig bosettings- og sysselsettingsfaktor i de samiske bosettingsområdene, og dermed et viktig materielt grunnlag for å ivareta samisk kultur.

Til tross for en økende standardisering av jordbruket er det fortsatt flere forhold som skiller et samisk jordbruk fra et norsk jordbruk. Her kan nevnes:

- **Allsidig næringstilpasning.** Den samiske næringstilpasning har alltid vært preget av allsidighet. Allsidigheten og den ekstensive ressurs høstingen ga en fleksibilitet som gjorde samene i stand til å motstå svingninger, både i ressurstilgang og tilgang på inntekt, avsetningsmuligheter. Næringstilpasningen var en direkte nødvendighet for å skaffe livsmidler, og en strategi for spredning av risiko, det å ha “flere bein å stå på”.
- **Ressurssyn og bruk av utmark.** Flexibilitet i ressurs høstingen har bidratt til å bevare knappe ressurser. I stedet for å overbeskatte en naturressurs, høstet man mindre av flere. Jordbruk kombinert med utmarkshøsting har vært en tradisjonell samisk ressursforvaltning. Tidligere utnyttet man mye av utmarka for å høste tilleggsfôr til dyra, som utmarksslått, lav og mose som tilleggsfôr om våren o.s.v. I dag er fortsatt utmarka viktig for jordbruket som beiteressurs, biinntekt og som matauk. For sauenæringen er utmarka den viktigste ressursen. Fjorden har for de sjøsamiske områdene alltid vært det viktigste området for høsting i utmark.
- **Rettsoppfatning.** Etter samisk sedvane har det yngste barnet førsteretten til å overta gården. Dette har vært hensiktsmessig ettersom den yngste tradisjonelt har bodd lengst hjemme og dermed har hatt større ansvar med å drive gården etter hvert som foreldrene blir eldre. (kilde NOU 2003: 26 s. 111) Odelsloven har også i dag en svak posisjon i det samiske samfunn og har ført til en del konflikter i overdragelse, hvor eldste krever gården overtatt p.g.a. odel, mens det etter samisk sedvane er den yngste som skal overta. Det vanligste var nok at yngste sønn overtok gårdsbruket, men det kunne like godt være en datter dersom hun var yngst. Dette varierte nok en del i de samiske områdene.
- **Økonomisk tilpasning.** Husholdet, som økonomisk produktivitet, er fortsatt levende i de samiske områdene. Husholdet er en fleksibel og rasjonell enhet med sosialt og økonomisk vedlikehold som målsettinger. I det samiske husholdet er det liten tradisjon for akkumulering av kapital og reinvestering av overskuddet for å bli større.
- **Språk.** Samisk språk er en sentral kilde til kunnskap om samiske næringer og naturforståelse. I utøvelsen av jordbruk i samiske områder er språket svært sentralt. Samisk språk har mange egne ord for ulike deler og gjøremål i jordbruket. Man kan trygt si at det samiske språk har et aktivt og stort eget ordforråd for jordbruket som det er viktig å ta vare på for ettertida.

4.3 Jordbruket som bærer av samisk kultur og rettslige forpliktelser

Jordbruket spiller en sentral rolle i å opprettholde samiske kulturtradisjoner og er en viktig sysselsettingsfaktor i samiske områder. Næringstilhørighet bidrar til å identifisere det samiske folk. Jordbrukets betydning for samisk kultur ligger på mange plan. Som næring gir jordbruket et økonomisk grunnlag for bosetting i samiske områder. Bosetting i tradisjonelle samiske områder er den viktigste enkeltfaktor for at samisk kultur i bred forstand kan opprettholdes, videreføres og utvikles. Siden samer har drevet jordbruk i mange hundre år bidrar dessuten næringen i seg selv til å opprettholde samisk kultur.

Norge har tiltrådt flere internasjonale konvensjoner, erklæringer og avtaler som gir samene et særlig kulturvern. De viktigste internasjonale rettsregler er FN's konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 og ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater. Også Agenda 21 fra verdenskonferansen for miljø og utvikling, kap. 26, om anerkjennelse og styrking av urbefolkninger og deres samfunn er sentral.

ILO-konvensjon nr. 169 har et hovedprinsipp om urfolks rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur, og myndighetenes plikt til å treffe tiltak for å støtte dette arbeidet. Artikkel 14 og 15 gjelder rettigheter til landområder, og artikkel 23 pålegger myndighetene å anerkjenne bygdenæringer o.l. som viktige faktorer for å opprettholde urfolks kultur, økonomisk bæreevne og utvikling. Myndighetene må også, hvis nødvendig, styrke og fremme slik virksomhet.

Artikkel 27 i FNs konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter er en sentral bestemmelse i internasjonal rett til vern om minoriteter. Norske myndigheter har anerkjent samene som en minoritet og dermed at samene har rettigheter i forhold til denne bestemmelsen. Artikkel 27 uttaler at minoriteter ikke skal berøves retten til, sammen med andre medlemmer av sin gruppe, å dyrke sin kultur, bekjenne og praktisere sin egen religion, eller bruke eget språk. Et spørsmål har vært mulighetene for positiv diskriminering. I forarbeidet til Grunnlovens § 110a ble dette drøftet, og det er alminnelig tolkning at bestemmelsen gir hjemmel for krav om positive tiltak fra myndighetenes side for å etterkomme forpliktelser. Et annet sentralt spørsmål har vært kulturbegrepetets tolkning i artikkel 27. I forhold til samer som urfolk er det en alminnelig tolkning at bestemmelsene også omfatter de materielle forutsetningene for samenes totale kulturutøvelse. (St.meld. nr. 41(1996-97). Stortingets justiskomiteé uttalte under behandlingen av Sameloven følgende: “Komiteen slutter seg til oppfatningen om at staten har en forpliktelse til positivt å bidra til at den samiske folkegruppe har materielle forutsetninger for å dyrke sin kultur og sitt språk, samt gis innflytelse på det fysiske og økonomiske grunnlaget for sin kulturform.” (Innst. O. nr. 79 for 1980-87:5)

Norsk lovgivning har i den senere tid styrket samenes rettstilling, først og fremst gjennom Grunnlovens § 110a, sameloven og finnmarksloven.

5 Dagens situasjon i jordbruket i de samiske bosettingsområdene

5.1 Datagrunnlag

Når en skal se nærmere på jordbruksstrukturen i de samiske bosettingsområdene, er det naturlig å ta utgangspunkt i de områdene som er innenfor virkeområdet til Samisk Utviklingsfond. Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeidet en samisk statistikk i 2006 for SUFs geografiske virkeområde slik dette var i 2005. SSB sier i en kommentar til statistikken at denne måten å avgrense det samiske bosettingsområder på har klare svakheter. En av de vesentligste er at SUFs geografiske virkeområde kun dekker områder nord for Saltfjellet. Dermed faller hele det sørsamiske bosettingsområdet utenfor. SSB sier imidlertid at det gjenstår å finne fram til metoder for å konkretisere sørsamiske bosettingsområder på en slik måte at det kan lages særskilt samisk statistikk som inkluderer disse.

Ettersom SSB har utarbeidet en samisk statistikk er datagrunnlaget ikke identisk med datagrunnlaget da forrige jordbruksmelding ble utarbeidet. SSBs samisk statistikk anses som en vesentlig forbedring av mulighetene til å si noe om dagens jordbruksstruktur i de samiske bosettingsområdene.

Følgende kommuner er med i datagrunnlaget:

Nordland

Hele Tysfjord kommune og deler av Narvik, Hamarøy og Evenes kommuner.

Troms

Hele Skånland, Lavangen, Lyngen, Storfjord, Gáivuotna-Kåfjord og Kvænangen kommuner, og deler av Tromsø, Gratangen og Sørreisa kommuner.

Finnmark Finnmarku

Hele Guovdageaidnu-Kautokeino, Loppa, Kvalsund, Porsanger, Kárásjohka-Karasjok, Deatnu-Tana og Unjárga-Nesseby kommuner, og deler av Alta, Måsøy, Nordkapp, Lebesby, Gamvik og Sør-Varanger kommuner.

5.2 Antall bruk

Bruksutviklingen i de samiske bosettingsområdene er negativ. Fra 1989 til 2003 ble antallet bruk redusert fra 1549 til 743, noe som tilsvarer en reduksjon på over 50 %.

Sett i forhold til landet som helhet har de samiske områdene hatt en sterkere reduksjon i antall bruk. Nasjonalt var det 99.382 jordbruksbedrifter i 1989 og 58.231 i 2003. (Kilde SSB, Jordbruksstatistikk 2005 tabell 1.2.) Dette tilsvarer en nasjonal nedgang på 41 %.

Tabell 1 Antallet jordbruksbedrifter i SUF-området

	Jordbruksbedrifter i alt	Mannlig hovedbruker	Kvinnelig hovedbruker	Upersonlig bruker
1989	1 549	1 245	283	21
1999	1 012	785	218	9
2000	980	760	212	8
2001	890	698	184	8
2002	819	638	166	15
2003	743	584	146	13

Kilde: SSB, Samisk statistikk 2006, tabell 55

Samtidig med at det blir færre bruk, skjer det også en sentralisering og en konsentrasjon av jordbruket til store jordbrukskommuner. I enkelte områder har reduksjonen i antall bruk vært så kraftig at det er snakk om en utradering av jordbruket. Sametinget har ikke en fullgod forklaring på hvorfor nedgangen i antall bruk i samiske områder er større enn på landsbasis, men det er grunn til å anta at inntektene fra bruket ikke er store nok, og at klimatiske forskjeller skaper større utfordringer for jordbruk i samiske områder enn lenger sør. Dessuten består jordbruket i samiske områder i større grad av kombinasjons- og lavkapitaliserte bruk, altså mindre bruk som ikke har vært gjennom store bruksutbygginger, gjerne knyttet til sauedrift i kombinasjon med andre næringer/inntekter.

5.3 Jordbruksareal i drift og gjennomsnittlig bruksstørrelse

Størrelsen på jordbruksareal i drift i de samiske bosettingsområdene har økt siden 1989. Arealet økte fra 115 712 dekar i 1989 til 130 933 dekar i 2003, noe som tilsvarer en økning på 11 – 12 %. Dette betyr at gjennomsnittlig bruksstørrelse i samiske områder økte fra 74 dekar i 1989 til 176 dekar i 2003.

Tempoet i strukturrasjonaliseringen er raskere i de samiske områdene enn i landet for øvrig, se kap. 5.2. I tillegg endres bruksstrukturen i de samiske områdene til å bli likere den bruksstrukturen vi har i landet for øvrig. Det er imidlertid et viktig moment at arealgrunnlaget i de samiske bosettingsområdene ikke er direkte sammenlignbart med resten av landet. I den nordlige landsdelen er arealbehovet i mange tilfeller dobbelt så stort som i Sør-Norge ettersom det ikke er mulig å foreta to årlige høstinger i Nord-Norge.

Tabell 2 Jordbruksareal i drift i SUF-området. Dekar

	Jordbruksareal i drift i alt	Rotvekster til før, grønnfôr og silovekster	Poteter	Andre vekster på åker og i hage inkl. brakk	Eng til slått og beite	Av dette fulldyrka eng
1989	115 712	8 194	936	1 446	105 136	95 288
1999	133 772	8 735	598	478	123 961	109 720
2000	134 328	7 952	597	713	125 066	109 170
2001	132 718	7 196	639	512	124 371	108 217
2002	132 931	5 848	655	545	125 883	109 941
2003	130 933	5 671	503	553	124 206	108 224

Kilde: SSB, Samisk statistikk 2006, tabell 49

5.4 Bruksstrukturen etter produksjonsform

Melkeproduksjonen er fortsatt bærebjelken i distriktsjordbruket, så også i de samiske områdene. Melkeproduksjonen har den største verdiskapningen pr. bruk og gir betydelige ringvirkninger for kommuner og lokalsamfunn. Bruk med melkeproduksjon er som tabellen nedenfor viser, redusert fra 317 i 1989 til 220 i 2003, noe som tilsvarer 30 %. I samme periode er størrelsen på gjennomsnittsbruket økt fra 12,4 melkekyr i gjennomsnitt i 1989 til 15,3 melkekyr i 2003. På landsbasis har økningen fra 1999 (har ikke tall for 1989) til 2003 vært fra 13,8 dyr til 15,9 dyr. (Kilde: SSB, Jordbruksstatistikk 2005 tabell 3.5)

Det er i dag overproduksjon av melk på landsbasis. Det har de siste årene blitt innført flere produksjonsregulerende tiltak for å få ned den totale melkeproduksjonen. I 1997 ble det innført en ordning med kjøp og salg av melkekvoter. Denne ordningen har slått uheldig ut for jordbruket i de samiske områdene. Bare i Finnmark solgte 71 melkebønder melkekvoten fra innføring av ordningen i 1997 fram til 2006. I et område hvor jordbruket er så marginalt og hvor melkeproduksjon er såvidt viktig, er det en uheldig virkning av en nasjonal ordning.

Antall bruk med sau over 1 år og geit er i perioden 1989-2003 redusert fra 1082 til 492, noe som tilsvarer 54,5 %. Nasjonalt er antall sauebruk redusert fra 28.887 i 1989 til 19.909 i 2003. (Kilde: SSB, Jordbruksstatistikk 2005 tabell 3.1) Dette tilsvarer en reduksjon på 31 %. Antallet geitebruk er redusert fra 751 i 1999 (tall fra 1989 ikke tilgjengelig) til 588 i 2003. I perioden 1989 til 2003 økte gjennomsnittstørrelsen på bruk med sau over 1 år i SUF-området fra 24,5 dyr til 54,3 dyr. (Kilde: SSB, Samisk statistikk 2006, tabell 55) Nasjonalt skjedde det i samme periode en økning fra 31,1 dyr per bruk til 49,6 dyr. (Kilde: SSB, Jordbruksstatistikk 2005 tabell 3.5) Dette betyr at økningen i antallet dyr per bruk i SUF-området var på 121 %, mens den nasjonalt var på 59 %.

Sauebruk er utbredt over store deler av det samiske bosettingsområdet, men har en spesielt viktig funksjon i de samiske kyst- og fjordområder. Sauebruk har hatt den sterkeste nedgangen i antall bruk og dermed har kyst- og fjordområdene hatt en negativ utvikling, spesielt i Finnmark. Sauenæringen sliter med utfordringer i form av økt press på utmarka, både i form av allmenn bruk og i form av rovdyr. Næringen sliter også generelt med svak økonomi.

Tabell 3 Jordbruksbedrifter med forskjellige husdyr og gjennomsnittlig buskapsstørrelse i SUF-området

	Jordbruksbedrifter med					Dyretall pr. jordbruksbedrift			
	Storfe	Kyr	Sau over 1 år	Mjølkegeiter	Svin	Storfe	Kyr	Sau over 1 år	Mjølkegeiter
1989	388	317	968	114	29	23,5	12,4	24,5	55,2
1999	317	259	559	80	45	29,9	14,2	44,1	66,3
2000	297	246	539	76	34	30,3	14,6	45,3	68,8
2001	286	233	511	67	32	30,9	14,6	48,0	72,3
2002	269	228	476	60	28	32,8	14,8	51,1	77,2
2003	250	220	437	55	26	34,7	15,3	54,3	80,3

Kilde: SSB, Samisk statistikk, tabell 52

5.5 Skogbruk

Tradisjonelt har det samiske skogbruket vært preget av forsiktige hogster der man har tatt ut virke til ved, bygningsmaterialer og stenger til lavvo- og gammebygging. I noen områder ble tømmerfløting også benyttet for å få tømmeret fram til sag. Utnytting av skogen har vært en naturlig og viktig del av utmarksnæringene i samiske områder.

Det dominerende treslaget i de samiske områdene er bjørk. Bjørk er det størst utnytting av, både for ved til eget bruk og til vedproduksjon. Prisene og etterspørselen etter ved har gjort vedproduksjon til en lønnsom binæring i våre områder. I Troms fylke, samt nordre deler av Nordland er bjørka også et råstoff til sponplateproduksjon. Registreringer viser at det blir stadig mer løvskog (spesielt bjørk) i Nord-Norge, både i utbredelse og tetthet. I dag er tilveksten større enn uttaket, noe som gjør at store ressurser råtner og kvaliteten på beitene reduseres. Også reindrifta er avhengig av at skogen utnyttes og vedlikeholdes og at beitene opprettholdes.

Furuskogen er spredt i indre deler av Nord-Norge. Furu utgjør den viktigste økonomiske skogressurs og brukes til trelast, laftetømmer og villmarkspanel. I de samiske områdene skjer dette mest på små lokale sagbruk, ofte som binæring til jordbruket. Gran er i hovedsak innført i landsdelen og er det treslaget som har dominert skogreisninga. Det er en mindre utbredt sort i de samiske områdene.

Tall fra Strategisk Bygdeutviklingsplan for Finnmark 2005-2008 viser en oversikt over antallet skogbrukseiendommer og skogareal i fylket. Tallene for skogkultur baserer seg på gjennomsnittet for siste 5 år. Tallene viser at årlig tilvekst er langt større enn årlig avvirkning, se tabellen nedenfor.

Tabell 4 Oversikt over skogeiendommer og skogareal i Finnmark fylke

Antall skogeiendommer	1163
Totalt skogareal (daa)	12 500 000
Produktivt skogareal barskog (daa) ¹⁾	829 000
Produktivt skogareal lauvskog (daa) ²⁾	150 000
Stående volum barskog (m ³)	1 900 000
Stående volum lauvskog (m ³)	5000 000
Totalt tilplanta areal (daa) ³⁾	20 000
Årlig tilplanting (daa)	200
Årlig avstandsregulering (daa)	2500
Årlig tilvekst barskog (m ³) ⁴⁾	130 000
Årlig avvirkning lauvskog (m ³)	20 000
Årlig avvirkning barskog (m ³)	1500
Årsverk totalt	30
Barskogvern produktivt (daa)	132604
Barskogvern i % av prod. skog	16 %

Kilde: Strategisk Bygdeutviklingsplan for Finnmark 2005-2008, kapittel 2.6.

Tallene viser at det er potensial for en vesentlig høyere avvirkning i Finnmark. I Strategisk bygdeutviklingsplan vises det bl.a. til muligheter til økt lokal verdiskapning i form av vedproduksjon og andre bioenergiformål. Det nevnes også muligheter til å skape inntekt basert på småskala produkter innen lafting og villmarkspanel. Sametinget legger til grunn at det er stort potensiale for høyere avvirkning også i de øvrige samiske bosettingsområdene.

5.6 Andre produksjoner

Det aller meste av jordbruket i samiske områder er husdyrproduksjon basert på melk, sau og geit. Jordbruket i de samiske bosettingsområdene har imidlertid langt flere produksjoner enn dette. Blant annet er det produksjon av svin, villsvin og fjørfe. Det er i den senere tid blitt en god del bruk som produserer gras/høy for salg til andre. Disse er i hovedsak avhengig av at det finnes et aktivt og sterk jordbruk som kan etterspørre fôret. Klimaendringer og vanskeligere beiteforhold for rein kan føre til at det blir mer aktuelt enn tidligere å selge høy til reindriftsutøvere. Produksjon av gras/høy har også en viktig funksjon i forhold til å holde kulturlandskapet ved like.

Av nyere produksjoner nevnes honningproduksjon og urtedyrking. Hest er vanlig å kombinere med andre produksjoner, men også her er det bruk som har spesialisert seg på å tilby opplevelser og aktiviteter knyttet til hest. Hold av hester har fått en større utbredelse. Hovedsakelig er det unge jenter som har det som hobby, men denne aktiviteten bidrar til økt verdiskapning i jordbruket.

5.7 Sysselsetting i jordbruket

Samisk identitet og kultur er sterkt knyttet til de tradisjonelle samiske næringene. Næringslivet i de samiske bosettingsområdene har vært og er preget av en stor andel sysselsatt i primærnæringene. Antall sysselsatte i jordbruk, skogbruk, fiske (og reindrift) er fra SSB beregnet til 1831 i SUF-området nord for Saltfjellet. Dette utgjør 10,3 % av de sysselsatte, se tabellen nedenfor. Andelen kvinner sysselsatt i disse næringene er vesentlig lavere enn andelen menn. Mens 16,0 % av mennene er sysselsatt i en av næringene, er andelen kvinner bare 3,7 %.

På landsbasis er 3,4 % sysselsatt i primærnæringene. (Kilde: SSB, Registerbasert sysselsettingsstatistikk, 4. kvartal 2006, tabell 9) Andelen sysselsatte i primærnæringen i samiske områder er dermed betydelig over landsgjennomsnittet. Gjennom primærnæringene har samene i all tid fått utvikle og beholde sin kultur og sitt språk. Ved å ivareta og utvikle primærnæringene i de samiske områdene vil en også styrke bo- og sysselsettingsmulighetene for det samiske folk.

Tall fra SSB viser at det utføres omlag 1 årsverk pr. bruk av bruker og ektefelle (SSB: jordbrukstillingen 1999). Antallet bruk i de samiske områdene er 743, se kap. 5.2. Det betyr at av de 1831 sysselsatte i primærnæringene er anslagsvis 40 % sysselsatt i jordbruket.

Tabell 5 Sysselsatte i primærnæringene

Sysselsatte i prosent i 2004 fordelt på næringsgrupper i SUF-området nord for Saltfjellet. Inndelingen av SUF-området for 2005 er lagt til grunn.	Begge kjønn	Menn	Kvinner
SUF-området nord for Saltfjellet i alt	100,0	100,0	100,0
Jordbruk, skogbruk og fiske	10,3	16,0	3,7
Industri og bergverksdrift	7,2	10,0	3,8
Utvinning av råolje og naturgass	0,3	0,5	0,0
Kraft- og vannforsyning	1,1	1,7	0,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	8,2	14,3	1,0
Varehandel, hotell- og restaurantv.	13,6	12,6	14,8
Transport og kommunikasjon	6,5	9,8	2,5
Finansiell tjenesteyting	0,5	0,5	0,6
Forr. tjenesteyting, eiendomsdrift	3,9	4,5	3,2
Off. adm., forsvar og sosialforsikr.	10,9	10,8	10,9
Undervisning	10,1	6,5	14,4
Helse- og sosialtjenester	22,2	7,9	39,0
Andre sosiale og personlige tjenester	4,6	4,1	5,1
Uoppgitt	0,7	0,7	0,7

Kilde: SSB, Samisk statistikk 2006, tabell 39

5.8 Ringvirkninger av jordbruket

- Jordbruket er knyttet til andre næringer på flere måter, blant annet:
- jordbruket bidrar med arbeidskraft i andre næringer på hel eller deltid
- jordbruket disponerer ressurser i form av areal, bygninger og maskiner som kan være basis for utvikling av andre næringer
- jordbruksbefolkningen kan etablere arbeidsplasser i andre næringer enn jordbruket
- jordbruket etterspør varer og tjenester fra øvrig næringsliv, både ved investeringer og ved forbruk
- jordbruket produserer varer som videreføres i det øvrige næringsliv

Ringvirkninger av jordbruket kan anslås både i form av sysselsetting og i form av økonomisk omsetning i en region eller kommune. Jordbruket representerer en basisnæring som i all hovedsak eksporterer varer ut av regionen og som bidrar til aktivitet i servicesektoren og annen avledet virksomhet.

Mange foretak leverer varer og tjenester til landbruket, og det er en omfattende virksomhet knyttet til foredling og omsetning av landbruksvarer. Mye av virksomheten som tidligere skjedde på gården, er i moderne tid overtatt av andre.

Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) opererer i "Utsyn over norsk landbruk. Tilstand og utviklingstrekk 2005" med en inntekts- og sysselsettingsmultiplikator på 1,5. Det vil si at hvert årsverk som blir utført i jordbrukets primærproduksjon medfører omtrent et halvt årsverk i andre næringer. NILF skriver imidlertid at nivået på inntekts- og sysselsettingsmultiplikator er usikkert og baserer seg på gamle analyser fra 1984. Multiplikatoreffekten varierer mellom regioner og driftsformer. Sametinget stipulerer multiplikatoreffekten til å være 1,5 i de samiske bosettingsområdene.

Tabell 6 Sysselsettingseffekt av jordbruket

	Årsverk
Direkte sysselsatt i jordbruket	743 årsverk
Sysselsatt i andre næringer Med en multiplikatoreffekt på 1,5	370 årsverk
Total sysselsettingseffekt av jordbruket	1 100 årsverk

Den totale sysselsettingseffekt av jordbruket i samiske områder utgjør 1100 årsverk når en tar i betraktning de ringvirkninger jordbruket har i andre næringer.

Det er andre viktige ringvirkninger av jordbruket som det ovenfor ikke fanger. Ringvirkninger av jordbruket er:

- **Lokaliseringsfaktor.** Opprettholder bosetting i de samiske områdene som igjen er viktig for å opprettholde den samiske kulturen og det samiske språket. Jordbruket bidrar således til å oppfylle nasjonale og internasjonale forpliktelser og ansvar i forhold til å sikre samisk kultur, språk og samfunnsliv.
- **Servicenivå på bygdene.** Skaper grunnlag for annen virksomhet og gitt et økonomisk grunnlag for å opprettholde et servicenivå i kommunene.
- **Kulturlandskap.** Jordbruket forvalter og opprettholder kulturlandskapet i de samiske områdene, samt sosiale og kulturelle kvaliteter på bygdene.
- **Bufferfunksjon i arbeidsmarkedet.** Jordbruket har holdt på eller absorbert arbeidskraft i perioder med høy arbeidsledighet. Det er en betydelig fleksibilitet i forhold til arbeidskraftforbruket, spesielt siden jordbruket er familiedrevet og familiearbeidskraften utnyttes fleksibelt og samordnet.
- **Husholdet.** Jordbruket inngår ofte som en del av en næringsutnyttelse i kombinasjon med andre næringer og inntektskilder hvor husholdet sikres et tilstrekkelig inntektsnivå. Husholdet som økonomisk enhet har vært en tradisjonell og viktig tilpasning i de samiske områdene.
- **Språk og kulturelt særpreg.** Et levende jordbruk bidrar til å opprettholde de deler av samisk språk som er særegent og spesielt for jordbruket. Uten jordbruket vil det samiske språk bli fattigere. Jordbruket bidrar også til å opprettholde et kulturelt særpreg i ulike deler av de samiske bosettingsområdene, for eksempel særpreget til sjøsamer og reindriftssamer.

Jordbruket og et allsidig arbeids- og næringsliv er gjensidig avhengig av hverandre for å opprettholde bosetting og sysselsetting i de samiske områdene. Jordbruket alene kan ikke opprettholde bosetting og et servicenivå i bygdene, og det kan heller ikke det øvrige næringslivet gjøre alene. Noen må etterspørre varer og tjenester for at nærbutikken, kafeen og bensinstasjonen skal overleve. Jordbruket er en basishandling som etterspør varer og tjenester fra andre sektorer. De sysselsatte i jordbruket får inntekter som blir brukt til kjøp av varer og tjenester fra det lokale næringsliv. Slik har jordbruket og andre næringer gjensidig nytte av hverandre.

5.9 Verdiskapning i jordbruket

Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) utarbeider årlige driftsgranskninger i jordbruket. Dette er en statistikk basert på regnskap og opplysninger fra tilfeldig utvalgte gårdsbruk fra hele landet. Totalt omfatter undersøkelsen 928 bruk i 2005. Fra Nord-Norge var det med 113 bruk, der 59 var fra Nordland, 39 fra Troms og 15 fra Finnmark. Driftsgranskningene danner blant annet grunnlag for de årlige jordbruksforhandlingene.

Tabellen nedenfor viser driftsgranskningen for melke- og kjøttproduksjon i Nord-Norge i 2005. Et årsverk er på 1845 timer. De tre hoveddriftsformene melk- og kjøttproduksjon på storfe, geitmelkproduksjon og sauekjøttproduksjon hadde ulik størrelse, arbeidskrav og økonomisk resultat.

Tabell 7 Driftsformer 2005

	Melk, storfe	Geitemelk	Saukjøtt
Antall deltakerbruk	71	15	16
Jordbruksareal, dekar	290	123	184
Timeforbruk jordbruk	3504	2928	2187
Driftsoverskudd per bruk, kr	279500	221100	128100
Vederlag til arb./e.kap. pr. årsverk, kr.	175300	172700	152400
Nettoinntekt per bruk, kr.	446100	474900	405400
Gjeldsandel, %	53	55	24

Kilde: NILF - driftsgranskningene i jordbruket, utfyllende pressemelding 29.11.06 fra Distriktskontoret i Bodø

Samla verdiskapning er viktige tall i en samfunnsøkonomisk betraktning. Forenklet er verdiskapningen i jordbruket i de samiske kommuner estimert ut fra nettoinntekten på bruket, fordelt på brukstype.

Tabell 8 Estimert samla nettoinntekt for samiske områder

	Ant.bruk	Pr.bruk	Sum
Samla produksjonsinntekter for alle sauebruk	437	405.400	177.159.800
Samla produksjonsinntekter for alle melkebruk	220	446.100	98.142.000
Samla produksjonsinntekter for alle geitebruk	55	474.900	26.119.500
Samla produksjonsinntekter kr.			301.421.300

Den samlede verdiskapning i jordbruket i samiske områder utgjør 300 millioner kroner. I tillegg har utnyttelse av utmarka alltid vært viktig for jordbruket i samiske områder. Det er imidlertid vanskelig å anslå hvilken økonomisk betydning dette har for jordbruket. En viktig utmarksressurs for de samiske områdene har vært laksefisket. I Tana-vassdraget ble det for eksempel i 2006 fisket ca. 46 tonn laks på norsk side, hvorav ca. 60 % ble fisket av laksebreveiere. De tall vi har estimert for laksefisket er førstehandsverdi og kan naturligvis økes betraktelig ved å ta i bruk en større grad av videreforedling. Både av selve laksen som produkt, men også av laksefisket som reiselivsprodukt, herunder aktiviteter og tilrettelegging i form av overnatting, roing, servering m.m.

5.10 Rovvilt

Situasjonen for saueholdet preges av maktesløshet i forhold til rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningens mål om å ha både en bærekraftig rovviltbestand og et levende landbruk skaper en rekke utfordringer for begge parter. Under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) "Rovvilt i norsk natur" bemerket komiteen at Norge har en forpliktelse til å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Komiteen uttalte samtidig at det fortsatt skal være mulig med levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt.

Tapene som er forvoldt av rovvilt økte fra 2003 til 2006. I Troms ble det i 2006 gitt erstatning for 521 sau og 3365 lam, mens det i 2003 ble gitt erstatning for 433 sau og 2980 lam.

Jerven er den største skadevolderen på sau og lam i Troms, med 2162 erstattede dyr i 2006. Deretter følger gaupe med 627 erstattede dyr. Det ble i tillegg utbetalt erstatning for 111 dyr drept av kongeørn og 101 dyr drept av bjørn.

I Finnmark er bjørn den største skadevolderen på sau. I 2006 ble 351 sauer erstattet som tatt av bjørn. Jerv er den nest største skadevolderen med 254 erstattede dyr, og deretter følger gaupe med 202 dyr. Ingen sauer ble erstattet som drept av kongeørn eller ulv i 2006.

Tabell 9 Erstattet beløp i Finnmark og Troms fordelt etter år

År	Ant. søknader	Sluppet		Tapt		Erstattet		Beløp	Antall sau/lam erstattet, fordelt på skadevolder					
		Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam		Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	K.ørn	Uspes.
2003	46	4425	6958	217	771	106	448	987956	104	447	3	0	0	0
2004	38	3577	5476	238	673	96	276	729054	195	175	0	0	1	1
2005	49	4393	7084	436	999	291	561	1850281	152	280	407	0	5	8
2006	40	3797	6045	337	935	232	575	1752213	202	254	351	0	0	0
Troms														
2003	270	23022	37863	1079	5786	433	2980	5574888	855	1171	82	0	93	1212
2004	242	21601	35730	1019	5761	401	2907	5463919	735	1561	125	0	98	789
2005	241	22958	37312	1286	6761	582	3647	7239987	796	2187	89	0	121	1036
2006	236	23015	37897	1173	6436	521	3365	6827172	627	2162	101	0	111	885

Kilde: Direktoratet for naturforvaltning

5.11 Kulturlandskap i endring

Med kulturlandskap menes det menneskeskapte dyrkningslandskap som har oppstått gjennom langvarig kultivering av landskapet gjennom husdyrhold, (beite og fôrproduksjon) og dyrking til hushold (åkerbruk). Kulturlandskapet er i dag i ferd med å forringes ved at jordbruksdriften i mange områder er lagt ned. Dette medfører at ugras, kratt og skog vokser fram på arealer som tidligere var dyrket eller brukt som beite. Det skjer dermed en forringelse av jordbruksarealene og utsikten blir ødelagt. I tillegg forfaller bygningsmassen flere steder.

Jordloven sier generelt at dyrka jord skal holdes i drift. Det kan skje med egen drift eller med bortleie til andre gårdbrukere. Jordvern er en prioritert nasjonal målsetting. I sentrale strøk gjelder det i hovedsak å unngå nedbygging, mens det på bygdene i hovedsak dreier seg om å hindre gjengroing.

Kulturlandskapet er viktig i alle distrikter. Kulturlandskapet gir tilhørighet for de som er derfra, og gir opplevelser for de reisende. Levende kulturlandskap gir økt opplevelse av naturen og er en trivselsfaktor for de som bor og ferdes. Langs hurtigruteleia har bosettingen og kulturlandskapet stor betydning for de visuelle inntrykk reisende kan oppleve. Åpne ferdselsveger er viktig med tanke på at vi skal få oppleve naturen vår. Dette omhandler både psykisk og fysisk helse.

Restaureringstiltak av verdifulle bygninger er viktig som kulturminner. Hvis flere kan delta i skjøtsel og arbeid på kulturminner og kulturmark, vil gammel arbeidsmåte kunne videreføres. Overleverte historier og dokumentasjon er viktig for å ha et forhold til kulturminner og kulturmark. Med informasjon vil det gis forståelse for kulturlandskap og kulturlandskapets verdier.

Den beste måten å holde jordbrukets kulturlandskap i hevd er ved jordbruksdrift med høsting og beiting. Det gis offentlig støtte til jordbruket for deres miljøinnsats gjennom flere tilskuddsordninger fra Landbruks- og matdepartementet. Dette gjelder nasjonale, regionale og kommunale miljøtilskudd.

Tabell 10 Størrelsesorden på tilskuddene i Finnmark fylke i 2006:

	Millioner kroner
Nasjonale produksjonstilskudd:	33,3
- Areal og kulturlandskapstilskudd	
- Tilskudd til dyr på utmarksbeite	2,4
- Tilskudd til dyr på beite	1,1
Regionale miljøtilskudd i jordbruket (årlig skjøtsel og beiting i kulturlandskapet)	2,1
Kommunale miljøtilskudd SMIL (byggningsrestaurering og istandsetting av tidligere dyrka jord)	1,5
Kommunale skogmidler (plantinger, tynninger m.m.)	0,6

Totalt beiter 25 000 sau og lam årlig i utmarka i Finnmark. I tillegg beiter 5000 storfe i innmarka i samme fylke, som fordeler seg på 160 bruk.

Troms fylke har følgende rammer til fordeling i 2007 til miljø- og kulturlandskap:

SMIL – tilskott til spesielle miljøtiltak i jordbruket: kr 3 800 000,-

NMSK – tilskott til nærings- og miljøtiltak i skogbruket: kr 2 000 000,-

6 Rammebetingelser

6.1 Regionale rammebetingelser

Landbruks- og matdepartementet tildeler hvert år midler til Innovasjon Norge og fylkesmannen til bygdeutvikling. Departementet har ved forskrift gitt retningslinjer for bruken av bygdeutviklingsmidlene i 2007. Målet for landbruksrelatert næringsutvikling er å skape lønnsomme arbeidsplasser og å bidra til bosetting og sysselsetting i hele landet. Departementet understreker at landbrukspolitikken generelt og den landbruksrelaterte næringsutviklingen spesielt skal være et verktøy for å nå distriktspolitiske målsettinger.

BU-midlene er det viktigste økonomiske virkemidlet til Landbruks- og matdepartementet for å nå målet om næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket. Her spiller fylkesmannen, Innovasjon Norge, fylkeskommunene og kommunene en svært viktig rolle, hver for seg - og ikke minst i samarbeid. Formålet med BU-midlene er å legge til rette for næringsutvikling som danner grunnlag for langsiktig, lønnsom verdiskaping og desentralisert bosetting med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt.

I jordbruksforhandlingene 2006 ble det enighet mellom partene om at det ikke settes tak for maksimalt støttebeløp i fylkene Nordland, Troms og Finnmark samt Namdalen. Det kan gis tilskudd til investeringer i driftsbygg med inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag. I tillegg kan det gis lån med rentestøtte, slik at sum av tilskudd og rentestøttelån kan gis med inntil 80 % av godkjent kostnadsoverslag.

Tabell 11 Fordeling av BU-midler for 2007 for de nordligste fylkene:

	BU-tilskudd	Låneramme som grunnlag for rentestøtte
Nordland	26,5	50,4
Troms	17,9	37,8
Finnmark	12,4	26,6
SUM LANDET	371,0	700,0

Tabell 12 Fordeling av særlige midler til økologisk jordbruk for 2007 for de nordligste fylkene:

	Beløp kr.
Nordland	400 000
Troms	400 000
Finnmark	375 000
SUM LANDET	7 000 000

6.2 Nasjonale rammebetingelser

Hovedlinjene i Regjeringens landbrukspolitikk fremgår av Soria Moria-erklæringen og statsbudsjettet. St.meld. nr. 19 (1999-2000) er også en viktig premiss for landbrukspolitikken.

I Soria Moria-erklæringen sier Regjeringen bl.a. følgende om landbruk:

"Landbruket spiller en viktig rolle for bosetting og sysselsetting i store deler av landet. Landbruket i Norge har flere funksjoner: produsere trygg mat og sikre matforsyningen og samtidig bidra til sysselsetting og bosetting over hele landet. Landbruket er mangfoldig og omfatter jordbruk, skogbruk, beitebruk og reindrift, og den er viktig også for næringer som reiseliv, kultur og næringsmiddelindustri. Norsk matjord er en begrenset ressurs som det er et nasjonalt ansvar å ta vare på for våre etterkommere. Målet er å opprettholde et levende landbruk over hele landet."

Det fremgår videre at Regjeringen bl.a. ønsker å gi driftstilskuddsordningen en klarere distriktsprofil, satse på bygdeutviklingsiltak og utvikle en ny politikk for fjellområdene.

6.3 Internasjonale rammebetingelser

Resultatet av de pågående WTO-forhandlingene vil få stor betydning for jordbruket i de samiske bosettingsområdene. Det er stor usikkerhet knyttet til når en slik avtale eventuelt kan være på plass og innholdet i denne. Landbruks- og matdepartementet har laget en oppdatert status om WTO-forhandlingene på landbruksområdet. Statusen er oppdatert i mars 2007. Departementet oppgir at de vanskeligste forhandlingstemaene innen landbruk knytter seg til markedsadgang, og er spesielt knyttet til generelle tollreduksjoner og omfang og behandling av sensitive og spesielle jordbruksprodukter. Det oppgis at det også er store uløste problemer på andre forhandlingsområder enn landbruk.

På ministermøtet i Hongkong i desember 2005 ble man enige om at alle former for eksportsubsidier skal elimineres innen utgangen av 2013. En vesentlig del av disse skal fjernes i løpet av den første halvdel av implementeringsperioden, dvs. innen utgangen av 2010. Kriteriene for hvordan andre former for eksportstøtte, for eksempel eksportkreditter, statshandelsforetak og matvarehjelp skal behandles, skal man bli enige om innen utgangen av april 2006. Videre ble man enige om at alle varer (definert som tollinjer) skal fordeles i fire bånd etter hvor høye tollsats de har. Ulike tollkutt skal foretas for de varer som havner i de enkelte bånd, med utgangspunkt i at de høyeste tollsatsene skal reduseres mest. Samtidig skal man kunne definere noen produkter som sensitive, og disse skal utsettes for lavere tollkutt. Når det gjelder internstøtte, ble det enighet om at medlemslandene inndeles i tre bånd etter hvor høyt internt støttenivå de har, og de land med høyest støttenivå skal kutte sin interne støtte mest. EU havner da i det øverste båndet, USA og Japan i det neste og alle andre i det siste båndet. Samtidig er man enige om at de landene i det tredje båndet som har høyt relativt støttenivå (inkl Norge) skal ta noe høyere kutt. Hvor store kutt i tollreduksjoner og internstøtte som skal foretas, skal man bli enige om innen utgangen av april 2006.

Fremdriftsplanen fra desember 2005 er ikke fulgt. Utgangspunktet er likevel at tollsatsene og støttenivået skal reduseres.

De land som har høyest støttenivå skal redusere mest. Andelen tilskudd i forhold til produksjonsverdien er høyest i den nordlige landsdel – enkelte bruk (de minste) har en tilskuddsandel på opp mot 60 %. I Driftsgranskningene for 2003 er tilskuddene i jordbruket beregnet i forhold til inntektene. I Troms og Finnmark utgjør tilskuddene 57 % og 53 % av produksjonsinntektene. Tilsvarende tall for Østfold og Hedmark er henholdsvis 18 % og 25 %. Et kutt i produksjonstilskuddene i jordbruket vil i størst grad ramme områder med de høyeste tilskuddene, dvs de samiske områdene. Konsekvensene for f.eks. Østlandet vil ikke være like dramatiske i og med at tilskuddene ikke utgjør så stor andel av produksjonsverdien som i den nordlige landsdel.

7 Utfordringer for jordbruket i samiske områder

7.1 Behov for bedre lønnsomhet i næringen

Inntektene i jordbruket kommer fra priser i markedet og som direkte støtte over jordbruksavtalen. Prisen som bonden kan ta ut av markedet avhenger i stor grad av målprisen som avtales i jordbruksoppgjøret. Reduserte målpriser vil påvirke produksjonsinntektene og lønnsomheten for jordbruket i de samiske bosettingsområdene. Kravet om at gårdbrukere må være registrert i merverdiavgiftsmanntallet har ført til at flere gårdbrukere i samiske kyst- og fjordområdene ikke lenger er berettiget til å få produksjonstilskudd. I tillegg vil de bruk som har lav inntjening ikke kunne nyttiggjøre seg av inntektsfradraget ved skatteberegningen. Landbruket i samiske områder blir således straffet hardere enn andre steder.

I de siste tiårene har det vært en voldsom strukturrasjonalisering i det samiske bosettingsområdet, se kap. 5. Den store nedleggelsen av bruk i de samiske områdene har naturlig nok mange årsaker, men den viktigste vil til enhver tid være lønnsomheten på det enkelte bruk. God lønnsomhet er avgjørende for om gårdbrukeren velger å legge ned eller fortsette driften. Lønnsomheten er også avgjørende for om unge vil overta bruket og det er avgjørende for muligheten til å starte opp med tilleggsnæringer eller videreføring på gården. Slik situasjonen er i dag, er lønnsomhet i jordbruket generelt ikke tilstrekkelig god til å hindre bruksnedleggelse.

7.2 Overproduksjon og overkapasitet

Nasjonalt sett er overproduksjon av melk og kjøtt kanskje den største utfordringen framover. Innenfor melkeproduksjon er det en overkapasitet både i primærproduksjonen og i industrien. Overkapasiteten vises i form av størrelsen på omsetningsavgiften og bruk av denne til markedsregulerings tiltak. Tall fra Omsetningsrådets årsmelding og regnskap 2005 viser at markedsreguleringskostnadene i meierisektoren i 2005 beløp seg til ca. 193 millioner kroner. Størstedelen av markedsreguleringskostnadene knytter seg til reguleringseksport av hvitost, prisnedskrivning av skolemelk og eksport av smør.

Så lenge jordbruket i de samiske områdene også må innrette seg etter de samme markedsregulerende tiltak som ellers i landet, vil en overproduksjon på nasjonalt plan få innvirkning på det lokale plan. Det betyr at bønder i de samiske områdene må bære kostnader for overproduksjon, og i tillegg vil færre bønder føre til at de samme kostnadene må deles på de som blir igjen. Samlet sett fører det til at lønnsomheten på hvert enkelt bruk svekkes.

7.3 Melkeproduksjon

Utfordringene innenfor melkeproduksjonen i de samiske områdene er omfattende og knytter seg spesielt til ordningen med kjøp og salg av melkekvoter. I tillegg er det utfordringer knyttet til en hensiktsmessig utnyttelse av den melken som produseres i de samiske områdene. Nasjonalt sett er det viktig at en størst mulig andel av landets forbruk av matvarer er basert på norske råvarer og at den produksjonsfordelingen som har vært hittil beholdes. Det er en sentral målsetting at Nord-Norge og de samiske områdene beholder den produksjonsandel som har vært i melkeproduksjonen og at foredling og omsetning skjer i regionen. Det er viktig at Nord-Norge ikke blir en råvareprodusent.

Jordbruket er en gjennomregulert næring som gjør at overproduksjon på landsbasis gir seg tilsvarende utslag på jordbruket i samiske områder. Til tross for at produksjonen i samiske områder kun utgjør 1 % av den nasjonale produksjonen må bønder i våre områder innrette seg etter de samme markedsregulerende tiltak som øvrige bønder i landet. Ordningen med kjøp og salg av melkekvoter

har vært den viktigste markedsreguleringen de senere år. Siden 2003 har det vært mulig å omsette melkekvoter privat i tillegg til staten. Prisen i 2005 var på kr. 9,48 pr. liter ved kjøp privat i Finnmark og kr. 3,50 ved kjøp fra staten.

Det er politisk liten vilje til å frita de samiske områdene fra ordningen, slik at vi fortsatt vil oppleve press på salg av kvoter. Utfordringen for de samiske områdene er å sikre at kvotene forblir i området og ikke forsvinner ut av regionen, men tilføres jordbruket som rekrutteringskvoter eller ved at andre bønder kan kjøpe dem opp.

7.4 Rekruttering til jordbruket

Gjennomsnittlig alder ved overtakelse av landbrukseiendommer ligger på vel 40 år. I snitt blir hver fjerde gård overtatt av kvinner. Kvinner overtar i noe større grad mindre bruk enn større bruk. I løpet av de fire siste årene før jordbrukstillingen i 1999 overtok kvinner ca. 20 % av bruk med mer enn 150 daa, mens tilsvarende tall for bruk under 150 da. var 27 %. I 1999 hadde ca. 40 % av menn som overtok gård en eller en annen form for landbruksutdanning, tilsvarende tall for kvinner i 1999 var omlag 10 %. (SSB. Jordbrukstillingen 1999).

Det er viktig å sikre god rekruttering av kvinner inn i jordbruksnæringen, samt å bedre kvinners stilling i jordbruket. Jordbruket i de samiske bosettingsområdene har behov for flere kvinner i næringen. Dette vil blant annet bidra til å sikre bosetting og sysselsetting i bygdene. Det vil også øke mulighetene for en mangfoldig landbruksproduksjon og verdiskapning. Det vises i den forbindelse til at kvinner har hatt en sterk posisjon i det samiske jordbruket, og at det tidligere stort sett var kvinner som sto for gårdsdriften i de samiske områdene. Det samiske jordbruket ble tidligere derfor omtalt som et kvinnejordbruk. I takt med den teknologiske utviklingen i jordbruket er det gått over til å bli et mannsdominert yrke. Det antas at en større andel kvinner i jordbruket vil øke mulighetene for å revitalisere gamle mattradisjoner.

I arbeidet med å styrke rekrutteringen til jordbruket er det en utfordring å nå fram til barn og unge. I motsetning til tidligere generasjoner er det langt færre som får anledning til å vokse opp på en gård. Positive holdninger til og positive erfaringer fra gården vil være viktig for at barn og unge skal kunne tenke seg en framtid i jordbruket. Her kan Sametinget arbeide for at samisk læreplan brukes til å integrere jordbruk som en del av undervisningen. Jordbruksutdanning med studieretning naturbruk i videregående skoler (landbruksskolene) er viktig for det fremtidige jordbruket i de samiske bosettingsområdene.

7.5 Behov for økt produktmangfold

De samiske primærnæringene produserer i stor grad standardiserte produkter. Dette er i hovedsak kjøtt levert til slakteri og melk levert til meieri. Disse produksjonsformene har sterkt fokus på volum. Mulighetene for større mangfold av matprodukter fra det samiske jordbruket er absolutt til stede. Kombinasjonen av et kjøpekraftig publikum og et ønske om større mangfold utgjør til sammen et stort potensial for høyere verdiskapning. Folk betaler mer for varer som er annerledes enn for standardprodukter som er produsert i store sentraliserte anlegg. Opprinnelsesmerking og kvalitetsmerking er viktige tiltak for å øke verdiskapningen gjennom mer nisjeproduksjon.

Utfordringen framover er å øke mangfoldet av produkter, og det bør i sterkere grad satses på nisjeprodukter og kvalitetsprodukter.

7.6 Behov for rådgivning

Reduksjonen i antallet bønder i de samiske bosettingsområdene fører til at fagmiljøet blir mindre. I en situasjon med færre bønder i området og reduserte fagmiljøer, er det en utfordring å sikre at bønder har tilgang til nødvendig rådgivning. Dessuten er flere kommuner nå uten jordbrukssjef og de som arbeider med jordbruk har ofte andre oppgaver i tillegg. Resultatet av dette er at kommunene har mindre tid til å gi veiledning til bøndene.

TINE Rådgivning viser i "Faglig rapport KU 2006" til resultater fra melkeproduksjon på ku i år 2006. Data er i hovedsak hentet fra kukontrollen, helseutskriften, kvalitet på levert melk og fra analyser av surfôr. Rapporten viser at noen samiske områder sliter med å nå optimal produksjon. Det forteller oss at det er muligheter til forbedring. Nedenfor følger rapportens figur 18 som viser andelen elitemelk i forhold til totalproduksjonen. Denne figuren anses å gi godt uttrykk for hvilke kommuner som har gode muligheter til forbedringer. Figuren viser bl.a. at kommunene Kautokeino, Karasjok og Lyngen har vesentlig lavere andel elitemelk enn gjennomsnittet i Nord-Norge.

Figur 1 Andel elitemelk i forhold til totalproduksjonen

I en tid der kommunene bruker færre ressurser på jordbruket, er det spesielt viktig å beholde forsøksringene. Disse bidrar med kunnskap innen jord- og plantedyrking, og er med på å opprettholde det faglige miljø som er nødvendig i jordbruket.

For den enkelte gårdbruker er det fortsatt muligheter til å forbedre lønnsomheten ved å redusere kostnadene. Mekaniserings- og kapitalkostnadene er fortsatt store i jordbruket, og bruk med bevisst kostnadsjakt har klart å skape god lønnsomhet. Mulighetene for å redusere kostnadene, for eksempel gjennom maskinsamarbeid, er absolutt til stede, men det krever holdningsendring og motivering.

Fylkesmannens landbruksavdelinger i Finnmark, Troms og Nordland, Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og Universitet for miljø- og biovitenskap satte i gang et prosjekt kalt "Landbruksbygg i arktis" i 2000. I Nord-Finland og Nord-Sverige har en gode og lange erfaringer med både kjøtt og

melkeproduksjon i kalde fjøs. Erfaringene i prosjektet viser at melkekyr får høyere proteinprosent og at utgifter til veterinær er mindre i kaldfjøs. Slike bygg vil kunne være noe rimeligere og vil kunne redusere kostnadene til driftsbygg, både nye og ombygde, i de samiske områdene. Overgangen til løsdriftsfjøs fra 2024 vil også stille store krav til rådgivning.

8 Bruk av Sametingets tilskuddsmidler til næringsutvikling

8.1 Mål og strategier

Sametingsrådets politiske program for 2006-2009 trekker opp de overordna føringene for Sametingsrådets virksomhet. Målsettingen med næringsutvikling er ”sterke og levende samiske samfunn med stabil bosetting og allsidig nærings- kultur- og samfunnsliv”.

De fleste tildelingene går til søkere innenfor det geografiske virkeområdet for utviklingsfondet. Målgruppa er i retningslinjene definert som den samiske befolkning i Norge og hele befolkningen innenfor det geografiske virkeområdet.

Det gis tilskudd blant annet til forprosjekter, investeringer, produktutvikling, etablererstipend, driftstilskudd til duodji og markedsføring. Næringsavtalen for duodji ble inngått i 2005 og rammene har vært rundt 8,5 millioner kroner årlig. Tilskuddsprosentsen og maksimal tilskuddsstørrelse varierer i forhold til formålet i søknadene. Alle tiltak og investeringer krever en vesentlig egenandel.

8.2 Virkeområde

Virkeområdet for Samisk Utviklingsfond er stort og omfatter både kommuner og deler av enkelte kommuner. Fondets geografiske virkeområde er avgrenset til hele eller deler av 27 kommuner. Oversikt over disse kommunene fremgår av kap. 5.1. I tillegg til disse kommunene er den samiske befolkning på Senja og Lenvik kommune og i sørsameområdet omfattet av virkeområdet for Samisk Utviklingsfond.

8.3 Virkemidler

Sametingets tilskuddsstyre forvalter bl.a. midler til næringsutvikling og midler til næringsavtalen i duodji. Fondet kan yte støtte til følgende formål i jordbruket:

- investeringstilskudd til bygninger
- investeringstilskudd ved kjøp av maskiner og redskaper
- felles tiltak, tiltaksprosjekter m.m.

Tilskudd til driftsbygninger er begrenset oppad til kr. 250.000, inntil 30 % av kostnadsoverslaget. Nybygg, utvidelser og større ombygginger er støtteberettiget. Maskiner og redskaper i jordbruk kan også støttes med inntil 25 % for enkeltsøkere og inntil 50 % for redskapslag/maskinringer. Øvre grense for enkeltsøkere er kr. 50.000 og kr. 100.000 for redskapslag/maskinringer.

8.4 Virkemiddelbruk

8.4.1 Tilskudd til investeringer i jordbruket

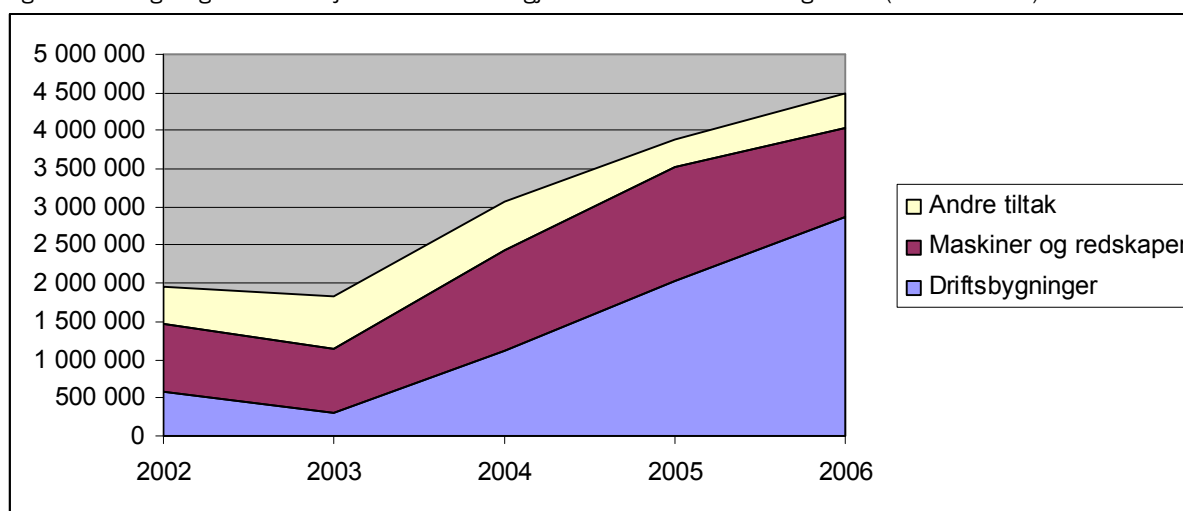
Sametinget er en betydelig finansieringsaktør for næringslivet i samiske områder. I perioden 2002 - 2006 er det bevilget ca. 109 millioner kroner over Samisk Utviklingsfond til ulike

næringsutviklingsprosjekter i det samiske virkeområdet. Om lag 14 % av dette, 15,2 mill.kr. er gått til jordbruksformål. Tabellen nedenfor viser de totale bevilgninger og hvordan støtten til jordbruket er fordelt. Om lag halvparten av støtten er gått til maskiner og redskaper.

Tabell 13 Post 51.1 SUF - Fordeling av tilskuddene på de ulike næringene 2002-2006

Samisk utviklingsfond	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%
Driftsbygninger	573 000	29	317 000	17	1 120 000	36	2 042 000	53	2 860 000	64
Maskiner og redskaper	910 700	47	828 000	45	1 309 000	43	1 476 000	38	1 177 325	26
Andre tiltak	465 000	24	680 000	37	644 000	21	371 000	10	458 400	10
Sum jordbruk	1 948 700	8,4	1 825 000	7,2	3 073 000	14,3	3 889 000	21	4 495 725	21,9
Sum SUF	23 252 700	100	25 289 300	100	21 468 200	100	18 517 000	100	20 510 772	100

Figur 2 Bevilgninger til ulike jordbruksformål gjennom Samisk utviklingsfond (2002 -2006)

Kilde: Sametinget

Interessen for virkemidler til jordbruket har økt betydelig siden 2002. Utvidelse av virkeområdet er sannsynligvis en årsak til dette. Heva støttesats ved tilskudd til driftsbygninger er en annen forklaring på dette. Gårdbrukere har også hatt en avventende holdning til utvidelser av driftsbygninger fram til 2003 som følge av den sentrale landbrukspolitikken.

Støtten fordelt på kommuner viser at de store jordbrukskommunene har hatt størst andel av de totale tilsagn gitt til jordbruk.

Tabell 14 Tilsagn til jordbruksformål gjennom Samisk Utviklingsfond i kroner fordelt på kommuner i 2006

Kommune	Tilsagn pr kommune
Lyngen	757 000
Kåfjord	531 325
Karasjok	480 000
Tana	367 000
Lavangen	300 000
Tromsø	278 000
Sør-Varanger	276 000
Alta	212 000
Gratangen	203 000
Storfjord	200 000
Lebesby	200 000
Tysfjord	180 000
Nesseby	130 000
Kautokeino	70 000
Skånland	65 000
Hamarøy	37 000
Kvænangen	21 000
Porsanger	10 000
Sum	4 317 325

Kilde: Sametinget

Kommunens politikk og innsats overfor jordbruk har betydning for omfanget av søknader til Samisk utviklingsfond. I mange tilfeller er det personavhengig og om kommunene har et tilstrekkelig apparat som kan veilede og informere gårdbrukere om aktuelle ordninger.

8.4.2 Næringskombinasjoner

Ordningen med driftstilskudd ble avviklet i 2005 og avløst bl.a. av en næringsavtale for duodjinæringen. Utviklingen innen næringskombinasjoner skjer nå med utviklingstiltak bl.a. gjennom duodjiavtalen og egne strategier for utvikling av utmarksnæringer. Støtten fra Samisk utviklingsfond går i hovedsak til mindre foretak. En slik småskalaprofil favoriserer kombinasjoner der både nye og tradisjonelle næringstilpasninger inngår.

9 Satsingsområder

9.1 Bakgrunn

Jordbruket i de samiske bosettingsområdene er dramatisk endret de siste tiårene, og det er grunn til å frykte at utviklingen vil fortsette dersom det ikke iverksettes nødvendige tiltak.

Det er lite trolig at utfordringene i landbruket kan løses ved økt produksjon, se kap 7.2 om utfordringen knyttet til overproduksjon. Det er samtidig fare for at overføringene fra staten vil måtte reduseres som følge av WTO-forhandlingene, se kap. 6.3.

Bygde- og næringsutvikling er viktig for å gjøre det samiske samfunn mer robust og mindre sårbart overfor endringer i nasjonale og internasjonale føringer og økonomiske strukturer. Med bakgrunn i den sterke strukturrasjonaliseringen som jordbruket har vært inne i, er det nødvendig å utvikle nye næringer og tilleggsnæringer for å opprettholde bosetting og sysselsetting i landbruket og

landbrukstilknnyta virksomhet. Primærproduksjonen i jordbruket er trolig ikke tilstrekkelig til å opprettholde det antall bruk og folk i næringen som er ønskelig fra Sametingets side, med mindre verdiskapningen i næringen økes vesentlig.

Det er derfor svært viktig at det iverksettes tiltak som sikrer at det også i fremtiden vil være grunnlag for et levedyktig landbruk i de samiske bosettingsområdene. Det er den forbindelse grunn til å merke seg at befolkningen i stor grad støtter opp om landbruket. Synovate/MMI har siden 1979 foretatt årlige undersøkelser for Norges Bondelag og Norsk Landbrukssamvirke om holdningene til landbruket i det norske folk. Undersøkelsene fra 2007 viser i følge Synovate/MMI at et meget stort flertall av befolkningen fortsatt slutter opp om landbruket når det gjelder å opprettholde omfanget.

9.2 Bedre lønnsomhet

Lønnsomheten kan forbedres ved å øke omsetningen eller redusere kostnadene. Økt volumproduksjon synes lite realistisk, og reduserte kostnader vil derfor på kort sikt være den beste måten å bedre lønnsomheten på.

NILF har påvist en sammenheng mellom god lønnsomhet i jordbruket og en bevisst kostnadsjakt på alle kostnadstyper. En satsing på en samordna veiledningstjeneste med sikte på å redusere unødige kostnader er nødvendig. Redusert intensitet i produksjonen kan gi et bedre resultat på gårdsbruk samt utnytte tilgjengelige lokale ressurser i større grad. Det er mange interessante pågående prosjekt som tar sikte på å redusere kostnadene i jordbruket. Prosjektet "Landbruksbygg i Arktis" i regi av Fylkesmannens landbruksavdeling i Finnmark er et eksempel.

Tilskuddstyret har i en årrekke gitt støtte til investeringer i driftsbygg og til kjøp av maskiner og redskap. Dette har hatt positive effekter og bidratt både til reduserte kostnader i jordbruket og til at jordbruket har fått flere etableringer. Rammene som Tilskuddstyret disponerer er imidlertid små. Behovet for midler til utbedring og investering i driftsbygg vil være større enn de midler som Sametinget til enhver har til disposisjon. Vi mener derimot at det må initieres et større program for opprusting og utbygging av driftsbygninger i landbruket. Dette bør være et større samarbeidsprosjekt mellom Sametinget, Innovasjon Norge, Fylkesmannens landbruksavdeling og Landbruks- og matdepartementet.

Vi anbefaler:

- **Finansiering av driftsbygninger i landbruket.** Med økte krav til driftsbygninger som følge av dyrehelse og kvalitetssikring i landbruket, samt et stort behov for modernisering av driftsbygninger er det nødvendig at finansieringsmulighetene bedres betraktelig i de samiske områdene. Et større utbyggingsprogram for driftsbygninger i jordbruket må initieres som et samarbeidsprosjekt mellom sentrale aktører i landbruket.
- **Samarbeidsløsninger.** Det er viktig at virkemiddelapparatet fortsatt stimulerer til samarbeidsløsninger mellom gårdbrukere for å redusere kostnadene. Samdriftsløsninger ved at bønder går sammen om driftsbygning bør videreføres.

9.3 Melkepolitikken

Melkeproduksjonen i de samiske områdene betyr lite nasjonalt sett, men er svært viktig for å opprettholde jordbruket i de samiske områdene. I mange områder er melkeproduksjonsmiljøet så marginalt at en ytterligere reduksjon vil kunne føre til at jordbruksmiljøet rakner og nærmest forsvinner.

Ved jordbruksoppjøret 2006 ble partene enige om å nedsettes en parts sammensatt arbeidsgruppe som ble gitt i oppdrag å foreta en evaluering og gjennomgang av ordningen med kjøp og salg av melkekvoter. Arbeidsgruppen fikk i oppgave å legge spesielt vekt på:

- Fordeling av kvoter mellom produsenter, bruksstørrelser og distrikter.
- Virkninger for økonomien i melkeproduksjonen, på kort og lang sikt.
- Samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Arbeidsgruppen avleverte sluttrapport i mars 2007. Flertallet i arbeidsgruppen mener gjennomgangen av omsetningsordningen for kumelkkvoter har vist at ordningen som tiltenkt har bidratt til å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk og tilrettelagt for strukturutvikling i næringen. Flertallet mener også at det ut fra dagens landbrukspolitiske mål ikke er noe som tilsier at det bør foretas omlegginger av ordningen. Arbeidsgruppen anbefaler at ordningen med omsettbare kvoter videreføres og at det ikke foretas grunnleggende endringer av hovedprinsippene i ordningen. Representantene fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag anbefaler derimot at ordningene med kjøp og salg av melkekvoter avvikles.

Det er ønskelig med økt utnyttelse av melken. Gjennom samvirkebedriftene i Nord-Norge, har det i en årrekke vært satsset på økt samarbeid mellom Nordvest-Russland og Nord-Norge. Tine har brukt betydelige ressurser på å komme seg inn i det nordvestrussiske marked. Kolahalvøya representerer et svært marked for nordnorske landbruksprodukter. Med den høye melkeproduksjonen og kapasiteten vi har i Nord-Norge er det naturlig å forsøke å utvikle markedet på andre siden av grensa. Det vil kunne avhjelpe nordnorsk landbruk og det vil kunne gi russiske forbrukere gode melkeprodukter. Det er en utfordring å legge til rette for økt samarbeid over landegrensene i Barentsregionen. I dag er det for mange formelle hindringer som setter en stopper for en slik utvikling.

Det er videre ønskelig med økt videreforedling av melken. Utfordringene knyttet til dette er flere, hvorav det er sentralt å utnytte produksjonskapasiteten bedre og sikre en større grad av bearbeiding og videreforedling i våre områder. Det er etablert et ultrafiltreringsanlegg ved Tines anlegg i Deatnu/Tana. Ultrafiltreringen gir melkeproduktet Kvarg (Kesam) som kan inngå i flere typer meieriprodukt. Ingen andre anlegg i Norge har et slikt anlegg. Denne satsingen har bidratt til at det ikke lenger er nødvendig med eksport av konsummelk ut av fylket. Kvarg-produksjon ved anlegget i Deatnu/Tana vil sikre avsetning på all melk i Finnmark. Det er derfor viktig å iverksette flere tiltak med sikte på lokal videreforedling.

9.4 En regionalisering av nasjonal landbrukspolitikk

Det er behov for en nyorientering av den nasjonale landbrukspolitikken i de samiske bosettingsområdene. Sametinget bør sammen med faglagene arbeide for en studie og utredning av en sterkere regionalisert nasjonal landbrukspolitikk med bakgrunn i erfaringer og modeller fra andre land og områder. Regionalisert i en egen landbrukspolitisk sone, eksempelvis for Nord-Norge (evt. sone 7) vil en kunne prøve ut en landbrukspolitisk modell som mer er tilpasset de utfordringer og naturgitte forhold som er i de samiske områdene. Hovedelementene i ny regionalisert nasjonal landbrukspolitikk kan være følgende:

- Større vekt på produksjonsuavhengige tilskudd. Mer bruk av støtte pr. dekar jord i drift, pr. grovføretende husdyr, flate driftstilskudd og lignende.
- Større vekt på bruk og utnyttelse av lokale ressurser.
- Beite for husdyr tillegges større vekt.
- Sterkere satsing på nisjeproduksjon og lokale spesialprodukter.
- Større vekt på jordbruket som bosettings- og kulturpolitisk virkemiddel.
- Større muligheter for å se på de sektoriserte virkemidler som er flaskehalser for utvikling og opprettholdelse av tradisjonelle samiske næringskombinasjoner.

Det er flere grunner til at de samiske områdene på lang sikt kan ha fordeler av en slik løsning:

- a) Produksjonsuavhengige tilskudd vil lette på presset om å produsere mest mulig volum til lavest mulig pris. De kollektive godene som levende kulturlandskap, spredt bosetting, opprettholding av samisk kultur og matvaresikkerhet som landbruket i Nord-Norge produserer, er svært viktige produkter som man gjennom produksjonsuavhengige tilskudd vil kunne betale for. Sametinget har en klar målsetting om at landbruket skal bidra til å opprettholde bosetting og sysselsetting, og som et materielt grunnlag for samisk kultur. Derfor er produksjonsuavhengige tilskudd et bedre virkemiddel enn virkemidler som stimulerer til økt produksjon og ytterligere strukturrasjonalisering.
- b) Produksjonsuavhengige tilskudd reduserer produksjonspresset og gir en mer økologisk tilpasning som mer samsvarer med de naturgitte forhold man har i de samiske områdene. Dersom økologiske direkte utbetalinger øker, vil en kunne få en ytterligere dreining mot økologisk produksjon, og uten de strenge krav som norske landbruksmyndigheter i dag har for definisjon av økologisk landbruk.
- c) Et fremtidig samisk jordbruk vil på lang sikt ha mest å vinne på en sterkere satsing på nisje- og kvalitetsprodukter framfor volum og lavprisprodukter. Potensialet er stort for unike og spennende produkter.
- d) De samiske områdene har store utmarksressurser som kan være grunnlag for næringsutvikling. For å styrke nærings- og inntektsgrunnlaget for landbruket er det nødvendig at næringen sikres muligheter for økt utnyttelse av utmarka. I en regionalisering av landbrukspolitikken bør det prøves ut lokal- og regionalt tilpassede forvaltningsmodeller for utnyttning av utmarksressursene. I en slik sammenheng er det viktig å koordinere og samordne med reindriftens interesser.

9.5 Økt lokal videreforedling

Tradisjonelt har samisk jordbruk produsert et mangfold av produkter som har blitt nyttet til eget forbruk. I løpet av de 20-30 siste årene har en stor del av tradisjonene med å lage ulike produkter blitt borte. Norsk landbrukspolitikk førte til en enorm oppbygging av jordbruket i samiske områder på 1970-tallet, men bidro samtidig til at tradisjonene med de spesielle matrettene forsvant. Samtidig med at kvinnene ble «effektivisert og rasjonalisert» bort fra gården, ble også de lokale gårdsmatproduktene borte. Småskalaproduksjonen i samisk jordbruk er således systematisk ødelagt de siste tiårene. En god måte å skape nisjebaserte kvalitetsprodukter er å revitalisere gamle tradisjoner. Samiske tradisjoner kan vekkes til live igjen og kan bli lønnsomme kvalitetsnisjer som kan skape nye arbeidsplasser og aktivitet på bygdene. Det er snakk om å gjenreise en kultur og gjenoppta de tradisjoner som samisk jordbruk tidligere har hatt for å foredle råvarer til salgbare produkter. Oppbyggingen av det samiske jordbruket var tuftet på at man kunne utnytte de lokale ressursene til å produsere mat.

Det er mulig å hente gode eksempler fra andre land på hvordan en kan konkurrere på mangfold og kvalitet, og ikke på volum og pris. Et matland som Frankrike har for eksempel mange småbruk i sine utkantdistrikt og mye småskala foredling. Meierisektoren i Frankrike har således en langt mer desentralisert struktur enn i Norge.

Sametinget tror at mat produsert i samiske områder kan konkurrere på kvalitet og at det også blant forbrukere kan oppfattes som eksotisk og attraktivt. Det bør derfor arbeides aktivt med økt bruk av opprinnelsesmerking av matvarer. Studier viser at opprinnelsesmerking er viktig for forbrukerne, og dette må bønder i samiske områder utnytte.

Jordbruket i det samiske bosettingsområdet må være effektivt og rasjonelt for å kunne følge med i utviklingen på landsbasis når det gjelder kvalitet og produksjonsnivå. TINEs undersøkelser fra 2006 som det er henvisning til i kap. 7.6, viser at gårdbrukere i enkelte samiske kommuner har utfordringer når det gjelder kvalitet på melk. Det har vært og er fortsatt en strategi å produsere så mange liter melk

som mulig. En produksjon basert på høyest mulig kvantum med stor grad av innsatsfaktorer tilført gården vil ikke være fremtidsrettet, samtidig som den både er kostnads- og ressurskrevende. Produksjonen bør i sterkere grad fokusere på å få reell verdiskapning basert på gårdens egne ressurser. I en tid hvor det trolig ikke er rom for økte inntekter i form av statlige overføringer til jordbruket er det behov for å se nærmere på alternative inntektskilder, nye markeder eller nye utnyttelser av gårdens ressurser. Likeledes er det behov for å se nærmere på bedre utnyttelse av gårdens og utmarkas ressurser for å redusere kostnadene på innsatsfaktorer.

Stiftelsen KSL Matmerk har som formål å styrke konkurransevnen til norsk matproduksjon gjennom å arbeide med kvalitetsstyring, kompetanse og synliggjøring av konkurransefortrinn og opprinnelse overfor forbruker og marked. Oppgavene er blant annet forvaltning og videreutvikling av merkeordningene "Spesialitet" og "Beskyttede betegnelser".

Spesialitet-merket går god for norskproduserte matprodukter med spesielle kvaliteter når det gjelder råvarebruk, produksjonsmetoder eller smak. "Beskyttede betegnelser" er en offentlig merkeordning som gir mulighet til å lovbeskytte produktbetegnelser på landbruksbaserte næringsmidler, fisk og fiskevarer som har en spesiell geografisk opprinnelse, tradisjon og/eller særpreg. Ordningen ble opprettet av Landbruks- og matdepartementet i 2002 etter mønster fra EU-landene.

Matmerk oppgir at satsingen på merkeordningen er en viktig strategi for å sikre et bedre og større matmangfold på det norske markedet. Et mangfold som er basert på sterke lokale tradisjoner og særegne kvaliteter, og som skal gi grobunn for lokal verdiskaping og optimisme.

Landbruks- og matdepartementets opprettelse av KSL Matmerk 1. januar 2007 og stiftelsens videre arbeid vil være gunstig for jordbruket i de samiske bosettingsområdene. Når ordningene blir bedre kjent og utviklet, vil dette trolig gi en merverdi gjennom hele verdikjeden, sammenlignet med standardprodukter i volummarkedet. Det antas at merke- og kontrollordninger vil gi bedre vilkår for lokale og tradisjonspregede produkter i de deler av matmarkedet der det etterspørres spesialprodukter og mangfold. Markedsføring av småskalaprodukter identifisert med opprinnelsesstedet har lenge vært en suksess i bl.a. Frankrike og Italia, og den senere tid også i Norge. Interessen for det samiske generelt tilsier at en slik satsing med utgangspunkt i samiske områder har store muligheter.

Organisasjonens Norsk Bygdeturisme og Gardsmat (NBG) er en landsomfattende medlemsorganisasjon for virksomheter innen bygdeturisme og gardsmat i Norge. Organisasjonen bruker internett aktivt i arbeidet med bl.a. egen hjemmeside for informasjon om gårdsutsalg. Organisasjonen fungerer også som et faglig og sosialt nettverk med mer enn 500 medlemmer over hele landet.

Satsing på småskala matproduksjon vil for mange innebære mye nytt i forhold til dagens avsetning på melk og kjøtt, og dermed behov for ny kunnskap på en del områder. Denne nye produksjonen blir stadig mer kompetansekrevede, spesielt hvis en skal nå større markeder utenfor lokalk markedet. Nye og utvidede markeder vil ofte være nødvendig for å få den nødvendige lønnsomheten i virksomheten. Lokalk markedet i de samiske områdene er begrenset. Utfordringene knyttet til lokal videreforedling og salg er derfor større enn i andre deler av landet.

Dersom en skal lykkes i arbeidet med å øke verdiskapningen på gården og utvikle nye og revitalisere gamle næringskombinasjoner ved bl.a. å satse på nisje- og kvalitetsprodukter er det en sentral forutsetning at kvinnene i større grad vender tilbake til jordbruket. Kvinner har tradisjonelt vært "omsorgsbonden" og stelt inne og ute og bidratt til trivsel på gården. Kvinner har også vært viktig i forhold til å overføre tradisjoner til de unge, spesielt mat- og duodjitradisjoner. I senere tid har kvinnen vært viktig i forhold til kvalitetssikring på gården. Dersom samiske mattradisjoner skal kunne tas i bruk som nye og eksklusive nisjeprodukter fra samisk jordbruk, må kvinnene som har tradisjonene være sentrale i en slik satsing.

- Satsing på landbruksprodukter for et betalingsvillig marked som etterspør mangfold, miljø, tradisjon og særpreg må være en overordna strategi. Økt satsing på lokalt og regionalt særpreg i matkulturen er en langsiktig og krevende satsing. Det anses imidlertid som en nødvendig satsing for å sikre at det også i fremtiden er et levedyktig jordbruk i de samiske bosettingsområdene. I en slik satsing er det bl.a. behov for:
- **Samarbeidsløsninger lokalt.** Ved videreføring og produksjon av lokale matprodukter ligger det muligheter for samarbeidsløsninger. De bygningsmessige investeringer kan bli vesentlig redusert ved samarbeidsløsninger mellom gårdbrukere og andre i våre bygder. I slike flerbrukerbygg kan ost- og smørproduksjon skje, rakfisklegging, honning, røyking av kjøtt og fisk m.m.
- **Nettverk mellom produsenter og mellom produsenter og fagmiljø.** Det er nødvendig å utvikle et nettverkssamarbeid mellom produsenter av samiske tradisjonsprodukter. Det system som Norsk Bygdeturisme og Gardsmat har bygd opp er et godt eksempel på nettverk mellom produsenter og mellom produsenter og kunder. IKT-teknologi vil være avgjørende for å utvikle et velfungerende nettverk der forbrukerne på en enkel måte får informasjon om hvilke produkter som er til salgs. Det er samtidig nødvendig å bygge nettverk mellom nisjeprodusenter om vi skal få et større mangfold av produkter. Mattilsynet har ansvaret for å lage systemer for matvaresikkerhet i landbruket. Dette fordrer et tett samarbeid mellom matprodusenter og Mattilsynet både sentralt og lokalt.
- **Markedskunnskap og markedskontakt.** En markedsundersøkelse er en grunnleggende forutsetning for satsing på nisje og kvalitetsprodukter. Det er viktig å få en vurdering av hva som er ønskelige produkter, relatert til de krav forbrukerne stiller og de trender som er i markedet. Kort sagt bør det gjøres et arbeid for å få svar på hvilke produkter forbrukeren ønsker.
- **Kompetanse og kunnskapsutvikling.** En bred satsing på kompetansehevede tiltak er nødvendig. Det er naturlig at et undervisningsopplegg i lokal videreføring av landbruksprodukter iverksettes og ledes fra videregående skoler. Det er naturlig at innsamling av eksisterende kompetanse på føring av samisk mat som har gått fra generasjon til generasjon inngår i det opplegget.
- **Opprinnelses og kvalitetsmerking.** Markedet er villig til å betale mer for varer som er annerledes og har et særpreg. Det krever imidlertid en tung markedsføringssatsing for å lansere samisk mat som et merkenavn. Det kreves kapital fra det offentlige for at samiske produkter skal klare å etablere seg i et marked til høyere pris enn standardvare.
- **Samarbeid mellom jordbruk og reindrift.** Jordbruket står på mange områder overfor de samme utfordringene som reindriften, øke mangfoldet av produkter og utnytte ressursene lokalt i langt større grad. I et samarbeid mellom jordbruk og reindrift på videreføring, bearbeiding, markedsføring, profilering og salg ligger det store muligheter for økt verdiskapning. Ved å utnytte hverandres råstoff ligger det store muligheter for gjensidig større nytte. I reindriftnæringen er det investert i mobile slakterier for å slakte rein. Et samarbeid om bruken av slike mobile anlegg kan redusere kostnadene for begge næringene.
- **Lokalprodusert mat og økologiske produkter.** Forbrukerne som er vårt marked ønsker å kjøpe lokalprodusert mat og økologiske produkter. Interessen for det samiske samfunn er økende i reiselivssammenheng og regionen opplever stor gjennomfart av turister hver sommer. Vi har et internasjonalt marked som kommer til oss hver sommer, det ligger en utfordring i å utvikle produkter og salgsarena som er attraktive for turistene. Økt satsing på lokal og regional videreføring med basis i lokal kultur og historie vil også ivareta reiselivets behov for foredla mat. En forutsetning for dette er at gjøres en kartlegging i forkant om hvilke mattradisjoner vi har innenfor samisk mat og hva er mulig i dag å produsere og selge. Samisk jordbruk har noe å bidra med til norsk landbruk og matproduksjon.

9.6 Legge til rette for næringskombinasjoner

Næringskombinasjoner har alltid vært viktig for bosettingen i samiske områder. I tidligere tider var det kombinasjonen jordbruk og fiske som dominerte og som samlet ga tilstrekkelig inntektsgrunnlag til husholdet. Senere er jordbruket drevet i kombinasjon med blant annet bygge- og anleggsvirksomhet og kommunalt arbeid. I dag ser vi hvordan bøndene i større grad tar del i framveksten av nye næringer relatert til IKT, media og tjenesteproduksjon. Mens de foregående epokene «tvang» ektefellen bort fra gården, gir dagens epoke med informasjons- og kommunikasjonsteknologien mulighet for å ta jobbene med tilbake til bygda og gården. Fremtidige tilpasninger vil vi trolig finne innenfor kombinasjonen mellom tradisjonell næring, ny kunnskap og ny teknologi.

Selv om det skjer en utvikling i kombinasjonsnæringene, vil fiskerinæringen i enkelte områder fortsatt være en viktig binæring til landbruket, men ofte i en annen form enn tidligere. Således kan for eksempel fiskeoppdrett, havbruk og oppdrett av marine arter være viktige binæringer fremover. Bønder vil generelt ha gode forutsetninger for å drive fiskeoppdrett og oppdrett av alternative marine arter, ettersom næringene bygger på samme tankegang og prinsipper. Økte inntekter til bønder i samiske områder må imidlertid komme gjennom flere ulike tiltak og på flere områder. Naturressurser alene er ikke nok for å få til utvikling og ny næringsvirksomhet. Den menneskelige ressursen i form av kompetanse blir den viktigste konkurransefaktoren. Den tradisjonelle kompetansen til den enkelte gårdbruker må utvikles med ny kompetanse om blant annet marked og produktutvikling. Ved å utnytte det fortrinn en har i felles samisk kultur, språk og levested vil en på best måte kunne revitalisere tradisjonelle næringskombinasjoner og utvikle arbeidsplasser med gården som ressursbase.

Det er mulig å øke sysselsettingen ved å satse på kombinasjoner av ulike næringer og samisk reiseliv. På den måten kan man videreføre den tradisjonelle samiske næringstilpasningen. En slik tilpasning er fleksibel på flere måter. Et annet forhold er at tilgangen på naturressursene ofte er sesongbetont, og at det av den grunn gjør det nødvendig å ha andre inntekter. Om inntjeningen i en næring skulle svikte, så har man andre inntekter å basere seg på. Kombinasjoner gir mulighet for at begge ektefellene har sin arbeidsplass hjemme.

Landbrukseiendommens ressurser og bondens kompetanse som næringsutøver er et godt grunnlag for etablering av nye virksomheter og nyskaping. Dette gjelder både i forhold til tradisjonelt næringsliv og nye næringer. Eiendommen representerer ressurser i form av arealer som kan brukes til nye produksjoner, mens bygninger kan utnyttes i nye næringer som for eksempel turistvirksomhet. Likevel er det de personlige ressursene som er den viktigste faktor for etablering og nyskaping. Mange bønder er mer interessert i å øke inntekten og arbeidsinnsatsen på gården enn å ta eller øke omfanget av lønnsarbeid ute. Det anses derfor å være potensial for næringsutvikling på gårdsbruk. Med dagens markedssituasjon er det lite ønskelig med økt produksjon av tradisjonelle landbruksprodukter, dog med unntak av produkter av sau og lam. Det primære ønsket for de fleste er å fortsette med det de holder på med, eventuelt i noe større omfang. For at nye næringer i tilknytning til jordbruket skal få en større betydning må det derfor skje relativt store endringer i holdninger og praksis.

Det er flere utfordringer når det skal legges til rette for utvikling av næringskombinasjoner. Blant annet er enkelte bønder skeptiske til å etablere tilleggsvirksomhet på gården. Oppstart av tilleggsvirksomhet kan medføre så store økonomiske investeringer at det blir for stor usikkerhet knyttet til den fremtidige inntjeningen. Den arbeidsinnsatsen som kreves ved nyetableringer er dessuten ofte mer enn de tilgjengelige ressursene på gården. Disse utfordringene medfører at selv om bøndene har gode ideer om tilleggsnæringer, er det få som har tid og økonomi til å sette ideene ut i livet. Likeledes er det slik at den nye generasjonen gårdbrukere oftest har landbruk som eneyrke. Det typiske er at mannen jobber på gården, mens kvinnen har tatt utdanning og har en karriere utenom bruket. Terskelen er høyere i den yngre generasjonen for at ektefellen skal etablere tilleggsvirksomhet på gården, enn i foreldregenerasjonen. Gårdene er blitt større som følge av strukturrasjonaliseringen. Det medfører at det blir mindre tid til andre aktiviteter enn gårdsarbeidet.

Satsning på tilleggsnæringer fører til at bonden må ta større hensyn til markedsforhold enn før. Bonden har vært sikret avsetning på tradisjonelle produkter til en fastsatt målpris gjennom samvirkeorganisasjonene, og har ikke vært avhengig av bondens egen markedsinnsats. Etablering av tilleggsnæring krever nye måter å jobbe på og en annen kompetanse enn det bonden tradisjonelt har hatt.

I Soria Moria-erklæringen kapittel 15 heter det:

- Regjeringen vil sette i verk et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk
- Regjeringen vil satse på samisk reiselivsutvikling som skal sikre og styrke næringslivet i samiske områder

Rammebetingelser har stor betydning for kombinasjonsnæringer. Disse fastsettes som regel av sentrale myndigheter. Det dreier seg blant annet om skatte- og avgiftsregler, markedsregulerende tiltak, kvoteordninger innen husdyrsektoren og fiskerinæringen og bestemmelser om motorferdsel i utmark. En satsning som tar for seg hele verdikjeden fra råvareprodusent til forbruker vil kunne gi kombinasjonsnæringene helårig sysselsetting med god økonomi. Forbedring av rammebetingelsene for å drive disse vil være en sentral del av en slik satsning.

Nye næringskombinasjoner med utgangspunkt i gården kan utvikles i forhold til

- **Kunnskapsbaserte næringer** innenfor informasjon, media m.m. ved hjelp av IKT-teknologi. Eksempler kan være skolebøker med utgangspunkt i landbruk og naturbruk i samiske områder.
- **Nye marine arter** som ny næring for gårdsbruk i samiske kyst og fjordområder. Oppdrett av skjell, kråkeboller m.m. gir nye muligheter for næringskombinasjoner.
- Innenfor **Grønn omsorg** har landbruket muligheter for tilleggsinntekter. Med flere eldre som lever lenger, omtalt som eldrebølgen, åpnes det et potensiale for eldreomsorg i regi av landbruket. Det tilbud omsorgstrengende eldre får i dag er svært varierende og ofte kommunale dagsentre e.l. hvor de eldre gjerne tilbys hobbypregede håndarbeidssysler. Landbruket kan gi de eldre et helt annet tilbud knyttet til fysisk trening, uteliv og friluftsopplevelser.
- **Urter og bær.** Fargestoffer i norske bær, urter, frukt og grønnsaker er fulle av nyttige og sunne antioksidanter. Mulighetene for næringsutvikling er langt fra utnyttet. Flere forskningsrapporter viser til at det er et marked for disse produktene. I hovedsak dreier det seg om mat og drikke, kosmetikk og velvære og medisin og helsekost. Flere stoffer kan ha kommersiell interesse så som antioksydanter i mjødukt og fjellmarikåpe, antimikrobielle stoffer i molte og bringebær, fargestoffer, oljer, fettsyrer og mange viktige enzymer.
- **Andre utmarksprodukter.** Det er en rekke utmarksprodukter som kan danne grunnlag for kombinasjoner med jordbruk. I Melding om utvikling av utmarksnæringer (2007) er det nevnt flere produkter som kan være aktuelle i utviklingen av utmarksnæringer. Foruten bær og urter dreier det seg om innlandsfisk, sopp, kultivering av ville vekster. Sentralt i utviklingen er å bedre rammebetingelsene for å drive utmarksnæringer, kvalitetssikring, kompetanseheving og forskning og utvikling, salg og markedsarbeid og bedre nettverk og samarbeid i næringen.
- **Reiseliv** har fortsatt et potensiale i landbruket. Spesielt i de samiske områdene er det utviklet relativt få reiselivsprodukter eller bygdeturismetiltak med utgangspunkt i jordbruket. Sametinget var med i prosjekt som hadde som mål å lage ferdige rundreisepakker med fly og hurtigrute der samisk kultur og samiske opplevelser er sentrale. I prosjektet ble det satt fokus på kompetanseheving, nettverksbygging, pakking og markedsføring/salg. Natur- og kulturbasert reiseliv har et stort potensial i seg og kan videreutvikles. Sápmi/Sameland har en unik kultur og et urfolk som med rett produktutvikling vil være et interessant reisemål for mange.

9.7 Kompetanseutvikling og nettverksbygging

Det å drive moderne landbruk stiller store krav til bondens kompetanse. Sametinget antar at kravene til bondens kompetanse vil bli enda større på grunn av framtidige utfordringer knyttet til miljøvennlige og økologiske driftsmåter, videreforedeling av tilgjengelige ressurser og markedsføring/salg. Det krever også økt kompetanse dersom bøndene skal klare å utnytte de mulighetene som ligger i småskala turisme i kombinasjon med landbruket. Det sentrale er å bygge opp kompetanse for å kombinere samiske tradisjoner med krav i dagens samfunn.

Det er etablert et nordnorsk kompetansesenter for landbruk og innlandsfisk. Det er viktig å øke forskningen på og utvikle kompetanse rettet mot nye næringer, markedsundersøkelser, produktutvikling, markedsføring m.m. Kompetansesenteret er del av et nav som har hele Nord-Norge som sin målgruppe. Det er viktig å sikre at senteret også tar for seg samiske forhold innen landbruk og innlandsfisk.

Den negative utviklingen i landbruket gjør at det er grunn til å vurdere om Sametinget bør ha en mer aktiv rolle på dette området. Det vil jevnlig være behov for dette ettersom en bonde som ønsker å utvikle sin næringsvirksomhet i stor grad møter hindringer i form av offentlige reguleringer. Overgangen til løsdriftsfjøs fra 2024 vil for eksempel stille store krav til rådgivning. Det samme vil bønders ønske om salg av videreforedlede gårdsprodukter. Sametinget bør være en aktiv aktør med sikte på å fjerne unødvendige hindringer for bondens næringsutvikling. Sentralt i dette arbeidet vil være politiske prosesser med sikte på en reell forenkling av regelverket. Her kan Sametinget spille en viktig rolle. Sametinget bør derimot ikke ha en aktiv rolle når det gjelder konkret landbruksfaglig veiledning. Dette er oppgaver som i hovedsak tilligger fylkesmannen, kommunene og forsøksringene.

IKT-teknologi kan i sterkere grad brukes aktivt til å utvikle virksomheter på gården. Aktiv bruk av internett, både som kanal mot markedet, som internt nettverk mot andre bønder og som hjelpemiddel for å utvikle nye produkter fra gården.

De videregående skolene som tilbyr landbruks- og naturfaglig utdanning i landsdelen utgjør en stor ressurs for landbruket. Det er naturlig at samarbeidet med Nordnorsk kompetansesenter videreføres. Videregående skoler sammen med elektroniske klasserom kan være de som håndterer kompetanseheving og utdanning av gårdbrukere. Det er viktig at skolene holder vedlike kunnskap om jord-, husdyr- og landbruksproduksjon.

Vi anbefaler:

- **Iverksette et kompetanseprogram for økt verdiskapning.** Videregående skoler innen landbruk og reindrift kan bli lokale kompetansesentra for utdanning, etterutdanning og utvikling innenfor økt verdiskapning i primærnæringene. En sterk satsing på nettverksbaserte nisje- og kvalitetsprodukter krever kompetanse, både teoretisk og praktisk. Det er derfor viktig at det tilrettelegges lokalt for produktutvikling, leie av produksjonsutstyr og andre naturlige fellesfunksjoner. Kompetansesenteret for nordnorsk landbruk vil være navet i utnyttningen
- **Entreprenørskap.** En sterkere satsing på entreprenørskap som fag ved videregående skolene er nødvendig for å få en økt fokus på nye næringer i tilknytning til jordbruket. Entreprenørskap er avgjørende for etablering av ny virksomhet og utvikling av eksisterende for å få økt verdiskapning og arbeidsplasser i de samiske områdene. Innenfor landbruket er det store og mange nye muligheter, for å utnytte dem er det entreprenørene som må ta tak i mulighetene, utvikle nye forretningsmessige konsept som kan bli forretning ut av.
- **Utbygging av IKT-teknologi i landbruket.** Informasjons- og kommunikasjonsteknologi er nødvendig for å a) skape nettverk mellom produsenter, b) bringe den nødvendige kompetansen til bygda, c) kunne markedsføre og selge på et marked utenfor lokalmarkedet og d) for å bygge opp under miljø for nærings- og bygdeutvikling. I kompetansesammenheng er det spesielt mulighetene for fjernundervisning som IKT kan legge til rette for.

- **Grenseoverskridende samarbeid.** Samiske kommuner i Nordvest-Russland og i Norge har samarbeidet og bygget nettverk i flere år. Det er viktig at vennskapskommune samarbeidet fortsetter og støttes opp. En regionalisering av handelspolitikken mellom Norge og Russland er ønskelig, hvor en kan ta hensyn til de målsettinger samene har til ytterligere samhandel. Eksempel kan være eksport av melk fra Finnmark til Nordvest-Russland og import av reinkjøtt fra Nordvest-Russland. Interreg-samarbeidene på Nordkalotten har gitt mange samarbeidsrelasjoner, spesielt i Deatnu/Tana-dalen og mellom Tornedalen og Storfjord/Gáivuotna/Kåfjord-området. Fra 2007 starter et nytt interreg-program opp, hvor det er muligheter for å se de strategier og tiltak utvalget har foreslått i en større sammenheng og bygge nettverk og samarbeid på hele Nordkalotten. Det bør for eksempel være mulig å se på løsninger hvor bønder i Utsjok kan levere melk og kjøtt til anlegg rett over grensa i Deatnu/Tana/Karášjohka/Karasjok for felles videreforedling. Det kan da utvikles særskilte Deatnu/Tanadal-produkter.

9.8 Utnyttelse av utmarksressursene

I samiske bygdesamfunn har en ikke klare skiller mellom ulike aktiviteter i utmarka. Grensegangen mellom næringsmessig utnyttning av naturressurser, rekreasjonsutnyttning og tradisjons-/kulturbetaingaktiviteter er ikke alltid like lett å trekke. Dette gjelder særlig utnyttning av naturressurser i utmarka. Dette står i sterk kontrast til den offentlige sektoriserede forvaltning av naturressursgrunnlaget. Dette kan illustreres gjennom sektorer som Fylkesmannens miljøvernavdeling, Statsskog, Finnmarkseiendommen, landbruksmyndighetene og Reindriftsforvaltningen. Dette fører ofte til kollisjon mellom brukere og forvaltere i forholdet til bygdefolks rettigheter til næringsmessig utnyttelse av naturressursgrunnlaget. Samtidig har vi en sektorisert lovgiving, lover og regelverk som er tilpasset andre eierstrukturer enn de vi har i Nord-Norge. Det innebærer også en sterk ivaretagelse av allmennhetens interesser og liten grad av mulighet til lokal styring og ressursforvaltning for bygdebefolkningen.

Innovasjon Norge er ansvarlig for det trebaserte innovasjonsprogrammet som har en ramme på ca 35 mill kroner i 2007. Det nye trebaserte innovasjonsprogrammet er i stor grad rettet mot innovasjon i bedrifter og har fokus på samarbeidsforhold mellom aktørene i verdikjeden. Satsingen skal fokusere på tre konkrete tiltaksområder: Industrielt byggeri, treprodukter og tradisjonstre og innovasjonssystemer. Det siste tiltaksområdet omfatter tiltak som bidrar til innovasjon i bedrifter, forskning og utvikling og kompetanseheving. Opplæring og kompetansehevende tiltak vil også være viktige verktøy. For skogbruket i samiske områder er det en utfordring å nyttiggjøre seg de muligheter som verdiskapningsprogrammet legger opp til. Mer spesifikt vil utfordringen for de samiske områdene være å utvikle nåværende og nye nisjeprodukter basert på trevirke. Det er i dag et mangfold av gårdssagbruk som selger spesialprodukter i lokale marked. Disse vil danne grunnlag for nytenking og nyskaping som kan ta vare på og utnytte det som kan høstes fra skogen. For bjørkeskogen er utfordringen å øke avvirkinga, mens det for furuskogen er utfordringen å utnytte tømmeret bedre til godt betalte sortiment.

Utnyttning av utmarksbeite er et godt eksempel på utnyttning av lokale ressurser som samtidig tar vare på det biologiske mangfold. Imidlertid har ikke rovdyrforvaltningen den nødvendige tillit til at det kan skapes en samla forståelse og satsing på utmarksbeite som viktig ressurs. I dag er det slik at gamle og verdifulle kulturlandskap gror igjen fordi mange ikke tør slippe ut dyrene i frykt for rovdyrskade. I en bedre utnyttelse av utmarka er det viktig at de samiske næringene jordbruk og reindrift står sammen og samarbeider om krav til forvaltningen av utmarka. Det er viktig at Sametinget legger til rette for at de to næringene i fellesskap arbeider sammen for en bedre rovdyrforvaltning og verne utmarka mot større inngrep.

Rovviltproblemen i samiske områder har økt betydelig og er en av de største utfordringene for saueholdet. Sauebønder i de samiske områdene har hatt store tap som følge av rovdyr. Utvidet jakttid vil være nødvendig for å ta ut de kvoter som er gitt. Vanskelige klimatiske og geografiske forhold gjør

det vanskelig å ta ut den kvote det er gitt fellingstillatelse til, uten at jakttida utvides. I tillegg til den økonomiske belastningen det er for brukerne, er det i mange tilfeller en psykisk påkjenning med leting og dokumentasjon av kadavre. I mange tilfeller er rovvilt-problemet avgjørende for fortsatt drift eller nedleggelse. Den økende rovviltbestanden vil i en del tilfeller redusere grunnlaget for beitebruk i de samiske områdene, beitebruk og rovvilt fører til konflikter.

Sametinget foreslår:

- **Forsøksordning med bygdebruksmodeller.** Det bør kunne åpnes for at bygder i Nord-Norge som en forsøksordning kan få et avgrenset bruksområde der folk i bygda kan høste av utmarka uten at andres bruk skal være til hinder for det, og samtidig gis kontroll med bruken av nærområdene. Dette vil også kunne samsvare med lokale brukssedvaner i bygdene.
- **Flerbruksplaner for bruk av utmark.** Bruken av utmarka er regulert innenfor flere sektorlover. Med utprøving av lokale og regionale flerbruksplaner for bruken av utmarka kan en gjennom samarbeid mellom sektorinteresser som reindrift, landbruk, friluftinteresser, kommuner og statlig forvaltning i varetta både nærings-, friluft- og generelle samfunnsinteresser.
- **Rovdyrforvaltningen.** Rovdyr som skadedyr utgjør et betydelig problem for landbruket i de samiske områdene. Reindrift og jordbruk har felles interesser i å regulere rovdyrbestanden slik at tapet av rein og husdyr reduseres til et akseptabelt nivå. Rovdyrproblematikken begrenser i dag utnyttelsen av utmarka for jordbruket. Utmarksbeite er problematisk så lenge tapet av dyr er så vidt stort.
- **Utnytte skogsressursene.** Det ligger muligheter i det å utvikle nisje- og kvalitetsprodukter basert på trevirke som kan utgjøre en viktig binæring for jordbruket. Produktutvikling og nyskaping vil være viktig for å fange opp ideer og initiativ og realisere nye muligheter innenfor denne sektoren. Motivasjon og kompetanseheving vil likeledes være sentrale strategier.

9.9 Rettigheter i utmark

- Det er viktig å sikre jordbruket rett til beite i utmark. I finnmarksloven § 23 ble det innført en lovfesting av at det til jordbrukseiendom ligger rett til beite for så stor buskap som kan vinterføs på eiendommen. Sametinget mener at tilsvarende rettighet må gjelde i de øvrige samiske bosettingsområdene. Det er videre viktig at jordbruket i samråd med reindriffta finner fornuftige og bærekraftige forvaltningsløsninger som tar hensyn til begge næringenes behov.

Bønders adgang til motorisert ferdsel i utmark kan ha betydning for næringens muligheter til utvikling. Samtidig kan andre personers adgang til motoriserte ferdsel i utmark ha negative virkninger for landbruket. Sametinget er kjent med at prosjektet ”Motorferdsel og samfunn” (MoSa) er avsluttet, og sluttrapporter overlevert Direktoratet for naturforvaltning som oppdragsgiver.

9.10 Kulturlandskap

Kulturlandskapet har betydning for jordbrukets identitet og tilhørighet. Kulturlandskapet representerer store produksjonsverdier for gårdbrukeren og betydelige opplevelsesverdier for allmennheten. Kulturlandskap er et gode som er avhengig av produksjon og som vi får sammen med produksjon av mat. Det har også stor verdi for lokalbefolkningen og de som ferdes i dette landskapet. Det er avgjørende for opplevelsesverdien at nærområder til veg og andre ferdselsårer er slik at de åpner for utsyn. For å kunne hindre gjengroing og holde kulturlandskapet vedlike, er det helt avgjørende med et oppegående og levende landbruk, og da særskilt produksjon basert på beitedyr.

10 Forholdet til Finnmarkseiendommen (FeFo)

For å sikre et levedyktig landbruk i Finnmark, er det viktig at aktive bønder får tilgang til jordbruksarealer og at prisen er på et akseptabelt nivå. Finnmarkseiendommen (FeFo) vil her kunne spille en viktig rolle.

FeFo sier i sin strategiske plan at verdiskapning skal tilfalle fellesskapet, og at priser på salg og bortfeste av arealer derfor skal markedsorienteres, slik at gevinsten ikke skjevfordeles og gir spillerom for spekulasjon. Sametinget er enig i prinsippet om at priser på salg og bortfeste av arealer normalt skal markedsorienteres. Det forutsettes i den forbindelse at FeFo ved salg og bortfeste av jordbruksarealer forholder seg til verdien arealet har som jordbruksareal og ikke som mulig fremtidig tomteareal. Sametinget mener videre at det er viktig at FeFo som dominerende grunneier i Finnmark avsetter tilstrekkelig med arealer til jordbruksformål.

10/07Nærings- og kulturkomiteens innstilling:

Innledning

Sametinget har tidligere vedtatt overordnede strategier for jordbruket i samiske bosetningsområder. I 1994 nedsatte Sametinget et utvalg for utarbeiding av egen jordbruksplan og utvalgets utkast ble overlevert Sametinget høsten 1995. Sametinget gjorde vedtak i saken i 1996.

I 1999 igangsatte Samisk Næringsråd en rullering av jordbruksplanen. Det ble utnevnt et eksternt utvalg for å gjøre denne jobben. Utvalget overleverte sitt arbeid i august 2000 og kalte den for ”Jordbruksplan for samiske bosetningsområder – et prosjekt for Sametinget”. På bakgrunn av dette dokumentet, vedtok Sametinget i sak 08/01 en revidert jordbruksplan.

Merknader:

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Lene Hansen, Susanne Amalie Andersen, Mikkel Nils A. Sara, Tor Mikalsen og Jarle Jonassen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Marianne Balto, Knut Store, Henrik Eriksen, Bjarne Store-Jakobsen, Marit Kirsten A. Gaup, Per Edvind Varsi og Grethe Amundsen, medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, medlemmet fra Sør-lista (SL) Kirsten Appfjell-Eira, medlemmet fra Flyttsamelista (FSL) Per A. Bøhr, synes det er positivt at Sametinget i meldingsform får drøftet de utfordringer som det samiske jordbruket står overfor. Jordbruket er en av pilarene som det samiske samfunn er bygd opp på, og utgjør et viktig innslag i den samlede matproduksjonen og er sentral for bosettingen.

Komiteen, med unntak av medlemmet Olaf Eliassen fra SP registrerer at det i kapittel 9.2 under ”Bedre lønnsomhet”, uttales at økt volumproduksjon synes lite realistisk, og at reduserte kostnader vil derfor på kort sikt være den beste måten å bedre lønnsomheten på. Komiteen mener imidlertid at det samiske jordbruket må kunne ta del i en økt volumproduksjon. Jordbruket i samiske områder besitter ledig produksjonskapasitet i form av ubenyttede arealer, arbeidskraft og bygningsmasse. Av den grunn kan bedring av lønnsomheten skje også i form av økt volumproduksjon uten de store kostnader. Selvsagt må fokuset også settes på reduksjon av kostnadene i form av bedre utnyttelse av innsatsfaktorene og med fornuftige samarbeidsløsninger slik det også kommer frem i meldingen. En forbedring av lønnsomheten i jordbruket er en forutsetning for å opprettholde antall produksjonseenheter og for økt rekruttering til yrket.

Komiteen mener derfor at også melkekvoter må gjøres bedre tilgjengelig for det samiske jordbruket. Markedsprisen på melkekvoter i dag er skyhøye og de færreste av de mindre brukene har råd til å konkurrere om melkekvotene pga markedsprisen. Kostnaden blir altfor høy og det vil ta altfor lang

tid før melkekvoten begynner å forrente seg. Derfor er det nødvendig å finne andre ordninger for å gjøre melkekvoter tilgjengelige for samiske områder.

Komiteen er enig i at økt fokus på utnyttelse av utmarksressursene, slik det er beskrevet i kapittel 9.8. ”Utnyttelse av utmarksressurser”, kan utgjøre en vesentlig inntektskilde i samiske områder. Høsting av utmarksressursene har imidlertid ikke status som næring og dette begrenser og hindrer muligheten til å utnytte disse ressursene som en del av inntjeningen for jordbruket. Derfor må høsting av utmarksressurser få status som næring.

Komiteen ser at i kapittel 5.10 er det omtalt rovviltets innvirkning i jordbruket. Også det samiske jordbruket preges av de skadene som fredet rovvilt forårsaker. Komiteen mener det er behov for å foreta en ytterligere forbedring av rovviltforvaltningen. Særlig mangler det ressurser til bestandsovervåking, og dette forhindrer en forvaltning i tråd med Stortingets vedtak og de regionale forvaltningsplanene. Komiteen mener at det må avsettes tilstrekkelig med ressurser slik at bestandsovervåking kan foretas på en tilfredsstillende måte.

Komiteen ser positivt på at meldingen nevner økologiske produkter i forbindelse med framtidige satsningsområder. Generelt større oppmerksomhet rundt miljø- og klimautfordringer gjør økologisk drift mer aktuelt i landbruket. Etterspørselen etter økologisk mat er økende og komiteen viser til at regjeringen har som mål at 15 prosent av matproduksjonen og matforbruket i 2015 skal være økologisk. Også samiske områder har et potensial og forutsetning for økologisk drift. Det kan bl.a. nevnes at de samiske områdene ikke er så plaget med insekter og skadedyr som områder lengre sør, og dermed kan klare seg med mindre kjemisk sprøyting. Økologisk drift passer videre fint inn i satsing på mer lokalprodusert mat, større produktmangfold, kvalitet og mattrygghet.

Komiteen konstaterer at landbrukseiendommene i samiske bosetningsområder tradisjonelt har vært relativt små. Dette har medført at den samiske befolkningen har måttet være fleksibel i utnyttningen av ressursene. I nyere tid ble det slik at driften på mange små gårder ble nedlagt. Det førte ofte til at disse ble leid til nabobrukene som igjen kunne øke drifts- og næringsgrunnlaget.

Gjennom konsesjonsloven hadde det offentlige forkjøpsrett og dermed kontroll med omsetningen av landbrukseiendommer slik at disse i all hovedsak ble nyttet til landbruksformål. I den nye konsesjonsloven mistet det offentlige denne retten til å kontrollere omsetningen av landbrukseiendommer under 100 dekar ved at forkjøpsretten ble borte. Disse eiendommene omsettes nå med liberale krav til bo- og driveplikt og de nye eierne er ikke interessert i leie ut til landbruksformål.

Komiteen ser at en konsekvens av dette er sterk reduksjon av landbruket i samiske bosetningsområder. Dette fører til at livs- og næringsgrunnlaget forsvinner for den enkelte utøver. En annen konsekvens er at de driftsenhetene som allerede er store, kjøper alle de små eiendommene som tilleggsjord. Av den grunn utarmes samiske bosetningsområder ved at det er færre som bor der og som derfor fører til at samisk språk og kultur forsvinner.

Komiteen mener at det må til en felles nasjonal satsing. Det betyr at landbrukseiendommer under 100 dekar ikke lenger kan selges som fritidseiendommer uten krav til bo- og driveplikt. Det må gjeninnføres tiltak som gir det offentlige kontroll med omsetning av landbrukseiendommer under 100 dekar. Rammebetingelsene i samisk jordbruk kan ikke standardiseres etter norsk landbrukspolitikk bla. fordi bruksstørrelsene er små i samiske bosetningsområder. Sametingets hovedmål for samisk jordbruk er at sysselsettingen og bruksstruktur opprettholdes på dagens nivå.

Komiteen registrerer at internasjonale rammebetingelser har betydning for det samiske jordbruket. De fleste bruk som er i drift i samiske områder, er bygd på 1970- og 1980-tallet. Disse brukene har et stort behov for å ruste opp bygningsmassen slik at de tilfredsstiller kravene som landbruksmyndighetene stiller. Det har vært en avventende holdning blant jordbrukere i samiske

områder til vedlikehold og opprusting av bygningsmassen i påvente av en avklaring av WTO-forhandlingene. Forut for det hersket det stor usikkerhet med EU-tilpasningen i jordbruket. Den relativt langvarige usikkerheten knyttet til de fremtidige internasjonale rammebetingelsene, er trolig en av årsakene til at gårdbrukere har vegret seg og fremdeles vegrer seg for å vedlikeholde og modernisere bygningsmassen. I tillegg har internasjonale krav medført at flere bruk i de samiske bosettingsområdene er avviklet.

Komiteen konstaterer at aktive bønder til enhver tid må sikres tilstrekkelige arealer til jordbruksformål. Som dominerende grunneier i Finnmark har FeFo en viktig samfunnsoppgave med å avsette tilstrekkelige arealer til jordbruksformål.

Komiteen konstaterer at Finnmarkskommisjonen skal utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen som FeFo i dag disponerer. Aktive bønder er en gruppe som kan ha slike rettigheter. Bøndene vil i så fall få overført eiendoms- eller bruksretten vederlagsfritt.

Komiteen, med unntak av medlemmet Per A. Bævr fra Flyttsamelista ser at en lav pris ved overdragelse av jordbruksarealer er avgjørende for at bøndene i praksis kan få tilgang til tilstrekkelige jordbruksarealer.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

16/07 Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Merknad

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Per Bjørn Lakselvenes og Tor Mikalsen, Isak Mathsi O. Hætta, Dáloniid Listu og medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap), Knut Store, Henrik Eriksen, Bjarne Store-Jakobsen, Marit Kirsten A. Gaup, Per Edvind Varsi og medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, medlemmet fra Sør-lista (SL) Kirsten Appfjell-Eira, medlemmet fra Flyttsamelista (FSL) Per A. Bævr, ønsker dialog med næringsutøverne og landbruksmyndighetene.

Det er viktig at Sametinget får reell innflytelse på utformingen av jordbrukspolitikken. For å lykkes med dette er det nødvendig å etablere god dialog med næringsutøverne og med landbruksmyndighetene. Dette innebærer blant annet at Sametinget skal ha en sentral rolle i forbindelse med jordbruksforhandlingene. I forkant av jordbruksforhandlingene bør Sametinget ha dialog med politisk ledelse i Landbruks- og matdepartementet slik at det er mulig å frembringe og skaffe forståelse for de særlige utfordringene som jordbruket i de samiske bosettingsområdene står overfor. Sametingets prioriteringer i jordbruksoppgjøret vil være det sentrale. I forkant av dialogen med Landbruks- og matdepartementet, må Sametinget ha dialog med næringsorganisasjonene i de samiske bosettingsområdene. God kontakt med næringsutøverne er en forutsetning for at Sametinget skal få et tilstrekkelig godt bilde av utfordringene for jordbruket i de samiske bosettingsområdene. Det vil jevnlig være behov for dialog med næringsutøverne og landbruksmyndighetene uten at dette har tilknytning til de årlige jordbruksforhandlingene. Dette kan for eksempel være tilfelle ved aktuelle lovprosesser.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling og merknader fra nærings- og kulturkomiteens møte den 12.-14.09.07 i sak 10/07 Sametinget jordbruksmelding.

III Votering

Av 43 representanter var 32 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Nærings- og kulturkomiteens tilråding ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Olaf Eliassen, saksordfører	
2	Henrik Eriksen, skyggesakordfører	
3	Tor Mikalsen	Olaf Eliassen
	Tor Mikalsen	
4	Terje Tretnes	Olaf Eliassen
	Terje Tretnes	Henrik Eriksen
	Olaf Eliassen, forretningsorden	
5	Marianne Balto	Terje Tretnes
	Marianne Balto	
6	Olaf Eliassen	Terje Tretnes
7	Klemet Erland Hætta	Terje Tretnes
	Klemet Erland Hætta	Bjarne Store-Jakobsen
8	Bjarne Store-Jakobsen	
9	Egil Olli	
10	Henrik Høgmo	
11	Berit Anne Gaup	
12	Willy Ørnebakk	
13	Olaf Eliassen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget viser til sine merknader og gir ellers sin tilslutning til Sametingsts melding om jordbruk.

Behandlingen av saken ble avsluttet 29.11.07 kl.12.10.

Originalspråk: Norsk

Sak 63/07 Sametingets jordbruksmelding - tilleggsmelding

Arkivsaknr.
05/1648

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	16.10.07	R 128/07
Nærings- og kulturkomiteen	13. - 15.11.07	14/07
Sametingets plenum	27. - 30.10.07	63/07

Saken påbegynt onsdag 00. november 2007 kl. 00.00

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	16.10.07	Sametingsrådet	Sak R 128/07 Sametingets jordbruksmelding - tilleggsmelding

Saken ble behandlet under sak 62/07 Sametingets jordbruksmelding med ny behandling i Nærings- og kulturkomiteen.

Sak 64/07 Innspill til reindrifftsavtalen 2008/09

Arkivsaknr.
07/3497

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	14.08.07	R 107/07
Nærings- og kulturkomiteen	12. - 14.09.07	011/07
Sametingets plenum	25. - 28.09.07	41/07 - Saken utsatt
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	64/07

Saken påbegynt torsdag 29.11.07 kl. 13.35

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	14.08.07	Sametingsrådet	Sak R 107/07

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget vil i forkant av reindrifftsforhandlingene 2008/2009 komme med innspill på følgende områder:

- Likestilling i reindrifta
- Reindrifftsens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene.
- Avgifter

Innledning

Reindrifftsavtalens økonomiske ramme for 2008 er på 97 mill. kroner og dette er en økning i forhold til de to siste avtalene på 4,5 mill kroner. Avtalens rammer har vært gjenstand for årlige reduksjoner den senere tid tross for de utfordringer reindrifftsnaeringen har stått og fortsatt står overfor. Sametinget har flere ganger påpekt dette og er derfor fornøyd med en økning i rammen på 4,5 % i avtalen for 2007/08.

Likestilling i reindrifta

Reindrifftsnaeringen er en sentral sysselsettingsfaktor og kulturbærende næring i alle områder der det er samisk reindrift. Reindrifftskvinnens resursmessige og sosiale innsats i næringa har stor verdi. Reindrifftas kulturelle- og økonomiske bærekraft forutsetter kvinnelig deltakelse også i fremtiden. Sametinget er opptatt av å beholde de kvinnelige ressursene i reindrifta, og den kunnskapen disse kvinnene innehar.

Sametinget er positiv til at satsene på driftstilskuddet til kvinnelige driftsenhetsinnehavere er høyere enn for andre, at det er en ektefellestilskuddsordning, samt at det avsettes en egen sum i avtalen til kvinnerettede tiltak. Disse ordningene har likevel ikke ført til en betydelig økning av kvinners deltakelse i reindrifta, derfor bør partene drøfte tiltak som i større grad inkluderer reindriftskvinnens aktivitet i drifta.

Sametinget etterlyser generelle velferdsordninger for kvinner som er knyttet opp mot trygderettigheter og at kompensasjoner i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn blir forbedret til fordel for kvinner i primærnæringer. Tilfredsstillende velferdsordninger har stor betydning for rekruttering av kvinner til reindrifta.

Sametinget er opptatt av å opprettholde og å øke arbeidsressursen i reindrifta og særlig viktig er det å inkludere reindriftskvinner i drifta, dette kan blant annet realiseres gjennom verdiskapingstiltak. Ved å satse planmessig på verdiskaping i distriktene, vil man oppnå både rekruttering av kvinner og unge til næringen samt en økonomisk og økologisk bærekraftig næring.

Mål og tiltak:

Å bidra til å øke kvinners deltakelse og posisjon i næringen.

- Stimulere til økt likestilling i reindrift gjennom å styrke de økonomiske rammevilkår for kvinner i reindrifta.
- Vurdere tiltak som sikrer kvinner i reindriften like velferdsordninger (ved svangerskap, fødsel og omsorg for syke barn) som alminnelige arbeidstakere har.
- Føringer på Verdiskapingsprogrammets forskrifter som stimulerer til høyere aktivitet av kvinnelige prosjektaktører

Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene

Reindriftens utviklingsfond dekker mange viktige områder i hele det samiske reinbeiteområde og er særlig viktig i forhold til rekrutteringstiltak for unge reindriftsutøvere. Fondets avsetning for 2008 er satt til 39,8 mill kroner, av disse er kr 20,9 mill kroner bundet opp til øremerkede tiltak. Det er bra at Reindriftens utviklingsfond er i en positiv utvikling og er blitt styrket de to siste årene. Sametinget ser det som særlig viktig å styrke fondet ytterligere ved de kommende forhandlingene, samt å tilpasse fondets forskrifter slik at ordningene når de mål som er satt. Gunstige livdyrlån (hálbbes ealihanbohccuid loana) og tilskudd til gjeterhytter og andre reindriftnlegg (doarjja guođohanbarttaide je eará boazodoallorusttegiidda) er ordninger som bidrar til økt rekruttering til reindriftnæringen og er dermed svært viktig å opprettholde samt å tilpasse samfunnsutviklingen.

Det har skjedd en utvikling i etablering / opprusting av gjerder og slakteanlegg i deler av reinbeiteområdet. Dette har gitt uttelling i form av økt slakteuttak i de aktuelle områdene når man ser på tall som viser antall levert slakt til slakteri fra 2003 til 2005. Sametinget mener det er viktig å legge forholdene til rette for fysiske tiltak som utbygging av infrastruktur i tilknytning til slakting særlig i de områder der dette ikke har vært prioritert til nå, men også å opptre smidig i forhold til blant annet tidsfrist for kalveslakt- og tidligslaktestilskudd. Det er nødvendig å sikre at hoveduttaket fortsatt skjer tidlig i slaktesesongen og innen reinen når vinterbeitet, men hovedmålet må være å stimulere til økt slakteuttak.

Det har de senere årene vært avsatt midler til markedsføring av reinkjøtt som har gitt positive resultater og en markedsituasjon som er langt bedre enn tidligere. Det er kontinuerlig behov for markedsføringsarbeid for reinkjøtt. Sametinget ser et videre behov for strukturerte markedsføringstiltak og sikring av optimal slaktekapasitet. Videre er det viktig med forutsigbarhet i forhold til når reinkjøtt er tilgjengelig og i hvilket omfang, slik at forbrukerne vet når de kan få kjøpt reinkjøtt.

Sametinget registrerer også at utdanningsstipend ordningen videreføres i 2008, dette er svært positivt fordi det er viktig å stimulere ungdom til å ta utdanning, kompetanseheving i reindrifta etterspørres stadig. Sametinget er svært positiv til lærlingordningen som har fungert tilfredsstillende og bidratt til at langt flere ungdommer enn tidligere har anledning til å tilegne seg real- og formalkompetanse i reindrift.

Reineiere som opplever uforutsatte og omfattende tap av rein ved ulykke, kan søke om støtte i medhold av kapittel 4 i Forskrift for reindrifftsavtale. Sametinget har tidligere påpekt at problemet med denne ordningen er at det ikke finnes midler til å imøtekomme søknader som fyller kravene i henhold til forskrift. Dette hindrer reindrifftsutøverne til å søke slike tap dekket over naturskadefondet fordi disse tapene forutsettes dekket via reindriffts egne økonomiske ordninger. Dersom forskriftene skal ha noe hensikt, må det sikres midler til å etterkomme behovene for kompensasjon ved større tap. Videre er Sametinget kritisk til at tap som skyldes låste beiter, ikke omfattes av denne forskriften. Beiterereguleringer som tidsfrister for sesongbeitene og distriktsinndelinger tillater ikke ubegrenset flytting av reinflokker dersom beitene låser seg, i tillegg kan lange flytteleier og flytting som krever transport, medføre at ising gir store tapstall for siidaer.

Den nye reindrifftsloven vil legge nye rammer og betingelser for reintallstilpasningen. Sametinget vil i den anledning påpeke viktigheten av at avtalebaserte løsninger fortsatt må være et sentralt tiltak i prosessen med reintallstilpassing. Frivillig innløsning av siidaandeler er tiltak som er etablert for å legge forholdene til rette for utvikling av økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift. Det er viktig at i de områder der det er et for stort reintall i forhold til beiteressursene må det fortsatt være tilbud om frivillig innløsning av siidaandeler.

Det avsettes årlig kr. 2,0 mill. fra Reindriffts utviklingsfond til Sametinget. Midlene skal brukes til binæringer i reindrifften. Sametinget har over mange år brukt betydelige beløp for å styrke ulike næringsaktiviteter, i tilknytning til reindrift. Produksjon og salg av ulike duodjiprodukter er en viktig del av verdiskapningen innenfor reindrifta og Sametingets arbeid med duodji næringsavtale har uttvilsomt stor betydning for reindriffts familier. En oversikt over Sametingets virkemiddelbruk i 2006 viser at det er bevilget kr. 2,8 mill. til binæringer i reindrifta. Av denne avsetningen er det bevilget kr. 1,3 mill. til prosjekter innefor duodji, kr. 1,5 mill. er bevilgninger til annen næringsvirksomhet i tilknytning til reindriffts næringen. Det er viktig og videreføre avsetningen til Sametinget for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet i Sametingets virkemiddelbruk og budsjett.

Bevilgninger gjennom reindrifftsavtalen følger budsjettåret og ikke reindrifftsåret slik som tidligere. Dette har ført til at reindrifftsutøvere ikke får kalvetilskudd for kalv slaktet i hele slaktesesongen. Reindrifften har som regel tre slaktetidspunkter, førbrunsts slakt, førjulsslakt og vinterslakt, hoveduttaket skjer på høsten. Kalvetilskudd gis kun for kalv slaktet i perioden 15.08 – 31.12. Dette innebærer at kalv som slaktes på vinteren ikke gir grunnlag for tilskudd. En av de viktigste reindriffts politiske målsetningene er å stimulere til økt slaktning. På bakgrunn av dette vil Sametinget anmode partene om å endre ordningen slik at også vinteruttak gir grunnlag for tilskudd.

Intensjonen med produksjonspremie er å stimulere til produksjon. Etter at kalenderåret ble lagt til grunn for beregning av produksjonstilskudd er enkelte reineiere kommet i den situasjonen at de ikke oppnår produksjonspremie for produksjon som overstiger kr. 400 000,-. Dette skjer dersom hoveduttaket av ulike grunner må utføres etter jul og neste hoveduttaket skjer påfølgende høst. Reinen har den beste vekta og er i godt hold innen brunst og før flytting til høst og vinterbeite tar til, det er derfor mest tjenelig å slakte brorparten tidlig på høsten. Beite- og driftsforhold kan være årsaken til at slaktingen noen ganger må utsettes til etter jul. Dette er i seg selv negativt for drifta og at reindrifftsutøverne i tillegg mister produksjonspremiegrunnlag på grunn av dette oppleves som svært urimelig. I motsetning til andre primærnæringer er reindriffts driftsmønster underlagt naturgitte forhold året rundt, dette bør partene ta høyde for under forhandlingene og sikre at grensen på kr 400 000 ikke gjøres gjeldene dersom produksjonen for to driftsår faller på et kalenderår.

Sametinget vil igjen påpeke nødvendigheten av at tap av rein bør inngå i grunnlaget for produksjonspremie. Beregningen av produksjonspremien slår fortsatt svært urettferdig ut for de reineierne som årlig har store tap av rein grunnet påkjøring av tog/kjøretøy, naturskade og andre tapsårsaker. Ordningen svekker reindrifftsavtalens inntektsutjevne effekt og medfører reduserte inntekter for reieiere i områder med høye tapstall.

Satsene på de direkte tilskuddene er ikke endret som følge av forhandlingene 2007/08, bortsett fra økningen av kalvetilskuddet. Sametinget er fornøyd med dette, men vil påpeke at det er viktig at alle satsene på de direkte tilskuddene indeksreguleres.

Den nye reindrifftsloven er gjort gjeldende fra 01.juni 2007. I loven er driftsenhetsbegrepet er avvirket og erstattet med begrepet siidaandel. Loven har inntatt en ny bestemmelse, §12, som åpner for å etablere en siidaordnet rekrutteringsandel (buohtalas siidaoassi) i tilknytning til den ordinære siidaandelen (siidaoassi). Rekrutteringsandelen kan gis kun gis til et av barna og kan vare inntil syv år, etter dette er det meningen at rekrutteringsandelen overtar siidaandelen. Hensikten med en slik bestemmelse er å etablere en smidig rekrutteringsordning. Innehaver av rekrutteringsandelen har de samme rettigheter og plikter som innehaveren i siidaandelen, og Sametinget mener derfor at rekrutteringsandelen bør få egne ordninger over reindrifftsavtalen.

Mål og tiltak:

God rekruttering og forutsigbar økonomi i reindrifftsneringen

Styrke reindrifftsens utviklingsfond og påse at fondets forskrifter bidrar til rekruttering.

Tiltak rettet mot markedsføring og slakte- og omsetningsstruktur.

Opprettholde utdanningsstipendordningen og lærlingordningen

- Forhandlingspartene bør sikre de økonomiske forutsetningene som er nødvendig for å oppfylle kapittel 4. *Støtte ved omfattende tap av rein i ulykker* i Forskrift for reindrifftsavtale.
- Innføre en ordning som dekker tapene når reinbeitene ikke er tilgjengelig på grunn av ising.
- Dagens erstatningsfond ordning dekker ikke reintap under 10 % og dekker bare 60 % av det totale tapet, Sametinget ber om at dette endres.
- Ordningen med frivillig innløsning av siidaandeler videreføres.
- Avsetningen til Sametinget videreføres
- Alt av slakteuttak og tap av rein bør danne grunnlag for tilskudd.
- I tilfeller der slakteuttaket på to driftsår faller på et kalenderår, bør produksjonspremiens grense på kr 400 000,- justeres i henhold til dette.
- Vurdere om dagens fordelingsnøkkel fungerer etter hensikten.
- Satsene på de direkte tilskuddene til reindrifftsutøverne økes i tråd med pris- og kostnadsutviklingen
- Etablere egne ordninger for siidaordnet rekrutteringsandeler.

Avgifter

I reindrifftsforhandlinger har Norske Reindrifftsamers Landsforbund/ NRL i sine krav, og Sametinget i sine innspill, ved flere anledninger bedt om at skjevhetene på avgiftsordningene for reindriffta i forhold til jordbruket rettes opp. Staten ved Landbruks- og matdepartementet har gitt tilbakemelding på at avgiftsspørsmål ikke kan avklares under de årlige reindrifftsforhandlinger.

På bakgrunn av dette har Sametinget i samråd med NRL utarbeidet et innspill til prinsippmeldingen vedrørende avgiftsordningene i reindrifftsneringen. Vi mener at dagens avgiftsordninger for reindrifftsutøvere bør endres. Vårt prinsipielle utgangspunkt er at utøverne av jordbruk og reindrifft må ha like avgiftsordninger.

Sametinget påpeker i innspillet at reindrifta, i motsetning til jordbruket, må betale avgift ved investering og til drift av driftskjøretøy. Dagens avgiftsordning er diskriminerende ettersom jordbruket har gunstigere avgiftsordning enn reindrifta. Sametinget har bedt om at det inntas forpliktende formuleringer i prinsippmeldingen om endring av avgiftsordningene for reindrifta slik at de blir tilsvarende jordbrukets avgiftsordninger.

Nærings- og kulturkomiteens innstilling:

Innledning

Sametinget behandler innspill til reindrifftsavtalen for 2008/2009.

Forslag:

Forslag fra medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Lene Hansen, Susanne Amalie Andersen, Mikkel Nils A. Sara, Tor Mikalsen og Jarle Jonassen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Marianne Balto, Knut Store, Henrik Eriksen, Bjarne Store-Jakobsen, Marit Kirsten A. Gaup, Per Edvind Varsi og Grethe Amundsen, medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, medlemmet fra Sør-lista (SL) Kirsten Appfell-Eira og medlemmet fra Flyttsamelisten (FSL) Per A. Bævr

Forslag 1

Tillegg i avsnittet "Det har skjedd en utvikling i etablering .." i kapitlet Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene:

Det bør innføres tilskudd til transport av levende rein til slakteri. Dette for å bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reieneierne, samt bidra til stimulering av økt slakteuttak. Dette er spesielt viktig med tanke på økt verdiskapning i reindriften.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

Innføre en ordning med tilskudd til transport av levende rein til slakteri.

Tillegg i avsnittet "Sametinget registrerer også at" i kapitlet Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene:

Sametinget registrerer imidlertid at avsetningen til denne ordningen ikke har økt, selv om interessen for denne ordningen har vært stor. Den store interessen har ført til at man i dag har en situasjon hvor lærlinglønnen til den enkelte lærling har gått ned. Dette er svært uheldig. Lærlinglønnen i reindriften bør tilsvare andre lærlingordninger. Fagbrevordningen i reindriften bør derfor styrkes økonomisk.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

Fagbrevordningen i reindrift bør styrkes økonomisk.

Tillegg i avsnittet "Den nye reindrifftsloven .." i kapitlet Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene:

For å oppfylle den nye reindrifftslovens intensjoner der siidaene er tillagt ansvaret for fordeling av reintallet, er det avgjørende at siidaenes rettigheter avklares og at siidagrensene fastsettes. Dette bør i størst mulig utstrekning gjøres ved frivillige avtaler mellom siidaene. Oppstår det derimot konflikter om hvor grensene skal gå mellom siidaene, bør det opprettes et offentlig juridisk utvalg som utreder

rettsforholdene nærmere i de aktuelle områdene. Avtalepartene bør avsette midler under årets avtaleforhandlinger til et slikt utvalg.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

- Avtalepartene bør se på muligheten for å opprette et juridisk uavhengig utvalg til å ta en gjennomgang av siidagrensene i de områder hvor det er behov for det. I den forbindelse bør det avsettes økonomiske midler til disposisjon til dette arbeidet.

Nytt avsnitt i kapitlet Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene før avsnittet "Det avsettes årlig kr. 2,0 mill.":

Som følge av økt arealinngrep i reinbeiteområdene står distriktene i dag ovenfor store utfordringer, og har derfor stort behov for både økonomisk og juridisk bistand.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

- Det bør avsettes midler til juridisk bistand for distriktene som følge av økt arealinngrep i reinbeiteområdene.

Tillegg til avsnittet "Sametinget vil igjen påpeke nødvendigheten av ..." i kapitlet Reindriftens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene:

I de områdene hvor rovdyr tapene er svært store, står reindrifutøverne i fare for å miste produksjonspremie som følge av store rovdyr tap, da de ikke vil ha mulighet til å ta foreta ønskelig slakteuttak. Erstattet rovdyr tap bør derfor også inngå i beregningen av produksjonspremie.

Nytt avsnitt før avsnittet "Den nye reindrifstloven er gjort" i kapitlet Reindrifstens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene:

Distriktstilskuddet bør økes som følge av økende saksmengde. Mange distrikter har i dag liten økonomisk mulighet og knappe ressurser til å følge opp den økende saksmengden man opplever blant annet i forbindelse med høringsuttalelser. Behovet for tilleggskompetanse og ekstern bistand er økende, og Sametinget ser derfor viktigheten av at distriktenes økonomi styrkes.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

- distriktstilskuddet økes som følge av den økende saksmengden for distriktene.

Nytt kulepunkt under Mål og tiltak:

- satsene på det direkte tilskuddet bør økes

Kulepunktene under Mål og tiltak endres på følgende måte:

- Avsetningen til Sametinget videreføres
- Alt av slakteuttak og tap av rein bør danne grunnlag for beregning av produksjonspremie.
- I tilfeller der slakteuttaket på to driftsår faller på et kalenderår, bør produksjonspremiens grense på kr 400 000 justeres i henhold til dette.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 29 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Nærings- og kulturkomiteens forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Kirsten Appfjell-Eira	
2	Marit Kirsten Gaup	
3	Sten Erling Jønsson	
4	Jarle Jonassen	Sten Erling Jønsson Egil Olli Marianne Balto
	Jarle Jonassen	
5	Berit Marie P. E. Eira	Jarle Jonassen Sten Erling Jønsson
6	Egil Olli	Berit Marie P. E. Eira Marit Kirsten Gaup
7	Jarle Jonassen Kirsten Appfjell-Eira	

VI Sametingets vedtak

Sametinget vil i forkant av reindrifftsforhandlingene 2008/2009 komme med innspill på følgende områder:

- Likestilling i reindrifta
- Reindrifftsens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene.
- Avgifter

Innledning

Reindrifftslavtalens økonomiske ramme for 2008 er på 97 mill. kroner og dette er en økning i forhold til de to siste avalene på 4,5 mill kroner. Avtalens rammer har vært gjenstand for årlige reduksjoner den senere tid tross for de utfordringer reindrifftsnaeringen har stått og fortsatt står overfor. Sametinget har flere ganger påpekt dette og er derfor fornøyd med en økning i rammen på 4,5 % i avtalen for 2007/08.

Likestilling i reindrifta

Reindriftnæringen er en sentral sysselsettingsfaktor og kulturbærende næring i alle områder der det er samisk reindrift. Reindriftskvinnens resursmessige og sosiale innsats i næringa har stor verdi. Reindriftnæringens kulturelle- og økonomiske bærekraft forutsetter kvinnelig deltakelse også i fremtiden. Sametinget er opptatt av å beholde de kvinnelige ressursene i reindrifta, og den kunnskapen disse kvinnene innehar.

Sametinget er positiv til at satsene på driftstilskuddet til kvinnelige driftsenhetsinnehavere er høyere enn for andre, at det er en ektefellestilskuddsordning, samt at det avsettes en egen sum i avtalen til kvinnerettede tiltak. Disse ordningene har likevel ikke ført til en betydelig økning av kvinners deltakelse i reindrifta, derfor bør partene drøfte tiltak som i større grad inkluderer reindriftskvinnens aktivitet i drifta.

Sametinget etterlyser generelle velferdsordninger for kvinner som er knyttet opp mot trygderettigheter og at kompensasjoner i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn blir forbedret til fordel for kvinner i primærnæringer. Tilfredsstillende velferdsordninger har stor betydning for rekruttering av kvinner til reindrifta.

Sametinget er opptatt av å opprettholde og å øke arbeidsressursen i reindrifta og særlig viktig er det å inkludere reindriftskvinner i drifta, dette kan blant annet realiseres gjennom verdiskapingstiltak. Ved å satse planmessig på verdiskaping i distriktene, vil man oppnå både rekruttering av kvinner og unge til næringen samt en økonomisk og økologisk bærekraftig næring.

Mål og tiltak:

Å bidra til å øke kvinners deltakelse og posisjon i næringen.

- Stimulere til økt likestilling i reindrift gjennom å styrke de økonomiske rammevilkår for kvinner i reindrifta.
- Vurdere tiltak som sikrer kvinner i reindriften like velferdsordninger (ved svangerskap, fødsel og omsorg for syke barn) som alminnelige arbeidstakere har.
- Føringer på Verdiskapingsprogrammets forskrifter som stimulerer til høyere aktivitet av kvinnelige prosjektaktører

Reindriftnæringens utviklingsfond og tilskudd til siidaandelene

Reindriftnæringens utviklingsfond dekker mange viktige områder i hele det samiske reinbeiteområdet og er særlig viktig i forhold til rekrutteringstiltak for unge reindriftsutøvere. Fondets avsetning for 2008 er satt til 39,8 mill kroner, av disse er kr 20,9 mill kroner bundet opp til øremerkede tiltak. Det er bra at Reindriftnæringens utviklingsfond er i en positiv utvikling og er blitt styrket de to siste årene. Sametinget ser det som særlig viktig å styrke fondet ytterligere ved de kommende forhandlingene, samt å tilpasse fondets forskrifter slik at ordningene når de mål som er satt. Gunstige livdyrlån (hálbbes ealihánbohccuid loana) og tilskudd til gjeterhytter og andre reindriftnæringens anlegg (doarjja guođohanbárttaide je eará boazodoallorusttegiidda) er ordninger som bidrar til økt rekruttering til reindriftnæringen og er dermed svært viktig å opprettholde samt å tilpasse samfunnsutviklingen.

Det har skjedd en utvikling i etablering / opprusting av gjerder og slakteanlegg i deler av reinbeiteområdet. Dette har gitt uttelling i form av økt slakteuttak i de aktuelle områdene når man ser på tall som viser antall levert slakt til slakteri fra 2003 til 2005. Sametinget mener det er viktig å legge forholdene til rette for fysiske tiltak som utbygging av infrastruktur i tilknytning til slakting særlig i de områder der dette ikke har vært prioritert til nå, men også å oppføre smidig i forhold til blant annet tidsfrist for kalveslakt- og tidligslaktestilskudd. Det er nødvendig å sikre at hoveduttaket fortsatt skjer

tidlig i slaktesesongen og innen reinen når vinterbeitet, men hovedmålet må være å stimulere til økt slakteuttak.

Det bør innføres tilskudd til transport av levende rein til slakteri. Dette for å bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reineierne, samt bidra til stimulering av økt slakteuttak. Dette er spesielt viktig med tanke på økt verdiskapning i reindriften.

Det har de senere årene vært avsatt midler til markedsføring av reinkjøtt som har gitt positive resultater og en markedsituasjon som er langt bedre enn tidligere. Det er kontinuerlig behov for markedsføringsarbeid for reinkjøtt. Sametinget ser et videre behov for strukturerte markedsføringstiltak og sikring av optimal slaktekapasitet. Videre er det viktig med forutsigbarhet i forhold til når reinkjøtt er tilgjengelig og i hvilket omfang, slik at forbrukerne vet når de kan få kjøpt reinkjøtt. Sametinget registrerer også at utdanningsstipend ordningen videreføres i 2008, dette er svært positivt fordi det er viktig å stimulere ungdom til å ta utdanning, kompetanseheving i reindriften etterspørres stadig. Sametinget er svært positiv til lærlingordningen som har fungert tilfredsstillende og bidratt til at langt flere ungdommer enn tidligere har anledning til å tilegne seg real- og formalkompetanse i reindrift.

Sametinget registrerer imidlertid at avsetningen til denne ordningen ikke har økt, selv om interessen for denne ordningen har vært stor. Den store interessen har ført til at man i dag har en situasjon hvor lærlinglønnen til den enkelte lærling har gått ned. Dette er svært uheldig. Lærlinglønnen i reindriften bør tilsvare andre lærlingordninger. Fagbrevordningen i reindriften bør derfor styrkes økonomisk.

Reineiere som opplever uforutsatte og omfattende tap av rein ved ulykke, kan søke om støtte i medhold av kapittel 4 i Forskrift for reindriftsavtale. Sametinget har tidligere påpekt at problemet med denne ordningen er at det ikke finnes midler til å imøtekomme søknader som fyller kravene i henhold til forskrift. Dette hindrer reindriftsutøverne til å søke slike tap dekket over naturskadefondet fordi disse tapene forutsettes dekket via reindriften egne økonomiske ordninger. Dersom forskriftene skal ha noe hensikt, må det sikres midler til å etterkomme behovene for kompensasjon ved større tap. Videre er Sametinget kritisk til at tap som skyldes låste beiter, ikke omfattes av denne forskriften. Beiterereguleringer som tidsfrister for sesongbeitene og distriktsinndelinger tillater ikke ubegrenset flytting av reinflokker dersom beitene låser seg, i tillegg kan lange flytteleier og flytting som krever transport, medføre at ising gir store tapstall for siidaer.

Den nye reindriftsloven vil legge nye rammer og betingelser for reintallstilpasningen. Sametinget vil i den anledning påpeke viktigheten av at avtalebaserte løsninger fortsatt må være et sentralt tiltak i prosessen med reintallstilpassing. Frivillig innløsning av siidaandeler er tiltak som er etablert for å legge forholdene til rette for utvikling av økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift. Det er viktig at i de områder der det er et for stort reintall i forhold til beiteressursene må det fortsatt være tilbud om frivillig innløsning av siidaandeler.

For å oppfylle den nye reindriftslovens intensjoner der siidaene er tillagt ansvaret for fordeling av reintallet, er det avgjørende at siidaenes rettigheter avklares og at siidagrensene fastsettes. Dette bør i størst mulig utstrekning gjøres ved frivillige avtaler mellom siidaene. Oppstår det derimot konflikter om hvor grensene skal gå mellom siidaene, bør det opprettes et offentlig juridisk utvalg som utreder rettsforholdene nærmere i de aktuelle områdene. Avtalepartene bør avsette midler under årets avtaleforhandlinger til et slikt utvalg.

Som følge av økt arealinngrep i reinbeiteområdene står distriktene i dag ovenfor store utfordringer, og har derfor stort behov for både økonomisk og juridisk bistand.

Det avsettes årlig kr. 2,0 mill. fra Reindriften utviklingsfond til Sametinget. Midlene skal brukes til binæringer i reindriften. Sametinget har over mange år brukt betydelige beløp for å styrke ulike næringsaktiviteter, i tilknytning til reindrift. Produksjon og salg av ulike duodjiprodukter er en viktig

del av verdiskapningen innenfor reindrifta og Sametingets arbeid med duodji næringsavtale har uttvilsom stor betydning for reindriftsfamilier. En oversikt over Sametingets virkemiddelbruk i 2006 viser at det er bevilget kr. 2,8 mill. til binæringer i reindrifta. Av denne avsetningen er det bevilget kr. 1,3 mill. til prosjekter innefor duodji, kr. 1,5 mill. er bevilgninger til annen næringsvirksomhet i tilknytning til reindriftnæringen. Det er viktig og videreføre avsetningen til Sametinget for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet i Sametingets virkemiddelbruk og budsjett.

Bevilgninger gjennom reindriftsavtalen følger budsjettåret og ikke reindriftsåret slik som tidligere. Dette har ført til at reindriftsutøvere ikke får kalvetilskudd for kalv slaktet i hele slaktesesongen. Reindriften har som regel tre slaktetidspunkter, førbrunstslakt, førjulsslakt og vinterslakt, hoveduttaket skjer på høsten. Kalvetilskudd gis kun for kalv slaktet i perioden 15.08 – 31.12. Dette innebærer at kalv som slaktes på vinteren ikke gir grunnlag for tilskudd. En av de viktigste reindriftpolitiske målsetningene er å stimulere til økt slaktning. På bakgrunn av dette vil Sametinget anmode partene om å endre ordningen slik at også vinteruttak gir grunnlag for tilskudd.

Intensjonen med produksjonspremie er å stimulere til produksjon. Etter at kalenderåret ble lagt til grunn for beregning av produksjonstilskudd er enkelte reineiere kommet i den situasjonen at de ikke oppnår produksjonspremie for produksjon som overstiger kr. 400 000,-. Dette skjer dersom hoveduttaket av ulike grunner må utføres etter jul og neste hoveduttaket skjer påfølgende høst. Reinen har den beste vekta og er i godt hold innen brunst og før flytting til høst og vinterbeite tar til, det er derfor mest tjenelig å slakte brorparten tidlig på høsten. Beite- og driftsforhold kan være årsaken til at slaktingen noen ganger må utsettes til etter jul. Dette er i seg selv negativt for drifta og at reindriftsutøverne i tillegg mister produksjonspremiegrunnlag på grunn av dette oppleves som svært urimelig. I motsetning til andre primærnæringer er reindriftdriftsmønster underlagt naturgitte forhold året rundt, dette bør partene ta høyde for under forhandlingene og sikre at grensen på kr 400 000 ikke gjøres gjeldene dersom produksjonen for to driftsår faller på et kalenderår.

Sametinget vil igjen påpeke nødvendigheten av at tap av rein bør inngå i grunnlaget for produksjonspremie. Beregningen av produksjonspremien slår fortsatt svært urettferdig ut for de reineierne som årlig har store tap av rein grunnet påkjøring av tog/kjøretøy, naturskade og andre tapsårsaker. Ordningen svekker reindriftsavtalens inntektsutjevne effekt og medfører reduserte inntekter for reineiere i områder med høye tapstall.

I de områdene hvor rovdyr tapene er svært store, står reindriftsutøverne i fare for å miste produksjonspremie som følge av store rovdyr tap, da de ikke vil ha mulighet til å ta foreta ønskelig slakteuttak. Erstattet rovdyr tap bør derfor også inngå i beregningen av produksjonspremie.

Satsene på de direkte tilskuddene er ikke endret som følge av forhandlingene 2007/08, bortsett fra økningen av kalvetilskuddet. Sametinget er fornøyd med dette, men vil påpeke at det er viktig at alle satsene på de direkte tilskuddene indeksreguleres.

Distriktstilskuddet bør økes som følge av økende saksmengde. Mange distrikter har i dag liten økonomisk mulighet og knappe ressurser til å følge opp den økende saksmengden man opplever blant annet i forbindelse med høringsuttalelser. Behovet for tilleggskompetanse og ekstern bistand er økende, og Sametinget ser derfor viktigheten av at distriktenes økonomi styrkes.

Den nye reindriftsloven er gjort gjeldende fra 01.juni 2007. I loven er driftsenhetsbegrepet er avvirket og erstattet med begrepet siidaandel. Loven har inntatt en ny bestemmelse, §12, som åpner for å etablere en siidaordnet rekrutteringsandel (buohtalas siidaoassi) i tilknytning til den ordinære siidaandelen (siidaoassi). Rekrutteringandelen kan gis kun gis til et av barna og kan vare inntil syv år, etter dette er det meningen at rekrutteringsandelen overtar siidaandelen. Hensikten med en slik bestemmelse er å etablere en smidig rekrutteringsordning. Innehaver av rekrutteringsandelen har de samme rettigheter og plikter som innehaveren i siidaandelen, og Sametinget mener derfor at rekrutteringsandelen bør få egne ordninger over reindriftsavtalen.

Mål og tiltak:

God rekruttering og forutsigbar økonomi i reindriftnæringen

- Styrke reindriftenes utviklingsfond og påse at fondets forskrifter bidrar til rekruttering.
- Tiltak rettet mot markedsføring og slakte- og omsetningsstruktur.
- Innføre en ordning med tilskudd til transport av levende rein til slakteri.
- Opprettholde utdanningsstipendordningen og lærlingordningen
- Fagbrevordningen i reindrift bør styrkes økonomisk.
- Forhandlingspartene bør sikre de økonomiske forutsetningene som er nødvendig for å oppfylle kapittel 4. *Støtte ved omfattende tap av rein i ulykker* i Forskrift for reindriftsavtale.
- Innføre en ordning som dekker tapene når reinbeitene ikke er tilgjengelig på grunn av ising.
- Dagens erstatningsfond ordning dekker ikke reintap under 10 % og dekker bare 60 % av det totale tapet, Sametinget ber om at dette endres.
- Avtalepartene bør se på muligheten for å opprette et juridisk uavhengig utvalg til å ta en gjennomgang av siidagrensene i de områder hvor det er behov for det. I den forbindelse bør det avsettes økonomiske midler til disposisjon til dette arbeidet.
- Ordningen med frivillig innløsning av siidaandeler videreføres.
- Det bør avsettes midler til juridisk bistand for distriktene som følge av økt arealinngrep i reinbeiteområdene.
- Avsetningen til Sametinget videreføres
- Alt av slakteuttak og tap av rein bør danne grunnlag for beregning av produksjonspremie.
- I tilfeller der slakteuttaket på to driftsår faller på et kalenderår, bør produksjonspremiens grense på kr 400 000,- justeres i henhold til dette.
- Vurdere om dagens fordelingsnøkkel fungerer etter hensikten.
- Satsene på de direkte tilskuddene til reindriftsutøverne økes i tråd med pris- og kostnadsutviklingen
- Distriktstilskuddet økes som følge av den økende saksmengden for distriktene.
- Satsene på de direkte tilskuddene bør økes
- Etablere egne ordninger for siidaordnet rekrutteringsandeler.

Avgifter

I reindriftsforhandlinger har Norske Reindriftssamers Landsforbund/ NRL i sine krav, og Sametinget i sine innspill, ved flere anledninger bedt om at skjevhetene på avgiftsordningene for reindriften i forhold til jordbruket rettes opp. Staten ved Landbruks- og matdepartementet har gitt tilbakemelding på at avgiftsspørsmål ikke kan avklares under de årlige reindriftsforhandlinger.

På bakgrunn av dette har Sametinget i samråd med NRL utarbeidet et innspill til prinsippmeldingen vedrørende avgiftsordningene i reindriftnæringen. Vi mener at dagens avgiftsordninger for reindriftsutøvere bør endres. Vårt prinsipielle utgangspunkt er at utøverne av jordbruk og reindrift må ha like avgiftsordninger.

Sametinget påpeker i innspillet at reindriften, i motsetning til jordbruket, må betale avgift ved investering og til drift av driftskjøretøy. Dagens avgiftsordning er diskriminerende ettersom jordbruket har gunstigere avgiftsordning enn reindriften. Sametinget har bedt om at det inntas forpliktende formuleringer i prinsippmeldingen om endring av avgiftsordningene for reindriften slik at de blir tilsvarende jordbrukets avgiftsordninger.

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Behandlingen av saken ble avsluttet 29.11.07 kl. 14.45.

Sak 65/07

Melding om utvikling av utmarksnæringer - sluttbehandling

Arkivsaknr.
04/2713

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	16.10.07	R 123/07
Nærings- og kulturkomiteen	13. - 15.11.07	15/07
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	65/07

Saken påbegynt torsdag 29.11.07 kl. 14.45

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	16.10.07	Sametingsrådet	Sak R 123/07

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget gir sin tilslutning til den framlagte meldingen; Melding om utvikling av utmarksnæringer - sluttbehandling.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for meldingen

Sametinget har i næringspolitikken prioritert næringer som drives i kombinasjon med hverandre. Bakgrunnen for dette har vært at de ressursene som er i samiske områder i mange sammenhenger ikke har vært tilstrekkelige til å gi helårig virksomhet. Av den grunn er Sametingets næringspolitikk basert på etablering av virksomheter som gir både helårige arbeidsplasser og deltids arbeidsplasser. Utnyttelse av utmarksressurser har vært en del av denne politikken samtidig som bruken av utmarka har vært et sentralt tema i forbindelse med forarbeidene til Finnmarksloven og Finnmarkseiendommen.

De virkemidlene som Sametinget har bevilget til utmarksnæringer har i hovedsak vært driftsstøtte. Noen utviklingsutviklingsprosjekter er gjennomført deriblant to innlandsfiskeprosjekter og finansiering av fiskebåter for innlandsfiske på 1990-tallet. Næringskombinasjonsordningen ble evaluert i 2001 av NIBR. Driftsstøtteordningen ble avsluttet i 2005 som følge av at virkemiddelbruken ikke nådde målsettingene for bruken av midlene. I Melding om næringskombinasjoner 22. - 24. april 2002 heter det:

"Prioritering av produktutvikling, kompetansebeving, nettverksdanning innen salg og markedsføring og nyskapende virksomhet vil være en bedre måte å skape en fremtidsrettet næringsutvikling på enn gjennom en ren driftsstøtteordning. Virkemiddelordningene til investeringer, etablererstipend, tilskudd til utnyttelse av utmarksnæringer og kompetansebeving videreføres."

Ved behandlingen av meldingen vedtok plenum følgende i sak 33/02:

"Sametinget tar til orientering melding om næringskombinasjoner og støtter de forslag til retningslinjer som framkommer i meldingen. Sametinget ber om at det utarbeides forslag til nye retningslinjer i samsvar med meldingen, og at disse legges fram for plenum."

Plenum vedtok i sak 09/06 Midlertidige retningslinjer for driftsstøtte for utmarksnæring. I vedtaket heter det bl.a.

"Sametinget må vurdere om det er behov for en varig driftsstøtteordning for utmarksnæringer. Samtidig skal det lages strategier for utvikling av en levedyktig utmarksnæring og rammevilkårene for utmarksnæringen."

1.2 Gjennomføring av utredningsarbeidet

Bedrifter som omsetter utmarksprodukter er bedt om å komme med oversikt over virksomheten. Det har vært avholdt et møte med Goahtegearret og Sámi bivdo- ja meahcástansearvi den 09.01.07, og Sámi bivdo- ja meahcástansearvi har dessuten kommet med skriftlig innspill den 20.01.07. Meldingen ble første gang drøftet i plenum den 27.02 - 02.03.07.

1.3 Definisjoner og avgrensninger

I samisk sammenheng har bruken av utmarka vært først og fremst til eget bruk, men også noe til salg. Utmarksressursene har tradisjonelt vært av stor betydning for husholdet. Uten de ressursene hadde det ikke vært mulig å ha den bosettingsstrukturen og den næringstilpasningen som er i dag i samiske områder. Effektivisering og rasjonalisering i næringslivet og større krav til inntjening har ført til at det i næringslivet er blitt større enheter og nesten bare eneyrketilpasninger. I tillegg til dette er det innført restriksjoner både i bruken av utmarksressursene og i ferdsel i utmark. Det har ført til at dårligere vilkår for å bruke utmarksressurser både til eget bruk og i kommersiell sammenheng. Det samiske samfunnet vil fortsatt bruke utmarka som en ressurs, og det er viktig å legge til rette for at det kan skje på en slik måte at etterfølgende generasjoner kan ha like stor nytte av de ressursene som dagens generasjon har.

I forbindelse med bruken av utmark er det knyttet store verdier i den tradisjonelle kunnskapen som samene har. For at denne kunnskapen ikke skal forsvinne er det viktig å ta vare på den. Det gjelder både å dokumentere og videreføre denne kunnskapen til unge. Norge har ratifisert internasjonale konvensjoner som har betydning for tradisjonell kunnskap – konvensjonen om biologisk mangfold, noe som forplikter myndighetene til å legge til rette for å ta vare på urfolks tradisjonelle kunnskaper.

Utmarksnæring er omfattende begrep. For å avgrense omfanget av strategidelen må det foretas en klargjøring og avgrensning av begrepet. Utmarksnæring i denne meldingen er avgrenset til innlandsfisk, småvilt, utnyttelse og videreforedling av ville bær, urter og sopp og kultivering av ville vekster og fiskevann. Innlandsfisk der fangst og videreforedling inngår, er et av de sentrale elementene i utmarksnæringen. Oppdrett og oppføring av innlandsfisk kan være aktuelt i et langsiktig perspektiv. Utmarksbasert turisme inkluderes også i denne meldingen siden bruken av utmark danner grunnlaget for denne type turisme. I denne typen turisme kan innlandsfiske, småvilt, naturopplevelser, geoturisme og økoturisme inngå. Geoturisme er turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et

steds lokale egenart - miljø, kultur, estetikk, kulturarv - og som kommer lokalsamfunnet til gode. Økoturisme er avgrenset i hovedsak til turisme i naturbaserte områder.

Det er mange ulike brukere av og brukerinteresser i utmarka:

- Reindriftsutøvere
- Jordbrukere
- Vedhogst for eget bruk og for salg
- Uttak av råvarer til duodji
- Sportsfiskere
- Elgjegere
- Rypejegere og andre småviltjegere
- Vårjakt på ender
- Laksefiskere
- Innlandsfiskere
- Bærplukkere
- Sankere av egg, urter, sopp og andre ville vekster
- Reiselivsvirksomheter der utmarksressurser inngår
- Rekreasjon
- Andre virksomheter så som mineralvirksomhet og andre byggeinteresser

I denne sammenheng omfattes verken skogbruk, reindrift, jordbruk eller ordinært hagebruk i utmarksbegrepet. Vedhogst er en del av det tradisjonelle skogbruket. Goahtegearret har fremmet forslag om at vedhogst skal være en del av satsningen på utmarksnæringer og innarbeides i denne meldingen. Noen duodjiutøvere er avhengig av råvarer i utmarka - det gjelder spesielt rikuler og andre produkter av tre. Innhenting av råvarer til duodji inngår i begrepet utmarksnæring.

Fjordfiske og andre marine aktiviteter omfattes ikke av begrepet utmark, men aktiviteter som foregår i strandsonen gjør det så som utnyttelse av tang og tare og egg- og dunsanking.

En strategiplan må ha en tidshorison på 5 år. Strategier i denne meldingen vil inngå i en helhetlig næringsplan for samiske områder. Tiltaksdelen innarbeides i de årlige budsjettene.

Denne meldingen har ikke tatt seg som mål å redegjøre for rettighetene til utmarksbruk.

Sámi bivdo- ja meahcánstansearvi har sin egen oppfatning om hva utmark er (fritt oversatt fra samisk):

”Bruken av utmark har vært og er fortsatt en del av vårt daglige livsgrunnlag (birgejupmi). Folk har i uminnelige tider dratt nytte av utmarksressursene. Fastboende har plukket bær, fisket, sanket mose, jaktet på småvilt, jaktet på fugler, drevet med snarefangst, felt ved og jaktet elg. Fastboende samer holdt også kjøreinflokker i utmark. Det er vår tradisjon og utmark har vært og er fortsatt vårt hjem og grunnlag for vår identitet. Denne tradisjonen lever fortsatt i full monn for eksempel i Kautokeino. Vi vet at befolkningen i Kautokeino har en av de laveste inntektene i Norge. Vi kan imidlertid ikke si at folk her er fattige. Det er nettopp bruken av utmarka som fortsatt skaper et livsgrunnlag for oss. Bruken av utmarka medfører også at folk trives her.

Som basis for å klare seg er at folk har kunnskap om og trygghet i utmarka og i bruken av utmark, og at folk også har kunnskap i hvordan utnytte ressursene i utmarka og at han kjenner utmarka. Den typen kunnskap er tradisjonell kunnskap.

I begrepet birgejupmi (det å klare seg) er det snakk om tre deler:

1. Økonomisk - nemlig det at man klarer seg økonomisk i det daglige liv
2. Kunnskap - at man kan og behersker å utføre nødvendig arbeid, tradisjoner, oppgaver, områder og under alle værforhold slik at man klarer seg
3. Sosialt - at man kommer overens med andre og deler med andre slik tradisjonen har vært f.eks. i verdevuobta

Bruken av utmark har vært og er en del av folkes økonomiske livsgrunnlag. Det kom som et tillegg til det daglige virket og økte inntekter i husholdet. Utmarksressurser bringer med seg et tillegg til det daglige virket til folk i Kautokeino og av den grunn klarer de seg til tross for at den økonomiske inntjeningen ikke er så høy. Bruken av utmark har stor betydning for livsgrunnlaget også for de som har hovedinntekt fra fast jobb, men som ikke er knyttet til primærnæringer. Vi kan dermed si at bruken av utmarka fortsatt er en naturlig levemåte blant befolkningen i Kautokeino.”

1.4 Forhold som har betydning for utmarks næringer

Landbruks- og matdepartementet har utarbeidet en handlingsplan for innlandsfiske i 2006. Det er en målrettet handlingsplan for økt satsning på innlandfisk i Norge. Det har prioritert tiltak for yrkesfiske og fisketurisme der også produktutvikling, markedsføring, salg, distribusjon, forskning, parasittbehandling og tynningsfiske inngår. Departementet har også foreslått samarbeidsmodeller innen innlandsfiske. I planen er det definert tre verdikjeder innenfor innlandsfisk; yrkesfiske etter innlandsfisk, innlandsoppdrett og fisketurisme. Alle verdikjedene består av fire ledd, ressursgrunnlag/råvare, produktutvikling, markedsføring og distribusjon og salg.

I Regjeringens Soria Moria-erklæring heter det:

- Regjeringen vil sette i verk et verdiskapingsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk
- Satse på samisk reiselivsutvikling som skal sikre og styrke næringslivet i samiske områder.

Begge satsningene vil ha betydning for utviklingen i utmarks næringer i samiske områder hvis disse blir realisert. I begrepet næringskombinasjoner er utmarks næringer et sentralt element etter Sametingets syn. Sametinget uttalte i innspillet til programmet at det er viktig å realisere programmet for å videreføre den tradisjonelle næringstilpasningen der kombinasjoner mellom ulike næringer er et sentralt element.

Foruten eksisterende planer har tidligere gjennomførte prosjekter betydning for fremtidig satsning på utmarks næringer. Innlandsfiskeprosjektet som bl.a. Sametinget finansierte ble avsluttet i 1996. Finnmarksforskning (1996) konkluderte med følgende:

- Det må arbeides med å oppnå ei bedre organisering mellom fangstledd og mottaksleddene og av fiskerne selv.
- Bedriftene må intensivere arbeidet med produktutvikling og markedsretta tiltak.
- Det er viktig å arbeide videre med bedre utnyttelse av ressursen (kultiveringsarbeid) generelt.
- Bedriftene må arbeide med sine indre forhold m.h.t. å øke sin generelle fiskekompetanse og økonomikompetanse.
- Det vil fortsatt være behov for opplæring av fiskere.
- Utviklingsarbeid m.h.t. fangstredskapet og ny teknologi må gjøres kontinuerlig.

En rekke lover og regler setter rammer for hvordan utmarka og utmarksprodukter kan brukes. Motorferdselloven regulerer både kjøring på bar mark og på snødekt mark. Lovens § 4 lister opp ferdelsformål som direkte er unntatt fra ferdelsforbudet. Nødvendig transport i utøvelse av primærnæring (landbruk, reindrift), bygging av veganlegg og etablert rutetransport er unntatt fra forbudet. Den direkte lovhjemlede ferdelsen i utmark er altså forholdsvis omfattende, men møter visse avgrensingsproblemer mot hva som skal anses som ”nødvendig transport” i forbindelse med

næringsdrift. Myndighetene betrakter ikke jakt, fangst, fiske, bærsanking som næring. Kommunene har mulighet til å gi dispensasjoner fra motorferdselloven innen gitte rammer.

Motorferdselloven skal endres i løpet av 2008. I den forbindelse har Direktoratet for naturforvaltning utarbeidet en rapport om omfang og erfaringer fra motorferdsel og sendt ut forslag til lovendring.

Mattilsynet forvalter flere lover og regelverk som har betydning for videreføring og salg av utmarksprodukter. En av de sentrale lovene er Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven). Formålet med loven er å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn.

Finnmarkseiendommen forvalter grunnen i Finnmark. FeFo har utarbeidet en strategisk plan for 2007 - 2010. Ett av de ti overordnede målene er å:

Tilrettelegge for at ressursene i Finnmark fortsatt gir grunnlag for utvikling av samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv for øvrig.

FeFo har satt følgende strategiske føringer for virksomhetsområdet utmark:

FeFo vil sikre og styrke utmarkens kvaliteter innen biologisk mangfold og produktivitet, som identitetsskaper og arena for næring og opplevelser. FeFo vil legge vekt på lokale høstings- og jakttradisjoner.

Endringer som FeFo gjør i sitt regelverk har stor betydning for utnyttelsen av utmarksnæringer. Det å åpne for andre brukere enn de lokale medfører større konkurranse om bruken av områdene. Det dreier seg bl.a. om mulighetene for å bruke garn for alle, opphevelse av 5 km grense for innlandsfiske for utledninger, opphevelse av finnmarks befolkningens rett til multebærplukking er eksempler som har betydning for den lokale bruken av områdene.

2. En oversikt over omfanget av utmarksnæringsvirksomheten

2.1 Omsetning av utmarksprodukter og salg av jakt- og fiskekort

Utmarksnæring drives i begrenset omfang. Selv i landssammenheng er det et fåtall som har utmarksnæring som helårig virksomhet. Det finnes imidlertid ingen statistikk over antall sysselsatte i utmarksnæring i samiske områder. Det vil være vanskelig å få en fullstendig oversikt over det siden ingen offentlige organer har ansvar for å samle slik informasjon. I en rapport fra Planteforsk 24/98 er det antydnet at det er mulig å høste inntil 1000 tonn multebær i Troms og Finnmark til en verdi av 50 millioner kroner. I den samme rapporten er det anslått at det finnes 98.800 hektar med blåbærskog og 36.800 hektar med tyttebær, krekling og andre lyngarter.

Nedenfor er det listet opp tilfeldige oppgaver som angår samiske områder. Disse viser til en viss grad hvor stor aktiviteten er i de ulike virksomhetene.

Kautokeino kommune gjennomførte et større innlandsfiskeprosjekt i perioden 2002 - 2004, som ble videreført til 2006. Opprinnelig skulle prosjektet omfatte vann både i Kautokeino og Karasjok, men vann i Karasjok ble tatt ut av prosjektet i og med at fisken ikke ble betraktet som et problem, men som en ressurs i reiselivssammenheng. Det endelige kostnadsoverslaget var på kr 2.894.000 hvorav Kommunaldepartementet finansierte kr. 2.200.000 og Sametinget kr. 694.000. Kautokeino kommune bevilget også tilskudd. Et fiskemottak ble etablert, men leieavtalen for lokalene ble sagt opp i 2006. Etter den opprinnelige prosjektplanen, som hadde en ramme på 4,0 millioner kroner, var det planlagt å fiske 115 tonn vrakfisk i Kautokeino kommune. Totalt 94 tonn ble fisket fram til 2006. Samtidig ble det gjennomført fiskeribiologiske undersøkelser med unntak av årene 2005 og 2006. I sluttrapporten av juni 2007 fra Kautokeino kommune heter det:

”Rammebetingelsene for innlandsfiske som næring er ikke gode nok i dag til at fiske er lønnsomt. For å bedre på dette bør man se på tiltak som gjeninnføring av frakttilskudd eller driftstilskudd til fiskerne, eventuelt begge deler. Det er mulig å vurdere fisketurisme i kombinasjon med næringsfiske for å bedre lønnsombeten.

Men skal man lykkes med å skape innlandsfiske til en lønnsom næring, er man avhengig av å få etablert et stabilt fiskemottak og salgsapparat for innlandsfisk.”

I den første rapporten fra 2004 er det dessuten påpekt behov for fangsteffektivisering slik at lønnsomheten kan økes.

Tabell 1. Kvoter og resultater ved utfisking av 7 utvalgte fiskevann i Kautokeino (Rapport oktober 2004 og juni 2007):

År	Kvote kg	Fisket kg
2002	43 000	29 241
2003	31 533	29 906
2004	20 042	22 838
2005	11 500	6 066
2006	7 300	6 348

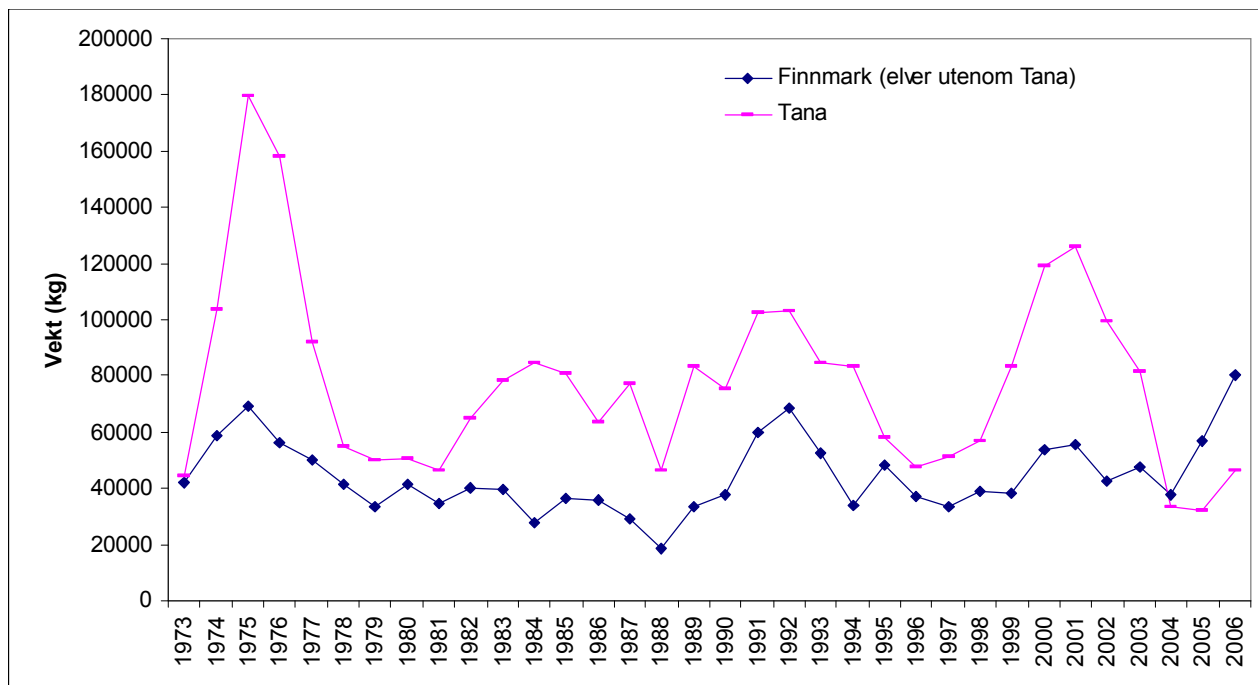
Antall solgte fiskekort og jaktkort viser til en viss grad omfanget av den typen virksomhet. Det gir imidlertid ingen indikasjoner på mengden av ressursuttaket og heller ikke varigheten av fisket eller jakta.

Tabell 2. Antall solgte innlandsfiskekort (eksklusiv laks) og jaktkort i Troms og Finnmark (Statsskog)

År	Finnmark				Troms	
	Fiskekort uten finnmarkinger		Småviltjakt		Fiskekort	Småviltjakt
	Totalt	Utlendinger	Totalt	Utenfor Finnmark		
2002	3379	2775	4919	1789	5163	3649
2003	3929	3095	5782	2592	5184	3008
2004	4158	3308	6340	3066	4841	2709
2005	4293	3223	7138	3596	5389	3168

Tabellen viser en kraftig økning i antall småviltjegere i Finnmark. Det har skjedd en fordobling av solgte jaktkort til personer utenfor Finnmark siden 2002. Fiskekortsalget viser også en økende tendens, men ikke i samme grad som småvilt. Tabellen viser også at det er utlendinger som kjøper flest fiskekort (75-80 %) i forhold til fiskekort kjøpt av personer utenom Finnmark. Personer i Finnmark trenger ikke å løse fiskekort for innlandsfiske slik at tabellen ikke viser det totale bildet for det som har med innlandsfisk å gjøre.

Mengden fanget laks varierer sterkt fra år til år. Figuren viser antall kilo laks som er fanget i elvene i Finnmark og i Tana fra 1973 til 2006. I figuren inngår ikke laks fanget på finsk side.

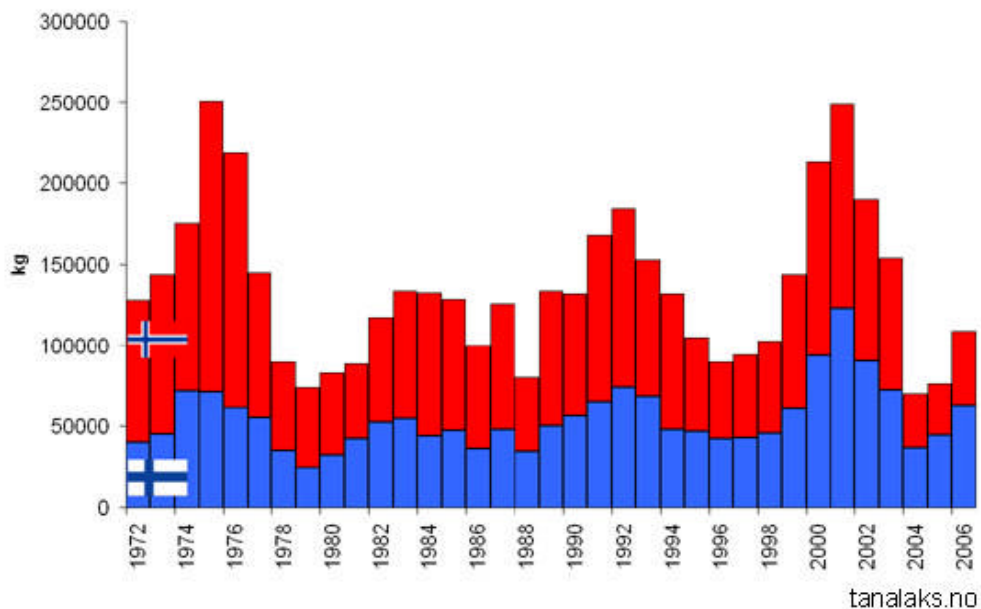
Antall kilo fanget laks sank markert fra 2001 til 2006 i Tanavassdraget. Mengden av laks befinner seg på lavere nivå enn i bunnårene 1996 og 1997. Det kan være ulike årsaker til det som naturlige svingninger i tilvekst og tilsig av laks til vassdraget, sterk beskatning av laksen både i selve vassdraget og i fjorden, sykdommer, parasitter etc.

Tabell 3. Antall kilo laks som er fanget i Tanavassdraget (Fylkesmannen i Finnmark)

År	Totalt kg	Norsk side kg	Finsk side kg
2001	248 574	125 910	122 664
2002	190 108	99 547	90 561
2003	153 741	81 423	72 318
2004	69 997	33 184	36 813
2005	76 468	32 015	44 453
2006	108 968	46 039	62 929

Når det gjelder omsetningen i laksefiske utgjør fiskekortsalget i den norske delen av Tanavassdraget mellom 6-7 millioner kroner. I Altaelva skaper laksefiske en verdiskaping på rundt 9 millioner kroner - i det beløpet inngår bl.a. fiskekort, overnatting, transport og inntekter fra roing. Om vi ser på det totale omfanget laksefiske i Finnmark utgjorde det i 2001 247 066 kg laks i sjøen og 181 538 kg i elvene. I 2006 ble det fanget 126 000 kg laks i elvene i Finnmark.

Fram til 2003 har fangsten vært større på norsk side i forhold til finsk side. Siden 2004 har finske fangsten vært større enn den norske. Tanalaks.no har utarbeidet følgende statistikk over fordelingen mellom Norge og Finland:

2.2 Offentlig driftsstøtte til utmarksnæringer

Sametinget har hatt driftsstøtteordninger til kombinasjonsutøvere og en midlertidig ordning for utmarksnæringer i 2006 og 2007. Oppgaver fra disse statistikkene kan til en viss grad vise omfanget av virksomheten i utmarksnæringen. I perioden 2002 - 2005 gjaldt de samme retningslinjene, men med unntak av proSENTSATS som ble redusert fra 50 til 25 de to siste årene.

Tabell 4. Søkere til driftsstøtte til utmarksnæringer (Kilde: Sametinget)

År	Ordning og proSENTSATS	Antall som har størst omsetning	Antall søkere der utmarksnæring inngår	Totalt omsetningsbeløp	Tilskudd
2002	Næringskombinasjoner 50 %	15	39	792 000	396 000
2003	Næringskombinasjoner 50 %	12	49	653 600	326 800
2004	Næringskombinasjoner 25 %	7	28	403 000	101 500
2005	Næringskombinasjoner 25 %	2	18	583 804	39 600

Tabellen viser det totale omsetningsbeløpet som søkere om driftsstøtte har oppgitt på næringsoppgavene. Fordelingen av tilskudd på de ulike næringene er basert på at den næringen som har størst omsetning også blir påført dette tilskuddet. I 2005 har kun to søkere oppgitt utmarksnæring som sin største omsetningskilde. Totalt 18 søkere oppga omsetning i utmarksnæring. Fram til 2005 har hovedparten av tilskuddsmottakerne vært reindriftsutøvere.

Nye midlertidige retningslinjer for utmarksnæringer trådte i kraft i 2006. Kravene til dokumentasjon og registrering som utmarksutøver ble skjerpet da.

Tabell 5. Søkere til driftsstøtte til utmarksnæringer i 2006 (Kilde: Sametinget)

År	Ordning og proSENTSATS	Antall som har størst omsetning	Antall søkere der utmarksnæring inngår	Totalt omsetningsbeløp	Tilskudd
2006	Midlertidige retningslinjer 50 %	4	4	232 800	116 400

2.3 Utmarksbedrifter

Det finnes et fåtall utmarksbedrifter i samiske områder som har det som helårig virksomhet. De som tar i mot utmarksprodukter har disse i tillegg til annen virksomhet. Aage Pedersen forklarer dette på følgende måte:

For Aage Pedersen As er kjøp av utmarksprodukter like mye en service til utøverne som det er inntekt for bedriften. (Dvs. nettoinntekten etter fradrag for lønn og frakt er liten).

Av seks forespurte virksomheter som bruker utmark i sin virksomhet har fire bedrifter gitt opplysninger om utmarksnæringsvirksomheten. AVEC (Arntzen vin og cigar) i Porsanger tar i mot krøkebær hvorav mesteparten går til videreslag og det resterende til vinproduksjon. Under bærmottaket er det mellom 35-50 personer som leverer krøkebær for kr 350 000 - kr. 400 000. Det er kun en person som er ansatt i bedriften. I tillegg tar han inn folk etter behov ved bærmottak og vinsetting slik at det totalt utføres det 2 årsverk i bedriften. Foruten bær har bedriften vinproduksjon, vinimport og import av olivenolje og risottoris. Den totale omsetningen i bedriften er på 3,1 millioner kroner.

Midnattssol produkter i Skibotn tar i mot krøkebær for ca kr 120 000 i året. Antall plukkere varierer mellom 10 og 15 personer. Eierne anslår at det er ett årsverk i bedriften og kanskje to.

Tabell 6. Oversikt over verdien av omsatte utmarksprodukter (Aage Pedersen A/S)

	2004		2005		2006	
	Beløp	Personer	Beløp	Personer	Beløp	Personer
Ryper	90.000	25	204.000	38	38.000	20
Multer	176.200	100	89.400	31	45.300	21
Sum omsetning	266.200		293.400		83.300	

Aage Pedersen i Tana sysselsetter en person i en måned for å ta i mot og ekspedere disse utmarksproduktene.

Tabell 7. Oversikt over verdien av omsatte utmarksprodukter (Nordlysmat)

	2005	2006
	Beløp kr.	Beløp kr.
Utmarksnæring	417.000	570.000

Bakken AS/Nordlysmat driver utmarksnæring, og videreforedler produkter fra utmarka. Bedriften bruker i utgangspunktet følgende ressurser:

- Bær: Krøkebær, multer, tyttebær, blåbær.
- Urter: Mjødur, einer, kvann, gressløk, fjellbjørkeløv, skierriløv, karve etc.
- Fisk: Røye.

Produktene foredles til geleer, saft, gløgg, chutney, rakkfisk, oljer, urte-eddiker osv. Mesteparten av bær, urter og fisk sannes/fiskes sjøl.

Bakken AS/Nordlysmat er eid og drevet av Toril Bakken, og driver moderne kombinasjonsnæring, hvor utmarksnæring kombineres med rådgivning innenfor næringsutvikling i arktiske områder, reiseliv, matproduksjon og miljøeffektivisering. Bedriften har 1,5 årsverk hvorav alle er kvinnearbeidsplasser.

2.4 Interesseorganisasjoner og næringsorganisasjoner

Det er to organisasjoner som har brukere av utmarka eller kombinasjonsutøvere som sin målgruppe.

Tabell 8. Oversikt over medlemmer i interesseorganisasjoner og næringsorganisasjoner som har brukere av utmark eller kombinasjonsutøvere som sin målgruppe

År	Goahtegearret	Sámi bivdo- ja meahcástansearvi
2004	105	
2005	39	0
2006	101	139

Sámi bivdo- ja meahcástansearvi - Samisk fangst og utmarksforening er en nyetablert forening i 2006 med 139 medlemmer. Foreningen er en politisk nøytral interesseforening som har til målsetning å fremme og videreføre tradisjonell samisk kulturbasert utmarksbruk og utmarksutøvelse i samiske områder. Foreningens formål er bl.a. å ivareta og videreføre tradisjonell samisk jakt, fiske, fangst, veidekultur, kulturbasert høsting og øvrig tradisjonell utmarksbruk. Foreningen skal også sikre en bærekraftig høsting av utmarksressurser, vilt- og fiskeressurser basert på tradisjonell samiske kulturbasert naturbruk. Den skal også sikre lokalbefolkningen retten til naturbruk/-utøvelse i sine tradisjonelle utmarksområder.

Kontoradresse er Kautokeino.

Goahtegearret (Samenes naturressursforbund - SNF) ble etablert i 2002. I vedtektene heter det:

- 1. SNF's formål er å fremme og ivareta utmarks- og kombinasjonsutøverens interesser i de samiske bosettingsområder, økonomisk, sosialt og kulturelt.*
- 2. SNF skal arbeide for sambold blant utmarks- og kombinasjonsutøvere og for å styre utviklingen i næringen. Dette må skje på grunnlag av den sedvanemessige rettsoppfatning og de prinsipper næringsvirksomheten tradisjonelt bygger på.*
- 3. SNF skal arbeide for å fremme samenes rett til tradisjonell ressursutnyttelse av naturen.*

Goahtegearret har fått en årlig driftsstøtte på kr 250.000 over Sametingets budsjett. Kontoradresse er i Karasjok.

Bivdi er en sjøsamisk fangst- og fiskeriorganisasjon med formål å fremme og ivareta sjøsamenes interesser og rettigheter til og i sjøen. Det geografiske virkeområdet er alle steder der det bor sjøsamere. Bivdis ideologi er knyttet mot den kjensgjerning at de marine ressurser er ikke bare et næringsanliggende, men også et samfunnsanliggende, og at hele bosetting og kultur grunner på de marine ressursene, og disse ressursene tilhører befolkningen.

Bivdi ble etablert 24. april 2005. Bivdi hadde 35 medlemmer i 2005. Foreningen fikk bevilget kr. 200.000 i driftsstøtte for 2007. Kontoradresse er i Porsanger.

Foruten disse organisasjonene finnes det lokale utmarkslag som samler utmarksutøvere og andre som har interesse av å bruke utmarka.

3. Hovedutfordringer og muligheter innen utmarksnæringen

Det er en rekke forhold som må være på plass før en kan oppnå en positiv utvikling av utmarksnæringen. Det dreier seg om forhold som den enkelte utmarksutøver kan løse, som næringen som helhet må løse eller forhold der det offentlige har ansvaret for.

For å få i gang større aktivitet må det skje en mobilisering av utøvere som akter å satse på utmarksnæringen som en levevei. Det er utøverne sjøl som må være den aktive part der det offentlige

kan være med på å legge til rette for økt verdiskaping innen utmarksnæringer. Det å ansvarliggjøre utøverne medfører at utøverne får et eierforhold til satsingen. Det vil i sin tur føre til større egeninnsats og engasjement i å øke verdiskapingen i utmarka.

Kvalitet:

- Sentralt i hele verdikjeden er at de krav som Mattilsynet setter til hygiene og kontrollrutiner både ved fangst/høsting, transport, videreforedling og salg.
- God kvalitet på produkter eller råvarer som markedet vil ha. I det ligger blant annet at fisk er fri for parasitter og sykdommer, at størrelsen er tilpasset markedet og den holder en sensorisk kvalitet (lukt, smak, konsistens og lignende).
- Ved høsting av utmarksressurser er tilgjengelighet en utfordring for å sikre rask og skånsom transport. Spesielt gjelder det innlandsfisk der rask avkjøling eventuelt nedfrysing er en forutsetning for god kvalitet på råvarene.
- Effektivisering av ressursuttak vil kunne forkorte innhøstingstida betraktelig og heve kvaliteten på råvarene. Det dreier seg også om å ta i bruk nye teknikker så som rusefangst av fisk.
- Kompetanseheving i alle ledd fra ressursuttak til salg kan motivere utmarksutøvere til å heve kvaliteten på utmarksproduktene.

Sikre råvareleveranser

- Det må finnes et mottakssystem som sørger for rask behandling og salg av råvarer eller videreforedlede varer.
- Å få tilstrekkelig tilgang til råvareleverandører. Høsting av utmarksprodukter er tidkrevende. Det å få tilstrekkelig bærplukkere kan være en stor utfordring i og med at lønnsomheten er lav i utmarksnæringen.
- Utøvere må ha forutsigbare rammevilkår å forholde seg til. En vesentlig del av fiskevannene og andre utmarksressurser i samiske områder er ikke i privat eie, men er enten på statsgrunn eller eies av Finnmarkseiendommen der allmenningsretten gjelder. Om en utøver skal basere sin virksomhet på utmarksressurser som for eksempel fisk i et område må vedkommende vite at han er sikret ressursen for lenger tid.

Pris og produktutvikling

- Utmarksprodukter må konkurrere med andre matvarer som er billigere og enklere å produsere. Profilerings av utmarksprodukter som arktiske produkter kan gjøre det enklere å oppnå en høyere pris. Høyere pris på utmarksprodukter vil gjøre utmarksnæringen mer lønnsom og attraktiv.
- I og med at utmarksnæring er en liten næring skjer det lite nyskapende aktivitet og liten produktutvikling i næringen. Produktutvikling av utmarksprodukter må prioriteres for å oppnå høyere pris og for å få flere forskjellige produkter. Utfordringen ligger i å sikre at de høye verdiene av næringsstoffer i arktiske produkter har ikke reduseres ved videreforedling. Forskning viser at ved bearbeiding av bl.a. krekling til saft, gele og andre produkter så reduseres disse stoffene betraktelig og spesielt innholdet av antioksydanter (flavonoider).

Nye virksomheter i utmarka

- Utvikling av utmarksbasert turisme og tradisjonell bruk av utmark kan skje samtidig. Utfordringen ligger i å unngå å komme i konflikt med den tradisjonelle bruken av utmarka og lokalbefolkningens bruk av områdene. Utviklingen må skje på lokalbefolkningens premisser og styres deretter.

- Formidling av utmarksbaserte reiselivsprodukter er lite koordinert i dag. Salg og markedsføring skjer via Internet, gjennom tidsskrifter eller gjennom bekjente. En eventuell større satsning på denne type produkter betinger at markedsføring og salg skjer gjennom etablerte nettverk.

Kvinner

- Da næringskombinasjonsordningen ble evaluert i 2001 viste evalueringen at kun 27 % av driftstilskuddet gikk til kvinnelige søkere. Spesielt innen jakt og innlandsfiske er hovedparten mannlige utøvere. I strategiarbeidet må hensynet til kvinnelige etablerere veie tungt for å sikre etablering av kvinnelige arbeidsplasser. I denne sammenheng må videreføring av bl.a. bær og FoU-virksomhet på bær og urter prioriteres høyere. En annen utfordring er å sikre at kvinner kan etablere seg i utmarksvirksomheter der menn har vært dominerende.

Potensialet for utmarksnæringer er best estimert for innlandsfisk i Finnmark. Skotvold m.fl. (1991) anslår potensialet for innlandsfisk til 170 tonn når man tar hensyn til innsjøer over 4 km². Bare for Kautokeino ligger estimatet på 67 tonn innlandsfisk. Markedspotensialet for innlandsfisk i Skandinavia er beregnet til 43 000 tonn hvorav Norge utgjør 4 974 tonn (Skotvold m. fl. 1991). (Laks inngår ikke i disse tallene). Omsatt kvantum av innlandsfisk i hele Norge var på 176 tonn i 2001.

De muligheter som ligger i kombinasjonen mellom utmarksprodukter og reiseliv er på langt nær utnyttet. Det forholdet at naturen i samiske områder er preget av "villmark" virker tiltrekkende både for norske og utenlandske turister. Det er imidlertid ulik preferanse blant kunder for hvor organisert og tilgjengelig et produkt skal være. Utenlandske turister foretrekker ferdig pakkede turer der selve opplevelsen er sentral, mens norske foretrekker å organisere selv slike turer.

Koblingen med innlandsfisk og reiseliv skjer i større og større grad i områder som er privatisert i Sør-Norge og i andre nordiske land. Interessen for den type opplevelser er stigende og potensialet antas å være stort. Det dreier seg ikke bare om formidling av turer, men også overnatting, matservering, guiding. Salg av fiskekort er en annen inntektskilde der det er mulig.

Vi har i dag en utstrakt rypefangst i høstmånedene i samiske områder. Jakten er lite organisert og er ikke koordinert i det hele. Det har ført til et stort jakttrykk i områder nærheten av vei og i områder som er letttilgjengelige. Antall rypejegere er høyest den første jaktuka. Lokale reiselivsbedrifter har muligheter til å øke inntjeningen ved en bedre organisering og samarbeid om rype- og småviltjakta. Samarbeid med grunneiere og Finnmarkseiendommen om forvaltningen kan være et tiltak som kan øke det økonomiske utbyttet for lokale bedrifter i den tida.

Mulighetene for næringsutvikling innen viltvoksende urter og bær er langt fra utnyttet. Flere forskningsrapporter viser til at det er et marked for disse produktene. I hovedsak dreier det seg om mat og drikke, kosmetikk og velvære og medisin og helsekost. Bioforsk (2007) nevner flere stoffer i bær som har kommersiell interesse så som antioksydanter, antimikrobielle stoffer, fargestoffer, oljer, fettsyrer og mange viktige enzymer. Bioforsk (2007) fremhever at mjødukt har potensial som grunnlag for produkt- og næringsutvikling. Innholdet av antioksydanter er spesielt høyt i mjødukt og fjellmarrikåpe. Bioforsk nevner også at molte og bringebær har spesielt høye konsentrasjoner av antibakterielle stoffer (ellagitanniner).

4. Vurdering av grunnlaget for en varig driftsstøtteordning for utmarksnæringer

Vedtaket i plenum i sak 09/06 innebærer at det skal foretas en vurdering av behovet for en driftsstøtteordning. Det må skje en avveining mellom behovet for en driftsstøtteordning, utviklings- og investerings tiltak og andre rammebetingelser som har betydning for utmarksnæringer.

Økonomiske virkemidler kan i enkelte tilfeller være en løsning for å få en positiv utvikling ved nye satsninger. Driftsstøtte er benyttet for å øke det økonomiske grunnlaget for en virksomhet. Slike ordninger finnes i jordbruket, reindriften og i duodjinæringen. Innen fiskeriene ble slik støtte avvirket på 1990-tallet til fordel for salgs- og markedsfremmende tiltak. Erfaringene fra duodjiavtalen viser at selv etter at duodjiavtalen er inngått er det fortsatt vanskelig å dokumentere omsetning i duodji så lenge det ikke finnes noen godkjenningsordning for omsetning av duodjiprodukter. Det samme forholdet vil gjelde for utmarksnæringer. Det finnes ikke felles salgsorganisasjoner som kan gå god for omsetning av utmarksprodukter. Det er heller ikke mulig å skille ut utmarksnæringer på likningsdokumentene. Til det er oppgaver basert på likningsdokumenter for lite detaljerte. Den midlertidige ordningen, som gjelder i to år, med driftsstøtte er basert på likningsdokumenter, og allerede nå kan vi konkludere med at det er mangler ved dokumentasjonen.

I de midlertidige retningslinjene for driftsstøtte for utmarksnæringer heter det i punkt 5 - Tildelingskriterier:

Omsetningen i utmarksnæring skal være minimum kr 25 000. Lønnsinntekter for den som driver med utmarksnæring skal ikke utgjøre mer enn kr 200 000.

Med begrepet omsetning forstås brutto omsetning fratrukket merverdiavgift og offentlige tilskudd. Omsetningen skal dokumenteres av omsetningsledd, så som mottaksanlegg. Omsetning utenom disse leddene kan godkjennes om søkeren kan fremlegge regnskap og næringsoppgave.

Av de fire som har mottatt driftstilskudd i 2006 har ingen lagt ved dokumentasjon fra mottaksanlegg eller regnskap, men kun næringsoppgave. Det er ikke definert i retningslinjene nærmere om hvilke type regnskap som kan godkjennes. Ved krav om revidert regnskap vil kostnadene til regnskap bli store i forhold til et eventuelt driftstilskudd. Innføringen av den nye bokføringsloven i 2006 vil nok forbedre noe på kvaliteten av regnskap, men det vil fortsatt være for dårlig som grunnlag for en driftsstøtteordning. Det eneste vi står igjen med er at godkjente mottaksanlegg går god for omsetningsoppgavene. Det finnes imidlertid ikke slike anlegg annet enn et anlegg for mottak av fisk i Kautokeino. Et annet forhold med utmark er at det ikke finnes egen næringskode for det slik det er innen jordbruket og fiskeriene - utmark går vanligvis inn under begrepene fiske eller jordbruk og er således ikke mulig å skille med en egen næringskode i Brønnøysundregistrene.

Bruttoomsetningen i utmarksnæringen er meget liten. Den gjennomsnittlige leveransen pr utmarksutøver til AVEC i Porsanger har vært på ca kr. 10.000. Kravet til minste omsetning på kr 25.000 for å oppnå driftstilskudd, er lite når man i tillegg tar i betraktning at kostnader må trekkes i fra for å fram det reelle overskuddet. Hvis målet er å få til en levedyktig utmarksnæring må bruttobeløp inklusive tilskudd i hvert fall være på minst kr. 350.000 - 400.000. Det vil i så fall tilsvare en helårs inntekt. Med de begrensede utmarksressurser som er tilgjengelige og det forholdet at utmarksnæring er sesongbetont så er det et urealistisk mål. Ved å sammenlikne med jordbruket, som også er en arbeidsintensiv næring, viser avgangen i jordbruket at selv om omsetningen er høyere enn kr 350.000 så slutter gårdbrukere med jordbruk nettopp på grunn av den dårlige inntjeningen.

Ved vurdering om det skal etableres en varig driftsstøtteordning må det også tas med i betraktningen om hvor mye ressurser som skal settes inn for å forvalte og kontrollere ordningen. Det må ikke etableres ordninger som fordrer bruk av store ressurser. I dette tilfelle vil det ikke være regningsssvarende å etablere en driftsstøtteordning der omfanget av utmarksnæringsvirksomheten er så liten.

Da NIBR evaluerte ordningen med næringskombinasjoner i 2001 var en av konklusjonene at aktivitetene i duodji og utmarksnæring hadde stagnert i den perioden driftsstøtten ble gitt, og at lønnsinntektene økte i betydelig grad - driftsstøtten bidro ikke til økning i næringsaktiviteten i disse to næringene. Det avgjørende spørsmålet blir da om det er mulig å øke verdiskapingen i

utmarksnæringen uten å innføre subsidieordninger. Ved å ta tak i de hovedutfordringene som næringen står overfor er det mulig å få en gunstig utvikling i utmarksnæringen. Det betinger imidlertid at det finnes økonomiske virkemidler til bla. å heve kvaliteten på produktene, å effektivisere ressursuttak, etablere mottak, drive med produktutvikling og drive markedsretta arbeid. Foruten disse økonomiske tiltak er det nødvendig å sikre lettere tilgang til ressursene i utmarka. Alternativet til en driftsstøtteordning er å bruke ressurser på utviklings- og markedsretta arbeid og styrke rammebetingelsene for å kunne drive med utmarksbasert virksomhet.

Ved å prioritere utviklingstiltak vil det være en bedre måte å skape en fremtidsrettet næringsutvikling på enn gjennom en ren driftsstøtteordning. Virkemiddelordningene til investeringer, etablererstipend, tilskudd til utnyttelse av utmarksnæring og kompetanseheving videreføres. Det innebærer at de midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmarksnæring som gjelder for 2006 og 2007 oppheves f.o.m. 01.01.2008.

Om det skal innføres årlig bedriftsretta støtte så må det avgrenses til utviklings-, salgs- og markedsarbeid som skjer i regi av flere utøvere eller bedrifter som tar i mot utmarksprodukter. Det betyr at det må settes krav om aktivitet og at siktemålet må være å få bedret vilkårene for omsetning av utmarksprodukter.

5. Mål for utviklingen av utmarksnæringen

Målet med utvikling av utmarksnæring er å øke verdiskapingen i samiske områder gjennom bedre utnyttelse av utmarksprodukter.

Ved å utnytte utmarksressursene på en bedre måte kan det bidra til å skape større inntekter i samiske områder. Det vil også kunne sikre sysselsettingen i områder som er preget av lite variert næringsliv. Utnyttelse av utmarksressurser er sesongbetont. Det innebærer at utmarksnæring i de fleste tilfellene må drives i kombinasjon med andre næring. På lenger sikt må målet være å skape helårig lønnsom næringsvirksomhet på grunnlag av utnyttelse av utmarksressurser. Ved å ha helårig sysselsetting som mål bidrar det til å redusere investeringer i to forskjellige virksomheter og dermed øke inntjeningen i samiske områder.

Ved å inkludere utmarksbaserte reiselivsprodukter vil utmarksressursene danne grunnlag for økt verdiskaping som ellers ville ha vært vanskelig å oppnå. Du får igjen det mangedobbelte ved å selge en lavpriset utmarksprodukt som en del av en større pakke eller i form av tilleggstenester. Slike tilleggstenester kan være transport, overnatting, servering, guiding, salg av kart og andre hjelpemidler, naturopplevelser, lokal historie og kultur etc.

Målgruppen for utvikling av utmarksnæringen er de som nytter utmarka på tradisjonell måte i næringsammenheng og de som nytter utmarka i reiselivssammenheng.

6. Satsningsområder og strategier

En strategiplan vil måtte foreta en avgrensning der hensikten må være å prioritere satsninger som kan gi det samiske næringslivet økt inntjening eller økt sysselsetting. Kulturbasert høsting av utmarksprodukter er viktig i en kulturell kontekst, men i denne sammenheng må næringsutvikling og økt verdiskaping være i fokus. Kulturbasert høsting er også viktig ved at det skjer en overføring av gamle tradisjoner og kunnskaper til unge så som notfiske, stengselsfiske etter laks og fangst med snarer. Rekreasjonsturer der høsting av utmarksprodukter inngår har stor betydning for velvære og trivsel, men det må ikke være hovedmålgruppen for Sametingets prioriteringer.

Satsningen på utmarksnæringer må kobles opp mot verdiskapingsprogrammet for næringskombinasjoner i samiske strøk, satsning på samisk reiseliv og Landbruks- og matdepartementets handlingsplan for innlandsfiske.

Ved utvikling av utmarksnæringer er det viktig å samarbeide med etablerte kompetansemiljøer så som videregående skoler der naturbruk inngår, høyskole- og universitetsmiljøer som prioriterer næringsutvikling og Bioforsk som har innlandsfisk som et av sine satsningsområder.

Når det gjelder utmarksbasert reiseliv må man sikre seg mot at naturen får varige skader etter slik virksomhet og at det er lokal kultur som formidles. Reiselivsutviklingen skal skje på en bærekraftig måte. Sametinget kan følge de samme prinsipper som gjelder for økoturismebedrifter. FN's anbefaling til slike bedrifter er at de følger Quebec-deklarasjonen fra 2002. Der heter det at reiselivsbedriftene

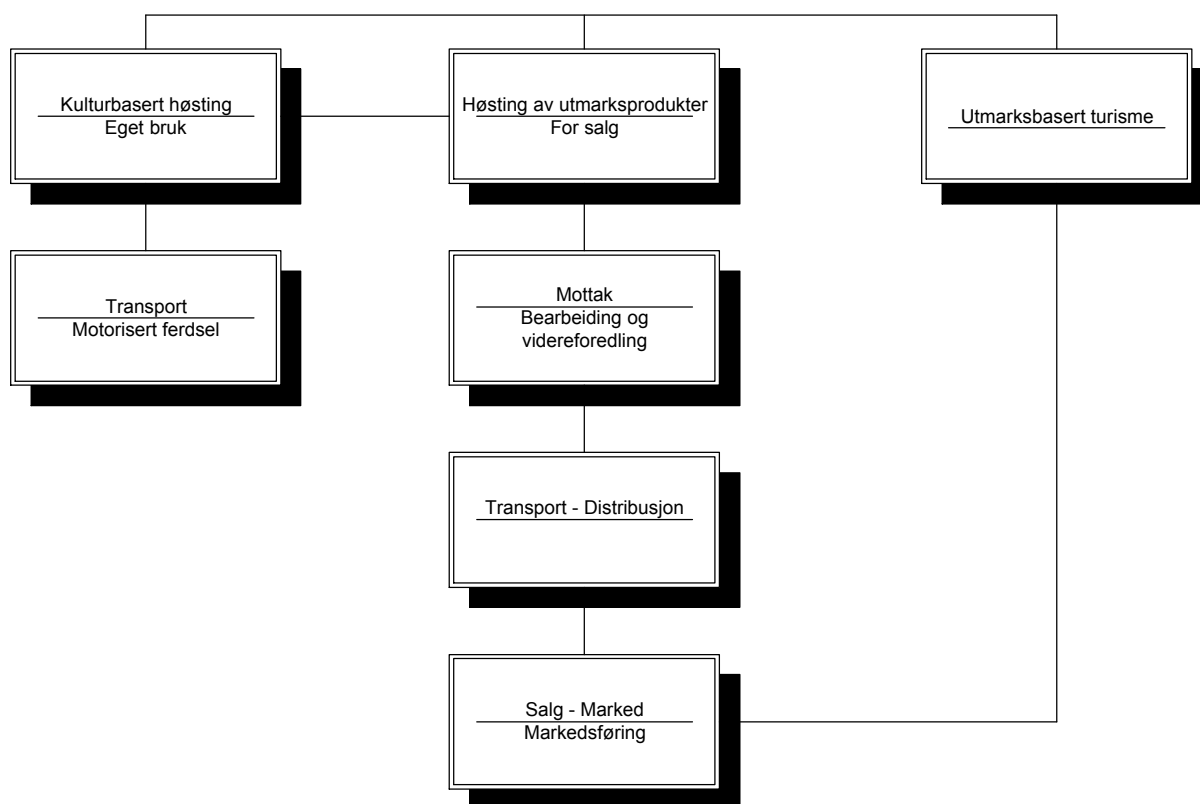
- tilbyr naturbaserte opplevelser
- bidrar aktivt til natur- og kulturvern
- tar hensyn til den lokale kulturen
- tjener lokalsamfunnet
- tilbyr opplevelser som inneholder et læringskonsept der gjestene får kunnskap om natur, miljø og lokal kultur.
- alltid sørger for å påvirke natur, kultur og miljø minst mulig

De anbefalinger som kommer fram i Quebec-deklarasjonen vil i stor grad kunne oppfylles av samiske reiselivsbedrifter. Det samiske reiselivet handler som oftest om småskala reiseliv, som retter seg mot individuelle turister eller små grupper. Utfordringen for utmarksbasert reiseliv er å skåne naturen for naturødeleggelser forårsaket av barmarkskjøring og annen transport.

Utviklingen i utmarksnæringen skal i størst mulig grad skje uten offentlig driftsstøtte.

Utviklingen av utmarksnæringen skal skje etter tre verdikjeder; kulturbasert høsting til eget bruk, høsting av utmarksprodukter for salg og utmarksbasert turisme. For utmarksprodukter for salg er det viktig å prioritere mottak av råvarer, transport og distribusjon og salg og markedsføring. Figuren nedenfor viser de tre verdikjedene i utmarksnæringen:

Næringsmessig utnyttelse av utmarksprodukter

Sametingets politikk innen utviklingen av utmarksnæringer skal basere seg på to hovedstrategier. Den første hovedstrategien er å bedre rammevilkårene for kombinasjonsdrift. Den andre hovedstrategien er å ha en målrettet virkemiddelbruk på utviklingstiltak der Sametinget prioriterer produktutvikling, kompetanseheving, nettverksdanning innen salg og markedsføring og nyskapende virksomhet.

6.1 Rammebetingelser for utmarksnæringer

Flere regelverk er til hinder for å drive utmarksnæringer så som begrensninger i barmarkskjøring og vinterkjøring, begrensninger i bruken av fiskevann. Utfordringen er å fjerne hindringer for å drive med utmarksvirksomhet i samiske områder samtidig som man sikrer en bærekraftig miljø- og naturbruk. I dette ligger også å følge opp utforming av lover som har betydning for motorisert ferdsel i utmark. I den sammenheng er det viktig å ha for øye å sikre et tett samarbeid med reindrifts- og jordbruksnæringer der disse interesser er i bildet.

Eventuelle kultiveringstiltak og andre fysiske tiltak betinger et nært samarbeid med Finnmarkseiendommen og med andre grunneiere utenom Finnmark. Utmarksutøvere som setter i gang virksomheter må ha en viss forutsigbarhet og langsiktighet ved planlegging og ved investeringer. Det å få tilgang til fiskevann på langsiktige vilkår vil være avgjørende spesielt der det er investert mye i markedsarbeid og i kultivering.

Strategi: Sikre utmarksutøvere tilgang til utmarksressursene på en bærekraftig måte.

6.2 Kvalitetssikring

Ved kvalitetssikring er det viktig å se hele verdikjeden i utmarksnæringen under ett fra innhøsting, redskapsbruk, transport, mottak, bearbeiding, markedsføring og til salg. Om det svikter i ett ledd vil det få konsekvenser for resten av verdikjeden. Det gjelder spesielt der mat er inne i bildet og der mat hygiene er avgjørende for matvaresikkerheten. Samarbeid med Mattilsynet er en forutsetning for at gamle samiske produksjonsmetoder av mat kan videreføres samtidig som produksjonen ikke går på bekostning av matvaresikkerhet. Mottak må kunne ta i mot råvarer når innhøstingen skjer. Mottaket må samtidig vite at de har sikre leveranser fra råvareleverandørene. Forutsetning for å få oppegående mottaksanlegg er å finne personer eller interessenter som tar ansvar og vil drive mottak. Kvalitetssikring gjelder ikke bare selve produktet, men også de tilleggstenester som er knyttet til utmarksproduktet så som service, transport etc.

Det siste tiåret er det utført to store kultiveringsprogrammer for innlandsfisk. Målet har vært å forbedre kvaliteten på fisken og forbedre mottaksforholdene for innlandsfisk. En kritisk suksessfaktor ved slike prosjekter er at det finnes personer eller miljøer som ser egeninteresse i å drive fram prosjekter slik at disse kan videreføres etter at prosjektperioden er over. På den måten unngår man at parasittbefengt og småfallen fiske begynner å dominere igjen etter avsluttet kultivering.

Strategi 1: Kvalitetssikre tiltak i alle ledd i verdikjeden i utmarksnæringen

Strategi 2: Koordinere mottak av utmarksprodukter for å sikre matvarekvaliteten.

Strategi 3: Videreføre og videreutvikle samiske mattradisjoner.

6.3 Kompetanseheving, forskning og utvikling

Det er behov for kompetanseheving på en rekke områder. Ved behandling av utmarksprodukter er kvalitet og hygiene avgjørende ved salg og videreforedling av disse produktene. Det er liten kunnskap om markedsforståelse der utmark inngår i reiselivssatsningen. Fiskeguiding er et nytt begrep i Norge – det er behov for å utdanne flere fiskeguider der også samisk kulturforståelse og næringsliv inngår.

Ved omfattende inngrep eller endret ressursforvaltning i utmark er det nødvendig å ha fokus på forskning og utvikling. Det er nødvendig for å ha et faglig grunnlag for å vurdere å gjennomføre slike tiltak. FoU må ha som fokus på etablering av nye arbeidsplasser basert på utmarksressurser.

Det har skjedd lite produktutvikling innen utmarksnæringene. Større grad av produktutvikling er ofte en betingelse for å drive med videreforedling. Ved økt videreforedling vil en kunne øke inntjeningen og verdiskapingen i en bedrift. Som eksempel kan nevnes en utmarksbedrift som har utviklet mange, nye produkter bare fra sik. Bedriften tilbyr bl.a. fersk sik, fersk filet, varmrøkt hel, varmrøkt filet m/peppermix, varmrøkt filet m/sitronpepper, varmrøkt filet m/urter, kaldrøkt filet, gravet filet, tomatsik, sennepsik, sursik, sikkaker, sikkpudding, sikk mousse og sikkaviar.

Nye produksjonsteknikker og metoder kan effektivisere produksjonen. Det kan være hermetisering, vakuumpakking etc.

Tradisjonell kunnskap i hvordan bruke naturressursene er ofte knyttet til eldre og til de som er vokst opp med å utnytte utmarka. Denne kunnskapen kan være av uvurderlig betydning for unge som vil etablere virksomheter der utmarksprodukter inngår.

Strategi 1: Styrke kompetansen blant utmarksutøvere slik at disse er i stand til å produsere utmarksprodukter av god kvalitet

Strategi 2: Videreføre tradisjonell kunnskap slik at det kan danne grunnlag for næringsutvikling

6.4 Salg og markedsarbeid

Det er ulike utfordringer innen de ulike verdikjedene for det som har med salg å gjøre. Småskala næringsutøvere har verken økonomiske eller arbeidsressurser til å drive med salg og markedsføring. Utfordringen ligger i å sørge for at produkter fra småskala næringsvirksomhet kan selges på nye markeder på en rimelig måte. Konkurransen innen villfisk er stor fra oppdrettsnæringen. Lavere pris fra oppdrettsfisk og god kvalitet på slik fisk skaper store utfordringer for villfisk. Lavere pris har også betydning for bær som importeres fra utlandet. I denne sammenheng er det naturlig å trekke fram sik som er vanskelig å selge til områder eller til tilreisende som ikke er vant med hvit fisk. Oppdrettslaks er den dominerende fiskeart på norske restauranter, og det ligger en stor utfordring for næringslivet å få solgt stedegne produkter lokalt.

En vesentlig del av reiselivsaktivitetene skjer i korte perioder på en til to måneder. For å sikre et bedre inntektsgrunnlag må de lokale reiselivsaktørene gi et mer variert produkttilbud enn det som er tilfelle i dag. Markedet må bearbeides slik at det er mulig å selge utmarksprodukter i skuldersesongene dvs. utenom de vanlige sesongene.

I markedsføring av utmarksbaserte reiselivsprodukter må det legges vekt på hensynet til samiske tradisjoner. En slik strategi vil være i samsvar med samisk naturbruk og bidra til en økologisk bærekraftig utvikling i naturbruk.

Organisering av salget av rypejakta er tilfeldig. Ved å kanalisere rypejegere til områder hvor jakttrykket er mindre vil en kunne garantere sikrere fangst og derved få en høyere pris for produktet. Ved å gi slike garantier vet markedet hvilke forventninger de kan ha ved kjøp av slike tjenester.

Strategi 1: Fokuserer på utmarksprodukter både som økologiske og arktiske produkter for å oppnå høyere pris.

Strategi 2: Fokuserer på bærekraftig naturbruk i reiselivsutviklingen.

Strategi 3: Utvide reiselivstilbudet av utmarksprodukter utenom de vanlige sesongene.

Strategi 4: Følge opp utmarksutøvere med økonomisk støtte til pilotprosjekter som vil satse på utmarksnæringer

6.5 Mobilisering, nettverk og samarbeid

Utmarksutøvere er en liten og uensarta gruppe, og et fåtall har det som sin hovedinntektskilde. Innsatsen må derfor settes inn på å få virksomheter som akter å satse på utmark som heltids virksomhet. Det betinger en tett oppfølging fra kompetente miljøer både i planleggings- og etableringsfasen.

Det er behov for å etablere nettverk mellom utmarksutøvere slik at disses interesser blir ivaretatt. Det gjelder både i felles redskapsbruk, samarbeid om mottak og felles transport der det er mulig å koordinere. Det gjelder ikke minst et samarbeid om salg og markedsføring av utmarksprodukter. Som følge av at det er få som driver med utmarksnæring er det nødvendig å samarbeide for å øke verdiskapingen i utmarksnæring.

Det finnes noe kompetanse i Norge om utmarksnæringer. Utfordringen ligger i å etablere kontakt mellom disse miljøene og samiske utmarksutøvere.

Satsningen på utmarksbaserte reiselivsprodukter betinger at det etableres kontakt med norske aktører som allerede er på markedet. Det gjelder både aktører som har spesialisert seg på jakt og fiske, andre utmarksprodukter og det øvrige reiselivet i regionen. Det er neppe grunnlag for å etablere en egen samisk reiselivsorganisasjon som har utmark som sine hovedprodukter.

Strategi 1: Mobilisere og følge opp etableringer innen utmarksnæringsvirksomhet
Strategi 2: Nettverk og samarbeid for å øke verdiskapingen i utmarksnæringen.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Rammene i Sametingets budsjett er for små til å dekke de utfordringer som er for å få til en positiv utvikling på alle områder innen utmarksnæring. Arbeidet må av den grunn gå over flere år. Sametinget har fått tildelt 6,5 millioner kroner for 2008 til et verdiskapingsprogram for næringskombinasjoner. I dette programmet inngår også en satsing på reiseliv i samiske områder. Begge disse satsningene er en del av Regjeringens Soria Moria-erklæring. Hovedparten av satsningene i denne meldingen skal inngå i verdiskapingsprogrammet og finansieres gjennom det. I tillegg er det nødvendig å samarbeide både om iverksetting og finansiering med andre aktører så som Innovasjon Norge, fylkeskommuner, fylkesmannen, Bioforsk og kommuner. Samarbeidet med sentrale myndigheter må være høyt prioritert slik at det settes av midler over statsbudsjettet til utvikling av utmarksnæring i samiske områder utover 2008.

Utvikling av utmarksnæring skal inngå i den generelle satsningen på næringsutvikling i Sametinget. Oppfølging av resultatene fra evalueringen av Samisk utviklingsfond vil være viktig for å få en enhetlig satsning på næringslivet i samiske områder.

De administrative konsekvensene vil utgjøre en stilling hvis alle strategiene skal settes i verk samtidig. Ved å se denne satsningen i sammenheng med verdiskapingsprogrammet vil en få en enhetlig satsning på næringsutvikling der utmark også inngår. De fleste strategiene betinger at det må bevilges tilskudd som igjen betinger en tett oppfølging fra Sametingets side.

8. Oppfølging, resultatvurdering og evaluering av meldingen for utmarksnæring

Det skal utarbeides årlig tiltaksplan for iverksetting av strategiene i melding for utvikling av utmarksnæring. Strategiene i meldingen skal gjelde i fem år. Sametingets budsjett vil være styrende for de årlige aktivitetene. Hvert år foretas en gjennomgang av framdriften av programmet. Det foretas en evaluering av gjennomføringen etter fem år.

Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Innledning

Sametinget avviklet en driftsstøtteordning for næringskombinasjoner i 2005. I den forbindelse vedtok plenum midlertidige retningslinjer for driftsstøtte til utmark. Disse skulle gjelde i en overgangsfase til 2007. Sametinget vedtok at i denne overgangsfasen skulle det utarbeides strategier for utvikling av levedyktig utmarksnæring og støtteordninger for utvikling av utmarksnæring. Sametinget drøftet melding om utmarksnæring i februar 2007. Samtidig ble det også holdt et seminar om utmarksnæring.

Merknader:

Merknad 1

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Tor Mikalsen og Per Bjørn Lakselvnes, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Per Edvind Varsi, Henrik Eriksen, Marit Kirsten Gaup,

medlemmet fra Áerjel læstoe Kirsten Appfjell-Eira, medlemmet fra Kautokeino flyttsameliste Per Andersen Båbr, medlemmet fra Kautokeino Fastboendesliste Isak Mathis O. Hætta, og medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, mener at i arbeidet med å utvikle utmarksnæringer, det er viktig å skille mellom satsingen på utvikling av utmarksnæringer og satsingen med verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner. Det vil lettere løfte statusen for utmarksnæring som en egen næring, en næring med store utviklingsmuligheter.

Videre mener disse medlemmene at utvikling av utmarksnæringer er avhengig av ulike rammebetingelser, for å lykkes med å skape næringsaktivitet er det behov for å igangsette målrettede tiltak som finansieres med øremerkede midler over sametingets budsjett.

I forbindelse med utarbeidelse av de årlige tiltaksplanene bør utmarksutøvere og deres organisasjoner inkluderes for å sikre at næringens behov ivaretas på en best mulig måte, før tiltaksplanen vedtas av sametingsplenum.

Melding om utvikling av utmarksnæringer bør danne grunnlaget for å lage en næringsavtale for utmarksnæringer. Som inneholder de nødvendige rammevilkår for å øke verdiskapningen i utmarksnæringene, som f.eks økonomi og bruksrett av utmark.

Medlemmene fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, fra Kautokeino flyttsameliste Per Andersen Båbr, fra Kautokeino Fastboendesliste Isak Mathis O. Hætta, mener at man må oppheve 5 kilometers grensa for utlendingers rett til fiske i fiskevann i utmarka i Finnmark. *Medlemmene* mener videre at lokalbefolkningens tradisjonelle bruk- og rett til bruk av utmarka må styrkes gjennom særskilt lov. Og for å unngå unødvendig kjøring med motorkjøretøy i utmarka, må kjøringa begrenses til lokalbefolkninga.

Medlemmet fra Kautokeino Fastboendesliste Isak Mathis O. Hætta, vil at Sametinget skal opprette ulike ordninger med direkte støtte til utmarksnæring og tilskudd til investeringer i tiltak som nødvendig utstyr, anlegg, hytter m.m., og også ordninger med støtte til utviklingstiltak, forskning og formål av generell betydning for utmarksnæring og samisk kultur.

Sametinget, og der igjennom de økonomiske virkemidlene, er de viktigste redskapene for å følge opp målene og retningslinjene i utmarksnæringspolitikken i samisk samfunn.

Tilskuddet skal bidra til å fremme en bærekraftig utmarksnæring, kvalitet, produktivitet, heve inntekten samt virke utjevnende mellom enheter i næringen.

Generelle viktige deler i forbindelse med å utvikle utmarksnæring

Tilskuddordning til nødvendig driftsutstyr, tilskudd til utmarkshytter, andre driftsanlegg, midler til mottaksanlegg, utdanningsstipend og tilskudd til særlig utmarkstilbud i barnehager.

Sametinget vil også støtte utviklings- og investeringstiltak i utmarksnæring generelt som ligger innenfor fondets formål og virkeområde.

Sametinget ser viktigheten i at utmarksutøvere får bygge næringshytter og anlegg i forbindelse med sin virksomhet der de er har sine baser.

Tilskuddsordning som gjelder driftstilskudd, produksjonstilskudd, frakttilskudd og ektefelltilllegg gjelder inntil næringsavtalen er på plass, og man er klar til å forhandle om evt. andre ordninger for utmarksnæring.

Dette medlemmet foreslår at tilskuddsordning skal fungere som en overgangsordning inntil tilskuddsordningen for utmarksnæring er på plass.

Driftstilskudd utgjør kr 10.000,- per. person innen aktiv bedrift.

Bedrifter hvor kvinner står som største delen av gis driftstilskuddet kr 25 000,- pr. kvinnelig arbeider.

Bedrifter som drives av ungdom under 30 år utgjør driftstilskuddet kr 25 000,- pr. ansatt.

Produksjonspremie beregnes med 50% av avgiftspliktig salg. Det utbetales ikke produksjonspremie for avgiftspliktig inntekt som overstiger kr 600.000,- pr. ansatt i virksomheten som gjelder utmark..

Frakt tilskudd gis kr 18,- pr. kg innlandsfisk innrapportert til Sametinget i henhold til gjeldende regelverk.

Der begge ektefeller utøver aktiv utmarksnæring fellesskap skal det innvilges et ekstra driftstilskudd med en sats på kr 35.000

På lik linje med andre selvstendige næringsdrivende, har ikke utmarksutøvere de samme rettighetene som lønsmottakere når det gjelder velferd og velferdsordninger. For å bidra til en bedre velferdssituasjon og sosial sikkerhet må det utarbeidet egne velferdsordninger.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Forslag 1, representant Johan Mikkell Sara, Samer bosatt i Sør-Norge

Melding om utvikling av utmarksnæringers-sluttbehandling

Det bør etableres et kompetansesenter for utmarksnæringers som bl. skal arbeide med utviklingsprosjekter innenfor utmarksnæringers.

Formålet med senteret bør være å yte bistand til bl.a. etableringer, markedsføring – utvikling av utmarksprodukter, tradisjonell kunnskap osv.

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Johan Mikkell Saras forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Isak Mathis O. Hætta, saksordfører	
2	Henrik Eriksen	
3	Johan Mikkell Sara	

4	Jánoš Trosten Jánoš Trosten	Bjarne Store-Jakobsen
5	Olaf Eliassen	Bjarne Store-Jakobsen
6	Johan Mikkel Sara	
7	Magnhild Mathisen	Tor Mikalsen
	Magnhild Mathisen	Jánoš Trosten
8	Tor Mikalsen	Isak Mathis O. Hætta
		Olaf Eliassen
		Bjarne Store-Jakobsen
	Tor Mikalsen	
9	John Nystad	
10	Isak Mathis O. Hætta	
11	Jarle Jonassen	
12	Johan Mikkel Sara, til forretningsorden	
13	Marianne Balto	
14	Kjersti Myrnes Balto	
	Isak Mathis O. Hætta	
	Willy Ørnebakk, til forretningsorden	
	Gunn-Britt Retter, til forretningsorden	
	Olaf Eliassen, til forretningsorden	
	Johan Mikkel Sara, til forretningsorden	
	Willy Ørnebakk, til forretningsorden	
	Aili Keskitalo, til forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

Sametinget gir sin tilslutning til den framlagte meldingen; Melding om utvikling av utmarksnæringer - sluttbehandling.

Det bør etableres et kompetansesenter for utmarksnæringer som bl.a skal arbeide med utviklingsprosjekter innenfor utmarksnæringer.

Formålet med senteret bør være å yte bistad til bl. a etableringer, markedsføring - utvikling av utmarksprodukter, tradisjonell kunnskap osv.

Behandlingen av saken ble avsluttet 29.11.07 kl. 17.50.

Sak 66/07 Reglement for Sametingets politiske nivå - revidering

Arkivsaknr.
06/95

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	31.10.07	008/07
Plan- og finanskomiteen	13. - 15.11.07	
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	66/07

Saken påbegynt onsdag 28.11.07 kl. 18.45

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	31.10.07	Møtelederskapet	Sak 008/07 Reglement for Sametingets politiske nivå - revidering
2	Sep. 2007	KS- Konsulent AS	Godtgjøring til folkevalgte Forslag til nytt regelverk med særlig fokus på kompensasjon for tapt næringsinntekt

II Forslag og merknader

Møtelederskapets forslag til innstilling:

Til pkt. 2 legges et nytt kulepunkt etter første kulepunkt:

- En person som mottar lønn som heltidspolitiker og eventuell etterlønn i Sametinget, har ikke samtidig krav på godtgjørelse for eventuelle andre verv eller oppdrag i Sametinget.

Ledd tre i pkt. 2.4.1, som omtaler tapt arbeidsfortjeneste for selvstendig næringsdrivende, endres til å lyde som følger:

Tapt arbeidsfortjeneste for selvstendig næringsdrivende kan dekkes med inntil kr 2000 pr dag. Tapet skal dokumenteres med utskrift av siste års ligning. Tapt arbeidsfortjeneste pr dag beregnes ved at næringsinntekten deles på 260 dager. Et eventuelt jordbruksfradrag og minstefradrag skal legges til inntekten.

Selvstendig næringsdrivende kan alternativt få dekket utbetalt lønn til stedfortreder med inntil kr 2000 pr dag. Dette skal dokumenteres med bekreftet kopi av innberetning til skattemyndighetene for lønnsinntekter, arbeidsgiveravgift og skattetrekk.

Plan- og finanskomiteens innstilling:

Innledning

Møtelederskapet har lagt fram forslag til revidering av reglement for Sametingets politiske nivå, sist fastsatt 27.05.07. Dette er en oppfølging av Sametingets behandling av reglementet i mai 2007. Møtelederskapet foreslår også et tillegg angående samordning av lønn og godtgjøring. Etter Sametingets behandling, sak 27/07, har møtelederskapet utredet problemstillingen rundt tapt arbeidsfortjeneste for næringsdrivende, ved hjelp av KS-Konsulent AS, som har vurdert tre forskjellige kompensasjonsmodeller.

Merknader:

Hele komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen og Gunn Britt Retter (NSR/SjP), medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Magnhild Mathisen, Egil Olli, Sten Erling Jønsson, Willy Ørnebakk, Hilde Anita Nyvoll og Wiebke Synnøve Slåtsveen og medlemmet fra Samefolkets parti (SjP) Terje Tretnes, har følgende merknad:

1) Komiteen ber om at møtelederskapet foretar en helhetlig gjennomgang av Sametingets reglement for politiske nivå, herunder ev. retningslinjer i tilknytning til dette, og ellers de reglene som kan berøre representantenes tarv. Det henvises til Sametingets vedtak i merknad sak 27/07.

I denne vurderingen legges det spesiell vekt på den økte arbeidsbelastningen som enkelte styrer, råd og utvalg har fått, ut i fra økt ansvar og økt saksmengde.

2) Komiteen ber videre om at møtelederskapet henter inn erfaringer fra andre politiske forsamlinger, innhente råd fra Riksrevisjonen, Skattedirektoratet og ev. andre.

3) Komiteen ber også om at arbeidet fullføres i løpet av 2008.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig møtelederskapets innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 33 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Sten Erling Jønsson, saksordfører	

2	Miriam Paulsen	
3	Jánoš Trosten	
4	Olaf Eliassen	Jarle Jonassen
	Olaf Eliassen	
5	Rita-Alise Porsanger	Bjarne Store-Jakobsen
6	Jánoš Trosten	
7	Olaf Eliassen, til forretningsorden	
	Sten Erling Jønsson	

VI Sametingets vedtak

Til pkt. 2 legges et nytt kulepunkt etter første kulepunkt:

- En person som mottar lønn som heltidspolitiker og eventuell etterlønn i Sametinget, har ikke samtidig krav på godtgjørelse for eventuelle andre verv eller oppdrag i Sametinget.

Ledd tre i pkt. 2.4.1, som omtaler tapt arbeidsfortjeneste for selvstendig næringsdrivende, endres til å lyde som følger:

Tapt arbeidsfortjeneste for selvstendig næringsdrivende kan dekkes med inntil kr 2000 pr dag. Tapet skal dokumenteres med utskrift av siste års ligning. Tapt arbeidsfortjeneste pr dag beregnes ved at næringsinntekten deles på 260 dager. Et eventuelt jordbruksfradrag og minstefradrag skal legges til inntekten.

Selvstendig næringsdrivende kan alternativt få dekket utbetalt lønn til stedfortreder med inntil kr 2000 pr dag. Dette skal dokumenteres med bekreftet kopi av innberetning til skattemyndighetene for lønnsinntekter, arbeidsgiveravgift og skattetrekk.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.11.07 kl. 19.15.

Sak 67/07

Reindrif i Trollheimen

Arkivsaknr.
06/4615

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	14.08.07	R 105/07
Nærings- og kulturkomiteen	12. - 14.09.07	009/07
Sametingets plenum	25. - 28.09.07	34/07 - Saken utsatt
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	67/07

Saken påbegynt fredag 30. november 2007 kl. 09.10

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	14.08.07	Sametingsrådet	Sak R. 105/07
2			Rapport Reindrif i Trollheimen

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Reindrifsnæringen i Trollheimen står overfor flere utfordringer. Den aller største er at reindrifens arealgrunnlag ikke er sikret for fremtiden. Som følge av Høyesteretts dom fra 1981 om reindrif i Trollheimen, anses ikke reindriften å ha sedvanerettslig grunnlag og reinbeiteområdene anses derfor å ligge utenfor det samiske reinbeiteområdet jf reindrifsløven. Reindriften er derfor avhengig av avtaler med grunneierne eller at staten eksproprierer reindrifretten. Den inngåtte leieavtalen med grunneierne skaper ikke tilstrekkelig forutsigbarhet for næringen. Ettersom Trollheimen-loven gir rettslig grunnlag for ekspropriasjon, er det vanskelig å vurdere hvilke konsekvenser det vil ha hvis leieavtalen sies opp av grunneierne. Det er imidlertid sikkert at en slik situasjon kan bli vanskelig for reindriften. I tillegg kan ikke reineierne være sikre på at resultatet av en ekspropriasjonssak vil bli at arealet faktisk blir ekspropriert til fordel for reindriften. Reindriften er heller ikke garantert at de arealene som er ekspropriert vil bli ekspropriert utover 2047.

Reineierne tapte saken i 1981 (Trollheimen-dommen) fordi de ikke klarte å bevise at samer har noen historisk ervervet rett i Trollheimen. Betingelsene for hevd eller alders tids bruk var heller ikke til stede. Påvisning av samisk tilstedeværelse gjennom tidene er således av avgjørende betydning for reindrifsnæringens rettigheter til områdene. I et mer langsiktig perspektiv må det derfor arbeides videre med å undersøke om det kan fremskaffes dokumentasjon for at det er drevet med reindrif i området lengre tilbake i tid enn det som nå kan dokumenteres. I tillegg til sikring av reindrifssamenes rettigheter vil dette, i kombinasjon med informasjonsarbeid, bidra til økt forståelse for næringens behov og kunne være et viktig element i profileringen av området i forhold til reiselivsnæringen.

Den usikre arealsituasjonen i Trollheimen kan medføre at rekrutteringen av unge til næringa blir dårlig. Svak rekruttering i seg selv er en trussel for videre samisk reindrift i området.

Sametinget vil videre bidra til å igangsette prosesser for at driftsplanen fra 1985 revideres. Det er behov for en ny driftsplan ettersom forutsetningene for reindrift i Trollheimen er endret siden 1985.

Sametinget vil bidra til å igangsette prosesser som sikrer reindriften de arealer som er nødvendig for en økonomisk bærekraftig drift. Det er viktig at det skjer en avklaring av hvilket ressursgrunnlag reindriften har til disposisjon og at bruksrettet til arealene har en lang varighet. Det må i den forbindelse vurderes om det er naturlig at reindriften ressursgrunnlag utvides til å omfatte hele Trollheimen.

Ved en ny revisjon av reindriftsloven, vil det være naturlig for Sametinget å arbeide for at reindriften i Trollheimen innlemmes i det regulerte reinbeiteområdet i Norge.

Endring av Sametingsrådets innstilling

Medlemmet Jarle Jonassen redegjorde for endring i Sametingsrådets innstilling - siste del i andre avsnitt slettes. Setningen blir som følger:

"I tillegg til sikring av reindriftssamenes rettigheter vil dette, i kombinasjon med informasjonsarbeid, bidra til økt forståelse for næringens behov."

Nærings- og kulturkomiteens innstilling:

Innledning

Reindriften i Trollheimen er i en spesiell situasjon. Som følge av Høyesterettsdom fra 1981 om reindriften i Trollheimen, anses ikke reindriften å ha sedvanerettslig grunnlag og reinbeiteområdene anses å ligge utenfor det samiske reinbeiteområdet jf reindriftsloven. Reindriften i Trollheimen står derfor ovenfor store utfordringer blant annet ved at arealgrunnlaget ikke er sikret for fremtiden og at inngått leieavtale med grunneierne ikke gir tilstrekkelig forutsigbarhet for næringa.

Forslag:

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Lene Hansen, Susanne Amalie Andersen, Mikkel Nils A. Sara, Tor Mikalsen og Jarle Jonassen, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Marianne Balto, Knut Store, Henrik Eriksen, Bjarne Store-Jakobsen, Marit Kirsten A. Gaup, Per Edvind Varsi og Grethe Amundsen, medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, medlemmet fra Sør-lista (SL) Kirsten Appfjell-Eira og medlemmet fra Flyttsamelista (FSL) Per A. Bøhr

Forslag 1

De to første setningene i første avsnitt erstattes med:

Reindriften i Trollheimen drives under svært vanskelige forhold og kan over tid bli tvunget til å avvikle drifta. Årsaken til dette er et manglende rettsgrunnlag for reindrift i området og sterk konkurranse fra andre, økonomisk sterke interesser om arealbruken i området.

Begrepet "jf reindriftsloven" endres til "etter reindriftslovens bestemmelser" i tredje setning.

Begrepet "fra 1984" tilføyes i sjette setning slik at setningen lyder slik: "Ettersom Trollheimen-loven fra 1984 gir rettslig grunnlag for ekspropriasjon, "

Siste setning i første avsnitt erstattes med:

Det er heller ikke noen garanti for at de arealer som i dag er ekspropriert for reindrift vil bli ekspropriert utover 2047, da funksjonstiden for Trollheimen-loven utgår.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rå Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Nærings- og kulturkomiteens forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Nærings- og kulturkomiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Synnøve Solbakken-Härkönen, forretningsorden	
	János Trosten, forretningsorden	
	Willy Ørnebakk, forretningsorden	
	Olaf Eliassen, forretningsorden	
1	Kirsten Appfjell-Eira, saksordfører	Terje Tretnes
2	Jarle Jonassen	
3	Bjarne Store-Jakobsen	Terje Tretnes Egil Olli Jarle Jonassen
	Bjarne Store-Jakobsen	
4	Olaf Eliassen	
5	Kirsten Appfjell-Eira, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Reindriften i Trollheimen drives under svært vanskelige forhold og kan over tid bli tvunget til å avvikle drifta. Årsaken til dette er et manglende rettsgrunnlag for reindrift i området og sterk konkurranse fra andre, økonomisk sterke interesser om arealbruken i området. Som følge av Høyesteretts dom fra 1981 om reindrift i Trollheimen, anses ikke reindriften å ha sedvanerettslig grunnlag og reinbeiteområdene anses derfor å ligge utenfor det samiske reinbeiteområdet etter reindriftslovens bestemmelse. Reindriften er derfor avhengig av avtaler med grunneierne eller at staten eksproprierer reindriftsretten. Den inngåtte leieavtalen med grunneierne skaper ikke tilstrekkelig forutsigbarhet for næringen. Ettersom Trollheimen-loven fra 1984 gir rettslig grunnlag for ekspropriasjon, er det vanskelig å vurdere hvilke konsekvenser det vil ha hvis leieavtalen sies opp av grunneierne. Det er imidlertid sikkert at en slik situasjon kan bli vanskelig for reindriften. I tillegg kan ikke reineierne være sikre på at resultatet av en ekspropriasjonssak vil bli at arealet faktisk blir ekspropriert til fordel for reindriften. Det er heller ikke noen garanti for at de arealer som i dag er ekspropriert for reindrift vil bli ekspropriert utover 2047, da funksjonstiden for Trollheimen-loven utgår.

Reineierne tapte saken i 1981 (Trollheimen-dommen) fordi de ikke klarte å bevise at samer har noen historisk ervervet rett i Trollheimen. Betingelsene for hevd eller alders tids bruk var heller ikke til stede. Påvisning av samisk tilstedeværelse gjennom tidene er således av avgjørende betydning for reindriftnæringens rettigheter til områdene. I et mer langsiktig perspektiv må det derfor arbeides videre med å undersøke om det kan fremskaffes dokumentasjon for at det er drevet med reindrift i området lengre tilbake i tid enn det som nå kan dokumenteres. I tillegg til sikring av reindriftssamenes rettigheter vil dette, i kombinasjon med informasjonsarbeid, bidra til økt forståelse for næringens behov.

Den usikre arealsituasjonen i Trollheimen kan medføre at rekrutteringen av unge til næringa blir dårlig. Svak rekruttering i seg selv er en trussel for videre samisk reindrift i området.

Sametinget vil videre bidra til å igangsette prosesser for at driftsplanen fra 1985 revideres. Det er behov for en ny driftsplan ettersom forutsetningene for reindrift i Trollheimen er endret siden 1985.

Sametinget vil bidra til å igangsette prosesser som sikrer reindriften de arealer som er nødvendig for en økonomisk bærekraftig drift. Det er viktig at det skjer en avklaring av hvilket ressursgrunnlag reindriften har til disposisjon og at bruksrettet til arealene har en lang varighet. Det må i den forbindelse vurderes om det er naturlig at reindriften ressursgrunnlag utvides til å omfatte hele Trollheimen.

Ved en ny revisjon av reindriftsloven, vil det være naturlig for Sametinget å arbeide for at reindriften i Trollheimen innlemmes i det regulerte reinbeiteområdet i Norge.

Behandlingen av saken ble avsluttet 30.11.07 kl. 10.00.

Sak 68/07 Oppfølging av nordområdeutviklingen

Arkivsaknr.
07/3584

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	14.08.07	R 111/07
Oppvekst- og utdanningskomiteen	12. - 14.05.07	011/07
Sametingets plenum	25. - 28.09.07	36/07 - Utsatt
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	68/07

Saken påbegynt onsdag 00. november 2007 kl. 00.00

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	14.08.07	Sametingsrådet	Sak R 111/07 Oppfølging av nordområdeutvikling
2	30.11.2006	Sametinget	Sak 49/06: Sametingsrådets melding om internasjonale satsningsområder (tidligere sendt ut)
3	01.12.2006	Utenriksdepartementet	Regjeringens nordområdestrategi (tidligere sendt ut)
4	01.12.2006	Sametinget	PRM. Fornøyd med Regjeringens nordområdestrategi
5	04.06.2007	Eni	Policy on Indigenous People
6	27.06.2007	Sametinget	Uttalelse vedrørende forslag til program for konsekvensutredning for Goliat

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget viser til tidligere vedtak i Sak 49/06: Sametingsrådets melding om internasjonale satsningsområder, og understreker at Sametinget fortsatt vil ha en tett oppfølging av de prioriterte tiltakene som meldingen angir. Dette gjelder særlig i forhold til meldingens overordnede strategier som omhandler temaene: selvstendig aktør, kommunikasjon og finansiering. Sametinget forventer at det raskt opprettes en fast rammebevilgning (post 50) for Sametingets internasjonale arbeid over Utenriksdepartementets budsjett.

Sametinget ser behovet for snarlig å realisere et pilotprosjekt om samenes tradisjonell kunnskaper i regi av Samiske institusjoners nordområdenettverk. Sametinget vil fremheve at det er nødvendig at nordområdestrategiene konkretiseres med et prosjekt om å etablere et kunnskapsbasert grunnlag for systematisk kartlegging, dokumentasjon og opprettholdelse av tradisjonelle kunnskaper.

Sametinget vil jobbe for at urfolksnettverket (University of Arctic) i første omgang blir styrket og videreutviklet gjennom etableringen av en koordinatorfunksjon ved Samisk høyskole, slik at ledelsen i UArctic kan følge opp sine urfolksmålsettinger.

Sametinget vil støtte opp om Regjeringens planer for etablering av en felles samisk radiokanal, og at samiske sendinger kan etableres på permanent basis i Nordvest-Russland. Sametinget ønsker å oppnå at det filmkulturelle samarbeidet i nordområdene videreutvikles gjennom en sikring og styrking av den årlige filmfestivalen i Kautokeino.

Sametinget støtter, og vil for fortsatt jobbe for planene om Ridđu, Ridđu, Internasjonal urfolksfestival som en knutepunktfestival med et nasjonalt kulturansvar innenfor sin sjanger. Sametinget ser utviklingen av Ridđu, Ridđu Nordlige folk senter som en naturlig del av et større samisk senter i Nord-Troms.

Sametinget vil intensivere arbeidet med å få etablert et fireårig informasjons- og kommunikasjonsprosjekt om muligheter og rammer for næringsutvikling i samiske områder. Prosjektet vil skape en trygghet i det samiske og norske samfunnet ved å kommunisere muligheter, rammer og krav som gjelder for ny næringsvirksomhet, og ved å etablere informasjonskanaler for å møte usikkerhet og svare på spørsmål fra det samiske samfunn.

Sametinget vil fremheve Eni Norge sitt initiativ og prosess for å ha utarbeidet etiske retningslinjer for sin virksomhet i samiske områder. Dette er et eksempel til etterfølgelse for andre selskaper som planlegger aktiviteter i samiske områder. Sametinget vil videreføre den konstruktive dialogen som er etablert med Eni Norge, og bidra til at innholdet i de etiske retningslinjene gjennomføres i praksis.

Sametinget vil sørge for at urfolksperspektivet vektlegges når samarbeidsarkitekturene i Barentssamarbeidet gjennomgås. Urfolkene må være en likeverdig part i det institusjonelle samarbeidet. Dette må særlig ses i lys av utviklingen av Den nordlige dimensjon.

Sametinget foreslår at Arktisk råds ministermøte i 2008 legges til Kautokeino.

Oppvekst- og utdanningskomiteens innstilling:

Innledning

Nordområdeutvikling var et av tre særlige satsningsområder i Sak 49/06: Sametingsrådets melding om internasjonale satsningsområder som ble behandlet i Sametingets plenum den 30.11.06. Meldingen er lagt til grunn for Sametingets videre arbeid med nordområdespørsmål. Sametinget vil i denne saken rapportere om den konkrete oppfølgingen av nordområdeutviklingen, og skissere ytterligere tiltak innenfor temaet.

Merknader:

Medlemmet fra Klar samisk røst, Jánoš Trosten, bemerker at Sametingsrådets innstilling om fortsatt å jobbe for at Ridđu Ridđu etableres som knutepunktfestival, kan være et ubehagelig signal å gi til samfunnet. Dette fordi en slik prioritering lett kan oppfattes som at Sametinget spesifikt satser på et bestemt samisk område framfor andre områder i Nordområdemeldingen.

Forslag:

Forslag fra medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Egil Utsi, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Åge Nordkild og Randi A. Skum, medlemmene fra fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Jørn Are Gaski, Josef Vedbugnes, Hilde Anita Nyvoll og Per-Ivar Henriksen, medlemmet fra Klar samisk røst (KSR) Jánoš Trosten:

Forslag 1

Nytt første avsnitt:

Sametinget ønsker en helhetlig politikk for nordområdene. Det handler om en bred og langsiktig mobilisering av krefter og ressurser for utvikling av hele vår nordlige landsdel. Men dette er ikke bare en satsing på Nord-Norge og det samiske. En god utvikling i nordområdene er bra for hele landet og for nordområdesatsningene.

Forslag 2

Første avsnitt i rådets innstilling flyttes til siste avsnitt.

Forslag 3

Nytt sjuende avsnitt:

Sametinget mener at selskaper som driver økonomisk virksomhet i urfolksområder skal skaffe seg grunnleggende kunnskaper om vedkommende urfolks kultur, tradisjoner og rettsgrunnlag, blant annet ved at det gjennomføres grundige konsekvensutredninger før tiltak iverksettes.

Forslag 4

Nytt 11-20 avsnitt:

Sametinget ser det som en prioritert oppgave å sikre urfolkssamfunnenes bærekraft basert på deres tradisjonelle bruk av fornybare naturressurser, med tanke på bruk også etter industrielle inngrep.

Sametinget ser betydningen av å ha et bredt utbygd helsetilbud, gjennom blant annet styrking av sykehusene i nordområdene, og vil særlig ha fokus mot Kolasamenes livssituasjon. Et bredt kapasitetsbyggende helse- og sosial program må gjennomføres, spesielt må kvinners og barns situasjon vektlegges.

Sametinget anser Regjeringens nordområdemelding og arbeidet med oppfølgingen av nordområdeutviklingen som et av de største politiske satsningsområder som omfatter samenes historiske land-, vann- og havområder.

I tråd med statens forpliktelser ovenfor samene som urfolk må Sametinget ha en sentral rolle i planlegging, igangsetting og gjennomføring av tiltak som er nedfelt i nordområdemeldingen. Sametinget må også fastsette rammer for tiltak som er nødvendig for å bygge opp de ulike samiske lokalsamfunn i landet.

Sametinget vil særlig vektlegge ILO-konvensjonens bestemmelser i oppfølging av nordområdeutviklingen og må bygge på en felles forståelse mellom statens myndigheter og Sametinget.

Sametinget anser petroleumsvirksomhet i de nære havområder i nord for å være en aktivitet i samenes historiske havområder. Strukturelle hindringer for maksimale samfunnsmessige ringvirkninger i nord, ikke minst i forhold til petroleumsindustrien, må kompenseres for eksempel gjennom samfunns- og næringsutviklingsfond. Sametinget hevder derfor rettigheter fra denne virksomheten. Sametinget vil arbeide for etablering av et eget urfolksfond finansiert av mineral- og petroleumsvirksomhet i urfolksområder.

Sametinget anser nordvestrussland som et område med store utviklingsmuligheter sett i et grenseoverskridende perspektiv. Det er derfor viktig at det bygges opp en infrastruktur som gjør det mulig å samhandle på tvers av landegrensene.

I denne sammenheng vil blant annet etablering av et jernbanenett mellom Nikel og Sør-Varanger ha en viktig betydning.

Det er også viktig at dagens visumbestemmelser endres, da disse vanskeliggjør utviklingen av det grenseoverskridende samarbeidet. Dette gjelder spesielt i forhold til å styrke næringsutviklingen i området og båndene mellom Nord-norge og Kolaregionen.

Miljø og klimaforandringene er særskilt viktig for utviklingen i nordområdene. Sametinget vil komme nærmere tilbake til disse utfordringene i behandlingen av den miljøpolitiske redegjørelsen.

Komiteens tilråding:

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Egil Utsi, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Åge Nordkild, Randi A. Skum, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Jørn Are Gaski, Josef Vedbugnes, Hilde Anita Nyvoll og Per-Ivar Henriksen, medlemmet fra Klar samisk røst (KSR) Jánoš Trosten og medlemmet fra Samer bosatt i sør-Norge (SBS) Johan Mikkel Sara har ikke flere merknader eller forslag og rå Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst- og utdanningskomiteens forslag 1 - 4 ble enstemmig vedtatt.
- Oppvekst- og utdanningskomiteens tilråding ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Tone Finnesen, saksordfører	Bjarne Store-Jakobsen
2	Solfrid Pettersen	Bjarne Store-Jakobsen
3	Gunn-Britt Retter	Terje Tretnes
	Gunn-Britt Retter	
4	Bjarne Store-Jakobsen	Jánoš Trosten
		Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
	Bjarne Store-Jakobsen	
5	Jánoš Trosten	Egil Olli
	Jánoš Trosten	
6	Hilde Anita Nyvoll	Gunn-Britt Retter
7	Lene Hansen	
8	Jørn Are Gaski	

9	Olaf Eliassen	Anne Marie Gaup Eira
	Olaf Eliassen	
10	Tor Mikalsen	
11	Anne Marie Gaup Eira	
12	Tone Finnesen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget ønsker en helhetlig politikk for nordområdene. Det handler om en bred og langsiktig mobilisering av krefter og ressurser for utvikling av hele vår nordlige landsdel. Dette er ikke bare en satsing på Nord-Norge og det samiske. En god utvikling i nordområdene er bra for hele landet og for nordområdesatsningene.

Sametinget ser behovet for snarlig å realisere et pilotprosjekt om samenes tradisjonell kunnskaper i regi av Samiske institusjoners nordområdenettverk. Sametinget vil fremheve at det er nødvendig at nordområdestrategiene konkretiseres med et prosjekt om å etablere et kunnskapsbasert grunnlag for systematisk kartlegging, dokumentasjon og opprettholdelse av tradisjonelle kunnskaper.

Sametinget vil jobbe for at urfolksnettverket (University of Arctic) i første omgang blir styrket og videreutviklet gjennom etableringen av en koordinatorfunksjon ved Samisk høyskole, slik at ledelsen i UArctic kan følge opp sine urfolksmålsettinger.

Sametinget vil støtte opp om Regjeringens planer for etablering av en felles samisk radiokanal, og at samiske sendinger kan etableres på permanent basis i Nordvest-Russland. Sametinget ønsker å oppnå at det filmkulturelle samarbeidet i nordområdene videreutvikles gjennom en sikring og styrking av den årlige filmfestivalen i Kautokeino.

Sametinget støtter, og vil forstst jobbe for planene om Ridđu, Ridđu, Internasjonal urfolksfestival som en knutepunktfestival med et nasjonalt kulturansvar innenfor sin sjanger. Sametinget ser utviklingen av Ridđu, Ridđu Nordlige folk senter som en naturlig del av et større samisk senter i Nord-Troms.

Sametinget vil intensivere arbeidet med å få etablert et fireårig informasjons- og kommunikasjonsprosjekt om muligheter og rammer for næringsutvikling i samiske områder. Prosjektet vil skape en trygghet i det samiske og norske samfunnet ved å kommunisere muligheter, rammer og krav som gjelder for ny næringsvirksomhet, og ved å etablere informasjonskanaler for å møte usikkerhet og svare på spørsmål fra det samiske samfunn.

Sametinget mener at selskaper som driver økonomisk virksomhet i urfolksområder skal skaffe seg grunnleggende kunnskaper om vedkommende urfolks kultur, tradisjoner og rettsgrunnlag, blant annet ved at det gjennomføres grundige konsekvensutredninger før tiltak iverksettes.

Sametinget vil fremheve Eni Norge sitt initiativ og prosess for å ha utarbeidet etiske retningslinjer for sin virksomhet i samiske områder. Dette er et eksempel til etterfølgelse for andre selskaper som planlegger aktiviteter i samiske områder. Sametinget vil videreføre den konstruktive dialogen som er etablert med Eni Norge, og bidra til at innholdet i de etiske retningslinjene gjennomføres i praksis.

Sametinget vil sørge for at urfolksperspektivet vektlegges når samarbeidsarkitekturene i Barentssamarbeidet gjennomgås. Urfolkene må være en likeverdig part i det institusjonelle samarbeidet. Dette må særlig ses i lys av utviklingen av Den nordlige dimensjon.

Sametinget foreslår at Arktisk råds ministermøte i april 2009 legges til Kautokeino.

Sametinget ser det som en prioritert oppgave å sikre urfolkssamfunnenes bærekraft basert på deres tradisjonelle bruk av fornybare naturressurser, med tanke på bruk også etter industrielle inngrep.

Sametinget ser betydningen av å ha et bredt utbygd helsetilbud, gjennom blant annet styrking av sykehusene i nordområdene, og vil særlig ha fokus mot Kolasamenes livssituasjon. Et bredt kapasitetsbyggende helse- og sosial program må gjennomføres, spesielt må kvinners og barns situasjon vektlegges.

Sametinget anser Regjeringens nordområdemelding og arbeidet med oppfølgingen av nordområdeutviklingen som et av de største politiske satsningsområder som omfatter samenes historiske land-, vann- og havområder.

I tråd med statens forpliktelser ovenfor samene som urfolk må Sametinget ha en sentral rolle i planlegging, igangsetting og gjennomføring av tiltak som er nedfelt i nordområdemeldingen. Sametinget må også fastsette rammer for tiltak som er nødvendig for å bygge opp de ulike samiske lokalsamfunn i landet.

Sametinget vil særlig vektlegge ILO-konvensjonens bestemmelser i oppfølging av nordområdeutviklingen og må bygge på en felles forståelse mellom statens myndigheter og Sametinget.

Sametinget anser petroleumsvirksomhet i de nære havområder i nord for å være en aktivitet i samenes historiske havområder. Strukturelle hindringer for maksimale samfunnsmessige ringvirkninger i nord, ikke minst i forhold til petroleumsindustrien, må kompenseres for eksempel gjennom samfunns- og næringsutviklingsfond. Sametinget hevder derfor rettigheter fra denne virksomheten. Sametinget vil arbeide for etablering av et eget urfolksfond finansiert av mineral- og petroleumsvirksomhet i urfolksområder.

Sametinget anser nordvestrussland som et område med store utviklingsmuligheter sett i et grenseoverskridende perspektiv. Det er derfor viktig at det bygges opp en infrastruktur som gjør det mulig å samhandle på tvers av landegrensene. I denne sammenheng vil blant annet etablering av et jernbanenett mellom Nikel og Sør-Varanger ha en viktig betydning.

Det er også viktig at dagens visumbestemmelser endres, da disse vanskeliggjør utviklingen av det grenseoverskridende samarbeidet. Dette gjelder spesielt i forhold til å styrke næringsutviklingen i området og båndene mellom Nord-Norge og Kolaregionen.

Miljø- og klimaforandringene er særskilt viktig for utviklingen i nordområdene. Sametinget vil komme nærmere tilbake til disse utfordringene i behandlingen av den miljøpolitiske redegjørelsen.

Sametinget viser til tidligere vedtak i Sak 49/06: Sametingsrådets melding om internasjonale satsningsområder, og understreker at Sametinget fortsatt vil ha en tett oppfølging av de prioriterte tiltakene som meldingen angir. Dette gjelder særlig i forhold til meldingens overordnede strategier som omhandler temaene: selvstendig aktør, kommunikasjon og finansiering. Sametinget forventer at det raskt opprettes en fast rammebevilgning (post 50) for Sametingets internasjonale arbeid over Utenriksdepartementets budsjett.

Behandlingen av saken ble avsluttet 30.11.07 kl. 11.40.

Sak 69/07

Søknad om permisjon fra vervet som sametingsrepresentant - Josef Vedhugnes

Arkivsaknr.
07/344

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	31.10.07	009/07
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	69/07

Saken påbegynt fredag 30. november 2007 kl. 11.40

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	31.10.07	Møtelederskapet	Sak 009/07 Søknad om permisjon fra vervet som sametingsrepresentant - Josef Vedhugnes
2	28.10.2007	Josef Vedhugnes	Søknad om tidsbegrenset permisjon som sametingsrepresentant

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling:

Josef Vedhugnes innvilges permisjon fra sitt verv som sametingsrepresentant i den perioden han fungerer som politisk rådgiver for sametingsrådet.

III Votering

Av 43 representanter var 33 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jarle Jonassen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Josef Vedhugnes innvilges permisjon fra sitt verv som sametingsrepresentant i den perioden han fungerer som politisk rådgiver for sametingsrådet.

Behandlingen av saken ble avsluttet 30.11.07 kl. 11.42

Sak 70/07

Samiske videregående opplæring - forvaltningsmodell

Arkivsaknr.
06/2901

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	16.10.07	R 119/07
Oppvekst- og utdanningskomiteen	13. - 15.11.07	17/07
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	70/07

Saken påbegynt onsdag 00. november 2007 kl. 00.00

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	16.10. 2007	Sametingsrådet	Sak R 119/07 Samisk videregående opplæring - forvaltningsmodell
2	05. 07. 2007	Kunnskapsdepartementet	De statlige samiske videregående skoler – Vurdering av fremtidig forvaltningsansvar
3	Juni 2007	Arbeidsgruppe med medlemmer fra Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet og Sametinget	Rapport: De statlige samiske videregående skolene – vurdering av fremtidig forvaltningsansvar
4	Ratifisert 20. juni 1990 Oversettelse 8. mai 2007		ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater
5	12. 12. 2003		Reglement for økonomistyring i staten

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametingsrådet innleder konsultasjoner med Kunnskapsdepartementet om gjennomføring av arbeidsgruppens tilrådninger og anbefalinger.

Sametinget prioriterer gjennomføring av arbeidsgruppens anbefalinger om revisjon av opplæringslovens kapittel 6 og forskrifter til loven og utarbeiding av plan for organisering og oppfølging av forvaltningsansvaret for det samiske i grunnopplæringen i nord-, sør- og lulesamiske områder, jf. arbeidsgruppas anbefalinger nr 1 og 6.

Staten skal fortsatt ha det overordnede ansvar for virksomheten ved de samiske videregående skolene. Overføring av forvaltningsansvaret til fylkeskommunen, herunder sammenslåing av skolene, kan vurderes når skolenes fremtidige rolle og plass i et helhetlig videregående tilbud til den samiske befolkning er avklart.

Saken skal ferdigbehandles i komiteen til februarplenum 2008.

Sak 71/07

Valg av nytt medlem til møtelederskapet, tilskuddsstyre og valgkomite og valg av ny leder til Nærings og kulturkomiteen

Arkivsaknr.
07/1125

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingets plenum	27. - 30.11.07	71/07

Saken påbegynt fredag 30. november 2007 kl. 11.42

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel

II Forslag og merknader

Forslag 1, representant Magnhild Mathisen, Arbeiderpartiets sametingsgruppe

Sametingets møtelederskap

Per Edvind Varsi velges som nytt medlem i Sametingets møtelederskap i Henrik J. Eriksens sted.

Sametingets tilskuddsstyre

Bjarne Store-Jakobsen velges som personlig varamedlem for Knut Store. Josef Vedhugnes fratrer som personlig varamedlem for Knut Store.

Nærings- og kulturkomiteen

Berit Oskal Eira velges som leder i Nærings- og kulturkomiteen i Henrik J. Eriksens sted.

Sametingets valgkomite

Sten Jønsson velges som nytt medlem i Sametingets valgkomite. Josef Vedhugnes fratrer som medlem i valgkomiteen.

III Votering

Av 43 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Magnhild Mathisen, Arbeiderpartiets sametingsgruppes forslag 1 ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Magnhild Mathisen, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametingets møtelederskap

Per Edvind Varsi velges som nytt medlem i Sametingets møtelederskap. Henrik J. Eriksens sted.

Sametingets tilskuddsstyre

Bjarne Store-Jakobsen velges som personlig varamedlem for Knut Store. Josef Vedhugnes fratrer som personlig varamedlem for Knut Store.

Nærings- og kulturkomiteen

Berit Oskal Eira velges som leder i Nærings- og kulturkomiteen i Henrik J. Eriksen sted.

Sametingets valgkomite

Sten Jønsson velges som nytt medlem i Sametingets valgkomite. Josef Vedhugnes fratrer som medlem i valgkomiteen.

Behandlingen av saken ble avsluttet 30.11.07 kl. 11.45.

Undertegnede har lest gjennom protokollen, og finner de bokførte beslutninger å være i overensstemmelse med Sametingets vedtak.

Karášjohka 01.03.2010

Møtelederskapet

Jarle Jonassen
leder

Tone Finnesen

Henrik Eriksen

Klemet Erland Hætta

Per Edvind Varsi